

Osho spune: "Mesajul meu nu este o doctrina, nu este o filozofie.

INTRODUCERE

Procesul evoluției spirituale este un proces de extindere a conștiinței. Arborii sunt mai conștienți decât stancile, animalele suni mai conștiente decât arborii, oamenii sunt mai conștienți decât animalele, un Buddha este mai conștient decât omul obișnuit. Starea de Buddha, conștiința cristică, iluminarea sunt expresii care desemnează - toate - nașterea conștiinței perfecție. Materia este în întregime inconștientă; un Buddha este total conștient, iar omul se afla într-un stadiu intermediar: nu este nici una, nici alta. El nu mai este un animal, dar nici nu a devenit încă zeu. El nu mai este ceea ce a fost și nici nu este ceea ce ar putea să devină.

'Evoluția inconștientă se sfârșește odată cu apariția omului, ne spune Osho; odată cu el începe evoluția conștientă. Dar evoluția conștientă nu începe de la sine; acest lucru nu se realizează decât dacă există o decizie a voastră.'

Deoarece viața implică existența mișcării, stagnarea este imposibilă. Fie evoluăm, îndreptându-ne spre un plan superior de conștiință, fie regresăm; depinde de noi. Decizia este inevitabilă. Chiar și în decizie este o decizie subtilă - Majoritatea oamenilor caută uitarea: întoarcerea la inconștientă. O realizează prin intermediul alcoolului și al drogurilor, prin muncă, activitate

sexuală sau stimulare senzorială. Numai unii dintre ei se hotărăsc să realizeze călătoria spre conștiința superioară - Tocmai acestei minorități i se adresează conferințele lui Osho, reunite în prezenta lucrare.

Osho începe acolo unde se oprește psihologia occidentală. El merge mai departe decât Freud, Jung și decât descoperirile recente despre potențialul uman. Dacă psihologia freudiană este de ordin patologic, iar aceea a lui Maslow se referă la omul sănătos din punct de vedere mental, aceea a lui Osho se referă la iluminare. La starea de Buddha. Osho nu este doar un maestru iluminat ci și un expert în psihologie. El ne face să străbatem straturile ființei, revelându-ne treptat profunzimile intime și ascunse din noi. Plecând de la psihic, el avansează - pas cu pas - spre transcendent. Plecând de la domeniul cunoscut, el avansează spre ceea ce este incognoscibil. Plecând din punctul în care suntem, el ne duce acolo unde putem ajunge: *"în Orient nu vorbim despre psihologie ci despre ființă; nu vorbim despre sănătate mentală ci despre progres spiritual; nu vorbim despre ceea ce faceți ci despre ceea ce sunteți"*

Problemele abordate de Osho în conferințele din această carte nu se referă la nimic altceva decât la formarea omului nou. Singura sa preocupare este aceea de a crea atmosfera în care să fie posibilă realizarea slăriei-de-Buddha. Pentru că această realizare să aibă loc, spune el, trebuie să ne acceptăm în totalitate. Nu trebuie să negăm nici irationalul nici rationalul, nici intelectul nici afectivitatea, nici știința, nici religia. Omul trebuie să progreseze în mod liber, mergând de la un pol la celălalt. *"Spiritul trebuie să fie educat în mod logic și rational, spune el, dar în același timp și prin meditație (non-ratională); trebuie să educăm rațiunea dar în același timp - și partea afectivă. Îndoiala trebuie să existe dar - de asemenea - să credința... Nu poate progresa nici cel care neagă irationalul, nici cel care neagă rationalul. Nu puteți propesa dacă acest lucru nu se realizează în totalitate,"*

Osho nu este un filozof - Limbajul său nu este făcut pentru a ne umple mintea de cunoaștere; ci ne incită să experimentăm direct ceea ce se află dincolo de cuvinte; ne incită la evoluție interioară, la realizarea ultimă a potențialității noastre, a semintei pe care o avem în interiorul nostru.

1. REVOLUTIA INTERIOARA

Este capabil omul, din punctul de vedere al speciei, sa atinga iluminarea in viitor? In ce punct al evolutiei se gaseste el in prezent?

Procesul natural si automat al evolutiei se sfarseste odata cu omul. Omul este ultimul produs al evolutiei inconstiente. Odata cu el incepe evolutia constienta.

Trebuie sa luam in considerare mai multe aspecte. Primul: evolutia inconstienta este mecanica si naturala. Ea se realizeaza de la sine. Pe parcursul ei, constiinta se dezvolta. Iar la aparitia constiintei, evolutia inconstienta se opreste, obiectivul ei fiind atins. Evolutia inconstienta nu isi justifica existenta decat pana in punctul aparitiei constiintei.

Omul este constient. intr-un fel, el a realizat iranscenderca naturii. Natura a devenit neputincioasa In ceea ce-l priveste; ultimul produs posibil al evolutiei naturale s-a actualizai. Omul este liber sa decida daca doreste sau nu sa evolueze.

Al doilea aspect: evolutia inconstienta este un fenomen colectiv, in timp ce evolutia constienta este individuala. Ea merge dincolo de specie. De acum inainte, evolutia va fi un proces individual. Constiinta creaza individualitatea. inainte de dezvoltarea constiintei, individualitatea era inexistentă: nu exista decat specia. Atata timp cat evolutia este inconstienta, procesul este automat, fara nici o incertitudine. Totul se petrece pe baza legii cauzei si efectului. Existenta este mecanica si sigura. Insa odata cu aparitia omului, odata cu constiinta, apare incertitudinea. Nimic nu mai este sigur. Evolutia are loc sau nu. Potentialitatea exista, dar decizia depinde de fiecare individ in parte.

Acest fapt explica starea de anxietate. Specific inferioare omului nu cunosc anxietatea, deoarece ele nu cunosc decizia. Totul se intampla prin necesitate. Nu exista decizie, deci nici entitate care decide si, fn

absenta acesteia din urma, anxietatea nu poate exista. Cui sa-i fie frica? Cine sa fie intr-o stare tensionata?

Cand decizia devine posibila, anxietatea o urmeaza, la fel ca o umbra. Totul devine decizie, efort constient. Responsabilitatea va apartine in intregime. Daca este un esec, asta este. Responsabilitatea esecului va revine voua. Daca reusiti, reusiti. Responsabilitatea reusitei va revine, de asemenea.

Si, dintr-un anumit punct de vedere, orice decizie este ireversibila. Nu puteti sa o evitati, nici sa o uitati, nici sa o depasiti. Decizia voastra va determina destinul. Ea ramane cu voi, este parte integranta din voi; nu puteti nega acest fapt. Numai ca decizia voastra este intotdeauna un joc. Orice decizie se ia in intuneric, in sensul ca nimic nu mai este sigur. Tocmai aici gasim cauza anxietatii umane. Anxietatea o patrunde pana la radacinile sale. Ceea ce il framanta in primul rand pe om este intrebarea: a fi sau a nu fi, a face sau a nu face. A face aceasta sau a face cealalta.

In-decizia este imposibila. Cand nu decideti, atunci de fapt decideti sa nu luati nici o decizie; aceasta este tot o decizie. in consecinta, decizia este o necesitate - nu puteti sa va abtineti de la a decide. A nu decide are acelasi efect ca oricare alta

decizie.

Frumusetea, demnitatea si gloria omului provin din constiinta sa, chiar daca ea este - in acelasi timp - si o povara. Gloria si povara isi fac aparitia odata cu constiinta. Orice pas determina o oscilatie intre cele doua. Odata cu omul, apare decizia si constienta. Omul poate evolua, dar numai prin efortul individual. Puteti evolua sau nu pana la starea-de-Budhha. Depinde de voi.

Evolutia este deci fie colectiva inconstienta, fie individuala - si deci constienta. De fapt, termenul de evolutie subintelege progresia inconstienta si colectiva, astfel incat in cazul omului ar fi preferabil sa se foloseasca termenul de "revolutie". Odata cu omul apare posibilitatea revolutiei. Acest cuvânt asa cum il inteleg eu, implica un efort constient si individual in sensul evolutiei. Altfel spus, este un proces care trebuie sa duca notiunea de responsabilitate pana in punctul ei extrem (chiar daca nu sunteti raspunzatori decat de propria voastra evolutie).

De obicei, omul tinde sa scape de responsabilitatea evolutiei sale, de responsabilitatea libertatii de decizie. ii este foarte frica de libertate. Sclavul nu este responsabil pentru propria sa viata; responsabilitatea o poarta altii in locul lui. Dintr-un anumit punct de vedere conditia de

sclavie este foarte confortabila; ea nu are nici o greutate. Sclavul este liber in sensul ca scapa de contradictia deciziei constiente.

insa, din momentul in care sunteti liberi sa alegeti, trebuie sa luati propriile voastre decizii. Nimeni nu va obliga sa faceti ceva: toate solutiile va sunt deschise. Si atunci incepe tensiunea mentala, iar omul incepe sa se teama de libertatea sa.

Atractia pe care o exercita ideologii ca fascismul sau comunismul provine din faptul ca ele ofera o solutie problemei libertatii si il elibereaza pe om de responsabilitatea sa individuala. Ele il elibereaza de povara pe care i-o impune responsabilitatea, in acest caz devine responsabila societatea. Cand lucrurile merg prost, mai ramane posibilitatea de a acuza statul: organizatia. in aceste forme sociale omul nu este decat un element de structura colectiva. Numai ca, asa cum aceste forme neaga libertatea individuala, tot astfel ele neaga si posibilitatea evolutiei umane. Ele refuza extraordinara posibilitate oferita de revolutie, inclusiv totala transformare a fiintei umane. Odata cu ele, posibilitatea de implinire ultima este distrusa; are loc o regresie, o intoarcere spre animalitate.

Pentru mine, evolutia nu este posibila decat daca este bazata

pe responsabilitatea individuala. Voi singuri sunteti raspunzatori. Aceasta responsabilitate este de fapt o mare binecuvantare ascunsa. Odata cu ea apare lupta care, in final, conduce la atentia eliberata de decizie.

Vechea schema a evolutiei inconstiente a luat sfarsit odata cu omul. Puteti sa recadeti in ea, insa este imposibil sa ramaneti acolo. Fiinta voastra s-ar revolta. Omul are constiinta; el trebuie s-o pastreze. Nu are de ales.

Filozofii cum ar fi Aurobindo atrag mai ales fiintele care cauta escapismul. Ei afirma existenta evolutiei colective. Divinul va cobora asupra oamenilor si vor primi, cu totii, iluminarea. Pentru mine acest proces este de neconceput. Si chiar daca posibilitatea ar exista, ea ar fi inutila. Daca atingeti iluminarea fara sa faceti eforturi personale, ea nu are nici o valoare. Ea nu va aduce extazul ce incoroneaza efortul. O considerati normala, la fel cum va considerati normali ochii, mainile, sistemul respirator. Acestea sunt binecuvantari sigure, dar pe care nu le aprecieaza nimeni, care nu sunt dragi nimanui.

intr-o zi va veti naste in starea de iluminare, asa cum promite Aurobindo. Acest lucru va fi insa inutil. O multime de lucruri va vor fi accesibile, dar pentru ca au fost dobandite fara tensiune, fara durere, ele nu vor mai avea pentru voi nici un sens: sensul lor va va scapa. Efortul constient este indispensabil. implinirea este mai putin semnificativa

decat efortul in sine. Tocmai efortul ii confera o semnificatie; tocmai lupta o pune in valoare.

Dupa parerea mea, iluminarea de origine colectiva, inconstienta -care vine asupra voastra ca un dar Divin - este nu numai imposibila ci si lipsita de sens. Trebuie sa luptati pentru obtinerea iluminarii. Lupta este ceea ce creaza posibilitatea de a vedea extazul ce vine asupra voastra, a-1 trai si a-1 mentine.

* * *

Evolutia inconstienta se sfarseste odata cu aparitia omului; si atunci evolutia constienta (revolutia) ii ia locul. Totusi, evolutia constienta nu se naste din ea - insasi. Ea nu apare decat odata cu decizia. Daca nu va decideti in directia ei (si acest lucru il fac majoritatea oamenilor), traiti intr-o tensiune extrema.Scena lumii contemporane se prezinta altfel: oamenii

nu stiu unde sa mearga, nici ce sa faca. Nu se poate face nimic fara efort constient. Nu putem sa ne reintoarcem la inconstienta. Poarta s-a inchis; podul s-a prabusit inapoia noastra.

A evolua in mod constient insemna a alege o nobila aventura. De fapt, singura aventura ce poate exista pentru fiinta umana. Drumul este greu, el nici nu poate fi altfel. Eroarea si esecul exista - cu siguranta - pentru ca nimic nu mai este sigur. Iar aceasta situatie creaza tensiunea mentala. Nu stiti unde sunteti si nu stiti nici unde sa mergeti. Sunteti fara identitate.

Aceasta situatie va poate aduce chiar pana in pragul sinuciderii. Sinuciderea este un act specific omului. Animalele sunt incapabile sa se sinucida deoarece ele nu pot alege, in mod constient, moartea. Natura este un fenomen inconstient, 1 astfel ca si moartea. Totusi, odata cu aparitia omului - omul ignorant si neevoluat - decizia mortii devine o posibilitate.

Nu va puteti alege nasterea. Din acest punct de vedere, va aflati in mainile evolutiei inconstiente. De fapt, nasterea nu tine nicidecum de vointa omului; ea este - prin natura sa - animala, nefiind rezultata din decizie. Natura umana se naste odata cu decizia. Puteti decide sa muriti - puteti alege moartea. Astfel, sinuciderea este un act specific omului.

Daca nu decideti sa evoluati in mod constient, aveti toate sansele sa alegeti sinuciderea. Poate va va lipsi curajul de a actualizat aceasta decizie, dar veti trece printr-un proces foarte incet si lung, similar cu sinuciderea, sau veti vegeta asteptand moartea.

* *

Nimeni nu este raspunzator de evolutia voastra personala. Insa acceptarea acestui fapt va da putere. Iata-va pe drumul progresului, al evolutiei.

Insa noi cream zei, sau ne refugiem pe langa vreun guru, pentru a scapa de responsabilitatea pe care o implica viata si evolutia. Incercam sa plasam raspunderea noastra unei alte fiinte. In cazul in care nu credem in zei sau in guru, avem tendinta sa fugim de raspundere prin intermediul drogului, a intoxicatiei, prin tot ceea ce creaza inconstienta, in acelasi timp, faptul de a arunca raspunderea intr-un asemenea mod este absurd, pueril, copilaresc. Acest fapt nu face decat sa intarzie clipa in care va trebui sa facem fata problemei, acest fapt nu o

rezolva. Putem actiona astfel pana la moarte. Problema va continua sa existe si, in urmatoarea noastra renastere, totul va fi la fel.

Din momentul in care deveniti constienti de responsabilitatea voastra, toate iesirile care duc spre inconstienta se inchid. Dorinta de a fugi este o nebulie, responsabilitatea reprezentand o extraordinara sansa de evolutie. Lupta pe care ea o intretine permite dezvoltarea unui nou clement. A deveni constienti insemna a intelege ca totul depinde de voi. Chiar si zeii vostri, care sunt un produs direct al imaginatiei voastre, in definitiv, totul este in voi, si voi purtati raspunderea. Nu este nimeni acolo pentru a va asculta justificarile - nu exista o curte de apel. Sunteti pe deplin responsabili.

In plus, sunteti singuri, absolut singuri. Acest lucru trebuie sa-l intelegeti cu claritate. Odata cu constiinta se naste solitudinea. Cu cat constiinta voastra se largeste, cu atat mai mult creste sentimentul solitudinii. Nu incercati sa fugiti de aceasta realitate intorcandu-va spre societate, prieteni, asociati, multime. Nu fugiti! Solitudinea este un fenomen semnificativ: intregul proces de evolutie converge catre ea. Constiinta voastra s-a largit atat de mult, incat ea va reveleaza realitatea solitudinii voastre. De altfel, tocmai prin intermediul ei atingeti iluminarea.

Solitudine nu inseamna izolare. Sentimentul izolarii apare atunci cand incercam sa scapam de solitudine ca nu suntem dispusi s-o acceptam. Daca incercati sa va sustrageti realitatii solitudinii, veti avea impresia de izolare. Si atunci va intoarceti spre multime sau spre vreun mijloc oarecare de intoxicare ce va va face sa uitati aceasta impresie. Izolarea isi va crea propriile sale mijloace magice care duc la uitare.

Daca puteti sa ramaneti singuri, absolut singuri, fie si doar o singura clipa, ego-ul va muri, eul va muri. Explodati... nu mai sunteti... Ego-ul nu exista in sine; el este intotdeauna in relatie cu cineva. De fiecare data cand sunteti singuri, se produce un miracol: ego-ul se subtiaza. Deci daca aveti curajul sa ramaneti singuri, treptat ego-ul se va dizolva. El nu va mai putea exista mult timp. A alege sa ramai singur, este un act cu totul constient si deliberat, mult mai deliberat decat sinuciderea. De fapt, in singuratate ego-ul nu poate exista; dimpotriva, el este prezent in cazul sinuciderii. Persoanele egotice sunt mai inclinate spre sinucidere. Sinuciderea nu releva, in nici un caz,

starea de solitudine; ea nu poate avea loc decat in relatie cu cineva. Prin ea, ego-ul nu sufera. Dimpotriva, el creste. El se indreapta spre o noua nastere avand mai multa forta ca niciodata.

Solitudinea slabeste eul. Nu mai exista nimic cu care am putea fi in relatie, si - datorita acestui fapt - ego-ul nu poate exista. in consecinta, daca sunteti gata sa acceptati solitudinea, fara cea mai mica ezitare - fara dorinta de a fugi - sau de a va intoarce daca acceptati realitatea solitudinii voastre asa cum este ea, aceasta devine o ocazie extraordinara. Sunteti ca o samanta, care contine o multime de posibilitati. Amintiti-va insa ca samanta trebuie sa explodeze, astfel incat planta sa poata creste. Ego-ul este la fel ca o samanta, el este o posibilitate. Cand el se deschide, in voi se naste Divinul. Divinul nu este nici eu, nici tu: el este *unul*. Si tocmai solitudinea va conduce la aceasta unitate.

Este posibil - de asemenea - sa creati ceva care sa inlocuiasca aceasta unitate. Hindusii se considera un grup, la fel crestinii, la fel musulmanii; India se pretinde unitara, la fel ca si China: acestea sint moduri de a substitui unitatea. Unitatea in sine nu poate fi decat rezultatul unei solitudini perfecte.

O multime se poate pretinde unita, dar ea se opune - in mod invariabil - unui alt lucru. Datorita faptului ca ii impartasiti opiniile, va simtiti in armonie. in multime responsabilitatea individuala dispare. Ideea de a da foc unei moschei sau unui templu nu va va veni atunci cind santeti singuri; in schimb nu veti ezita sa o faceti in

calitate de element al unui grup, deoarece - in acest caz - raspunderea voastra individuala nu va mai fi angajata. intr-un grup sunt responsabili toti si niciunul. Nu exista o constiinta individuala, ci o constiinta de grup. Astfel regresati, redevenind asemenea animalului.

Multimea nu este decat un substituit al sentimentului de solitudine. Cei care inteleg acest lucru, cei care sunt constienti de responsabilitatea lor in calitate de fiinte umane, care sunt constienti de proba dificila, grea, prin care trebuie sa treaca omenirea, nu vor alege substituirea. Ei vor accepta faptele asa cum sunt ele si nu vor crea fictiuni. Ideologiile religioase si politice nu sunt decat fictiuni care genereaza un iluzoriu sentiment de unitate.

Unitatea nu exista decat atunci cand sunteti fara ego, iar

ego-ul nu poate muri decat daca exista o completa solitudine. Cand sunteti absolut singuri, nu mai sunteti. Clipa de solitudine va face sa explodati. Va raspanditi in infinit. Iata ce trebuie inteles prin evolutie; ea nu este nimic altceva. Si daca am adoptat denumirea de revolutie, aceasta am facut-o datorita faptului ca desfasurarea acestui proces nu este inconstienta. Puteti fi fara ego sau puteti ramane cu ego-ul vostru. Depinde de voi.

A ajunge la solitudine - iata singura revolutie autentica. Si aceasta necesita mult curaj. Doar un Buddha, un Iisus, un Mahavira sunt in intregime singuri. Nu pentru ca si-au parasit familia, lumea - aceasta nu este decat o aparenta. Renuntarea lor nu este un act negativ ci unul pozitiv: o miscare catre solitudine. in realitate, aceasta nu reprezinta nici macar o renuntare, ci o cautare a perfecte solitudini.

Cautarea spirituala converge in intregime spre clipa de explozie, clipa in care ne regasim absolut singuri. Solitudinea aduce cu sine extazul. Numai ea permite obtinerea iluminarii.

Nimeni nu poate ramane singur, se creaza grupul, familia, societatea, natiunea. Toate natiunile, toate familiile, toate grupurile sunt compuse din lasi, din oameni care nu au curajul sa ramana singuri.

Adevaratul curaj consta in a avea taria de a ramane singur, si aceasta insemna ca inteleteti intr-un mod perfect constient faptul ca sunteti singur, si ca nu poate fi altfel. Ori va amagiti, ori traiti acest fapt. Si va puteti amagi timp de numeroase vieti dar - facand acest lucru - va invartiti mereu in cerc, intr-un cerc vicios. Cercul nu se rupe decat daca experimentati realitatea solitudinii voastre. Atunci atingeti centrul: centrul naturii divine, al totalitatii, al sfinteniei. Nu-mi pot imagina un viitor in care fiecare fiinta umana sa fie capabila de acest lucru, in virtutea dreptului de a se naste. Este imposibil, deoarece constiinta este un fenomen individual. Doar inconstienta este colectiva. Constiinta apare odata cu individualitatea. Specia umana ca atare nu a ajuns inca in acest punct, care a fost insa atins de fiintele umane individuale. Fiecare om trebuie sa-si realizeze

propria individualitate si sa-si asume responsabilitatea pe care aceasta o implica.

Primul lucru care trebuie facut este sa acceptam solitudinea ca fapt primordial si sa invatam sa traим cu ea. Nu sa cream

situatii imaginare. Daca o faceti nu veti putea cunoaste adevarul. Deoarece in acest caz sunt proiectate, create, stari fictive; sunt cultivate pseudo-ade-varuri ce va impiedica sa cunoasteti ceea ce este. Traitii realitatea solitudinii. Daca reusiti, daca intre voi si aceasta realitate nu se interpune nimic, va este revelat adevarul. Fiecare fapt reveleaza adevarul, cu conditia de a fi vazut in profunzime.

in consecinta, traitii realitatea responsabilitatii voastre, realitatea solitudinii voastre. Daca reusiti, va avea loc explozia. Drumul este anevoios, dar altul nu exista. Tocmai dificultatea, tocmai acceptarea adevarului sunt cele care va duc in punctul de explozie. Numai atunci extazul se manifesta, nu inainte. Daca ar fi venit din intamplare, el nu ar fi avut nici o valoare, deoarece nu l-ati fi meritat. Nu ati fi avut capacitatea de a-l sesiza, aceasta capacitate fiind produsul disciplinei.

Daca ajungeti sa realizati faptul ca sunteti responsabili de propria persoana, disciplina urmeaza ca o consecinta fireasca. Nu poate fi altfel. Dar disciplina la care ne referim nu provine dintr-o constrangere exterioara. Ea provine din propria voastra persoana, toate actele voastre se deruleaza in ordine. Nu veti mai spune nici macar un singur cuvant superficial.

Fiind constienti de solitudinea voastra, incepeti sa simtiti - de asemenea - angoasa celorlalti. Simtind-o, nu va mai comportati superficial niciodata, deoarece sunteti raspunzatori nu numai pentru voi insiva, ci si pentru altii. Faptul de a trai propria voastra solitudine va face capabili sa o intelegeti pe aceea a tuturor fiintelor umane. Fiul stie ca tatal lui este singur; sotia stie ca sotul ei este singur; sotul stie ca sotia sa este singura. Si, imediat ce cunoasteti acest lucru, nu puteti sa nu fiti plini de compasiune.

* *

A accepta realitatea este singurul fel de yoga care poate exista, singura disciplina care exista. Datorita perfecteii intelegerii a conditiei umane, veti dobandi un spirit religios si deveniti astfel propriul vostru maestru. Dar austeritatea care urmeaza nu este aceea a unui ascet; ea nu provine din constrangere, ea nu este urata. Ea este estetica. Ea vine din senzatia interioara ca este singurul drum posibil - ca nu aveti de ales. Atunci renuntati la

lucruri; deveniti ne-posesivi.

Dorinta de a poseda provine din teama de solitudine. Neputand sa suportam solitudinea, cautam compania cuiva. Dar cum prezenta oamenilor este instabila, ne intoarcem catre obiecte. Faptul de a trai cu o femeie nu este usor, acela de a trai cu o masina este insa mai simplu. Deci, pana la urma, nevoia de posesie se rasfrange asupra obiectelor.

Poate veti incerca chiar o transformarea persoanelor in obiecte, mo-delandu-le astfel incat ele sa-si piarda personalitatea, individualitatea. Sotia devine un obiect - ea nu mai este o fiinta umana; sotul devine un obiect - el nu mai este o fiinta umana.

Daca deveniti constienti de solitudinea voastra, deveniti constienti si de aceea a altora, caz in care recunoasteti faptul ca dorinta de posesie este nefireasca. Iar renuntarea voastra nu mai este pozitiva, ea este umbra negativa a solitudinii voastre. Deveniti astfel ne-posesivi. Puteti astfel sa iubiti, sa nu mai fiti doar un sot sau doar o sotie.

Odata cu ne-posesiunea se naste compasiunea si austeritatea; si -de asemenea - inocenta. Faptul de a nega realitatile vietii nu este inocenta, ci viclenie. Va iluzionati pe voi insiva si pe altii. Dar cand aveti curajul sa traiti cu faptele asa cum sunt, dobanditi inocenta - o inocenta necautata. Voi sunteti inocenta.

Dupa parerea mea, inocenta este singurul scop ce trebuie atins. Daca sunteti inocenti, beatitudinea divina nu va intarzia nici o clipa sa vina asupra voastra. A fi inocent insemna a putea primi Divinul, a face parte integranta din Divin. Cand sunteti in stare de inocenta, oaspetele tocmai bate la usa voastra: gazduiti-l.

Inocenta nu este o stare cultivabila, in masura in care a cultiva implica o constrangere. Constrangerea este un calcul. Iar inocenta este in afara oricarui calcul. in domeniul ei orice calcul devine imposibil.

A fi inocent insemna a avea un spirit religios. Odata cu inocenta se atinge culmea adevaratei realizari. Numai ca adevarata inocenta este, in mod obligatoriu, produsul unei revolutii constiente si nu acela al evolutiei colective - inconstiente. Omul este singur. El este liber sa aleaga cerul sau infernul, viata sau moartea, extazul realizarii sau mizeria a ceea ce numim in mod obisnuit viata.

Sartre scria undeva: "*Omul este condamnat sa fie liber.*" Voi

puteti alege intre cer si infern. Libertatea implica faptul ca putem alege unul din ele. Daca nu puteti alege decat infernul nu va mai exista alegere, nici libertate. Iar cerul, fara posibilitatea de alegere a infernului, va reprezenta el insusi infernul. Decizia indica intotdeauna o alternativa. Ea nu insemna ca nu puteti alege decat binele. Caz in care nu ar putea fi vorba de libertate.

Daca faceti o alegere gresita, libertatea este o condamnare. Pe cand daca luati o decizie buna, ea se manifesta prin bucurie. Sunteti in intregime raspunzatori de deciziile voastre.

Daca sunteti pregatiti, din interiorul fiintei voastre va iesi la suprafata o noua dimensiune: dimensiunea revolutiei. Evolutia s-a sfarsit. De acum incolo aveti nevoie de altceva, de o revolutie care va va deschide noi orizonturi. Iar aceasta revolutie este individuala; ea este interioara.

2. SALTUL IN GOL SAU MISTERUL MEDITATIEI

Ce este meditatie?

Meditatia nu este nici o metoda indiana, nici o simpla tehnica. Nu puteti sa invatati sa o practicati. Ea implica o crestere: cresterea vietii voastre in totalitate, dincolo de ceea ce considerati ca este viata voastra in totalitate. Meditatiea nu este ceva care vine sa se adauge personalitatii voastre, asa cum este ea. Ea nu vine spre voi decat datorita unei transformari fundamentale, a unei mutatii. Este o implinire, o crestere. Cresterea se face intotdeauna in intregime; ea nu este o adaugare. Este o crestere spre meditatie.

Procesul de inflorire a personalitatii in totalitate trebuie inteles in mod corect. in caz contrar jucam doar un joc cu noi insine, ne ocupam spiritul cu iluzii mentale. Iar subtilitatile exista intr-un numar atat de mare! Nu numai ca ele sunt capabile sa va amageasca, nu numai ca nu veti castiga nimic, dar ele va vor dauna in mod real. insasi atitudinea de a crede ca meditatiea poate fi practicata datorita unei subtilitati, insusi faptul de a concepe meditatiea in termeni de metoda, sunt - in mod fundamental - false. Si cand incepem sa ne jucam cu subtilitatile mentale, mentalul insusi sufera o deteriorare.

Mentalul, asa cum exista el, nu este meditativ. Pentru ca meditatiea sa se poata naste, mentalul trebuie sa se schimbe in intregime. Dar sa vedem mai intai care este situatia actuala a mentalului? Cum

I

functioneaza el?

Mentalul traduce intotdeauna totul in cuvinte. Puteti cunoaste cuvintele, puteti sti ce este limbajul, structura conceptuala a gandirii, dar toate acestea nu va spun nimic despre gandire. Dimpotriva, este un subterfugiu. Imediat ce vedeti o floare, o transpu-

neti in cuvinte; imediat ce vedeti un om traversand o strada, transpuneti actiunea in cuvinte. Mentalul traduce orice fapt existential in cuvinte, iar cuvintele devin o bariera, o inchisoare. Acest obicei de a transforma intotdeauna lucrurile in cuvinte este obstacolul ce impiedica nasterea starii de spirit

meditative.

in consecinta, daca doriti sa va indreptati spre o stare de spirit meditativa, trebuie mai intai sa deveniti constienti de obiceiul vostru de a traduce totul in cuvinte si de imposibilitatea voastra de a opri acest proces. *Vedeti* lucrurile, dar fara sa le transpuneti in cuvinte. Fiti constienti de prezenta lor dar nu le traduceti in cuvinte. Lasati lucrurile sa fie, fara sa recurgeti la limbaj; lasati fiintele sa fie, situatiile sa fie, fara sa recurgeti la limbaj. Nu este imposibil; este natural. Tocmai situatia voastra prezenta este artificiala, dar sunteti atat de obisnuiti cu ea, procesul a devenit atat de automat, incat nici macar nu mai sunteti constient de faptul ca transpuneti fara incetare trairile voastre in cuvinte.

Priviti un rasarit de soare. Voi nu sunteti constienti de spatiul care separa perceptia voastra de punerea in cuvinte. *Vedeti* soarele, ii simtiti razele calde, si - imediat - transpuneti aceasta traire in cuvinte. Sunteti inconstienti de spatiul care exista intre perceptie si punerea ei in cuvinte. Este vorba de faptul de a fi constienti ca rasaritul soarelui nu este un cuvânt, ci un fapt, o prezenta. Mentalul traduce automat orice experienta in cuvinte, iar aceste cuvinte se interpun intre voi si trairile voastre.

A medita insemna a trai fara cuvinte, a trai la un nivel extra-lingvistic. Uneori acest lucru se intampla in mod spontan. Cand iubiti o persoana, ceea ce simtiti in primul rand este prezenta ei si nu prezenta cuvintelor. Cand doi indragostiti sunt in intimitate unul cu celalalt, raman in tacere. Si nu pentru ca nu au nimic de exprimat. Dimpotriva. Cuvintele insa lipsesc; e imposibil sa fie prezente. Ele nu apar decat odata cu disparitia iubirii.

Cand doi indragostiti nu tac niciodata, insemna ca iubirea lor e moarta. Ei umplu golul lasat, prin cuvinte. Cand iubirea este prezenta atunci ele, cuvintele, lipsesc. Insa existenta iubirii este atat de coplesitoare, atat de penetranta, incat bariera limbajului si a cuvintelor cade. Si, de obicei, ea nu cade decat in experienta iubirii.

Meditatia este punctul culminant al iubirii, si nu a iubirii pentru o persoana determinata, ci pentru existenta, in totalitatea ei. Pentru

mine, a medita insemna a intretine o relatie vie cu intreaga existenta care ne inconjoara. Daca ajungeti sa iubiti orice situatie din viata voastra, sunteti in stare meditativa.

>

Nu ma refer aici la o subtilitate mentala, nici o metoda de a

linisti mintea. Dimpotriva; meditatiea necesita o profunda intelegere a mecanismelor mentale. Imediat ce intelegeti obiceiul automat de a transpune trairile in cuvinte, se creaza un vid - in mod spontan. Vidul urmeaza intelegerea, la fel ca o umbra.

Adevarata problema nu este faptul de a intelege cum ajungem sa meditam, ci aceea de a intelege de ce *nu suntem* in meditatie, insusi procesul meditatiei este de ordin negativ. Nu este vorba de a adauga ceva fiintei voastre, ci de a nega un lucru care i-a fost deja adaugat.

Societatea nu poate exista fara limbaj - acesta ii este indispensabil. Existenta, dimpotriva, se poate lipsi de el. Prin aceasta nu inteleg faptul ca trebuie sa facem abstractie in intregime de limbaj: uneori este necesar sa recurgem la el. Ceea ce trebuie facut este faptul de a putea pune in miscare si intrerupe mecanismul transpunerii in cuvinte. In calitate de fiinta integrata social, mecanismul limbajului va este indispensabil, insa atunci cand va aflati in fata existentei el trebuie intrerupt. Daca nu puteti sa o faceti, daca el se produce fara incetare si sunteti incapabili sa il opriti, in acest caz sunteti sclavii lui. Mentalul trebuie sa fie un instrument, nu stapanul.

Cand mentalul este stapan, voi va aflati intr-o stare ne-meditativa. Cand sunteti stapani voi insiva - cand constiinta este stapana - sunteti in stare meditativa. A medita insemna deci a fi stapanul mecanismelor mentale.

Mentalul - si functia sa lingvistica - nu este ultima posibilitate aflata in interiorul vostru. Existenta voastra se gaseste dincolo de ea; existenta trece dincolo. Constiinta transcende planul limbajului, existenta de asemenea. Cand constiinta si existenta nu mai formeaza decat o singura entitate, se produce o comuniune. Aceasta comuniune este meditatiea.

Trebuie renuntat la limbaj. Nu prin suprimare sau eliminare, ci astfel incat el sa nu mai fie un obicei care sa ocupe intregul timp al existentei voastre. Cand mergeti, picioarele voastre trebuie sa se miste. Dar daca ele continua sa o faca si atunci cand sunteti asezat, insemna ca sunteti anormal. Trebuie sa stiti sa le imobilizati. Tot astfel, cand nu vorbiti nimanui, limbajul trebuie sa dispara. Daca sunteti in masura sa intrerupeti procesul limbajului, sunteti pregatiti

pentru meditatie. Meditatiea este un proces de crestere, nu o

tehnica. Nici o tehnica nu este vie, astfel incat sa v-o puteti insusi. Insa un proces, dimpotriva, este intotdeauna viu: el creste, se mareste.

Limbajul este indispensabil, dar nu trebuie sa-i fim prizonieri, in anumite momente este mai bine sa existam, fara cuvinte. Si aceasta nu insemna a vegeta: constiinta este prezenta. De fapt ea este mult mai intensa, mult mai vie, cuvintele nemaifiind prezente pentru a o sufoca. Limbajul este legat de repetare, de unde si aparitia plictiselii. Cu cat limbajul vi se va parea mai important, cu atat mai mult veti experimenta plictiseala.

Existenta nu este repetitiva. Fiecare trandafir este un nou trandafir, un trandafir absolut nou. El nu a mai fost niciodata si nu va mai fi niciodata. Cand pronuntati cuvantul "trandafir", exista o repetitie: a fost dintotdeauna si va fi mereu. Astfel voi ucideti noutatea, folosind un cuvant vechi.

Existenta este intotdeauna tanara; limbajul este intotdeauna batran. Prin intermediul limbajului fugiti de existenta, de viata, deoarece limbajul este un lucru mort. Cu cat sunteti mai mult prinsi in tesatura lui, cu atat mai mult va ucide fiinta. Un pandit este complet lipsit de viata, in masura in care el nu este decat limbaj, decat cuvinte.

Sartre si-a intitulat autobiografia "*Cuvintele*". Traim prin cuvinte, altfel spus: nu traим deloc. In cele din urma nu mai suntem decat o ingramadire de cuvinte, nimic mai mult. Cuvintele sunt comparabile cu fotografiile. Aveti in fata ochilor un lucru viu pe care il fotografiati, transformandu-l astfel in ceva lipsit de viata. Apoi il puneti intr-un album care este - la rindul lui - mort si el. O persoana care nu a trait starea de meditatie este ca un album mort: o serie de imagini verbale. Ea nu a trait nimic - a transpus, totul in cuvinte.

A medita insemna a trai in totalitate, si acest lucru nu se poate face decat in tacere. Tacere nu insemna inconstienta. Cele doua pot coexista dar, in acest caz, tacerea nu este vie. Ati trecut, astfel, pe linga ceea ce este esential.

»

Va puteti auto-hipnotiza prin *mantras*. Repetand un cuvant, puteti crea o asemenea stare de plictiseala in mintea voastra incat sa adormiti. Va cufundati in somn, in inconstienta. Daca repetati fara incetare: Ram-Ram-Ram, mintea adoarme. Bariera limbajului cade, dar sunteti in stare de inconstienta.

> >

Meditatia implica absenta barierii limbajului, dar prezenta

constiintei. Fara de care nu poate exista o comunicare cu existenta, cu tot

ceea ce este. Nici o *mantra* nu este de vreun ajutor, nici celelalte psal-modieri. Auto-hipnoza nu este meditatie; ea este - dimpotriva - o stare de regresie. Prin ea nu depasim planul limbajului, ci ne cufundam intr-un paln inferior limbajului.

Prin urmare, renuntati la *mantras* si la astfel de tehnici. Traiti clipele fara prezenta cuvintelor, fapt care nu se poate realiza prin *mantras*, deoarece procesul in sine se bazeaza pe cuvinte. Nu puteti elimina limbajul facand apel la cuvinte. E imposibil!

Ce este de facut? In realitate nu trebuie facut nimic, trebuie doar inteles. Ceea ce sunteti capabili sa faceti nu poate proveni decat din ceea ce sunteti. Iar voi sunteti intr-o stare de confuzie, si nu in meditatie. Mintea voastra nu este tacuta, astfel ca tot ceea ce va proveni din propria voastra dorinta nu va face decat sa agraveze confuzia. Deci singurul lucru care sunteti in masura sa-l faceti este sa deveniti constienti de mecanismele gandirii. A fi constient este tot ceea ce se poate face. Constienta nu are nimic comun cu cuvintele. Este un act existential si nu unul mental.

Primul lucru pe care trebuie deci sa-l faceti este sa fiti constienti - sa fiti constienti de procesele voastre mentale, de felul in care functioneaza mentalul vostru. Imediat ce deveniti constienti de functionarea mentalului vostru, va separati de el. Treceti, impreuna cu constiinta, alaturi: sunteti liberi, spectatori. Si cu cat constiinta voastra se largeste mai mult, cu atat percepeti mai exact spatiul care separa experienta de cuvinte. El este intotdeauna prezent, dar inconstienta voastra va impiedica sa-l remarcati. Intre doua cuvinte exista intotdeauna un spatiu, oricat de imperceptibil si de infirm ar fi acesta. Daca nu, cele doua cuvinte vor forma un intreg. Intre doua note muzicale exista intotdeauna un spatiu, o tacere. Fie ca este vorba de cuvinte, fie de note, ele nu pot fi separate fara un interval. Tacerea este prezenta intotdeauna, dar pentru a o percepe, trebuie sa fiti cu adevarat constienti, cu adevarat atenti.

Cu cat constiinta voastra este mai intensa, cu atat mai mult se atrofiaza mentalul. Cele doua sunt inseparabile. Cu cat sunteti mai putin constienti, cu atat mai mult se intareste mentalul. Cand sunteti suficient de constienti de mintea

voastra, aceasta isi inceteaza acti-vitatile si spatiile goale dintre ganduri se maresc. Ele devin perceptibile. Este aproape ca un film. Cand aparatul de proiectie functioneaza la o viteza mai mica, distingeti spatiile goale dintre imagini. Daca ridic

mana, trebuie sa descompun mult miscarea. Fiecare descompunere va fi o imagine. Si daca aceste multiple imagini trec prin fata ochilor vostri atat de repede incat nu mai distingeti spatiile goale, atunci gestul mainii mele va apare ca un proces. Dar daca aparatul merge mai incet, spatiile devin vizibile.

Mentalul este asemanator unui film. Spatiile goale sunt prezente. Cu cat sunteti mai atenti la mentalul vostru, cu atat le distingeti mai clar.

Este ca o imagine gestaltiana care contine doua figuri diferite. O vedem si pe una si pe cealalta, dar nu si ambele imagini simultan. Acestea ar putea reprezenta chipul unei femei batrane si, in acelasi timp, acela al unei fete tinere. Daca priviti una din ele, nu o vedeti pe cealalta, si viceversa. Chiar daca stiti foarte bine ca sunt doua imagini, nu le puteti percepe simultan.

La fel se intampla si cu mintea. Daca sunteti constienti de cuvinte, atunci nu sunteti constienti de spatiile goale, si viceversa. Orice cuvint este urmat de un spatiu gol si un spatiu gol de un cuvint. Dar nu puteti fi constienti de ambele simultan. Daca va concentrati pe spatiile goale, cuvintele va scapa si intrati in meditatie.

O constiinta fixata numai asupra cuvintelor este nemeditativa, in timp ce o constiinta fixata pe spatiile goale este meditativa. De fiecare data cand deveniti constienti de spatiile goale, cuvintele scapa atentiei voastre. Daca observati cu atentie lucrurile, in locul cuvintelor gasiti spatiul gol.

Puteti percepe o diferenta intre doua cuvinte, dar nu si intre doua spatii goale. Cuvintele sunt intotdeauna la plural, absenta este intotdeauna la singular: este *absenta*. Spatiile goale se unesc si se confunda. A medita inseamna a te concentra asupra absentei. in acest caz, gestaltul se modifica in intregime. Mai trebuie inteles si un alt lucru. Daca priviti imaginea gestaltiana si va concentrati asupra femeii batrane suficient de mult timp, daca o faceti cu toata atentia, apare un moment in care concentrarea se schimba: brusc, chipul femeii batrane dispare si apare cel al tinerei femei.

De ce? Pentru ca mintea este incapabila de o foarte lunga concentrare continua. Ea are nevoie de schimbare, fara de care

adoarme. Sunt singurele alternative care ii sunt cunoscute. Fiind un proces viu, ea nu poate ramane intr-un cadru fix. Daca apare plictiseala, adoarme, pentru a scapa de stagnarea datorata concentrarii. Apoi va continua sa traiasca, dar prin intermediul visului.

* GESTALTISM (germ. Gestalt = "structura")
Conceptie in psihologia secolului 20 elaborata de M. Wertheimer, W. Kohler, K. Koffka, K. Lewin, care accentueaza principiul integralitatii si structuralitatii fenomenelor psihice, faptul ca ele au un caracter global, neputind fi reduse la o simpla insumare a elementelor componente. G. a aparut ca o reactie fata de socianism si, partial, fata de behaviorism. A exercitat o influenta si asupra altor domenii ale stiintei (lingvistica structurala, fiziologie, fizica, s.a..)
Sin. *structuralism psihologic*.
(Vezi Mic dictionar enciclopedic, Ed. II revazuta si adaugita, Ed. Stiintifica si Enciclopedica, Bucuresti, 1978)

Este meditatie practicata dupa metoda lui Mahesh Yogi. Ea va readuce calmul, va revigoreaza; ea contribuie la sanatatea voastra psihica si la echilibrul vostru mental, dar aceasta nu este meditatie. Puteti atinge acelasi scop prin auto-hipnoza. Cuvantul sanscrit *mantra* inseamna sugestie - nimic mai mult. Si a lua acest lucru drept meditatie reprezinta o eroare grava. Ea nu este meditatie. A crede ca este va impiedica sa cunoasteti meditatie autentica. Aceasta este adevarata greseala datorata unor practici de acest fel si celor ce le propaga. Ele nu sunt decat un fel de drog psihologic.

Va sfatuiesc deci sa nu recurgeti la *mantras*. Daca vreti sa alungati cuvintele din constiinta voastra, deveniti constienti, si mintea se va concentra imediat asupra spatiilor goale.

Daca va concentrati asupra cuvintelor, veti trece de la un cuvint la altul si nu veti observa spatiile goale. Orice cuvint este o noua forma pentru concentrare. Mintea continua sa se schimbe, concentrarea de asemenea. Dar daca nu va identificati cu cuvintele, daca nu sunteti decat un spectator: liber, multumindu-va sa observati cuvintele ce trec unul dupa altul, atunci concentrarea voastra se va modifica si veti percepe spatiile goale. Ca si cum ati fi pe strada, observand trecatorii: cineva tocmai v-a depasit si apoi nu se mai vede nici o persoana. Este o absenta: strada e goala. Daca sunteti

atenti, absenta poate fi perceputa.

Si imediat ce deveniti constienti de absenta, sunteti prinsi inaintu: ati facut saltul in gol. Este un abis: foarte calm, creator de constiinta. A medita inseamna a fi suspendat in gol; este o transformare. in acest caz, limbajul isi pierde utilitatea: il abandonati - in mod constient. Sunteti constienti de tacere, de tacerea infinita. Faceti parte din ea, sunteti unit cu ea. Nu deveniti constienti de acest abis ca de un ceva exterior; ci il percepeti ca pe propria voastra fiinta. Stiti, si voi sunteti cei care stiti. Observati, dar observatorul este - de asemenea - si lucrul observat. in prezenta cuvintelor si a gandurilor sunteti spectator - un spectator separat; cuvintele sunt de cealalta parte. in absenta cuvintelor, dimpotriva, voi sunteti acest spatiu si, in acelasi timp, ramaneti constienti de existenta. intre voi si spatiul gol, absenta, intre constiinta si existenta nu mai exista bariere. Va aflat intr-o situatie existentiala. Iata ce inseamna meditatie: inseamna a fi unit cu existenta, a fi in intregime cu ea, ramanand totusi constienti. Iata unde este paradoxul, contradictia. Experimentati o situatie in care sunteti constienti si in care ramaneti - in acelasi timp - uniti cu ea.

• *

De obicei, cand suntem constienti de ceva specific, exista o separare. Daca ne identificam cu un lucru specific, nu mai exista separare, dar nici constiinta (ca de exemplu cand suntem furiosi sau in timpul actului sexual). Nu suntem uniti cu lucrurile decat in stare de inconstienta.

Faptul ca sexul va atrage atat de mult se datoraza faptului ca, in timpul actului sexual, cunoasteti starea de unire. Numai ca in momentele respective sunteti inconstienti. Cautati inconstienta deoarece doriti unitatea, intregul. Si cu cat o cautati mai mult, cu atat deveniti mai constienti. Astfel, experienta beatitudinii sexuale devine imposibila, deoarece aceasta provenea din inconstienta voastra.

Puteti deveni inconstienti intr-un moment de pasiune: constiinta voastra se destrama. Timp de o clipa ati fost in abis, dar in mod inconstient. Si, cu cat mai mult cautati inconstienta, cu atat mai mult aceasta va scapa. La un anumit moment dat, in timpul actului sexual, momentul de inconstienta nu se va mai

produce. Abisul s-a indepartat, la fel si beatitudinea. In acel moment actul isi pierde in intregime sensul. Nu mai este decat un mijloc de destindere mecanica, fara nici o dimensiune spirituala.

Noi nu am cunoscut decat unirea inconstienta, nu si pe aceea constienta. Meditatiea ne daruieste aceasta unitate, aceasta intregire. Este polul opus al sexualitatii. Sexul este un pol (unire inconstienta), iar meditatiea celalalt (unire constienta). Sexul se situeaza in punctul cel mai coborat al unirii, meditatiea in cel mai elevat: ea este punctul de varf al unirii. Ceea ce le diferentiaza intre ele este nivelul de constiinta.

in zilele noastre, mintea Occidentala se intereseaza de meditatie, atractia pentru sex fiind scazuta. Cand o societate cunoaste toleranta

sexuala, atractia pentru meditatie nu este departe. O sexualitate excesiva ucide pana la urma atmosfera romantica a actului sexual, la fel ca si aspectul ei spiritual. Se face foarte multa dragoste, dar inconstienta in timpul actului devine imposibila.

intr-o societate in care inhibitia sexuala face ravagii, atractia sexuala ramane; dimpotriva, ea nu se poate perpetua in mijlocul desfraului sexual. Trebuie realizata transcenderea ei. Astfel, o societate nerepresiva din punctul de vedere al sexului nu va intrazia sa se intereseze de meditatie. Dupa parerea mea, o asemenea societate face un prim pas in directia cautarii spirituale.

Dar evident, aceasta cautare - care este prezenta - poate fi exploatata. Cu aceasta se ocupa Orientul: furnizeaza maestri spirituali, guru, ii exporta - *in mod real*. Numai ca, prin intermediul acestor maestri, nu se invata altceva decat artificii. intelegerea vine odata cu viata, odata cu trairea vietii. Ea nu poate fi nici daruita, nici transferata.

Eu nu va pot comunica puterea mea de intelegere. Pot sa vorbesc despre ea, dar nu sa v-o dau. Trebuie s-o gasiti voi insiva, sa traiti propria voastra viata. Trebuie sa tatonati, sa esuati, sa treceti printr-o multime de frustrari. Numai prin intermediul esecurilor, erorilor, frustrarilor, numai prin intalnirea cu adevarata viata puteti ajunge la meditatie. De aceea vorbesc despre ea in termeni de crestere.

intelegerea este posibila, dar cea care va vine din exterior nu vine niciodata decat sub forma intelectuala. Astfel, Krishnamurti cere imposibilul. El spune: "Nu trebuie sa ma

intelegeti in mod intelectual", insa numai intelegerea intelectuala se poate transmite. De aceea, eforturile lui Krishnamurti sunt absurde. Ceea ce spune este autentic, dar atunci cand cere auditoriului mai mult decat o intelegere intelectuala, el cere imposibilul. Singurul lucru ce poate veni din afara, care poate fi transmis, este intelegerea intelectuala.

Cu toate acestea, intelegerea intelectuala poate fi suficienta. Daca intelegeti cuvintele mele in mod intelectual, puteti sa intelegeti - de asemenea - si ceea ce nu a fost spus. Puteti intelege spatiile goale: ceea ce nu spun, ceea ce *nu pot* sa spun. intelegerea este neaparat intelectuala intr-o prima faza, deoarece intelectul este usa templului. Dar el nu are nimic comun cu spiritualitatea aflata in sanctuar.

Nu pot realiza comunicarea cu voi decat intr-un mod intelectual. Daca intelegeti cu adevarat cuvintele mele, ceea ce nu a fost spus poate fi presimtit. Nu pot realiza comunicarea cu voi fara ajutorul cuvintelor, dar

folosind cuvintele folosesc - in aceeasi masura - si tacerile. Trebuie sa fiti constienti si de unele, si de celelalte. in cazul unei comunicari ce se realizeaza numai la nivel verbal, are loc o comunicare; in cazul perceptiei spatiilor goale, are loc o comuniune.

* « *

Suntem nevoiti sa incepem de la un capat sau altul. Orice inceput este nepotrivit, dar necesar. Prin ceea ce este fals, prin tatonari, ajungem la usa. Cel care nu se hotaraste sa inceapa decat dupa ce a pus un inceput bun, nu va incepe niciodata. Chiar si un pas nepotrivit este un pas facut in directia cea buna, deoarece este *un pas*, un inceput. Mai intai bajbaiti in intuneric si, astfel, gasiti usa.

Tocmai din acest motiv va atrag atentia asupra procesului lingvistic: procesul cuvintelor; spunandu-va sa cautati, sa deveniti constienti de spatiile goale, de intervale. in anumite momente, fara nici un efort constient din partea voastra, deveniti constienti de spatiile goale. Este clipa de intalnire cu Divinul, de intalnire cu existenta.

Si cand aceasta intalnire se produce, nu fugiti. Ramaneti prezenti. La inceput va fi, cu siguranta, inspaimantator. Cand

intalnim necunoscutul ne este frica, deoarece necunoscutul insemna moarte. in prezenta abisului, simtiti moartea venind spre voi. in acest caz, acceptati sa muriti! Nu incercati sa scapati, muriti complet in absenta respectiva. Si veti renaste. Prin aceasta moarte in tacere, renasteti la viata. Pentru prima data sunteti in viata, cu adevarat in viata.

Deci, dupa parerea mea, meditatiea nu este o metoda ci un proces; ea nu este o tehnica, este o intelegere. Nimeni nu va poate invata meditatiea; nu este posibil decat sa vi se arate calea ce duce la ea. Nu se pot oferi informatii referitoare la ea, deoarece nici o informatie nu este cu adevarat o informatie. Ea provine din exterior, in timp ce meditatiea se ridica in profunzimile voastre intime.

in consecinta, fiti in cautarea meditatiei, dar nu fiti un discipol. Astfel, in loc sa fiti discipolul unui guru oarecare, veti fi discipolul vietii in totalitatea ei. Si, in acest caz, nu veti mai invata doar niste cuvinte. invatarea spirituala nu se bazeaza pe cuvinte ci pe spatii goale; taceri care sunt pretutindeni in jurul vostru, chiar si in mijlocul multimilor, in piete, in bazaruri. Cautati tacerile, cautati spatiile goale din interior si exterior, si va veti surprinde, intr-o buna zi, meditand.

Meditatiea vine spre voi. intotdeauna. Nu voi sunteti care determinati venirea ei. Numai ca, ea trebuie cautata. Este conditia necesara pentru a va deschide spre ea, pentru ca ea sa va fie accesibila. Sunteti gazda ei; ea este invitata voastra. O puteti invita si puteti astepta venirea ei. Ea a venit in cazul lui Buddha, a lui Iisus; ea vine spre toti cei care sunt pregatiti, deschisi, spre toti cei care o cauta.

Nu cereti nimanui sa va invete sa meditati, altfel va veti insela. Mintea cauta intotdeauna ceea ce este mai usor, si ceea ce este usor duce la exploatare, duce la maestrul spiritual guru si la taramurile lor, iar viata spirituala este denaturata.

Individul cel mai periculos de pe pamant este acela care exploateaza aspiratia spirituala a celorlalti. Daca o persoana va fura lucrurile, nu este ceva foarte grav; daca o persoana va inseala, nici acest lucru nu este foarte grav. Dar cel care ucide, care falsifica si care va face sa renuntati la aspiratia voastra spre meditatie, spre Divin, spre extaz, acela comite un pacat capital si de neiertat.

Asemenea oameni exista. Fiti deci vigilenti si nu mergeti

sa intrebati pe oricine: "Ce este meditatie? Ce sa fac pentru a medita?" intrebati mai degraba de ce fel sunt barierele, obstacolele. intrebati de ce nu sunteti deja in meditatie. intrebati unde s-a oprit cresterea voastra, unde sunteti blocati. Si nu incepeti sa cautati un guru; acestia sunt un factor de blocaj. Oricine va ofera formule de-a gata nu va este prieten, ci dusman.

Tatonati in intuneric. Nu exista alt mijloc. incercarile sunt tocmai cele care duc la intelegerea eliberatoare. Iisus spunea: "Adevarul este eliberator", inteleti aceasta libertate. Adevarul se lasa intotdeauna descoperit de intelegere. Nu este un lucru cu care va intalniti, ci este o dimensiune pe care o atingeti prin crestere. in consecinta, incercati sa inteleti, deoarece cu cat mai bine inteleti lucrurile, cu atat mai mult va apropiati de adevar. Apoi vine acel moment nesperat, imprevizibil, in care intelegerea atinge apogeul; cadeti in abis. Voi nu mai sunteti, doar meditatie este.

Disparand astfel, sunteti in meditatie. Meditatie nu este formata din voi *plus* ceva; ea este fara voi, este o *transcendere* a voastra. Cand sunteti in abis, meditatie este. Ego-ul a disparut; voi ati disparut. Fiinta este.

3. SEXUL, IUBIREA SI RUGACIUNEA: TREI ETAPE SPRE DIVIN

Ati putea sa ne vorbiti despre semnificatia spirituala a energiei sexuale? Cum putem ajunge sa sublimam si sa spiritualizam activitatea sexuala? Putem face dragoste astfel incat aceasta sa fie o meditatie, incat aceasta sa devina un salt spre starile superioare de constiinta?

Nu exista energie sexuala ca atare. Energia este una si aceeaasi pretutindeni. Centrul sexual este unul din locurile ei de trecere, unul din canalele sale de iesire; in actul sexual o folosim intr-un anumit mod determinat. Energia vitala este una singura, dar ea se poate manifesta in mai multe feluri diferite. Cand ea devine biologica, este vorba de energie sexuala.

in actul sexual nu facem altceva decat sa folosim energia intr-un fel specific. Nu se pune deci problema sublimarii. Daca imprimati energiei vitale o schimbare de directie, parasiti domeniul sexual. Dar nu are loc, in acest caz, nici o sublimare: are loc o transformare.

Prin centrul sexual trece curentul natural, curentul biologic al energiei vitale; in el energia isi gaseste utilizarea ei inferioara. inteleti cuvantul "natural" prin aceea ca fara sex viata nu ar fi fost posibila, si termenul de "utilizare inferioara" in sensul in care el formeaza baza, si nu punctul culminant. Cand credeti ca sexul reprezinta totul, intreaga viata nu este decat un teren viran. Este ca si cum am pune neincetat noi baze, fara sa construim niciodata casa careia acestea ii sunt destinate.

Sexul nu reprezinta decat o posibilitate de transformare a energiei vitale. Din acest punct de vedere, totul este perfect. Dar cand il consideram singurul lucru posibil, cand el devine singura cale pentru energia vitala, atunci el este distructiv. Sexul

este un mijloc, nu un scop. Si mijloacele nu au nici un sens decat in masura in care realizam scopul in vederea caruia au fost concepute. Cand folosim in mod gresit mijloacele, totul se prabuseste. Daca sexul devine centrul vietii (si aceasta este situatia in zilele noastre), confundam mijlocul cu scopul. Sexul furnizeaza baza biologica datorita careia devine posibila viata, datorita careia ea se poate perpetua. El este un mijloc si nu trebuie sa devina un scop.

Imediat ce sexul devine un scop, dimensiunea spirituala dispare. Daca, dimpotriva, devine o meditatie, atunci se indreapta in directia dimensiunii spirituale. El este folosit ca trambulina.

Sublimarea nu are sens, deoarece energia ca atare nu este nici sexuala, nici spirituala. Ea este neutra, ea nu are nume. Numele ei provine de la spatiul pe care il traverseaza. Si acesta nu desemneaza energia in sine, ci forma luata de ea. Cand va referiti la energia sexuala, prin aceasta intelegeti o energie care foloseste canalul sexual, canalul biologic. Aceeasi energie devine spirituala imediat ce se indreapta spre Divin.

Energia in sine este neutra. Cand se exprima pe plan biologic, o numim sexuala. Cand se exprima pe plan afectiv, o numim iubire, ura, furie, cand se exprima prin intelect, ea se transforma in stiinta, in literatura. Cand traverseaza corpul, o numim fizica. Cand traverseaza spiritul, o numim mentala. Diferentele nu provin din energia ca atare, ci din utilizarea pe care i-o dam.

in consecinta, este impropriu sa vorbim de "sublimare a energiei sexuale". in caz de neutralizare a canalului sexual, energia devine pura. De fapt, energia este intotdeauna pura. Cand ea se manifesta folosind poarta divina, ea devine spirituala, insa forma nu este nimic altceva decat o manifestare.

Cuvantul "sublimare" se afla la originea unor asocieri deplasate. Orice teorie a sublimarii este o teorie a represiei. Cand folositi termenul de "sublimare sexuala", acesta vrea sa exprime faptul ca va opuneti activitatii sexuale. insusi cuvantul exprima aceasta condamnare.

Ma intrebati ce atitudine sa adoptati fata de sex. Orice actiune directa este o forma de reprimare. Singurele metode valabile sunt indirecte, metode prin care nu va ocupati absolut deloc de energia sexuala, ci mai degraba incercati sa deschideti poarta care duce spre Divin. Odata deschisa, toate energiile converg spre ea. Energia sexuala este absorbita. Imediat ce exista posibilitatea unei fericiri superioare, formele inferioare de

fericire isi pierde sensul. Nu este nevoie sa le reprimati sau sa luptati contra lor ele vor disparea. Sexul nu este deci sublimat: este transcens.

Nici o actiune negativa asupra energiei sexuale nu o poate transforma. Dimpotriva, cu aceasta ocazie veti crea in voi un conflict distructiv. Luptand impotriva unei energii, luptati impotriva propriei voastre fiinte. Si din aceasta lupta nu iese nimeni invingator. Uneori aveti impresia unei victorii, alteori aveti impresia ca victoria a fost obtinuta de pulsii-unile sexuale. Uneori pulsunile sexuale dispar si credeti ca le controlati, alteori ele revin si se manifesta, si tot ceea ce ati castigat se reduce la zero. Nu putem castiga o lupta dusa impotriva propriei energii.

Daca energiile voastre sunt utilizate altfel, in sfere mai extatice, problema sexuala dispare. Si nu pentru ca energia ar fi fost sublimata; acest lucru nu s-a intamplat datorita interventiei voastre. in realitate in voi s-a deschis o cale ce duce spre o mai mare beatitudine, iar energia voastra circula in mod automat, spontan, in aceasta directie.

Daca tineti in mana niste pietricele si gasiti pe neasteptate diamante, lasati pietricelele sa cada, fara ca macar sa va dati seama, si aceasta ca si cum nici n-ar fi existat vreodata. Ele cad oarecum de la sine. Nici macar nu va aduceti aminte ca ati renuntat la ele sau ca le-ati aruncat. Nu a avut loc nici o sublimare: o sursa de bucurie superioara a izvorat, si celelalte (inferioare) au secat de la sine.

Procesul este atat de automat, atat de spontan, incat nici o actiune pozitiva impotriva sexului nu este necesara. Orice actiune intreprinsa impotriva unei energii este negativa. Actiunea reala, pozitiva, nu are absolut nici o legatura cu sexul, ci cu meditatie. Nici macar nu va dati scama de disparitia pulsunii sexuale, energia fiind absorbita de ceea ce este nou.

Cuvantul "sublimare" este periculos, deoarece poarta in sine o nuanta de antagonism, de conflict. Sexul trebuie luat drept ceea ce este: baza biologica a vietii. Nu ii conferiti un sens spiritual sau antispiritual. intelegeti-i realitatea.

Daca il vedeti ca pe o functie biologica, nici o problema. Problema apare atunci cand ii conferiti un sens spiritual. Nu ii dati nici un sens pe care nu il are; nu creati in jurul sau o problema filozofica. Fiti realisti. Nu intreprindeti o actiune in

favoarea sau impotriva sexului. Acceptati-1 ca normal; nu luati fata de el o pozitie anormala.

La fel cum aveti ochi si maini, tot astfel aveti un sex. La fel cum nu va va trece prin cap sa va revoltati contra faptului de a avea ochi si maini, tot astfel nu va ridicati impotriva faptului ca aveti un sex. In acest fel, problema folosirii sexului devine lipsita de sens. Faptul de a crea odihotomie in favoarea sau in detrimentul sexului nu are sens. Aveti un sex: este un lucru cert. Existenta voastra se datoreaza sexului, iar voi sunteti programati astfel incat sa puteti da viata prin intermediul lui. Sunteti o veriga intr-un lant foarte lung. Corpul vostru fiind supus mortii, este programat pentru a crea un corp care sa-l inlocuiasca.

Moartea este o certitudine. De unde si imensa obsesie a sexului. Cum nu veti ramane la nesfarsit pe acest pamant, corpul vostru trebuie sa fie inlocuit printr-un altul care sa fie nou, care sa fie o copie exacta. Daca sexul are o atat de mare importanta, este tocmai datorita faptului ca natura intreaga pune accentul asupra lui, in caz contrar specia umana ar disparea. Daca ar fi depins de vointa, nu ar mai fi existat nici un singur om pe pamant. Daca suntem atat de obsedati de sex, daca pulsiu-ne sexuala este atat de coercitiva, atat de puternica, este tocmai datorita faptului ca intreaga natura este de partea lui. Fara sex viata nu poate exista.

Motivul pentru care problema sexuala este atat de importanta in cazul fiintelor preocupate de aspectul spiritual provine din faptul ca pulsiunea sexuala este atat de non-voluntara, atat de coercitiva, atat de naturala. Sexul este indicatorul care ne permite sa verificam daca energia vitala a intalnit divinul. Nu putem sti in mod direct daca o persoana a atins Divinul: daca este in posesia diamantelor. Ceea ce putem sti este daca a aruncat pietricelele, in masura in care acestea reprezinta tot ceea ce noi cunoastem. Ajungem sa stim in mod direct daca o persoana a transcens sexul, in masura in care sexul este tot ceea ce noi cunoastem.

Pulsiunea sexuala este atat de dificil de dominat, atat de non-voluntara, forta ei este atat de mare, incat ea nu poate fi transcendata decat daca am atins Divinul. Astfel *brachmacharya* devi

ne indicatorul ce permite sa stim daca o persoana a atins Divinul.

Daca l-a atins, atunci sexul, in acceptiunea sa obisnuita, nu exista

pentru respectiva persoana. > •

Aceasta nu inseamna ca daca renuntam la sex atingem Divinul. Reciproca nu este valabila. Cineva descopera diamantele si arunca pietricelele pe care le avea in mana, dar nu si invers. Se pot arunca pietricelele, dar aceasta nu inseamna ca am realizat ceva superior.

In acest caz sunteti intr-o stare intermediara: cu un mental reprimat, dar nu depasit. Pulsiunea sexuala se agita in voi si creaza un infern. Nu este o transcendentă. Pulsiunea sexuala reprimata atrage dupa sine uratenia, boala, nevroza, perversiunea.

Asa zisa atitudine religioasa in problema sexului a creat o sexualitate pervertita, o cultura complet nevrozata din punct de vedere sexual. Sunt impotriva unei astfel de atitudini. Sexul are un rol biologic si nu este nimic rau in acest rol. In consecinta, nu il combateti, deoarece apare pericolul perversiunii. Iar atitudinile perverse nu reprezinta in nici un caz un progres, ci o cadere sub limita normalitatii, un pas facut in directia nevrozei. Si atunci cand represiunea va deveni atat de puternica incat nu o veti mai putea controla, se produce o explozie, iar aceasta explozie va va domina.

Voi *sunteti* toate calitatile, toate posibilitatile umane. Sexualitatea normala este sanatoasa, actiunea represiva este cea care o imbolnaveste. Va este foarte usor sa mergeti spre Divin plecand de la o sexualitate normala; ceea ce este greu si intr-un anumit fel imposibil, este sa o faceti cu un mental nevrotizat. Trebuie sa va regasiti mai intai sanatatea, sa regasiti normalitatea. Apoi vine si ziua in care sexul poate fi depasit.

Stiind toate aceste lucruri, ce este mai bine sa facem? Sa intelegem ce este sexul! Faceti dragoste perfect constienti! Iata secretul care ne deschida o noua usa. Daca faceti dragoste in mod inconstient, sunteti un instrument in mainile evolutiei biologice; daca o faceti in mod constient, tocmai aceasta constiinta este o meditatie profunda.

Actul sexual este atat de involuntar, vointa voastra este atat de putin implicata in el, incat este dificil sa-l practicati in mod constient -dificil, dar nu imposibil. Daca puteti fi constienti in timpul acestui act, nu va mai exista nici o alta actiune din viata pe care sa o realizati in mod inconstient. Nici o actiune nefiind atat de profunda ca actul sexual.

Cand putem ramane constienti in timpul actului sexual, ramanem constienti pana la moarte. Profunzimea actului sexual, este aceeași cu a mortii; cele doua sunt simetrice. Atingeti același punct prin ambele. Prin urmare, dacă stiti sa ramaneti constienti pe parcursul actului sexual, realizati un lucru extraordinar, de o valoare inestimabila.

Astfel, transformati actul sexual intr-o meditatie. Nu luptati impotriva pulsiiunii sexuale, nu o contracarați. Cultivati o atitudine binevoitoare, o atitudine de simpatie fata de sex. Datorita lui realizati cel mai profund dialog cu natura.

* * De fapt, actul sexual nu este in realitate un dialog intre un barbat si o femeie. Este un dialog intre un barbat si natura, datorita unei femei, un dialog intre o femeie si natura, datorita unui barbat. Timp de cateva momente va aflati in curentul cosmic, in armonia celesta, in acord cu intregul, in acest fel barbatul se integreaza prin femeie si femeia prin barbat.

Barbatul nu este un intreg, nici femeia nu este. Ei sunt, si unul si cealalta, o parte din intreg. Si de fiecare data cand realizeaza unirea sexuala, ei sunt in armonie cu natura intima a lucrurilor, cu Tao. Din aceasta armonie se poate naste o fiinta biologica. Dacă sunteti inconstienti, nu exista nici o alta posibilitate. Dacă, dimpotriva, sunteti constienti, actul poate sta la baza unei nasteri pentru voi *insiva*, a unei nasteri spirituale. Prin el, *renasteti*

Participand constient la actul sexual, deveniti martor al acestuia. in acest caz, transcendeti sexul, deoarece pozitia de martor este eliberatoare. Constrangerea a disparut; nu mai sunteti un participant inconstient. Devenind spectator, transcendeti actul. Stiti ca nu sunteti numai un corp fizic. Forta martorului care este in voi a cunoscut ceva superior.

Acest "ceva superior" nu se poate cunoaste decat in masura in care va indreptati spre propriile voastre profunzimi. Nu este o intalnire de suprafata. in cazul actului de cumparare, de exemplu, constiinta voastra nu poate patrunde prea profund deoarece este vorba despre un act obisnuit in cazul omului, actul sexual reprezinta de obicei singurul act prin intermediul caruia poate deveni martor al propriilor sale profunzimi intime.

Cu cat meditati mai mult prin intermediul sexului, cu atat actul in sine are un efect mai mic asupra voastra. Meditatie se naste si creste; in acest proces de crestere in voi se deschide o poarta si aspectul sexual dispare. Nu este vorba de o sublimare: ganditi-va la frunzele care cad dintr-un copac. Copacul ignora faptul ca frunzele

sau stau gata sa cada. Tot astfel, voi nu va dati seama ca pulsiiunea mecanica a sexului este pe punctul de a va parasii.

Meditati datorita actului sexual, faceti din el un obicei al meditatiei.

Sexul sa fie pentru voi ca un templu. In acest fel il transcendeti, si -astfel - va transformati. Aspectul sexual al actului va disparea, dar fara ca

* O mare varietate de tehnici de meditatie legate direct de activitatea sexuala sunt tratate de Osho intr-o serie de 80 de conferinte asupra lucrării "Vigyana Bhairava Tantra".

voi sa exercitati nici cea mai mica represiune, fara sa existe nici o sublimare. El devine neadecvat, lipsit de sens. Ati trecut dincolo de el.

Este la fel ca un copil care creste: jucariile ii devin indiferente. Nu exista nici sublimare, nici represiune. Este o problema de crestere, de maturitate. Jucariile erau bune pentru copilul care acum a crescut.

Tot astfel, cu cat meditati mai mult, cu atat va veti simti mai putin atrasi de sex. Si cu timpul, spontan, fara a face nici cel mai mic efort constient in sensul sublimarii, energia voastra isi va schimba directia. in loc sa se scurga prin centrul sexual, ea va lua directia meditatiei, deschizand poarta care duce la Divin.

* * *

inca un lucru. Ati folosit cuvintele "sex" si "iubire". De obicei aceste doua cuvinte sunt folosite ca si cum s-ar gasi intr-o intima asociere, ceea ce nu este cazul. Iubirea nu infloreste decat odata cu disparitia preocuparilor sexuale. Pana atunci ea ramane o iluzie; ea este un preludiu al actului sexual, ea pregateste scena pentru actul sexual. Este o introducere, o prefata pentru actul sexual. Deci, cu cat legatura sexuala intre doua fiinte este mai mare, cu atat mai putina iubire exista; in masura in care prefata este - in acest caz - inutila.

Dacă doua persoane se iubesc si ele nu fac dragoste, este vorba de o iubire romantica. Dar, imediat ce intervine actul sexual, iubirea dispare. Nevoia sexuala este atat de abrupta, atat de impetuoasa in sine, incat are nevoie de o introducere, de un preludiu. Iubirea, asa cum o cunoastem, nu este decat

un vesmant pentru a acoperi goliciunea actului sexual. Daca reflectati cu atentie asupra iubirii asa cum o intelegeti, veti recunoaste pulsionea sexuala gata sa se manifeste. Ea va asteapta intotdeauna la cotitura. Iubirea este un dialog; actul sexual este o pregatire.

Felul de iubire pe care il puteti experimenta voi este asociat sexului, dar numai in calitate de preludiu. Odata cu interventia actului sexual, iubirea dispara. Acest lucru explica de ce casatoria ucide iubirea romantica, si aceasta in mod absolut. Cei doi parteneri fac cunostinta unul cu celalalt, iar preludiul, iubirea, devine de prisos.

Adevarata iubire nu este o prefata, ci un parfum. Ea nu apare inainte de relatia sexuala, ci dupa. Nu este un prolog, ci un epilog. Daca dupa actul sexual incercati un sentiment de compasiune fatadepar-

tenera insemna ca iubirea creste. Si daca meditati, veti incerca acest sentiment de compasiune. Daca meditati pe parcursul actului sexual, partenera voastra nu va fi un simplu instrument de placere fizica. Veti incerca fata de ea/el un sentiment de gratitudine, deoarece amandoi ati atins stadiul unei profunde meditatiei.

Din aceasta meditatie se naste o noua prietenie, deoarece ati comunicat - unul prin intermediul celuilalt - cu natura, ati avut o viziune trecatoare a profunzimilor necunoscute ale realitatii. Va uneste un sentiment de gratitudine si compasiune. incercati un sentiment de compasiune pentru suferinta si cautarea celuilalt, pentru un semen, un tovaras de drum, un prieten care cauta.

Si numai daca actul sexual este meditativ, numai atunci el este infasurat intr-un anumit parfum: o senzatie ca iubirea nu este doar un preludiu al actului ci provine dintr-o crestere, dintr-o maturizare, ca ea este o implinire a meditatiei. Iubirea se compune din gratitudine, prietenie, compasiune. Daca aceste trei elemente sunt prezente, iubirea voastra este reala.

Si daca aceasta forma de iubire apare, ea transcende sexul. Iubirea infloreste *datorita* sexului, dar il transcende. Putem sa o comparam cu o floare; ea creste incepand cu radacinile, dar merge mai departe decat ele. Si nu mai exista nici un drum de intoarcere. Daca iubirea infloreste, aspectul sexual dispara. De fapt aceasta este una din posibilitatile prin care putem sti daca iubirea a inflorit. Elementul sexual este ca o cochilie: ea trebuie sparta pentru ca iubirea sa se poata naste. Odata cu aparitia iubirii, cochilia dispara. Este sparta; am aruncat-o.

Elementul sexual nu dispara in favoarea iubirii decat prin meditatie, in caz contrar, veti repeta la nesfarsit acelasi act, iar in final, va veti plictisi. Actul devine din ce in ce mai monoton, si nu simtiti nici macar un strop de gratitudine fata de partenera. Dimpotriva. incercati un sentiment de amagire, de ostilitate; celalalt va domina. Va domina din punct de vedere sexual in masura in care aveti nevoie de el. Deveniti sclavul lui, deoarece nu va puteti lipsi de actul sexual. Dar este imposibil sa aveti un sentiment de prietenie pentru cel al carui sclav va simtiti.

Iar cei doi parteneri incearca fiecare acelasi sentiment: ca partenerul este stapan. Vor nega si vor combate dominatia, dar vor continua acelasi act. Aceasta va deveni pura rutina. Va veti bate cu partenerul, apoi va veti impaca, apoi veti reincepe sa va bateti. Iubirea este cel mult o ajustare. Nu puteti fi amabil cu celalalt, nici nu puteti sa aveti

compasiune in ceea ce-l priveste. Dimpotriva, exista cruditate si violenta, veti avea senzatia ca sunteti amagit. Ati devenit un sclav. Din asemenea raporturi sexuale iubirea nu poate inflori; acestea raman simple raporturi sexuale.

Realizati experienta sexuala! Nu va fie frica, pentru ca frica nu duce niciunde. Daca trebuie sa va fie frica de ceva, este tocmai de frica insasi. Nu va temeti de realitatile sexuale si nu luptati impotriva pulsionii sexuale. Lupta isi are radacinile tot in frica. "Lupta" si "fuga" sunt reactii ale fricii. in consecinta, nu fugiti si nici nu luptati impotriva pulsionii sexuale. Acceptati-o ca atare. Aventurati-va in profunzimile actului sexual, intelegeti-l in totalitate; impliniti-l meditand. in momentul meditatiei, se deschide o poarta. Intrati intr-o dimensiune necunoscuta si simtiti o fericire mult mai mare. '

Starea pe care o cunoasteti va face sa incercati o fericire atat de intensa, incat elementul pur sexual isi pierde orice sens, cade de la sine. Energia voastra nu mai este indreptata in aceasta directie. Energia se indreapta intotdeauna spre fericire. in masura in care relatiile sexuale aduc aceasta fericire, energia se concentreaza in actul sexual. Dar daca sunteti in cautarea unei bucurii si mai intense, care o transcende pe aceea realizata prin actul sexual, care este mai in floritoare, mai profunda, energia isi opreste de la sine scurgerea spre centrul sexual.

Cand actul sexual este o meditatie, iubirea infloreste, si

aceasta inflorire este o miscare ce se realizeaza in directia Divinului. De aceea iubirea este divina. Actul sexual este fizic, dar iubirea este spirituala. Si in momentul in care floarea iubirii este deschisa, rugaciunea incepe sa apara - o urmeaza. Sunteti aproape de Divin, aproape de casa voastra.

Acum, incepeti sa meditati asupra iubirii: este etapa a doua. in momentul de comuniune, in momentul de iubire, incepeti sa meditati. Meditati profund, si pe deplin constient. in acest caz nu va avea loc unirea a doua corpuri. Pe plan pur sexual are loc unirea a doua corpuri, in iubire, sunt doua suflete. Dar aceasta ramane o intalnire, o intalnire intre doua fiinte umane.

La acest nivel, considerati iubirea tot astfel cum ati considerat inainte planul sexual. Percepeti comuniunea, intalnirea interioara, raportul interior. in acest fel, realizati si transcenderea iubirii; si veti atinge stadiul rugaciunii. Acest fel de rugaciune este o poarta. Prin ea se realizeaza intotdeauna o intalnire, dar nu intre doua fiinte umane; este comuniunea dintre voi si totalitate. Celalalt, in calitate de entitate distincta, a disparut. Exista un celalalt impersonal - existenta in totalitate-si voi.

* * *

Cu toate acestea, rugaciunea ramane - la randul ei - o intalnire, astfel incat va veni si clipa in care va trebui sa o transcendem. in cadrul rugaciunii, entitatea care se roaga si Divinul: *bhakta* si *bhagwan* sunt doua entitati distincte. Rugaciunea ramane o intalnire. Aceasta explica de ce Meera sau sfanta Tereza au putut folosi termeni sexuali pentru a descrie experientele lor facute in starea de rugaciune.

Este bine sa meditati in momentele in care va simtiti intr-o stare adecvata rugaciunii. Si in acest caz, pastrati-va calitatea de martor. Constatati comuniunea care exista intre voi si totalitate, fapt ce necesita o constiinta foarte subtila. Daca sunteti capabil sa ramaneti constient in cadrul intalnirii voastre cu totalitatea, veti transcende simultan entitatea "voi" si totalitatea. *Sunteti* totalitatea. Iar aceasta totalitate este dincolo de dualitate, ea este o unitate perfecta.

Aceasta unitate este cautata de unii prin intermediul sexului, de altii prin iubire, de altii prin rugaciune. Aspiratia tuturor se indreapta spre aceasta unitate. Chiar si prin intermediul actului sexual. Bucuria va inconjoara, deoarece timp de o clipa,

cunoasteti unitatea. Actul sexual se desface, devine iubire, iar iubirea devine rugaciune. Rugaciunea se aprofundeaza si ajunge la o totala transcendeta, la unitatea totala.

Aprofundarea se realizeaza - invariabil - prin meditatie. Metoda este aceeaasi. Planurile, dimensiunile, etapele variaza, nu insa si metoda. Patrundeti in profunzimile actului sexual si veti descoperi iubirea. Pat-rundeti in profunzimile iubirii si veti descoperi rugaciunea. Patrundeti in profunzimile rugaciunii si va veti dizolva in unitate. Unitatea este totalitatea, extazul, fericirea.

in consecinta, este foarte important sa nu adoptati o atitudine defensiva. Divinul este prezent in toate actele. Poate ca el se ascunde sub un vesmant, voi sunteti cei care trebuie sa-l dezgoliti, sa-l dezvaluiti. Sub vesmintele de la suprafata, veti descoperi altele, mai stranse: scoateti-le. Nu veti fi satisfacuti, nu veti fi pe deplin multumiti decat daca realizati unitatea in completa ei nuditate.

Imediat ce l-ati descoperit in intregime pe celalalt, imediat ce este in intregime gol, va uniti cu el, deoarece - in acest caz - el nu mai este o entitate distincta, ci voi insiva. De fapt, prin intermediul celuiilalt, fiecare din noi se cauta pe sine. Vetii gasi propriul vostru lacas la poarta altuia.

Odata ce realitatea a fost dezvaluita, deveniti una cu ea, deoarece ceea ce va diferentia de ea erau vesmintele. Vesmintele reprezinta bariera, astfel incat nu puteti dezvalui pe voi insiva. Asa se explica de ce meditatiea este o arma dubla: ea dezvaluie realitatea, la fel de bine ca si pe voi insiva. Realitatea este dezvaluita, si voi de asemenea. Si in aceasta clipa de perfecta nuditate, de vid total, voi deveniti unul.

* * *

Nu sunt deci impotriva sexului, ceea ce nu inseamna ca sunt pentru. Ma pronunt pentru implicarea totala in profunzimile acestui act, pentru a descoperi regiunile ce il transcend. Aceste regiuni transcendente sunt intotdeauna prezente, dar in general actul sexual se realizeaza intr-un timp atat de scurt incat partenerii nu pot face altceva decat sa ramana la suprafata lucrurilor. Daca, dimpotriva, trairi actul in profunzimea lui, veti fi recunoscatori Divinului pentru faptul de

a va fi deschis o poarta, prin intermediul lui. Ceilalti nici macar nu vor banui ca sunt atat de aproape de o dimensiune spirituala.

Oamenii sunt in general atat de tensionati incat au creat o iubire factica care, in loc sa apara dupa actul sexual, il precede - o iubire cultivata, artificiala. Tocmai din acest motiv iubirea dispare odata cu satisfacerea dorintei sexuale. Insa adevarata iubire se situeaza intotdeauna dincolo de actul sexual, ea se ascunde in spatele lui. Daca intrati profund in acest act, daca meditati in el cu un spirit religios, starea de iubire va inflori in voi.

Nu sunt contra sexului si nu sunt *pentru* iubire. Sexul trebuie sa fie trans-cens. Meditati asupra sexului, transcendeti-l. Prin *meditatie* inteleg faptul ca trebuie sa-1 traiti in mod total constient si vigilant. El aduce cu sine o imensa bucurie, dar puteti la fel de bine sa treceti pe langa el ca un orb, si sa-1 ratati. Trebuie sa incetati sa fiti orbi, trebuie sa deschideti ochii. Daca ochii va sunt

» » » ■ i

larg deschisi, actul sexual poate sa va duca spre calea unitatii

Picatura de apa se poate uni cu oceanul. Si aceasta este dorinta oricarei picaturi de apa. In orice actiune, in orice dorinta, voi regasiti aceasta aspiratie. Fiti constienti de ea. Urmati-o.

Este o aventura extra-ordinara! In zilele noastre omul traieste in mod inconstient. Dar, cu toate acestea, puteti realiza acest lucru. Este dificil, dar nu imposibil. Iisus, Buddha, Mahavira l-au realizat, si oricine poate face la fel.

Cand practicati actul sexual cu multa intensitate, atentie, sensibilitate, transcendeti elementul pur sexual. Nu este vorba de nici o sublimare. Dupa transcendere, nu se mai pune problema sexului, nici macar a sublimarii sexuale. Exista doar iubire, rugaciune si unitate.

Cele trei etape ale iubirii sunt urmatoarele: iubirea fizica, iubirea psihica si iubirea spirituala. Odata ce toate cele trei au fost depasite, atingeti Divinul. Cand Iisus spunea: "Dumnezeu este iubire", el dadea cel mai exacta definitie a iubirii, deoarece ultimul lucru pe care il intalnim in drumul spre Divin este iubirea. Dincolo de ea domneste necunoscutul, iar necunoscutul nu poate fi definit. Nu il putem defini pe Dumnezeu decat prin ultima noastra realizare: iubirea. Dupa acest punct nu mai exista nici o experienta, pentru ca nu mai exista nici experimentator. Picatura s-a unit cu oceanul!

Mergeti pas cu pas, dar cu o atitudine binevoitoare, fara

tensiuni sau conflicte. Ramaneti pur si simplu atenti. Atentia este singura lumina in noaptea intunecata a vietii. Duceti cu voi aceasta lumina pentru a explora viata. Cautati si scotociti prin cele mai ascunse unghere. Divinul fiind pretutindeni, nu va ridicati impotriva niciunui lucru.

Dar nici nu intarziati asupra anumitor lucruri: treceti la altele. O bucurie si mai mare va asteapta. Trebuie sa continuati calatoria. Daca aveti ocazia sa faceti dragoste, faceti-o! Daca iubirea vine spre voi, folositi iubirea. Nu va ganditi la ea in termeni de reprimare sau sublimare, nici in termeni conflictuali. Divinul se ascunde in spatele oricarui lucru. In consecinta, nu combateti nimic, nu fugiti de nimic. Oriunde ati fi, in-dreptati-va spre prima poarta ce vi se ofera, si veti progresa. Nu va fixati niciunde si va veti atinge tinta, deoarece viata este pretutindeni.

Iisus spunea: "Domnul este sub fiecare piatra", dar - din pacate - voi nu vedeti decat pietrele. Transcendeti aceasta stare de spirit. Daca pulsii-unea sexuala vi se pare potrivnica, ea devine ca o piatra: opaca, si nu puteti vedea dincolo de ea. Acceptati actul sexual, meditati asupra lui si piatra va deveni transparenta. Veti vedea prin ea si o veti uita. Nu va veti aminti decat de ceea ce se gaseste sub piatra.

Ceea ce devine transparent dispare. Nu transformati deci pulsii-nea sexuala in piatra, faceti astfel incat sa devina transparenta. Si acest lucru este posibil datorita meditatiei.

4. KUNDALINI YOGA: INTOARCEREA LA ORIGINI

Ce este Kundalini Yoga si cum poate reprezenta aceasta un ajutor pentru un Occidental? De ce metoda dvs. de trezire a energiei Kundalini este haotica, in loc ca ea sa se realizeze prin autocontrol, ca in cazul metodelor traditionale?

Existenta este energie, ea este miscarea energiei care se realizeaza in multe sensuri diferite si care imbraca multiple forme. in cazul existentei umane, energia se numeste kundalini. Kundalini este energia concentrata in corpul si sufletul omului.

Energia este manifestata sau nemanifestata. Kundalini reprezinta intotdeauna potentialul vostru, suma tuturor posibilitatilor voastre. Este energie in stare latentă. Iar caile de trezire ale energiei Kundalini au drept scop actualizarea acestui potential. Deci, in primul si in primul rand sa spunem ca forta kundalini nu este ceva unic; cuvântul desemneaza energia specific umana. in acelasi timp, de obicei numai o mica parte este activa, o parte infima. Si nici aceasta parte nu functioneaza in mod armonios; ea este in conflict, provocand suferinta si angoasa. in cazul in care energia voastra functioneaza in mod armonios, totul e bine; daca nu (cand ea este in contradictie cu ea insasi), sunteti nefericiti. Suferinta provine intotdeauna dintr-o energie aflata in conflict, si orice bucurie, orice fericire provin dintr-o energie aflata in armonie.

De ce ramane energia totala in stare potentiala? De ce nu este ea actualizata? Deoarece ea nu este necesara in

actiunile de rutina zilnice. Numai partea necesara, numai partea solicitata intra in functiune. Rutina zilnica nu solicita totalitatea energiilor, ci doar o parte infima. Si daca aceasta parte infima nu este inca in armonie, aceasta provine dintr-o viata de zi cu zi ne-integrata.

Nevoile voastre se afla in conflict. Societatea va cere un lucru, iar instinctele va cer exact lucrul opus. Cerintele sociale si cele personale sunt in conflict. Societatea isi are pretentiile ei, morala si religia pe ale ei. Si tocmai aceste conflicte impiedica omul sa devina un intreg aflat in armonie; ele au transformat omul intr-o fiinta fragmentara.

Dimineata doriti ceva, dupa amiaza altceva. Sotia va cere un lucru, iar mama lucrul opus. Astfel obligatiile zilnice devin conflictuale, si mica parte manifestata din energia voastra totala este in contradictie cu ea insasi.

Dar problema este si mai vasta. Partea manifestata a energiei voastre este intr-un permanent conflict cu partea inca nemanifestata. Actualul este intr-un neincetat conflict cu potentialul. Potentialul vrea sa se manifeste si actualul il reprima.

in termeni psihologici, inconstientul este intotdeauna in conflict cu constientul. Constientul incearca sa domine inconstientul, in masura in care manifestarea acestuia din urma ar reprezenta pentru el un pericol. Constientul este sub control, in timp ce potentialul, inconstientul, nu este. Aveti posibilitatea de a controla constientul, dar eruptia inconstientului va aduce pe un teritoriu nesigur pe care nu sunteti capabili sa il administrati. Constientului ii este frica de acest fapt. Iata deci originea celui de al doilea conflict, mai vast si mai profund decat primul si in care constientul se confrunta cu inconstientul, energia manifestata cu energia care cauta posibilitati de a se manifesta.

Din aceste doua tipuri de contradictii rezulta lipsa voastra de armonie. Si aceasta lipsa de armonie face ca energia voastra sa vi se opuna. Energia implica miscare, iar miscarea se face intotdeauna de la nemanifestat la manifestat, de la samanta la arbore, de la intuneric la lumina.

Miscarea nu este posibila decat in absenta reprimarii. Altfel ea este distrusa (armonia este distrusa) si energia voastra se transforma intr-un dusman. Voi sunteti ca o casa dezbinata, ca o multime. Voi nu mai sunteti unul, ci mai multi.

* * *

Aceasta situatie anormala este totusi aceea a omului. Ea

explica uratenia, suferinta din lume. Bucuria si frumusetea nu vin spre voi decat

daca energia vitala cunoaste miscarea, o miscare fluida si linistita -nereprimata, neinhibata, integrala, nefragmentata - care nu este in conflict cu ea insasi ci este un tot organic. O energie care a realizat unitatea armonioasa, astfel am putea defini kundalini. Kundalini nu este decat un cuvant tehnic ce desemneaza energia totala in stare de unitate, de miscare, de armonie ne-conflictuala - o energie cooperanta, complementara si organica. O asemenea energie produce o transformare imediata -unica si necunoscuta.

Cand energiile voastre sunt in conflict, in acest caz sunteti incercati de nevoia de a va elibera de ele. Pentru voi este singurul mod de a fi in armonie. Numai ca facand acest lucru, energia vitala, vitalitatea voastra, coboara in corpul vostru, iese din corpul vostru. Miscarea directiionata descendent este aceeaasi ca miscarea ce se indreapta spre exterior, la fel cum miscarea ce se indreapta in sus este aceeaasi cu miscarea ce tinde spre interior. Cu cat energiile voastre urca mai mult in corp, cu atat ele il penetreaza mai mult; cu cat energiile voastre coboara in corp, cu atat ele ies mai mult. Astfel, daca va eliberati de energiile conflictuale, voi simtiti o usurare, dar aceasta insemna sa aruncati fragmente din viata voastra, la intervale regulate de timp. Este o sinucidere lenta. De fapt noi suntem fiinte sinucigase in masura in care energia noastra nu s-a unificat devenind armonioasa, cat timp miscarea ei nu se indreapta spre interior.

Eliberandu-va de o parte din energia voastra puteti simti o usurare, dar aceasta usurare este obligatoriu momentana, deoarece voi insiva reprezentati o sursa de energie constanta. Energia se va acumula din nou, si va fi necesar sa va eliberati din nou. Ceea ce numim de obicei placere, nu este in realitate decat o descarcare a energiilor conflictuale. Ca si cum am arunca o povara. Si acest lucru este intotdeauna negativ. Fericirea dimpotriva, este pozitiva. Ea nu apare decat odata cu actualizarea energiilor.

Atunci cand, in loc sa eliminati energiile, acestea infloresc in voi, cand in loc sa fiti in conflict cu ele, va uniti cu ele, se produce o miscare spre interior: Si aceasta este nesfarsita. Ea se aprofundeaza neincetat si, cu cat mai mult tinde spre interior, cu atat mai mult aduce beatitudinea si extazul.

Aveti deci doua posibilitati. Prima consta in descarcare: va eliberati de energiile care va impovareaza, energii inutilizabile, prin intermediul carora nu puteti fi creativ. Este starea de spirit anti-kundalini. Atitudinea obisnuita a omului se manifesta impotriva energiei kundalini. Energia circula de la centru la periferie, deoarece aceasta este directia in care va indreptati. Kundalini inseamna exact miscarea opusa, adica fortele, energiile care se indreapta de la periferie spre centru.

Miscarea spre interior, miscarea indreptata spre centru face sa rezulte beatitudinea, in timp ce miscarea indreptata spre exterior provoaca, simultan, bucurie si suferinta. Bucuria este momentana, insa suferinta domneste in permanenta. Bucuria este prezenta doar in mod intermitent, cand exista speranta sau asteptarea unui lucru. Rezultatul real se manifesta insa intotdeauna prin suferinta.

Fericirea voastra consta in asteptare, speranta, dorinta, vis, care nu fac decat sa va elibereze de povara voastra; este un proces complet negativ. Ea nu exista in realitate, ceea ce experimentati fiind doar o absenta momentana a suferintei. Si aceasta absenta voi o numiti fericire.

* *
*

Voi creati fara incetare noi energii. De fapt este insasi definitia vietii: capacitatea de a produce, in mod constant, forta vitala. Odata cu stingerea acestei capacitati, apare moartea. Paradoxul este urmatorul: voi produceti fara incetare energie si nu stiti ce sa faceti cu ea. Odata creata, va debarasati de ea; iar cand nu o aveti, sunteti nefericiti, bolnavi.

Cand nu este creata energie sunteti bolnavi; cand este creata, la fel. in primul caz boala provine din lipsa de forta, in al doilea caz ea provine din energia care va apasa ca o povara. Sunteti incapabili sa o armonizati, sa o faceti creatoare, beatifica. Ati creat-o, si nestiind ce sa faceti cu ea, o expulzati in afara voastra. Apoi reincepeti sa creati energie. Acest lucru este absurd, dar aceasta absurditate constituie inlantuirea obisnuita a momentelor existentei umane: se creaza constant energie, care devine -in mod constant - o povara, deci trebuie - in mod constant - sa o

eliberam.

Acest lucru explica de ce activitatea sexuala are o importanta, o semnificatie atat de mare: este unul din cele mai bune mijloace de a scapa de propria energie. intr-o societate a abundentei, sursele de creatie a energiei devin mai numeroase, la fel si tensiunile, si pentru a va elibera de acestea recurgeti de obicei la actul sexual.

Voi creati energie in interiorul vostru, apoi o aruncati in afara voastra. Fara incetare. Daca sunteti dotat cu inteligenta si subtilitate, veti intelege absurditatea acestui proces, lipsa completa de sens si - in cele din urma - inutilitatea unui asemenea mod de existenta. Nu sunteti oare in acest caz un instrument folosit la crearea energiei si la expulzarea ei? Are vreun sens acest mecanism? De ce trebuie el sa existe? Doar ca sa fie un instrument prin care energia este creata si apoi expulzata? Cu cat sunteti mai sensibil, cu atat mai mult puteti intelege stupiditatea vietii, asa cum o cunoasteti.

Kundalini inseamna remedierea unei situatii absurde, inseamna crearea unei situatii in care totul sa aiba un sens. Stiinta energiei kundalini este printre cele mai subtile. Si stiintele fizice se ocupa de energie, dar de energia materiala, nu de cea psihica. in ceea ce priveste kundalini yoga, ea analizeaza energia psihica. Este o stiinta a lumii metafizice, transcendente.

La fel ca si energia materiala, energia psihica poate fi creativa sau distructiva. Neutilizata, ea este distructiva; utilizata, ea este creativa. Dar ea se mai poate utiliza si intr-o maniera ne-creativa. Pentru a o face creativa trebuie sa inteleteti ca nu este vorba doar de o realizare partiala a propriului vostru potential. in acest caz, cand cea mai mare parte a potentialului vostru ramane in stare latentă, situatia produsa nu este -in nici un caz - creativa.

Potentialul vostru energetic trebuie sa fie realizat, actualizat *in totalitatea sa*. Exista metode pentru aceasta. Energia voastra trebuie sa se trezeasca. Pana acum dormea, la fel ca un sarpe. Astfel denumim energia kundalini: forta sarpelui, a sarpelui care doarme.

Daca vi s-a intamplat sa vedeti vreodata un sarpe care doarme, veti sesiza analogia: el este incolacit, fara sa faca nici cea mai mica miscare. Dar un sarpe se poate ridica drept, pe coada sa, datorita energiei sale. De unde si utilizarea sa ca simbol. La fel ca si sarpele, energia voastra vitala este incolacita si adormita. Dar ea se poate trezi, se poate "ridica" daca

potentialul ei este actualizat in intregime. De aici rezulta transformarea voastra.

Viata si moartea nu sunt decat stari energetice. Viata implica o energie in miscare, iar moartea o energie inerta. Viata insemna energie trezita, moartea energie ce doarme. Deci, conform kundalini yoga, voi nu sunteti - de obicei - decat partial vii. Cu o parte a energiei voastre actualizata, restul dormind atat de profund, incat e ca si cum ea nici nu ar exista.

* *

Dar energia care doarme poate fi trezita. Metodele prin care kunda-lini yoga vizeaza actualizarea energiei sunt multiple. De exemplu: *pranayama* (controlul respiratiei). Trezirea este posibila datorita respiratiei tocmai datorita faptului ca exista un pod intre energia voastra vitala {*prana* - sursa originara a vitalitatii) si existenta voastra, intre potential si actual.

Modificand ritmul respirator, schimbati imediat intregul vostru sistem energetic. In timpul somnului aveti o respiratie specifica, in stare de veghe aveti o respiratie specifica. La fel atunci cand sunteti furiosi, cand iubiti, cand sunteti prinsi in pasiunea actului sexual. Datorita prezentei unei calitati specifice a fortei vitale in fiecare stare de spirit diferita, respiratia voastra se modifica.

Starea de furie cere o cantitate mai mare de energie la periferia fiintei voastre. Similar in caz de pericole (daca trebuie sa faceti fata unui atac, sa va aparati). Un suvoi de energie pleaca din centrul fiintei voastre.

In masura in care o mare parte din energie paraseste corpul vostru prin intermediul actului sexual, apare epuizarea. Tot astfel, va simtiti epuizati dupa o explozie de furie. Dupa momentele de iubire, dimpotriva, va simtiti reimprospatati (la fel si dupa rugaciune). De ce? In momentele de iubire, absenta pericolului face ca nici o energie sa nu fie necesara in partea periferica a fiintei voastre: sunteti relaxat, in armonie, iar energia se indreapta spre interior. Cand energia curge astfel spre interior, are loc o regenerare.

Dupa exercitii de respiratie profunda, va simtiti, de asemenea, regenerati. Energia voastra se indreapta spre

interior, si de fiecare data cand se intampla acest lucru, va simtiti revitalizati, in plenitudinea fortelor; sunteti intr-o buna dispozitie.

Altceva: cand energia va penetreaza, respiratia se modifica, ea devine calma, ritmica, armonioasa. In anumite momente nu o mai simtiti; aveti impresia ca s-a oprit. Ea a devenit atat de subtila! Energia nemaifi-nd necesara, respiratia se opreste. In starea de samadhi, in extaz, avem impresia ca respiratia a incetat complet. Miscarea energiei spre exterior devenind inutila, respiratia se opreste.

Datorita *pranayama-ei*, energia potentiala din interiorul vostru se trezeste treptat. Dar aceasta poate fi captata si prin *asanas* (posturile specifice din yoga), corpul vostru fiind cuplat in orice punct la sursa de energie. Fiecare postura are deci un efect corespunzator asupra sursei de energie.

Postura in care statea Buddha este numita padmasan, postura lotusului. Ea se numara printre posturile ce necesita foarte putina energie. Daca sunteti asezati, cu spatele foarte drept, echilibrul este atat de bine realizat incat va uniti cu pamantul. Legile gravitatiei nu mai actioneaza. Si daca mainile si picioarele voastre sunt plasate astfel incat sa formeze un circuit inchis, electricitatea vitala circula in acest circuit. Postura lui Buddha este o postura in cerc, in care energia este circulara, ea nu scapa spre exterior.

De obicei energia scapa spre exterior prin degete, maini sau picioare. Asa se explica de ce femeile rezista mai bine la boli decat barbatii, si de ce au o viata mai lunga. Cu cat forma unui corp este mai rotunda, cu atat mai putina energie poate scapa spre exterior.

Daca actul sexual nu le epuizeaza prea mult pe femei acesta se intampla deoarece forma organului lor sexual este rotunda, deoarece organul lor este absorbant. Barbatii sunt de obicei epuizati, deoarece -din cauza formei sexului lor - ei cheltuiesc o mai mare cantitate de energie, nu numai biologica ci si psihica.

In padmasan toate punctele prin care ar putea avea loc pierderi energetice se unesc, astfel incat energia nu se poate indrepta spre exterior. Picioarele sunt incrucisate, mainile ating picioarele si picioarele centrul sexului. Si cum spatele este foarte drept, ne sustragem atractiei gravitationale. Nu exista nici o pierdere de energie si putem deci sa uitam in intregime corpul. Ochii trebuie sa fie inchisi sau intredes-

chisi, globii oculari in repaus, deoarece ochii sunt - la randul lor - un punct prin care se realizeaza pierderi energetice importante.

Chiar si atunci cand visati pierdeti multa energie, din cauza miscarii ochilor vostri. De fapt, in cazul in care vreti sa stiti daca o persoana viseaza sau nu, este suficient sa-i puneti degetele pe pleoape. Daca ochii se misca, persoana respectiva tocmai viseaza. Treziti-o, si va va povesti ce visa. Daca globii oculari sunt imobili, insemna ca somnul ei este profund si fara vise, asa numita *sushupti*, intreaga energie se indreapta spre interior.

Asanas-urite, *pranayama* se numara printre numeroasele metode prin intermediul carora facem suvoiul energiilor sa curga spre interior. Curgand astfel ele se amesteca, deoarece in centru suvoiul nu poate fi decat unic. Deci, cu cat energia voastra se indreapta mai mult spre interior, cu atat sunteti mai armoniosi. Conflictelor dispar. In centrul fiintei conflictele sunt inexistente; exista o unitate organica totala. De unde si beatitudinea.

Altceva: asanas-urile si pranayama actioneaza ajutand corpul. Sunt importante, desigur, dar numai din punct de vedere fizic. In cazul conflictelor mentale eficienta lor este foarte limitata, corpul si mentalul nefiind - de fapt doua entitati separate, ci doua componente ale unei aceleasi entitati. Voi nu sunteti corp si minte; sunteti corp/minte (psyche/soma sau soma/psyche). Ne referim de obicei la corp ca fiind o entitate si la minte ca fiind o alta, cand - de fapt - corpul si spiritul sunt cei doi poli ai unei aceleasi energii. Corpul este material, mintea subtila, dar energia care le traverseaza este identica.

Este bine sa lucram asupra ambelor. Pentru corp exista hatha yoga: asanas-urile, pranayama etc; pentru minte exista raja yoga si alte tipuri de yoga care se ocupa in principal de atitudinile mentale.

Corpul si mintea au la baza aceeasi energie. Astfel, daca atunci cand sunteti furiosi, va controlati respiratia, furia se risipeste. Daca puteti sa respirati ritmic, furia nu va poate domina, si nici pasiunea sexuala. Ea va fi in interiorul vostru, dar intr-o forma nemanifestata. Nimeni nu o va remarca, nici macar voi insiva. Furia, pasiunea sexuala sunt stari ce pot fi supimate. Datorita respiratiei ritmice le puteti reduce

intensitatea pana in punctul in care nici macar voi nu mai sunteti constienti de ele. Furia, pasiunea sexuala sunt inca prezente: corpul le-a suprimat, dar ele raman intacte in interiorul vostru.

Este bine sa lucrati simultan asupra corpului si mintii. Asupra corpului prin intermediul metodelor yoga, asupra mintii prin intermediul constiintei. Datorita faptului ca lucrurile devin mai subtile odata cu practica yoga, trebuie sa fiti mai constient. Cand sunteti furiosi, furia voastra este atat de evidenta incat ea este perceptibila fara dificultate. Dar odata cu practica pranayama furia devine mult mai subtila, astfel incat avem nevoie de un plus de constiinta, de o sensibilitate mai fina, altfel nu o putem percepe. Deoarece corpul nu mai reactioneaza la ea, iar expresia fizica dispara in intregime.

Cei care practica tehnici de extindere a campului constiintei simultan cu tehnicile yoga, invata sa penetreze regiuni ale constiintei mai profunde. Tehnicile yoga nu aplica actiunea constiintei decat asupra materiei grosiere. Si daca modificati ceea ce este grosier fara a modifica subtilul, va veti gasi in fata unei dileme, in care conflictul apare intr-o maniera diferita.

Yoga reprezinta un ajutor, dar un ajutor partial. Restul provine din ceea ce Buddha numea vigilentia, atentie. Practicati yoga astfel incat mi-scarile corpului vostru sa devina ritmice si concordante cu miscarile interioare, dar practicati - simultan - si atentia.

Fiti atenti atunci cand respirati. In yoga este necesara modificarea procesului respirator. Fiind atenti, sunteti atent la respiratie in starea in care este. Doar atat. Daca sunteti capabili sa fiti constienti de respiratia voastra, veti constientiza - de asemenea - propriile procese ale gandirii. Nu exista constientizare a proceselor gandirii fara constientizarea procesului respirator.

Cei care se straduiesc sa realizeze priza constiintei direct asupra procesului gandirii nu. obtin nici un rezultat. Este un obiectiv dificil, obositor. Respiratia este poarta mentalului. Daca va opriti respiratia, fie si pentru o clipa, gandurile voastre se opresc. Cand ne oprim respiratia, gandirea se opreste si ea. Daca ganditi haotic, si respiratia voastra este - de asemenea - haotica. Respiratia reflecta instantaneu modul vostru de gandire.

Buddha mentioneaza metoda *anapanasati*: yoga atentiei

asupra suflului care intra si care iese. El spune: "*incepeti cu aceasta*", si are dreptate. Este de preferat sa ne concentram mai intai asupra respiratiei, si nu asupra proceselor gandirii. Odata ce realizati perceptia miscarilor subtile ale respiratiei sunteti capabili sa percepeti si miscarile subtile ale gandirii.

Constientizarea procesului gandirii schimba calitatea mentalului; *asanas-urile* si *pranayama* schimba calitatea corpului. Apoi vine si momentul in care corpul si mentalul se unesc unul cu celalalt, fara nici un conflict. Cand cele doua lucreaza in mod sincron, nu mai sunteti nici corp, nici mental. Va cunoasteti pentru prima data in calitate de Sine. Este transcendentă.

Dar transcendentă nu se realizeaza decat in absenta oricarui conflict, in acest moment de armonie, in care corpul si mintea sunt unite, in care nu exista nici un conflict, le transcendeti pe amandoua. , Nu mai sunteti nici unul, nici altul. Dintr-un anumit punct de vedere, nu mai sunteti nimic; sunteti constiinta. Nu constiinta a ceva, ci constiinta in sine.

Aceasta constiinta fara obiect al constiintei produce explozia. Ceea ce este potential se actualizeaza. Explodati intr-un nou univers, care este ultim. Si aceasta implinire este cea spre care tind toate religiile.

Drumurile spre realitatea ultima sunt intr-un numar foarte mare. Putem vorbi sau nu despre kundalini; este neesential. Kundalini nu este decat un cuvânt care poate fi înlocuit cu un altul. Dar *semnificatia* lui este inevitabil prezenta; intr-un fel sau altul, in calitate de curgere interioara a energiei.

Curgerea interioara a energiei constituie unica revolutie, unica libertate. Daca nu o cunoasteti, produceti infern dupa infern, deoarece cu cât va îndepărtati mai mult spre exterior, cu atât va îndepărtati mai mult de voi înșiva. Si cu cât sunteti mai departe de voi înșiva, cu atât sunteti mai bolnav si într-o stare de dizarmonie.

Kundalini este izvorul originar de energie al întregii vieți, dar voi sunteti separati de el printr-o multime de obstacole. V-ati instrăinat de voi înșiva si nu stiti cum sa reveniti la lacasul vostru. A reveni la lacasul vostru este ceea ce va învata stiinta yoga. In ceea ce priveste transformarea umana, kundalini yoga este stiinta cea mai subtila.

* *

M-ati întrebat de ce metodele traditionale erau sistematice, iar a mea haotica. Metodele traditionale sunt sistematice tocmai datorita faptului ca oamenii din trecut, pentru care ele au fost concepute, erau diferiti. Omul contemporan este un fenomen cu totul nou. Nici o metoda traditionala nu poate fi folosita ca atare, deoarece omul - asa cum este el acum - nu a mai existat in trecut. Deci, într-o anumita masura, metodele traditionale nu sunt cele mai adecvate.

Astfel, corpul a suferit schimbari uriașe. El nu mai este la fel de natural ca atunci când Patanjali si-a dezvoltat sistemul sau de yoga. El este cu totul diferit. Este atât de denaturat, încât nici o metoda traditionala nu ii mai poate fi de vreun ajutor.

in trecut yoghinii nu aveau dreptul sa ia medicamente - absolut deloc - in masura in care modificarile de ordin chimic fac aplicarea metodelor nu numai dificila, ci si periculoasa. Mai mult, in zilele noastre întreg mediul ambiant este alterat: omul, apa, societatea, conditiile de viata. Nimic nu mai este natural. Va nasteti într-un cadru artificial si cresteti in interiorul lui. in consecinta, metodele traditionale se dovedesc a fi periculoase. Este mai bine sa li se aduca unele schimbari ce se impun ca urmare a situatiei contemporane.

Altceva: calitatea mentalului s-a modificat in mod esential. Pe vremea lui Patanjali, centrul personalitatii umane nu era intelectul ci inima. Si înaintea lui Patanjali era si mai jos, sub ombilic. Hatha yoga a conceput metode utile si semnificative pentru fiintele al caror centru al personalitatii se situa in regiunea ombilicului. Apoi centru a devenit inima, si numai in acel moment s-a putut recurge la bhakti yoga. Aceasta cale s-a dezvoltat in Evul Mediu, deoarece tocmai in aceasta epoca s-a realizat transferul centrului personalitatii între ombilic si inima.

Orice metoda trebuie sa fie adaptata persoanei careia ii este destinata. in zilele noastre nici macar bhakti yoga nu mai este convenabila. Centrul personalitatii s-a îndepărtat si mai mult de ombilic. in prezent acest centru este intelectul.

Asa se explica de ce teorii ca acelea ale lui Krishnamurti au un anumit rasnet. Nu mai este nevoie nici de metoda, nici de tehnica, ci doar de intelegere (doar atât). Numai ca,

daca acestea se situeaza doar la nivel verbal, intelectual, nu se schimba nimic, nu se transforma nimic. in acest caz, nu rezulta decat o acumulare de informatii.

Daca fac apel mai degraba la metode haotice decat sistematice, este tocmai datorita faptului ca ele sunt de un mare ajutor pentru a cobora centrul, pentru a-l scoate in afara intelectului. in acest caz metodele sistematice sunt neputincioase, sistematizarea fiind un domeniu specific intelectului. Ele nu fac altceva decat sa il intareasca, dandu-i mai multa energie.

Metodele haotice fac abstractie de intelect. Ele il fac inactiv. Ele creaza un asemenea haos incat centrul este coborat automat din intelect pana la inima. Daca practicati metoda mea de Meditatie Dinamica* cu convingere, in maniera ne-sistematica si haotica, atunci centrul vostru se stabileste in inima. Are loc un catharsis. Catharsisul este indispensabil din cauza uriasiei represiuni exercitate de intelect asupra sentimentelor voastre. Intelectul vostru a luat in stapanire o parte atat de mare a fiintei voastre, incat va aflati total sub dominatia sa. Nu mai exista loc

- Meditatie Dinamica (si alte tehnici concepute de Osho) este descrisa detaliat in cartea "Meditatie Dinamica". Metoda se compune din cinci etape de zece minute fiecare. Prima consta intr-o respiratie profunda, rapida, haotica, practicata in scopul trezirii energiei. A doua consta intr-un catharsis, o eliberare a represiunilor ce au devenit constiente prin procesul respirator. Urmeaza apoi a treia etapa: repetarea energica a sunetului *hu*, care atinge centrul sexului si face energia sa urce in corp. Aceasta etapa este urmata de zece sau cincisprezece minute de tacuta nemiscare (meditatie propriu-zisa). Exercitiul se incheie cu zece sau cincisprezece minute de celebrare, in care ne exprimam beatitudinea simtita in a patra etapa si pe care o redam universului cu multumire. pentru inima,

astfel incat aspiratiile acesteia sunt reprimare. Voi nu ati ras niciodata, nu ati trait niciodata, nu ati facut niciodata ceva din toata inima. Gandirea sistematizeaza intotdeauna, transforma lucrurile in abstractiuni matematice, reprimand astfel sentimentele.

Este mai bine deci sa folosim in primul rand o metoda haotica, metoda ce transfera centrul constiintei din intelect spre inima. in al doilea rand, facem apel la catharsis care deschide si elibereaza inima, care ne face sa aruncam represiunile. Odata ce inima este usoara si libera, centrul de constiinta este impins si mai jos; el se stabileste in regiunea ombilicului. Aici se gaseste izvorul vitalitatii, izvorul potential al corpului, al spiritului si a orice altceva.

Folosesc aceasta metoda intr-un scop foarte precis. in stadiul in care va aflati, metodologia sistematica ar fi neputincioasa, deoarece gandirea s-ar folosi de ea ca de un instrument propriu. Nici bhajans nu sunt eficiente, inima fiind prea stramtorata pentru a se putea darui in intregime cantului. Cantecele, rugaciunea nu vor fi pentru ea decat o modalitate de eschivare. O inima plina de represiuni, nu se poate nicicum dedica rugaciunii. Nu am intalnit in existenta mea nici o persoana care sa fie capabila sa realizeze in mod profund rugaciunea autentica. Rugaciunea este imposibila, in masura in care insasi iubirea a devenit o imposibilitate.

Constiinta trebuie condusa spre izvorul ei, spre radacinile ei. Numai atunci poate avea loc o transformare. De aceea, folosesc metode haotice.

Fiind intr-o stare de haos, creierul vostru isi inceteaza activitatea. Astfel, daca va aflati la volanul unei masini si cineva traverseaza brusc strada in fata voastra, reactia este atat de rapida incat ea nu poate apartine creierului. Actiunea creierului nu este imediata. El reflecteaza la ceea ce trebuie si nu trebuie facut. in caz de risc de

accident, cand apasati frana, se ridica o senzatie din regiunea ombilicului, ca si cum ar fi reactia stomacului vostru. Constiinta voastra coboara spre ombilic din cauza riscului de accidentare. Daca accidentul ar fi fost previzibil, creierul si-ar fi vazut de treaba, dar cum el este neasteptat, necunoscutul va invadeaza. Atunci remarcati faptul ca s-a realizat o coborare a constiintei in interiorul corpului, pana la ombilic. Daca intrebam un calugar zen: "Care este centrul gandarii

voastre?", el isi pune mainile pe stomac. Cand occidentalii i-au intalnit pe calugarii japonezi pentru prima data, au fost surprinsi. "Cum, voi ganditi cu stomacul? Povesti!" insa raspunsul este foarte semnificativ*. Constiinta poate actiona plecand de la oricare centru al corpului, si cel mai aproape de sursa originara este ombilicul. Cel mai indepartat de sursa originara este creierul, astfel incat daca energia vitala se indreapta spre exterior, centrul de constiinta devine creierul. in caz contrar, ombilicul sfarseste prin a deveni acest centru.

Pentru a intoarce constiinta spre radacinile sale, acolo unde se afla sediul tuturor transformarilor, sunt indispensabile metode haotice. in caz contrar, veti continua sa transpuneti totul in cuvinte, in mod inutil. Nu ajunge numai sa stim ceea ce este bine pentru a realiza o schimbare, este necesara o transformare a radacinilor.

O persoana care stie ceea ce este bine dar nu poate actiona, se enerveaza cu atat mai mult. Ea intelege dar ramane neputincioasa, intelegerea nu are nici un sens decat daca provine din ombilic, de la radacini. intelegerea intelectuala nu aduce cu sine schimbarea.

Realitatea ultima nu se poate cunoaste prin inteles, deoarece faptul de a actiona in mod cerebral va pune in conflict cu radacinile din care ati provenit. Orice problema provine din faptul ca v-ati indepartat de ombilic. Viata si moartea voastra isi au sediul in ombilic. Trebuie sa reveniti la radacini, dar aceasta revenire este dificila.

Obiectul disciplinei kundalini yoga este energia interioara si traiectul ei interior. Ea isi propune sa aduca atat corpul cat si mintea in punctul de transcendentia. Aici, totul se schimba: corpul, mintea, existenta. Totul este *viata*.

Un car cu boi este util, dar este depasit. in prezent conduceti o masina, iar tehnica de conducere este diferita. Acea care era valabila pentru carul cu boi, nu mai este adecvata acum.

Metodele traditionale gasesc o rezonanta in interiorul nostru datorita vechimii lor, si datorita faptului ca o multime de oameni au atins realizarea prin ele. Ele sunt neadecvate pentru noi, dar nu erau la fel si pentru Buddha, Mahavira, Patanjali sau Krisna. Pentru ei, ele aveau un sens; ei se puteau baza pe ele. Vechile metode risca sa fie lipsite de sens in zilele noastre, dar datorita faptului ca Buddha a atins

realizarea prin

*** Cand vorbim de o reactie viscerală prin această înțelegem o reacție instinctivă ce vine din centrul ființei - nu din minte, ci din ființa în sine. Este probabil că reacțiile noastre să provină cu atât mai mult din acest centru cu cât ne aflăm mai uniți cu centrul ființei, ele nemaiprovind din mental.**

intermediul lor, ele ne atrag. Cei care sunt legați de tradiții spun: "Buddha a atins realizarea datorită lor, de ce nu a atinge-o și eu?" în realitate situația noastră este cu totul diferită. Atmosfera, regiunile gândirii s-au modificat în întregime. Orice metodă este concepută pentru o situație specifică, un mental specific, un om specific.

La extrema opusă îl întâlnim pe Krishnamurti, care refuză metodele în bloc. Pentru a face acest lucru, el este forțat să renunțe și la Buddha. Este cealaltă față a monedei. Dacă refuzați metodele, trebuie să îl refuzați și pe Buddha, și dacă nu îl refuzați pe Buddha, nu puteți nici să-l refuzați metodele.

»

Acestea sunt poziții extreme, iar extremele sunt întotdeauna false. Nu puteți refuza un lucru fals și să alegeți opusul său, deoarece și acesta va fi fals. Adevărul este întotdeauna la mijloc. Deci, după părerea mea, faptul că vechile metode sunt ineficiente nu înseamnă că nici o metodă nu este eficientă, ci faptul că metodele trebuie să se schimbe.

Non-metoda este, la rândul ei, o metodă. Se întâmplă ca pentru o anumită persoană non-metoda să fie singura metodă convenabilă. O metodă nu este valabilă decât în funcție de un anumit individ; adevărul ei nu este general. Adevărurile generale sunt întotdeauna false. Deci, o metodă sau un sfat se

aplica invariabil unei fiinte umane specifice: atentiei sale, mintii sale, lui si nimanui altcuiva.

Si acest punct ridica - de asemenea - o serie de dificultati in zilele noastre. In trecut coexistea o relatie directa intre maestru si discipol. Era o relatie, o comunicare personala. La ora actuala, aceasta relatie este impersonala. Maestrul vorbeste unei multimi si in termeni generali. Numai ca adevarurile generale sunt false. Un lucru nu are sens decat in functie de un individ in particular.

Aceasta dificultate o intalnesc zilnic. Daca ma cautati si imi puneti o intrebare, raspunsul meu se adreseaza *voua*, nimanui altcuiva. Alta data, altcineva imi va pune o intrebare, iar raspunsul meu va fi valabil doar pentru el. Cele doua raspunsuri pot fi contradictorii, in masura in care personalitatea celor doi indivizi este contradictorie. Deci, daca vreau sa va ajut, trebuie sa ma adresez voua in particular. Si daca trebuie sa ma adresez fiecarui individ in parte, voi fi nevoit sa spun o multime de lucruri contradictorii.

Cei care vorbesc in termeni generali sunt coerenti, dar in acest caz adevarul este denaturat, deoarece pentru a fi adevarata, o declaratie trebuie sa se adreseze unui individ in particular.

Desigur, adevarul este etern (el nu este nici nou nici vechi), dar el ramane realizarea, scopul. Mijloacele sunt valabile sau nu pentru un individ determinat, pentru un mental, pentru o atitudine specifica.

Daca privesc situatia asa cum este ea, omul contemporan este atat de schimbat incat are nevoie de metode, de tehnici noi. Metodele haotice reprezinta un ajutor pentru mintea contemporana, in masura in care aceasta minte este - ea insasi - haotica. Acest haos, revolta omului modern, oglindeste revolta corpului contra mintii si contra actiunii sale represive. Pentru a ne exprima in termenii sistemului yoga, este revolta centrilor inimii si ombilicului contra creierului.

Si acesti doi centri se razvratesc impotriva creierului deoarece acesta din urma a monopolizat intregul teritoriu al sufletului uman. Si aceasta situatie a devenit intolerabila. Asa se explica de ce universitatile sunt locuri in care domneste rebeliunea. Acest lucru nu este in-tamplator. Daca privim societatea ca pe un corp organic, putem considera

universitatea ca fiind capul, creierul.

Din cauza felului de a fi rebel al mintii moderne, aceasta este foarte indulgenta fata de metodele suple si haotice. Meditatie dinamica ajuta indepartarea centrului de constiinta de creier. Astfel, adeptul acestei metode inceteaza sa doreasca sa se revolte, in masura in care cauza revoltei sale dispare. El se simte bine.

Pentru mine meditatie nu provoaca numai o renastere, o transformare a individului; ea pune si bazele pentru o transformare a societatii in ansamblul ei, a fiinte umane ca atare. Omul are de ales intre a se sinucide si a-si transforma propria energie.

5. JOCURILE ESOTERICE: UN OBSTACOL IN PROCESUL DE CREȘTERE

Exista o diviziune între corp și minte, materie și conștiință, lume fizică și lume spirituală? Cum să facem pentru a transcende corpul și mintea pentru a cunoaște conștiința spirituală?

Trebuie să înțelegeți în primul rând că divizarea în corp și minte este absolut inexistentă. Dacă luați în considerare o asemenea divi-

zare, nu veți ajunge niciunde: începuturile false duc la impasuri. Dintr-un asemenea demers nu va rezulta nimic, fiecare pas făcut având propria sa logică de evoluție. Al doilea pas se face în funcție de primul, al treilea în funcție de al doilea etc. Exista o secvență logică. Deci în momentul în care faceți primul pas, realizați oarecum alegerea întregului drum.

Primul pas este mai important decât ultimul, începutul este mai important decât sfârșitul, deoarece sfârșitul nu este decât o împlinire, o creștere. Dar noi ne ocupăm întotdeauna de final în loc de început, de rezultate în loc de mijloace. Scopul îmbracă pentru noi o atitudine de mare semnificație încât pierdem din vedere samanta, începutul. Și continuăm să visăm, fără a cunoaște însă niciodată realitatea.

Acest concept de ființă divizată, de existență în cadrul dualității (corp/minte; fizic/spiritual) face loc unui demers eronat. Existența este una: diviziunile sunt de ordin mental. Felul specific în care mintea privește lucrurile creează dualitatea.

Diviziunea domnește doar în închisoarea minții.

Mintea nu poate funcționa altfel. Ea nu poate concepe un întreg. Mintea tinde să fie coerentă, are obsesia coerenței. Ea nu poate concepe faptul că întunericul și lumina ar putea reprezenta un întreg. Pentru ea acest lucru este incoerent, paradoxal.

Mintea nu poate decât să creeze poli opuși: Dumnezeu și diavolul, viața și moartea, dragostea și ura. Cum ați putea oare concepe voi că

iubirea și ura să fie una și aceeași energie? Pentru minte este ceva dificil. În consecință, ea împarte, separă, divizează. Astfel, dificultatea se estompează. Ura este opusul iubirii și iubirea este opusul urii. Se creează astfel o coerență, iar mintea se liniștește. Diviziunea este deci o facilități necesară minții, însă ea nu este un adevăr, ea nu este o realitate.

Este comod să vă împărțiți în două: corpul și voi. Numai că, odată cu diviziunea, o luați pe un drum gresit. Și dacă nu reveniți pentru a reface primul pas, veți ratați viața întregi fără rezultat, deoarece un prim pas făcut pe un drum gresit conduce și la alți pași făcuți pe același drum. Deci, alegeți mai întâi un început just. Amintiți-vă că voi și corpul vostru nu sunt două lucruri distincte, "voi" și "corp" nefiind numite astfel decât pentru comoditatea limbajului. Din punctul de vedere al existenței, ele nu sunt decât unul și același lucru.

Împartirea în două este artificială, în realitate voi vă percepți în mod unitar, problema neapărând decât odată cu gândirea. Dacă este provocată o suferință ce are drept cauză corpul fizic, în momentele respective simțiți că sunteți unit cu el. Diviziunea nu intervine decât ulterior, odată cu analiză.

În clipa prezente, diviziunea este inexistentă. Astfel, dacă o persoană aruncă un pumnal spre voi, în clipa respectivă diviziunea nu există. Nu va veți gândi că va ucide corpul, ci va gândi că va ucide. Numai mai târziu, atunci când accidentul a devenit o amintire, începeți să-l divizați fiind luați în considerare, reflectați asupra lui. Va puteți spune că o persoană a vrut să vă ucide corpul. Dar în momentele respective acest lucru era imposibil.

În orice senzație există o unitate. Diviziunea începe odată cu intervenția mentalului. Astfel va creați dușmanul. Dacă vă gândiți că voi nu sunteți corpul, apare un conflict. Se pune întrebarea: "Cine este stăpânul? Corpul sau eu?" Iar ego-ul se simte rănit. Atunci începeți să combateti corpul, și - prin

aceasta - sa va renegau pe voi insiva. Si de aici rezula o mare confuzie care genereaza idei suicidare.

Chiar daca va straduiti, nu puteti suprima cu adevarat corpul. Cum ar face mana mea stanga pentru a suprima mana mea dreapta? Ele par a fi doua, dar sunt traversate de aceeasi energie. Daca ar fi fost intr-adevar doua, ar fi fost posibil sa le suprimam (nu numai sa le suprimam, ci sa le distrugem complet). Numai ca, datorita faptului ca un acelasi tip de energie le traverseaza si pe una si pe cealalta, cum as putea face pentru a-mi suprima mana dreapta? Este o scamatorie. Pot sa ridic mana sian-

ga si sa o cobor pe cea dreapta si sa spun apoi ca mana mea stanga a castigat, dar pe urma, imi pot ridica mana staga fara ca aceasta sa fie impiedicata de ceva. Iata jocul pe care il jucam. Mereu si mereu. Uneori voi dominati pulsiunea sexuala, alteori va domina ea pe voi. Este un cerc vicios. Nu puteti suprima pulsiunea sexuala, e imposibil. Nu puteti decat

sa o transformati

Perceperea unei diviziuni intre voi si corp conduce la represiuni.

Deci daca sunteti in cautarea transformarii, nu Incepeti sa va divizati. Transformarea nu se realizeaza decat odata cu intelegerea totalitatii in calitate de *totalitate, de integritate*. Reprimarea se manifesta atunci cand confundam totalitatea cu fragmentele. Stiind ca ambele maini sunt ale mele, voi gasi absurda dorinta de a suprima una din ele. Conflictul ar fi absurd, pentru ca nu stim care o va suprima pe care. Cine lupta cu cine? Daca va simtiti bine in corpul vostru, veti face primul pas pe drumul cel bun. Iar diviziunea, reprimarea, nu vor avea loc.

Daca va separati de corpul vostru, atitudinea voastra va avea o seric de urmari. Cu cat il renegati mai mult, cu atat mai mare va fi sentimentul de frustrare. Nu ne putem renega corpul. Putem cunoaste o perioada de armistitiu, insa va urma infrangerea. Si cu cat va veti simti mai frustrat, cu atat mai mare este diviziunea, prapastia intre voi si corpul vostru. Ostilitatea voastra fata de el creste zi de zi. Corpul vostru vi se pare foarte puternic si credeti ca acesta este motivul care va impiedica sa-l invingeti. Va spuneti: "De acum trebuie sa lupt cu si mai multa hotarare".

Tocmai de aceea spun ca fiecare lucru isi are logica lui proprie. Plecand de la o presupunere falsa, nu veti realiza absolut nimic. Cunoasteti zi dupa zi o lupta, care va duce la o alta lupta. Mentalul isi spune: "Corpul este puternic, eu sunt slab. Sa renegam si mai mult corpul". Sau isi spune: "Sa slabim corpul". Toate tipurile de asceza nu sunt altceva decat eforturi pentru a slabi corpul. Numai ca, acesta devenind mai slab, deveniti mai slabi si voi insiva. Aceeasi forta relativa se mentine intotdeauna intre voi si corpul vostru.

Odata cu slabirea, frustrarea creste, deoarece infrangerea survine mai usor. Si nu puteti schimba nimic: cu cat sunteti mai slabi, cu atat aveti mai putine sanse de a controla cerintele corpului si cu atat mai mult trebuie sa le combateti

Primul lucru care trebuie facut este sa nu ganditi in termeni contradictorii. Diviziunile fizic/spiritual, material/mental, constiinta/materie nu sunt decat artificii lingvistice. Toata stupiditatea provine din limbaj.

Astfel, daca imi puneti o intrebare, sunt nevoii sa raspund prin "da" sau "nu". Nu avem posibilitatea sa alegem o atitudine neutra. "Da" este intotdeauna un lucru absolut, "nu" este intotdeauna un lucru absolut. Nu exista cuvânt neutru in nici un limbaj. Din acest motiv De Bono a creat cuvântul "po". El spune ca "po" se poate utiliza ca un cuvânt neutru care insemna: "inteleg punctul de vedere pe care mi-l expuneti, dar nu raspund nici prin »da«, nici prin »nu«". Utilizati acest cuvânt care schimba totul. Este un cuvânt artificial pe care De Bono l-a extras din *ipoteza*, posibilitate sau *poetic*. Este un cuvânt neutru, fara valoarea de judecata, de condamnare, de apreciere, de angajare. Daca o persoana va insulta, raspundeti "po". Simtiti in interiorul vostru schimbarea produsa. Un singur cuvânt poate schimba foarte mult lucrurile. Când spuneti "po", atunci raspunsul vostru este: "inteleg. Acum siiu care este atitudinea dvs. in privinta mea. Poate aveti dreptate, poate va inselati. Ma feresc sa decid acest lucru."

Limbajul creaza diviziunea. Exista chiar mari ganditori care creaza, pe plan lingvistic, lucruri care nu exista. Daca ii intrebati: "Ce esle spiritul?", ei va raspund: "Nu este materia". Daca ii intrebati: "Ce este materia?", va vor raspunde: "Nu este spiritul". Nici materia, nici spiritul nu sunt cunoscute. Ei

definesc materia prin spirit si spiritul prin materie. Radacinile raman necunoscute. Aceasta situatie este absurda, dar este mai reconfortant pentru noi sa auzim aceste cuvinte, decat sa ni se spuna: "Nu stiu. Nu se stie nimic despre acest lucru."

Spunand "Spiritul nu este materia" suntem in siguranta, ca si cum am avea o definitie. Dar nu a fost definit nimic. Spiritul si materia sunt amandoua necunoscute, dar faptul de a spune "nu stiu", ar duce la micșorarea ego-ului. Divizand, avem impresia ca stapanim lucruri despre care nu stim absolut nimic.

99% din filozofie reprezinta o creatie a limbajului. Un limbaj specific creaza o filozofie specifica, astfel incat a schimba un limbaj insemna a schimba - de asemenea - si o filozofie. De aceea, nici o filozofie nu este traductibila. Stiinta este intotdeauna traductibila, dar nu si filozofia. Cat despre poezie, traducerea ci este si mai dificila, in masura in care ca se bazeza pe o spontaneitate specifica a limbajului. Prin transpunerea intr-o alta limba ea isi pierde savoarea, parfumul. Acestea rezulta dintr-o aranjare specifica a cuvintelor, dintr-o folosire specifica a cuvintelor. Si acest lucru nu este traductibil.

Ceea ce trebuie deci sa ne amintim de la inceput este faptul de a evita diviziunea, in caz contrar neputand fixa un inceput bun. Nu intelegeti prin aceasta faptul ca trebuie sa cultivati conceptul conform caruia "sunt unul". Nu. Lasati conceptele de-o parte; avansati in ignoranta - in umila ignoranta - cu aceasta afirmatie fundamentala: "Nu stiu".

Daca va spuneti: "Sunt unul. Corp si minte, formeaza o unitate.", afirmatia voastra presupune inca diviziunea. Voi spuneti: "unul" insa simtiti doi. Sentimentului de a fi dublu, ii opuneti senzatia unilaterala, ceea ce indica o reprimare subtila.

Nu va bazati deci cautarea pe *odvoit* (filozofia non-dualista); bazati-va pe existenta, nu pe concepte. Aveti o constiinta profunda, libera de concepte, lata ceea ce inteleg prin inceput bun. intelegeti existentialul. Nu spuneti "unul" sau "doi", "acesta" sau "acela". intelegeti ceea ce este. Si acest lucru nu este posibil decat in absenta gandirii, a conceptelor, a filozofiilor si doctrinelor-de fapt in absenta limbajului, in absenta limbajului. Sunteti in existential; in prezenta limbajului sunteti in mental.

La limbaj diferii, mental diferit. Iar limbajele exista intr-

un numar atat de mare... Nu numai pe plan lingvistic ci si religios, politic. Comunistul de langa mine nu ma poate intelege. El traieste conform unui limbaj specific

Poate, nu departe de el, este un altul, care crede *inkarma*. Comunistul si acesta din urma nu pot comunica. Nici un dialog nu este posibil, deoarece niciunul nu intelege limbajul celuilalt. S-ar putea sa utilizeze aceleasi cuvinte, dar acest lucru nu impiedica faptul ca niciunul din cei doi sa nu inteleaga ce spune celalalt. Ei traiesc fiecare intr-un univers diferit

impreuna cu limbajul, fiecare om traieste intr-o lume a lui. Fara el, va reuniti la limba unica: aceea a existentei. Este sensul pe care il dau cuvintului meditatie: a iesi din propria lume lingvistica pentru a intra in existenta non-verbala.

*

Cei care separa corpul de minte se revolta intotdeauna contra sexului. Motivul este cuprins in faptul ca experienta sexuala este singura experienta naturala si non-verbala pe care o cunoastem. Limbajul ii

este absolut inutil. Daca veti apela la el, nu veti trai experienta in profunzime, in consecinta, cei care spun ca ei nu sunt propriul lor corp sunt contra sexului, deoarece in actul sexual sunteti absolut nedivizat

Nu trairi in lumea cuvintelor... Cufundati-va in profunzimile existentei. Utilizati orice metoda, dar reveniti mereu si mereu in domeniul non-verbal, la nivelul constiintei. Traiti impreuna cu arborii, pasarile, cerul, soarele, norii, ploaia... in domeniul non-verbal in toate imprejurarile. Cu cat veti face mai mult acest lucru, cu atat veti patrunde mai mult in existenta, cu atat veti avea mai mult sentimentul unitatii, care nu se opune dualitatii, un sentiment al unitatii care nu este acela facut din doua lucruri puse cap la cap, ci acela al unui insule legale - in profunzimea oceanului - de un continent. Insula si continentul sunt acelasi pamant si, chiar daca sunt in aparenta doua, acest lucru se intampla pentru ca voi nu vedeti insula decat la suprafata.

Limbajul corespunde suprafetei insulei. Toate tipurile de limbaj, fie religios, fie politic, se refera la suprafata lucrurilor. Cand trairi existenta pe plan non-verbal, atingeti o subtilitate

care nu este matematica ci existentiala.

in consecinta, nu va distrati cu aceste jocuri verbale: "corpul si mintea sunt divizate" sau "corpul si mintea sunt una". Lasati-le dc-o parte. Ele sunt interesante dar inutile. Ele nu va duc niciunde. Chiar si tn cazul in care veti descoperi adevaruri, acestea nu sunt decat verbale. Ce va vor invata cuvintele? Sunt deja mii de ani de cand mintea voastra se distreaza cu ele. Sunt puerile - orice joc verbal este pueril. Chiar daca ll jucati cu toata seriozitatea. Puteti gasi o multime de idei pentru a intari punctul vostru de vedere, puteti gasi alte semnificatii, dar acesta nu este decat un joc Limbajul este util, desigur, in viata de toate zilele, dar nu il puteti folosi in tinutul profunzimilor, care este un domeniu non-verbal.

Limbajul nu este decat un joc Daca descoperiti asocieri intre domeniul verbal si non-verbal, nu inseamna ca sunteti in posesia unui secret esential. Nu. O multime de asocieri par importante, dar in realitate ele nu sunt foarte semnificative. Ele isi datoreaza existenta creatiei inconstiente a mintii.

Mintea umana este - in esenta ei - similara in intreaga lume, astfel incat tot ceea ce ea a dezvoltat are tendinta de a prezenta asemanari. Astfel, cuvantul "mama" este aproape acelasi in toate limbile. Si nu din cauza unei semnificatii oarecare, ci datorita faptului ca sunetul ma este acela pe care copilul U pronunta cu cea mai mare usurinta. Odata ce sunetul exista, puteti crea datorita lui diferite sunete; dar un sunet nu este nimic mai mult decat un sunet. Copilul emite sunetul ma, dar voi insiva il percepeti ca pe un cuvânt

Se intampla ca o serie de cuvinte sa se asemane, Intr-un mod cu totul intamplator. Astfel cuvantul "Dumnezeu" in engleza (God) insemna caine (dog) citit invers. Este o coincidenta Acestei inversiuni noi li gasim un sens, in masura in care un caine ne pare zburdalnic, Dumnezeu fiind invers. Interpretarea ne apartine. Este posibil, de asemenea, ca pentru a denumi ceea ce este invers Divinului, sa se creeze acest cuvânt: dog (caine) peniru a decide apoi sa numim astfel specia caine. Nu este nici o relatie intre cele doua nume dar. In cazul In care creati una, ea va avea - pentru voi - o semnificatie.

Puteti crea similitudini peste tot. Puteti crea un vast ocean de cuvinte reprezentand nenumarate similitudini. Sa

luam de exemplu cuvantul "maimuta" tmonkey). Daca va jucati cu acest cuvânt, veti gasi asocieri, asocieri care ar fi fost imposibile inainte de Darwin. Acum stim ca omul {mart} provine din maimuta {monkey}, astfel incat "monkef (man-key) este cheia (key) omului {man}. Altii au facut asocieri diferite, sustinand ca intre maimuta si ora exista o anumita relatie din cauza mintii lor; ca omul are mintea unei maimute.

Va puteti astfel amuza prin crearea de asocieri, spunandu-va ca este un joc pasionant. Dar amintiti-va ca nu este vorba decat despre un joc, in caz contrar pierdeti din vedere realitatea si cadeti in nebunie.

Cu cat veti studia mai mult alte cuvinte, cu atat mai mult veti descoperi asocieri. Si, din asemenea subtilitati st inversiuni, veti deduce o intreaga filozofie. O multime de persoane au facut-o, chiar si Ram Dass. El s-a jucat cu cuvantul "monkey", a facut asocieri Intre "dog si 'Cod', in maniera mai sus mentionata. Este foarte bine - nu exista nimic rau in asta. Ceea ce vreau sa spun insa este ca: daca jucati un joc si va place, perfect! Dar nu trebuie sa fiti inselat. Totusi, pericolul exista: jocul poate fi atat de captivant, incat - daca nu renuntati la el - cheltuiti o multime de energie,

in general se crede ca similitudinile Intre limbile vorbite sunt prea numeroase pentru a nu fi existat o limba originara, din care au derivat toate celelalte. in realitate insa aceste similitudini nu sunt consecinta unei limbi comune, ci similitudinilor pe care le prezinta mintea umana. Oamenii frustrati, cei care fac dragoste, emit aceleasi sunete, peste tot In lume. O similitudine fundamentala in mintea oamenilor creaza o

anumita similitudine a cuvintelor. Dar nu luati acest (apt prea in serios, ca sa nu va rataciti din nou. Chiar si in cazul in care veti gasi surse semnificative, descoperirea este lipsita de sens, ne-pertinenta. Pentru cei preocupati de spiritualitate, aceasta problema ramane marginala.

Dar mintea noastra este tacuta astfel incat ne fondam cautarile pe idei preconcepute. Daca eu cred ca musulmanii sunt fiinte rele, voi gasi argumente pentru aceasta idee si pana la urma lmi voi demonstra ca am dreptate. Si in acest caz, de fiecare data cand voi intalni un musulman, ii voi observa in special defectele si nimeni nu ma va putea convinge ca ma insel, deoarece posed proba contrara.

Un altul, pentru care musulmanii sunt fiinte bune,

intalnind acelasi individ, va avea despre el o parere diferita. Si va remarca la el trasaturile care pledeaza in favoarea bunatatii. Binele si raul nu sunt opuse - ele exista unul alaturi de celalalt. Omul are posibilitatea sa fie si una si cealalta, astfel incat veti putea gasi in el ceea ce va intereseaza. in anumite situatii el va fi o fiinta buna, in altele o fiinta rea. Judecatile voastre depind mai mult de definitiile voastre decat de situatiile in sine. Ele sunt in functie de punctul vostru de vedere st de aprecierea voastra.

Astfel, daca voi credeti ca tigara este rea, ea devine astfel in mod efectiv. Daca va ganditi ca o atitudine sau alta este rea, ea va deveni astfel. in timpul acestei conferinte daca o persoana adoarme si veti crede ca acest lucru nu este bun, atunci nu va fi bun. Dar, In realitate, nimic nuestebun, nimic nu este rau. Poate exista cineva care, vazand o persoana intinzandu-se si adormind fn mijlocul prietenilor, va crede ca acest lucru este bun, deoarece este suficient de lipsit de prejudecati. Lucrurile devin bune sau rele in functie de atitudinea voastra.

■

Am citit o carte ce descrie experientele facute de A. S. Neill la scoala sa din Summerhill. El a creat un nou tip de scoala, in care domneste libertatea totala. Era directorul scolii, dar nu preda nici o materie, intr-o zi, unul din profesori fiind bolnavi, le-a cerut baietilor sa nu faca galagie. Dar odaia cu venirea serii a izbucnit o cearta in camera alaturata celei in care statea profesorul. Neill urca scarile, tar copii auzind ca vine cineva, devenira linistiti si incepura sa invete. Neill se opri in fata ferestrei, fn acel moment unul din baieti (care se prefacea ca se pregateste de culcare) ridica privirea si-l vazuu. fi avertiza pe ceilalti, spunand: "Nu este decat Neill. Dati-i drumul! Nu era nevoie sa ne oprim.", si scandalul reincepu. Iar Neill era directorul scolii!

Neill a scris: "Faptul ca nu lc era frica, si isi spuneau; »Nu e nevoie sa facem liniste, este doar Neill« m-a lacul fericit" Niciun alt director de scoala nu a reactionat vreodata ca el. Niciunul!

Reactiile voastre depind deci de voi, de maniera in care definiti lucrurile. Neill vedea in reactia lor iubire, dar nu este vorba - nici aici -decat de o definitie. Gasim intotdeauna ceea ce cautam, si puteti gasi orice in lume daca

intreprindeti cautarea cu suficienta seriozitate.

Deci, nu va Incepeti cautarea avand mintea fixata asupra unui scop. incepeti, pur si simplul A avea o minte care cerceteaza nu insemna ca neaparat cautam ceva, ci ca suntem in stare de cautare. Exista o investigatie, doar atat - o investigatie fara idei preconcepute, fara sa stim exact ceea ce cautam. Noi nu gasim lucrurile decat in masura in care le cautam.

Semnificatia episodului biblic al turnului Babei este ca odata cu limbajul apare diviziunea. Si nu pentru ca oamenii au incepu sa vorbeasca limbi diferite: ci au incepu, pur si simplu, sa se exprime. Odata cu aparitia cuvantului se naste si confuzia; odata cu exprimarea apare diviziunea. Numai in tacere exista unire.

Multe persoane si-au ratat viata cautand un lucru sau altul. Daca luati un lucru in serios, este foarte usor sa va pierdeti timpul cu el. A va juca folosind cuvinte este o activitate atat de multumitoare pentru ego, incat va puteti petrece intreaga viata facand acest lucru. Chiar daca este un joc reusit, un joc amuzant, el este lipsii de sens pentru o persoana interesata de dimensiunea spirituala. Cautarea spirituala nu este un joc

•

Puteti juca acelasi joc folosind numerele. Puteti realiza comparatii, puteti analiza de ce exista 7 zile intr-o saptamana, 7 note muzicale, 7 sfere, 7 corpuri. De ce intotdeauna 7? Vetii construi o teorie, dar ea va fi un produs al imaginatiei voastre.

Uneori lucrurile incep intr-o modalitate perfect inocenta. De exemplu, urmatoarea. Motivul pentru care exista 9 cifre rezulta din faptul ca omul arc 10 degete. in intreaga lume numaratoarea s-a facut la inceput pe degete. De aceea 10 este limita aleasa. Era suficient, deoarece se putea apoi reincepe. Peste tot in lume exista deci 9 cifre.

Fiind stabilite 9 cifre, devine - prin urmare - dificil sa ne imaginam cum nc-am descurca daca ar fi mai multe sau mai putine. Cu toate ca pulcm folosi si mai putin de 9. 9 nu este decai un obiect. Letoni* nu folosea decat 3 cifre: 1,2 si 3. Orice probelma se poate rezolva cu trei cifre - la fe! de bine ca si cu noua.

Einstein nu folosea decat doua cifre: 1 si 2. in acest caz numaratoarea este: 1,2,10, U ... Noua ni se pare ca lipsesc opt cifre, dar nu lipseste nimic; este doar o idee.

Noi credem cu tarie ca 3 vine dupa 2. De fapt, nu este obligatoriu (dar acest joc deruteaza mintea). Credem ca 2+2 fac intotdeauna 4, in realitate nefiind neaparat asa. Daca recurgeti la un sistem cu doua cifre, 2+2 va fi egal cu 11. in acest caz, totusi, "U" si "4" au aceeasi semnificatie. Puteti spune ca doua scaune plus doua scaune fac patru scaune, sau unsprezece. Numai ca, oricare ar fi sistemul la care va referiti, numarul de scaune ramane identic din punct de vedere existential.

Puteti gasi motive la orice: de ce saptamana este de sapte zile, de ce ciclul menstrual al femeii este de douazeci si opt zile, de ce exista sapte note muzicale, de ce exista sapte sfere. Si poate ca se intampla uneori ca in toate acestea sa existe intr-adevar un motiv ascuns.

Astfel, cuvantul englezesc '*menses*' (menstruatie) inseamna o luna. Este posibil ca la inceput luna sa fi fost numarata in conformitate cu ciclul menstrual, in masura in care ciclul menstrual al femeii reprezinta o perioada fixa: douazeci si opt de zile. Era un mijloc comod pentru a numara trecerea zilelor.

Sau, altfel, acestea pot fi numarate datorita Lunii. Dar, in acest caz, perioada numita "o luna" este de treizeci de zile. Luna creste timp de cincisprezece zile, apoi descreste, si in a treizecea zi, ciclul ei s-a incheiat.

Daca stabilim durata lunilor pe baza Lunii, atunci luna este de treizeci de zile. Daca, dimpotriva, ne bazam pe Venus sau pe ciclul menstrual, ca nu are decat douazeci si opt. Nepotrivirea se poate elimina impartind ciclul de douazeci si opt de zile, facand astfel saptamani de sapte zile. Odata ce aceasta diviziune a devenit familiara mintii, deductiile apar in mod automat. Este ceea ce trebuie sa intelegeti in cazul in care vorbesc despre lucruri care au o logica proprie. Pe baza saptamanii de sapte zile, veti gasi alte scheme bazate pe cifra sapte. Iar cifra sapte se incarca de sensuri; ea devine o cifra magica. in realitate nu este deloc asa. Ori intreaga existenta este magica, ori nimic. Este doar jocul imaginatiei.

Daca va amuzati de acest joc, veti gasi un mare numar de coincidente. Lumea este atat de vasta, fara limite, atatea

lucruri se petrec in fiecare secunda, incat apar neaparat coincidentele. Coincidentele se in-

multesc si vine momentul in care lista este atat de lunga incat ma intrebati: "De ce aceasta folosire a cifrei sapte? Trebuie sa fie vreun mister ascuns aici" De fapt misterul este mintea care observa coincidentele si care vrea sa le interpreteze prin intermediul logicii

Gurdjieff a spus ca omul poate fi hrana pentru Luna. Aceasta declaratie este perfect logica: ea demonstreaza stupiditatea logicii in viata totul serveste la ceva; si atunci Gurdjieff a avut aceasta idee originala ca si omul trebuie sa fie hrana pentru ceva. Si a se intrea: 'Cui serveste omul omul drept hrana?', devine atunci o problema logica.

Este imposibil ca omul sa reprezinte hrana pentru soare, deoarece razele soarelui hranesc plantele. Astfel, omul ar fi pe o treapta de evolutie inferioara altor specii- De fapt, acest lucru este imposibil - omul fiind un animal superior - dupa spusesele sale El nu poate fi deci hrana pentru soare.

Relatia ce exista intre om si Luna este subtila, dar nu in sensul in care o intelege Gurdjieff. Ea se afla in legatura cu ciclul menstrual, cu marea, cu fluxul si refluxul Cand este Luna plina, numarul oamenilor loviti de nebunie creste. De unde si cuvantul englez 'lunatic' (nebun), derivat din "lunar" (lunar).

Luna a subjugat intotdeauna spiritul omului. Gurdjieff a spus: "*Omul reprezinta cu siguranta hrana pentru Luna, in masura in care hrana este usor asimilata de cel care o consuma.*" Animalele (printre altele si serpii) incep prin a-si subjugata victimele. Acestea sunt atat de paralizate, incat se lasa mancate. Iata o alta coincidenta cu care se amuza Gurdjieff. Poetii, nebunii, artistii, ganditorii sunt toti subjugati de Luna. *Trebuie* sa existe un motiv. Omul *trebuie*: sa reprezinte o hrana.

Va puteti juca folosind aceasta idee. O imaginatie fertila ca aceea a lui Gurdjieff dispune aceste lucruri intr-o schema logica. Gurdjieff era genial: el aranja lucrurile astfel incat ele sa para logice, rationale, semnificative, oricat de absurd ar fi fost in realitate. Considera teoria terminata, apoi imaginatia sa gasea o multime de relatii si de dovezi

Orice fondator de sisteme se foloseste de logica pentru a deforma, pentru a demonstra punctul sau de vedere. Nu exista nici macar unul singur care sa nu faca asal Cei a caror

grija este sa* ramana de partea adevarului nu creaza niciodata sisteme. Astfel, in ceea ce ma priveste, nu voi putea crea niciodata un sistem, deoarece, dupa parerea mea, insasi aceasta tentativa este falsa. in ceea ce spun nu pot sa fiu altfel decat fragmentar, incomplet. Vor exista spatii goale, peste care nu exista poduri de trecere. Cu mine, trebuie sa sariti de la un punct la altul

Putem crea foarte usor un sistem: putem umple spatiile goale cu ajutorul imaginatiei. Facand acest lucru, totul detine clar si precis, totul devine logic. Dar, cu cat logica este mai mare, cu atat va indepartati mai mult de sursa existentiala.

■

Cu cat avansati mai mult in cunoastere, cu atat spatiile goale va vor parea mai numeroase, spatii albe care nu pot fi umplute. Existenta nu este niciodata coerenta. Orice sistem are nevoie de coerenta, dar existenta in sine nu este niciodata coerenta. Astfel incat nici un sistem nu o va putea explica vreodata.

Peste tot unde omul a creat sisteme ce trebuie sa explice existenta (in India, Grecia, China), au fost create de fapt jocuri. Daca admiteti ca adevarata prima etapa, intregul sistem se imbina perfect; daca, dimpotriva, nu acceptati prima etapa, intreg edificiul se prabuseste. intregul edificiu fiind un produs al imaginatiei El este solid; frumos, poetic. Cu toate acestea, orice sistem care se impune, sperand ca varianta sa asupra existentei este adevarul absolut, devine imediat violent si distructiv. Aceste sisteme ale adevarului sunt poezie; ele sunt minunate, dar nu sunt nimic mai mult decat poezie. O multime de spatii goale au fost umplute datorita imaginatiei.

Gurdjieff a scos la iveala cateva fragmente ale adevarului. Dar cum nu era prea usor sa pui bazele unei teorii doar pe unul sau doua fragmente, el a adunat mai multe. Apoi a incercat sa faca din ele un sistem coerent. A inceput sa umple spatiile goale. Dar cu cat numarul de spatii albe absolute este mai mare, cu atat mai mult ne indepartam de realitate. in cele din urma intreg sistemul se prabuseste din cauza lor.

Cei care sunt cuceriti de personalitatea maestrului lor risca sa nu vada spatiile goale care sunt cuprinse in teoria lui; altii nu vor vedea decat spatiile goale, si nu fragmentele de adevar, fn ochii discipolilor, Buddha este un Buddha (o

fiinta iluminata), pe cand in cazul altora invatatura sa pare confuza, in masura in care ei nu mai vad nimic altceva decat spatiile goale. Daca puneti cap la cap toate spatiile goale, acest fapt este distructiv; dar daca faceti acelasi lucru cu fragmentele de adevar, procesul poate deveni baza transformarii voastre.

Adevarul nu poate fi decat fragmentar. El este infinit, iar mintea voastra atat de limitata, incat nu puteti atinge totalitatea cu ea. Totusi, daca persistati, treceti dincolo de mental, il transcendeti. Acum, daca realizati un sistem, acest lucru nu se va intampla pe deplin, deoarece mintea voastra va umple spatiile goale. Sistemul devine precis si clar; el devine impresiionant, rational, inteligibil, este total. Dar de fapt mai are nevoie inca de ceva: de forta, de energia care sa va transforme. Si aceasta forta nu vine decat prin intermediul unor scurte viziuni fragmentare.

Mentalul construiesc sisteme intr-un numar atat de mare, metode atat de numeroase... El isi spune: "Daca parasesc viata pe care o duc, voi descoperi regiuni mai profunde". E absurd! Dar mentalul continua totusi sa creada ca pe undeva in Tibet, pe undeva in Meru Pravat - pe undeva - ceea ce este "real" va iesi la suprafata. Inima intra intr-un conflict: cum sa fac pentru a ajunge acolo? Cum sa stabilesc legatura cu maestri care lucreaza in locul respectiv? Mentalul cauta intotdeauna altceva, el nu se afla niciodata aici-si-acum. Mentalul nu este niciodata *aici*. Mai mult, oamenii se simt intotdeauna atrasi de teorii: "in muntele Meru ceea ce este real se intampla chiar in clipa respectiva. Trebuie sa merg acolo, sa gasesc maestri de acolo, si astfel ma voi transforma."

Nu fiti victima unor asemenea teorii. Chiar daca ele au o oarecare baza, nu cedati in fata atractiei lor. Cel care va vorbeste are poate dreptate, dar motivul atractiei voastre este fals. Realul este aici-si-acum; este in voi chiar in aceasta clipa. Lucrati asupra voastra. Pentru ca, fie si in muntele Meru, este necesar o intoarcere spre sine. in final, descoperim ca muntele respectiv este aici, ca Tibetul este aici: "Aici, inlauntrul meu. Iar eu care hoinaream, hoinaream peste tot.-"

Cu cat un sistem este mai rational, cu atat el se articuleaza mai putin si trebuie sa introducem un element irational. Dar, din momentul in care faceti acest lucru, mentalul este tulburat. Lasati deci sistemele de-o parte; faceti un salt inspre aici-si-acum.

6. PSIHOLOGIA VISELOR

Ati putea sa ne explicati ce intelegeti prin vis?

Noi avem sapte corpuri care se numesc: fizic, eteric, astral, mental, spiritual, cosmic si nirvanic. Fiecare corp are lipul sau propriu de vis. Corpul fizic este cunoscut in Occident sub numele de constient, corpul eteric sub acela de inconstient. In timp ce corpul astral poarta numele de inconstient colectiv.

Corpul fizic isi creaza propriile sale vise. Daca aveti stomacul deranjat, acest fapt creaza un tip specific de vise; daca sunteti bolnavi, daca aveti temperatura, acest fapt creaza de asemenea un tip specific de vise. Un lucru este sigur: visul provine dintr-o disfunctionalitate.

Daca nu sunteti in apele voastre, daca sunteti bolnavi fizic, acest fapt creaza o categorie specifica de vise; deci un vis de ordin fizic poate primi un stimul din lumea exterioara. Sa presupunem ca dormiti. Daca picioarele va sunt acoperite de un vesmant ud, incepeti sa visati Poate veti visa ca treceti un rau. Daca aveti pusa o perna pe piept, incepeti sa visati Poate veti visa ca o persoana este asezata deasupra voastra, sau ca a cazut pe voi o piatra. Iata cateva vise care au la baza lor corpul fizic

Corpul eteric» (al doilea corp) viseaza in felul sau. Acest

tip de vis a suscitat numeroase confuzii in psihologia occidentala. Freud le-a interpretat in mod eronat, confundandu-le cu vise cauzate de dorinte reprimite. El a inteles in mod corect visele care isi au originea in dorintele reprimite, numai ca acestea fac parte din domeniul primului corp; al corpului fizic. Daca va reprimati dorintele fizice (daca postiti de exemplu), este posibil sa visati mici dejunuri. Sau daca va reprimati dorintele sexuale, este aproape sigur ca veti avea un vis aflat in legatura cu acest subiect. Dar acest tip de vis apartine primului corp. Corpul eteric nu a fost obiectul unei investigatii psihologice, visele care sunt legate de el fiind interpretate ca avandu-si originea in primul corp (corpul fizic). S-au creat astfel multe confuzii.

*In Orient, corpul «cric poarta numele de corp vital, de corp energetic. Cei mai multi dintre noi nu suntem constienti de el, dar o vom explica in urmatoarele trei capitole cum putem deveni constienti de corpul eteric (ti de corpurile superioare).

Corpul eteric are posibilitatea de a calatori prin vise. El are posibilitatea sa paraseasca partea fizica a corpului. Daca vi se reamintiti, ele vor aparea ca vise, insa ele nu sunt vise similare cu cele ale corpului fizic. Corpul eteric poate parasii in timpul somnului invlulul fizic. Corpul vostru fizic este in pat, dar corpul vostru eteric il poate parasii si calatori in spatiu. El nu este limitat de spatiu; problema distantelor nu exista pentru el. Cei care nu inteleg acest lucru, cei care nu recunosc existenta corpului eteric, vor interpreta aceasta posibilitate ca apartinand domeniului inconstient. Ei impart omul in constient si inconstient, spunand ca visele fiziologice sunt

"constiente", iar visele corpului eteric "inconstiente". Ele nu sunt inconstiente. Ele sunt la fel de constiente ca si visele fiziologice, Insa pe un alt plan. Daca deveniti constienti de corpul vostru eteric, visele care sunt legate de acesta vor deveni constiente.

La fel cum visele fiziologice isi pot avea originea in lumea exterioara, tot astfel si cele din corpul eteric pot fi provocate, stimulate din exterior. Unul din mijloacele este utilizarea *dtmantras*. O *numira* determinata, o *nada* determinata (un cuvânt specific care intra in rezonanta in mod repetat cu centrul eteric) poate crea vise, viziuni eterice. Exista un numar foarte mare de metode. Sunetele reprezinta una din ele.

Sufistii au folosit parfumurile. Mahoraed insusi iubea mult parfumurile. Un parfum specific poate determina un vis specific

Culorile sunt, de asemenea, un ajutor in acest domeniu. Leadbeatcr* a avut intr-o zi un vis in care vedea albastru - numai albastru - dar o nuanta specifica. incepu sa caute aceasta nuanta de albastru in intreaga lume. Dupa cativa ani, a gasit-o in sfarsit intr-un magazin din Italia: era o catifea care avea acea nuanta specifica de albastru. incepand cu momentul respectiv, catifeaua a fost folosita pentru a crea vise eterice si altor persoane.

"Ixadbea'er a fost una din personalitatile cele mai marcante ale Socicla(ii teozofice. Bl a Jucat tolu de inairumcrtin educatia spirituala a lui Krishnamurti.

distincta, a disparut. Exista un celalalt impersonal - existenta in totalitate-si voi.

* * *

Cu toate acestea, rugaciunea ramane - la randul ei - o intalnire, astfel incat va veni si clipa in care va trebui sa o transcendem. in cadrul rugaciunii, entitatea care se roaga si Divinul: *bhakta* si *bhagwan* sunt doua entitati distincte. Rugaciunea ramane o intalnire. Aceasta explica de ce Meera sau sfanta Tereza au putut folosi termeni sexuali pentru a descrie experientele lor facute in starea de rugaciune.

Este bine sa meditati in momentele in care va simtiti intr-o stare adecvata rugaciunii. Si in acest caz, pastrati-va calitatea de martor. Constatati comuniunea care exista intre voi si totalitate, fapt ce necesita o constiinta foarte subtila. Daca sunteti capabil sa ramaneti constient in cadrul intalnirii voastre cu totalitatea, veti transcende simultan entitatea "voi" si totalitatea. *Sunteti* totalitatea. Iar aceasta totalitate este dincolo de dualitate, ea este o unitate perfecta.

Aceasta unitate este cautata de unii prin intermediul sexului, de altii prin iubire, de altii prin rugaciune. Aspiratia tuturor se indreapta spre aceasta unitate. Chiar si prin intermediul actului sexual. Bucuria va inconjoara, deoarece timp de o clipa, cunoasteti unitatea. Actul sexual se desface, devine iubire, iar iubirea devine rugaciune. Rugaciunea se aprofundeaza si ajunge la o totala transcendeta, la unitatea totala.

Aprofundarea se realizeaza - invariabil - prin meditatie. Metoda este aceeaasi. Planurile, dimensiunile, etapele variaza, nu inasa si metoda. Patrundeti in profunzimile actului sexual si veti descoperi iubirea. Pat-rundeti in profunzimile iubirii si veti descoperi rugaciunea. Patrundeti in profunzimile rugaciunii si va veti dizolva in unitate. Unitatea este totalitatea, extazul, fericirea.

in consecinta, este foarte important sa nu adoptati o atitudine defensiva. Divinul este prezent in toate actele. Poate ca el se ascunde sub un vesmant, voi sunteti cei care trebuie sa-l dezgoliti, sa-l dezvaluiti. Sub vesmintele de la suprafata, veti descoperi altele, mai stranse: scoateti-le. Nu

veti fi satisfacuti, nu veti fi pe deplin multumiti decat daca realizati unitatea in completa ei nuditate.

Astfel, daca o persoana este cufundata intr-o meditatie profunda si vede culori, simte parfumuri, aude sunete si melodii cu totul necunoscu-te - toate acestea sunt, la randul lor, vise; vise ale corpului eteric

* • *

Asa-numitlc "viziuni spirituale" apartin corpului eteric; sunt vise eterice. Maestrii spirituali guru care se arata discipolilor lor nu fac nimic altceva decat calatorii eterice inasa, cum noi nu am investigat decat un singur plan al existentei - cel fiziologic - aceste vise fie au primit o interpretare in conformitate cu limbajul lumii fizice, fie au fost refuzate, neglijate.

Sau, in alte cazuri, au fost clarificate drept inconstiente. A spune despre un lucru ca face parte din inconstient nu insemna decat sa admitem ca - intr-adevar - nu stim nimic despre inconstient Este un artificiu tehnic. Nimic nu e inconstient, decat in sensul ca un lucru constient la un nivel profund este inconstient la nivelul precedent. Astfel, pentru corpul fizic, inconstientul este corpul eteric; pentru corpul eteric, inconstientul este corpul astral si asa mai departe.

"Constient" insemna ceva ce este cunoscut; "inconstient" insemna ceva ce inca nu este cunoscut.

Exista, de asemenea, vise astrale. Datorita lor, patrundeti in vie-tile voastre anterioare. Ele sunt a treia dimensiune a visului. Se intampla ca si intr-un vis obisnuit sa fie prezente partial corpurile eteric sau astral. In acest caz visul este ceva confuz, o suprapunere, pe care nu ajungeti sa o inteleti. Corpurile voastre existand toate simultan» unul din domenii poate irece, poate patrunde partial tntr-un altul. Prin urmare, se intampla ca intr-un vis obisnltut sa intalnim fragmente eterice sau astrale.

Cu primul corp (corpul fizic) nu puteti calatori nici In timp nici tn spatiu. Sunteti legat de starea voastra fizica si de ora (sa zicem ca este zece seara). Corpul vostru fizic poate visa in aceasta dimensiune specifica de spatiu-timp, dar nu dincolo de ea. Cu corpul eteric puteti calatori in spatiu, dar nu si in timp.

Puteti merge oriunde vreti, dar este tot ora zece seara. Pe plan astral (al treilea corp), puteti calatori nu numai in spatiu ci si in timp. Corpul astral poate trece peste bariera timpului, dar numai in directia trecutului, nu in aceea a viitorului. Corpul astral poate reveni la intreaga serie infinita a trecutului, de la amiba la om.

in psihologia Jungiana, corpul astral este denumit inconstient colectiv. Este povestea individuala a vietilor voastre. Uneori ea patrunde in visele obisnuite, dar in cea mai mare parte a cazurilor starile sunt mai mult patologice. La o persoana alienata mintal, cele trei corpuri isi pierd caracteristicile ce le disting unul de celalalt. O asemenea persoana poate avea vise despre vietile anterioare, insa nimeni nu o va crede. Nu va crede nici macar ca insasi. isi va spune ca nu era decat un vis.

Acest tip de vis nu apartine planului fizic ci planului astral. Iar visul astral are un sens profund. Cu precizarea ca visele corpului astral provin numai din trecut, nu si din viitor.

« •

Al patrulea corp este numit mental. El poate calatori atat in trecut cat si in viitor. in caz de pericol extrem, chiar si unei persoane obisnuite i se poate intampla sa aiba o scurta viziune a viitorului. Daca o persoana apropiata si iubita este pe punctul de a muri, mesajul va poate fi transmis printr-un vis obisnuit. Datorita faptului ca nu cunoasteti decat planul fizic, datorita faptului ca ignorati toate celelalte posibilitati, mesajul va fi introdus intr-un vis obisnuit.

Numai ca visul nu va fi prea clar. din cauza barierelor pe care mesajul trebuie sa le treaca inainte de a se integra in starea voastra de vis obisnuita. Fiecare bariera elimina un element si il transforma in altceva. Datorita faptului ca fiecare corp are propriile sale simboluri, in toate cazurile cand un vis va calatori de la un corp la altul, el va imprumuta simbolismul respectivului corp. De unde si confuzia care rezulta.

Daca puteti visa in mod *clar* in cel de al patrulea corp - nu prin intermediul altui corp ci prin intermediul celui de al patrulea corp insusi - veti reusi sa calatoriti si in viitor. Dar

numai in viitorul *vostru*. Aceste lucruri se intampla la nivelul individului - nu puteti inca patrunde in viitorul unei alte persoane.

Pentru corpul al patrulea trecutului se confunda cu prezentul, la fel ca si viitorul. Trecut, viitor si prezent formeaza un intreg. Totul devine un *acum*: un *acum* ce patrunde cu spatele in trecut, un *acum* ce patrunde cu fata in viitor. Nu mai exista nici trecut nici viitor, Insa timpul e inca prezent. Dar timpul, chiar si sub forma de "prezent", este inca acel timp care trece. Trebuie sa va concentrati st mai mult mintea, puteti vedea in directia trecutului, dar concentrandu-va mintea in aceasta directie. in acest caz, viitorul si prezentul sunt lasate de-o parte. Daca va concentrati asupra viitorului, celelalte doua dimensiuni ale timpului (trecutul si prezentul) se sterg. Vedeti trecutul, prezentul si viitorul, dar nu ca un intreg. in plus, nu distingeti decat propriile voastre vise individuale, visele care va apartin in calitate de individ.

• • •

Al cincilea corp, corpul spiritual, transcende taramul individual si taramul timpului. Sunteti acum in eternitate. Visele nu se mai refera la voi in calitate de indivizi, ci se refera la constiinta intregului. Va este dezvaluit intregul trecut al existentei in totalitatea ei; viitorul ramane insa ascuns.

Toate miturile creatiei au fost create din al cincilea corp. Ele sunt identice unele cu altele. Simbolurile se schimba, expunerile se modifica putin, dar fie ca sunt crestine, hinduse, iudaice sau egiptene, miturile creatiei (relatand felul in care lumea a fost creata, cum a fost adusa la existenta) sunt paralele unele cu altele; ele contin un intreg curent de similitudini. De exemplu, exista marturii similare despre marele potop in intreaga lume. Nu exista nici o marturie de ordin istoric Totusi, marturia *exista*; si ea exista in al cincilea corp. In corpul spiritului. Al cincilea corp poate visa despre acest lucru.

Cu cat va cufundati mai mult in profunzimile interioare, cu atat va apropiati mai mult de realitate. Visele fiziologice nu au o realitate prea mare. Ele au realitatea lor proprie, dar nu

sunt foarte reale. Visele eterice au o realitate mult mai mare, visele astrale au o realitate si mai mare, in timp ce visele mentale sunt *aproximativ* reale si, tn final, in al cincilea corp, visele imbraca un caracter autentic real. Iata calea de cunoastere a realitatii. A-i da numele de vis nu este foarte adecvat, cu toate ca - dintr-un anumit punct de vedere - acesta va fi un vis tn masura tn care realul nu este prezent in mod obiectiv. Ea are propria sa obiectivitate, inasa se desfasoara in calitate de experienta subiectiva.

Doua persoane care au devenit constiente de al cincilea corp pot avea acelasi vis in acelasi timp. Pana la acest nivel acest lucru era imposibil. De obicei, visul tn comun nu poate exista; din al cincilea corp inasa, mai multe persoane pot avea, simultan, acelasi vis. Din aceasta cauza visele sunt, intr-un anumit fel, obiective. Avem posibilitatea de a compara insemnarile. In acest fel, un mare numar de persoane, care au visat in al cincilea corp, au ajuns sa cunoasca aceleasi mituri. Aceste mituri nu reprezinta creatia unor indivizi izolati. Ele au fost elaborate de anumite scoli, de anumite traditii aflate in colaborare unele cu altele.

Deci al cincilea tip de vis este mult mai real, fmr-un anumit fel, celelalte patru sunt ireale in masura in care sunt individuale. Nimeni nu isi poate verifica experienta; nu exista nici un mijloc de a-i masura validitatea, de a sti daca ea este sau nu un produs al imaginatiei. O fantasma este o proiectie; un vis este ceva care nu are existenta ca atare, dar poate fi experimentat. Cu cat mergeti mai in profunzime, cu atat visele sunt mai putin fantasmagorice, cu atat sunt mai putin imaginare. Obiectivitatea lor, realitatea lor, autenticitatea lor este mai mare.

Toate conceptele teologice se nasc in al cincilea corp. Ele sunt exprimate in mod diferit, terminologia lor, conceptualizarea lor sunt diferite dar, in esenta lor, sunt identice. Sunt visele celui de al cincilea corp.

* • *

Prin corpul al saselea, corpul cosmic, atingeti limita ce se afla intre constient si inconstient, intre materie si spirit. Al saselea corp viseaza despre cosmos. Atingeti limita

constientei, unde si inconstientul devine - la randul lui - constient. Totul este constient si viu. Chiar si ceea ce numim materie face parte din constiinta.

in al saselea corp se realizeaza visele miturilor cosmice. Ati trecut dincolo de individual, ati trtrecut dincolo de constient, ati trecut dincolo de timp si spatiu, dar *limbajul* este inca prezent. El arata ceva, el indica un lucru specific. Teoriile despre Brahma, despre *maya*, teoriile unitatii, ale infinitului, toate au fost concepute prin al saselea tip de vis. Cei care au avut vise in dimensiunea cosmica au creat marile sisteme, marile religii.

In al saselea corp visele sunt de ordinul fiintei si nu de ordinul ne-fiintei: ele sunt de ordinul existentei pozitive, nu de ordinul non-existentei. Ramane un anumit atasament fata de existenta, si - de asemenea - o teama de non-existenta. Materia si spiritul formeaza un intreg, o unitate; dar nu este si cazul existentei non-existentei, al fiintei si ne-fiintei. Ele raman separate. Aceasta este ultima limita ce trebuie trecuta.

• •

Al saselea corp, corpul nirvanic, trece frontiera pozitivului si face saltul in neant. El are propriile sale vise, vise ale non-existentei, vise ale neantului, vise ale vidului. *Afirmatia* a fost parasita, si nici *negatia* nu mai este o *negatie*; neantul nu insemna vacuitate totala. Mai exact, vacuitatea totala este si mai infinita. Pozitivul are - neaparat - limite, ci nu poate fi infinit. Numai negativul este lipsit de frontiere.

Deci, al saselea corp are tipul sau propriu de vis. Formele si simbolurile ii lipsesc - nu mai exista decat absenta formei. Sunetele nu mai exista; exista doar o absenta a sunetelor: tacere absoluta. Aceste vise ale tacerii sunt o totalitate si ele sunt fara sfarsit.

■

Iata cum se prezinta cele sapte corpuri. Fiecare din ele are propriile sale vise. Dar cele sapte dimensiuni ale visului se pot transforma in obstacole in cunoasterea celor sapte tipuri de

realitate.

Corpul fiziologic isi are propriul sau fel de a percepe realul si de a visa. Cand mancati, este un lucru real, dar cand visati ca mancati, aceasta nu mai este o realitate. Visul despre mancare Inlocuieste actul dea manca. in consecinta, corpul fiziologic isi are propria sa realitate si propriul sau mod de a visa. Acestea sunt doua moduri de functionare diferite, si suni foarte indepartate unul de celalalt.

Cu cat va apropiati mai mult de centru (cu cat corpul In care va situati este superior), cu atat realitatea si visul sunt mai apropiate una de alta. La fel cum liniile trasate de la periferie spre centrul cercului se apropie unele de altele in masura in care sunt mai apropiate de centru si, dimpotriva, se indeparteaza unele de altele in masura in care sunt mai aproape de periferie, tot astfel visul si realitatea converg in masura in care mergeti spre centrul fiintei voastre si, dimpotriva, sunt divergente atunci cand va indepartati spre periferie. Deci, din punctul de vedere al corpului fizic, visul este foarte indepartat de realitate. Distanta care le separa este mare. Visele nu sunt decat fantasme.

Aceasta distanta este deja redusa In corpul eteric Realul si visul sunt mai aproape unul de altul, astfel incat a face distinctie Intre ele devine dificil, dar Inca posibil, tn cazul incarc calatoria voastra eterica este autentica, ea va apare atunci cand sunteti In stare de veghe. Daca nu este decat un vis, ea se va realiza tn timp ce dormiti. Pentru a cunoaste diferenta, trebuie sa fiti constienti de corpul vostru eteric

Exista o serie de mijloace pentru a realiza aceasta constienta. Toate metodele de antrenament interior cum ar fi *japa* (repetarea unei *matura*), va deconecteaza de lumea exterioara. Daca adormiti, repetarea constanta a unei mantra poate induce un somn hipnotic. Atunci incepeti sa visati. Totusi, daca ajungeti sa ramaneti constienti *dejapa*, daca ea nu are asupra voastra un efect hipnotic, veti cunoaste realitatea corespunzatoare planului eteric.

in al treilea corp, in corpul astral, este si mai dificil sa deosebim visul de realitate, in masura In care diferenta intre cele doua s-a micorat si mai mult. Cand stiti cu adevarat ce este corpul astral, fata de cazul in care cunoasteti doar visul

astral, depasiti teama de moarte. incepand cu acest nivel, sunteti siguri de propria voastra nemurire. Pe cand, in cazul in care cunoasterea voastra astrala este doar de domeniul visului si nu reala, ramaneti paralizati de teama de moarte. Modalitatea de distingere, criteriul, sunt reprezentate de teama de moarte.

Cei care cred ca sufletul este nemuritor si isi repeta neincetat acest lucru, pentru a se convinge de el, nu sunt in masura sa faca diferenta intre realitatea corpului astral si visul astral. Nu este vorba aici de faptul de a crede In nemurire, ci de a *sti* ce este nemurirea. Numai ca, inainte de realizarea acestei cunoasteri, trebuie sa ne indoim in privinta ei, sa ne mentinem in incertitudine. Este singurul mod de a sti daca este vorba de o *cunoastere* a nemuririi, sau este vorba doar despre o proiectie. Daca voi credeti ca sufletul este nemuritor, credinta voastra poate patrunde in lumea astrala. In acest caz visati, dar nu va fi nimic mai mult decat un vis. Pe cand, daca nu aveti nici o parere referitoare la acest subiect, daca nu exista in voi decat o sete de a cunoaste, de a descoperi - fara sa stiti ce cautati, nici cea ce veti gasi, lara sa cultivati idei preconcepute sau prejudecati - daca intreprindeti cautarea voastra cu o minte libera, veti sti sa faceti diferenta. Deci, cei care cred in nemurirea sufletului, in vietile anterioare, cei care le accepta pe baza de credinta, risca sa nu o cunoasca decat visul din planul astral si nu realitatea sa.

in al patrulea corp, corpul mental, visul si realitatea devin vecine. Asemanarea lor este atat de mare, incat aveti toate sansele sa le con-

fundati. Visele din corpul mental pot fi la fel de reale ca si realitatea. Exista chiar metode care fac posibila crearea lor: metode yoghine, tantri-ce si altele. Cei care postesc, care traiesc in singuratate sau in intuneric, experimenteaza acest tip de vis, visul mental. El va fi la fel de real ca si realitatea care ii inconjoara.

In al patrulea corp, mentalul este total creator; el nu mai este delimitat de lumea obiectiva, nici de limitele materiei. El poate crea in deplina libertate. Poetii, pictorii traiesc - cu totii - In al patrulea tip de vis; orice realizare artistica isi are originea in acest tip de vis. Cei care isi extrag visele din regiunea a patra pot deveni mari artisti, fapt care nu se

intampla cu cei care o cunosc.

Ir. al patrulea corp este necesar sa fim constienti de toate tipurile de creatie mentala; nu trebuie facuta nici o proiectie deoarece, ?n caz contrar, proiectia se va realiza; nu trebuie cultivata nici o dorinta, in caz contrar, exista o mare posibilitate ca aceasta sa se realizeze. Si nu doar in mod interior; ea se poate implini si in mod exterior. In al patrulea corp mentalul este atat de puternic, atat de transparent; acest corp fiind ultimul spatiu al mentalului. Dincolo de el incepe non-mentalul.

Al patrulea corp este sursa originara a mentalului; din el se pot realiza toate creatiile. Trebuie sa vegheati neincetat pentru a nu intretine in mintea voastra dorinte, imaginatii, imagini (inclusiv cele ale unui zeu sau ale unui guru), in caz contrar ele se vor realiza. Iar voi veti fi creatorul lor! Viziunile sunt atat de frumoase incat dorim sa le cream. Pentru *sadhaka*, pentru cel care cauta, ele reprezinta ultimul mare obstacol ce trebuie trecut.

Daca sunteti constienti in interiorul celui de al patrulea corp, daca nu sunteti decat martor, veti cunoaste realul. Daca nu, ramaneti in vis; iar realitatea nu este deloc comparabila cu visele pe care le teseti. Ele va vor da extazul, dar un extaz de vis. Trebuie sa fiti constienti de extaz, de beatitudine si chiar de imagini, oricare ar fi felul lor. Imediat ce apare o imagine, al patrulea corp se abandoneaza visului. O imagine cheama alta imagine, iar voi ramaneti prizonierii visului.

Singura modalitate de a evita al patrulea tip de vis este aceea de a fi martor. Pozitia de martor diferentiaza starile, deoarece In vis are loc o identificare, tn ceea ce priveste corpul al patrulea, identificarea este o forma de vis. Calea care va duce spre realitate in acest corp se bazeaza pe faptul de a fi constient si pe aceia de a fi martor. In al cincilea corp, visul si realitatea formeaza un intreg. Orice fel de dualiatc a disparut. Nu se mai pune problema constientei: daca nu sunteti constienti, alunei sunteti constienti de ne-constienta voastra. In acest stadiu, visul nu este altceva decat o oglindire a realului- Exista diferenta, dar nu deosebire. Daca ma privesc intr-o oglinda, nu exista nici a deosebire intre mine

si imaginea reflectata; exista insa o diferenta. Eu suni real, In limp ce imaginea reflectata nu este.

Daca se foloseste de concepte, al cincilea corp va avea iluzia ca se cunoaste, in masura in care ci se vede reflectat in oglinda. Ei se cunoaste ca *efect*, nu in calitatea sa proprie ci in aceea de imagine reflectata. Diferenta este prezenta, diferenta care-dimr-un anumit punct de vedere - este periculoasa. Riscati sa va multumiti cu o imagine reflectata si, ca urmare, sa confundati imaginea din oglinda cu realitatea.

Daca se intampla asa, pericolul nu se situeaza la nivelul celui de al cincilea corp, ci la nivelul celui de al saselea corp. Daca nu va cunoasteti decat ca o imagine reflectata in oglinda, va este imposibil sa treceti frontiera ce separa al cincilea corp de al saselea corp. De fapt, nici o frontiera nu poate fi trecuta prin traversarea unei oglinzi Astfel, se intampla sa nu transcendem cel de al cincilea corp. Este cazul celor care pretind ca exista un numar infinit de suflete, fiecare avand o personalitate proprie. Ei se cunosc pe ei insisi, dar aceasta cunoastere a fost dobandita prin intermediul unei oglinzi; ea nu este imediata, ea nu este directa.

Care este originea acestei oglinzi? Ea provine din concepte cum ar fi: "Sunt Sinele. Etern, nemuritor. Dincolo de atingerea mortii, dincolo de atingerea nasterii." Fapiul de a se concepe in calitate de sine fara a *cunoaste* acest Sine insemna a crea oglinda. In acest caz, in loc sa va cunoasteti asa cum sunteti, va cunoasteti ca o reflectarea prin intermediul conceptelor voastre. Ceea ce distinge cele doua stari este acest fapt: in cazul in care cunoasterea isi are drept sursa oglinda, ea provine din vis; daca ea este directa, imediata, ea este reala. Este singura diferenta, dar ea este importanta - nu in raport cu corpurile pe care le-ati traversai, ci in raport cu cele care va raman de traversat.

Cum sa disiingem daca visam in al cincilea corp sau li traim realitatea? Singura modalitate este de a renunta la toate tipurile de scripturi si filozofii. Nu trebuie sa mai avem un guru, pentru ca - in caz contrar -acesta va juca rolul unei oglinzi. De acum trebuie sa ramaneti cu totul singuri. Nimeni nu va mai poate ghida; daca exista un ghid, el va juca rolul unei oglinzi.

De acum inainte solitudinea este completa si totali Nu va

simtiti izolat, ci singur. Izolarea exista in raport cu altii, in timp ce solitudinea exista in raport cu sine. Am un sentiment de izolare in absenta legaturilor cu altii; ma simt singur cand *mm*.

De acum inainte solitudinea se] manifesta fata de toate lucrurile -fata de cuvinte, de concepte, de teorii, de filozofii, de doctrine; fata de guru, fata de scripturi, fata de crestinism, fata de hinduism; fata de Budd-ha, de Christos, de Krishna, de Mahavira. in clipa de fata trebuie sa fiti singuri, deoarece orice prezenta va deveni o oglinda. Buddha ar putea deveni; el ar fi o oglinda de pret, dar foarte periculoasa.

Fiind absolut singuri, nimic nu va mai poate reflecta. in al cincilea corp, cuvantul care ar putea descrie situatia este acela de meditatie. El insemna a fi perfect singur, liber de orice proces mental. insemna a fi fara mental. in prezenta oricarui tip de mental, acesta devine o oglinda care va rcOecla. Trebuie sa fiti un non-mental, in afara oricarui proces de gandire si contemplare.

in al saselea corp nu mai exista oglinda. Nu mai ramane decat cosmicul. Voi insiva ati disparut Voi nu mai sunteti, entitatea de vis nu mai este. Dar visul poate persista si in absenta entitatii care viseaza. in acest caz, visul seamana cu realul autentic. Nu mai exista mental, nu mai exista entitate care gandeste si tot ceea este cunoscut, exista efectiv. Ceea ce este devine propria voastra cunoastere. intalniti miturile creatiei: ele trec pe langa voi. Voi nu mai sunteti: lucrurile nu fac altceva decat sa treaca pe langa voi. Entitatea care gandeste a disparut, entitatea care viseaza a disparut.

Numai ca, un mental care nu mai este, *inca* este. Un mental distrus continua sa fie, nu sub o forma individuala ci in calitate de totalitate cosmica. Voi nu mai sunteti, dar Brahma este. De aceea se spune ca intregul univers nu este decat un vis al lui Brahma. intregul nostru univers este un vis, este *maya*. Nu un vis individual, ci un vis provenit din totalitate, din intreg. Voi nu mai sunteti, dar totalitatea, intregul viseaza.

Singurul lucru pe care trebuie sa-l stim la acest nivel este daca visul este pozitiv sau negativ. Daca este pozitiv, este o iluzie, un vis, in sensul in care-in ultima instanta-

numai negativul poate exista. Cand toate lucrurile fac parte din domeniul nc-formal, cand toate lucrurile s-au intors la sursa lor originara, totul este si *nu* este, simultan. Pozitivul este singurul clement care ramane. Trebuie realizata transcenderea lut. Deci daca pozitivul dispare | In al saselea corp, ajungeti in ai sapielea. Realitatea celui de al saselea corp va aduce in pragul celui de al saptelea. Daca nu mai ramane oimic pozitiv (nici mit, nici imagine), aceasta insemna ca visul a incetat sil mai existe- in acest caz, nu mai exista decat ceea ce este; mai este numai existenta. Lumea obiectiva a disparut; nu mai ramane decat sursa. Arborele nu mai este, dar samanta ramane.

Cei care au cunoscut aceasta stare au numit-o *samadhi* cu samanta {*samadhi sabeef*). Nu mai este nimic: totul s-a intors in sursa originara, in samanta cosmica. Arborele nu mai este, dar samanta ramane, fn acest stadiu visul este inca posibil, in sensul ca trebuie sa distrugem - de asemenea - si samanta.

In al saptelea corp nu mai exista nici vis nici realitate. Realitatea nu se poate discerne decat atata timp cat visul exista. Cand visul devine imposibil, nu mai exista nici real ;iid iluzie. in consecinta, al saptelea corp reprezinta centrul, in care realitatea si visul se confunda. Nimic nu le diferentiaza. Fie ca visati despre vacuitate, fie o cunoasteti. in ambele cazuri insa, este vorba de aceeasi vacuitate.

Daca va visez, este o iluzie. Daca v& vad, este o realitate. Dar Intre faptul de a visa despre absenta voastra sau acela de a *constata* absenta voastra, nu este nici o diferenta. Un vis despre absenta este identic cu absenta in sine. Nu exista o diferenta reala decat In termeni pozitivi. Astfel, de la primul corp pana li: al saselea exista o diferenta. Cum in al saptelea corp nu ramane decat vacuitatea, chiar si samanta a disparut Este *samadhi* fara samanta (*nirbeej samadhi*).

• | * • j

Exista deci sapte tipuri de vise si sapte tipuri de realitate, care se intrepatrund, fapt care creaza o serie de confuzii. Daca ajungeti sa le distingeti intre ele, daca le vedeti cu claritate, acest lucru va fi foarte util. Psihologia este departe de a cunoaste iotul despre vise. Cunostintele ei se opresc la corpul fiziologic si uneori merg pana la corpul eteric (chiar daca acesta

este Interpretat din punct de vedere fiziologic).

Jung a mers mai in profunzime decat Frcud, insa analiza sa despre mentalul uman este realizata pe baza miturilor, a religiilor. A ramas in stadiu de samanta. Daca psihologia occidentala doreste sa se dezvolte, o va face plecand de la Jung, nu de la Frcud. Freud era un deschizator d';

drum. Si orice deschizator de drum devine un obstacol in dezvoltarea ulterioara daca ramane legat In mod obsesiv de descoperirile sale. Cu toate ca Freud a fost depasit in zilele noastre, psihologia occidentala ramane obsedata de originile eifreudiene. Freud este de domeniul istorici. Psihologia trebuie sa progreseze.

in Statele Unite se fac unele tentative pentru intelegerea viselor folosindu-se metode de laborator. Laboruorclc sunt numeroase numai ca metodele folosite nu se ocupa decat de aspectul fiziologic. Daca vrem sa cunoastem in profunzime lumea viselor, trebuie luate in considerare - de asemenea - yoga, tantra si alte practici esoterice. Fiecare tip de vis este dublat de un tip de realitate. Or, daca *maya* nu poate fi inteleasa in totalitatea ei, daca lumea iluziilor nu poate fi inteleasa in totalitatea ei, atunci nu putem cunoaste realul. Acesta nu poate fi cunoscut decat dincolo de lumea iluziei.

Totusi, nu trebuie sa acceptati cuvintele mele ca formand o teorie, un sistem. Faceti din ele un punct de plecare si incepeti sa visati in mod constient- Realul nu se poate cunoaste decat in masura in care deveniti constienti in visele voastre.

Dar iata: nu sunteti constienti nici macar de propriul vostru corp fizic. Nu deveniti constienti de el decat in caz de boala. Trebuie sa fiti constienti si atunci cand este perfect sanatos. Constienta corpului in caz de boala nu este decat o masura de urgenta. Este un proces natural, programat. Cand corpul vostru este bolnav, trebuie sa o stiti pentru a avea grija de el, dar imediat ce s-a vindecat redeveniti insensibili.

Este neaparata nevoie sa deveniti constienti de corpul vostru: de functionarea lui, de senzatiile lui subtile, de muzica sa, de tacerile sale. Uneori corpul vostru este tacut, alteori este zgomotos, alteori destins. Senzatia de a avea un

corp este atat de diferita in fiecare din aceste stari incat este pacat ca nu constientizam acest lucru. in momentul in care adormiti, in voi se produc o serie de schimbari subtile. Si cand va treziti, dimineata, exista sejmbari. Trebuie sa fiti constienti de ele.

Cand va treziti, nu deschideti imediat ochii. Cand aveti impresia ca ati dormit destul, deveniti constienti de propriul vostru corp. Ramaneti cu ochii inchisi Ce se intampla? Se petrece o schimbare impor-tanta. Somnul s-a indepartat, si va treziti. Vi s-a intamplat sa vedeti rasaritul soarelui, nu insa si pe acela al propriul corp. Fenomenul are o frumusetate ce ii este specifica. Exista, in corpul vostru, o dimineata" si o seara. Aceste momente suni numite *sandhya*: momentul transformarii, momentul schimbarii,

inainte de a adormi, observati in tacere ce se intampla. Somnul nu va intarzia, cu siguranta, sa apara, ff ti atenti! Este singura modalitate de a deveni cu adevarat constienti de corpul vostru fizic Constienta fiind prezenta, intelegeti ce este visul fiziologic. Dimineata va veti aminti care din visele voastre erau fiziologice si care nu erau. Daca percepeti senzatiile, nevoile, ritmurile intime ale corpului vostru care se reflecta in visele voastre, veti intelege limbajul lor.

Noi nu intelegem limbajul propriului nostru corp. Corpul isi are intelegciunea lui proprie: are in urma mii st mii de ani de experienta, fn celulele mele este inscrisa experienta tatalui meu si a mamei mele, a parintilor lor, si asa mai departe; timp de sute si de sute de ani samanta corpului meu s-a dezvoltat pana in clipa din fata. El arc propriul sau limbaj, pe care trebuie sa ajungem sa-l intelegem. Odata realizat acest lucru, veti intelege ce este un vis fiziologic. Astfel, dimineata puteti imparti visele voastre in fiziologice si ne-fiziologice.

Alunei, si nu inainte, se deschide aceasta noua posibilitate de a deveni constienti de corpul vostru eteric Senzatiile voastre devin mai subtile. Vetii ajunge sa percepeti sunete, parfumuri, lumini mai subtile. Cand mergeti, va dati seama ca numai corpul fizic merge, nu si corpul eteric. Este foarte clar. Mancati. Corpul fizic face acest lucru. Exista senzatii de sete, de foame si alte dorinte care provin din corpul cleric dar acestea nu devin sesizabile decat odata ce va cunoasteti

perfect corpul fizic Atunci, periodic, perceperi si celelalte corpuri.

Visul este unul din cele mai extraordinare subiecte. Dar totul trebuie descoperit, totul este necunoscut, ascuns. El face parte din cunostintele secrete. Totusi, a sosit momentul ca toi ceea a fost secret sa fie revelat Tot ceea ce a fost ascuns trebuie sa fie relevat, pentru a nu deveni - in caz contrar - un pericol.

fn trecut, anumite lucruri trebuiau pastrate secrete, in masura in care este periculos sa dai cunoasterea pe mainile ignorantilor. Este exact ceea ce s-a intamplat in Occident. Oamneii de stiinta sunt perfect constienti de criza si doresc reintoarcerea la stiintele secrete. Armele nucleare nu ar trebui sa fie in mainile politicianilor. Anumite descoperiri viitoare vor trebui sa ramana secrete. Trebuie sa stim sa asteptam momentul cand omul va fi devenit atat de competent, incat cunoasterea sa poata fi revelata fara nici un pericol

Tot astfel, pe plan spiritual. Orientul cunostea multe lucruri. Daca se intampla ca o parte din ele sa cada in mainile unor persoane ignorante, pericolul era iminent, fn consecinta, cheia a fost ascunsa. Cunoasterea a devenit secreta, esoterica. Ea circula de la o persoana la alta cu multa grija.

Totusi, inca din zilele noastre, din cauza progresului stiintific, a venit timpul ca ea sa fie facuta publica. Stiinta seva dovedi periculoasa in cazul in care adevarurile spirituale, esoterice, raman secrete. Este neaparata nevoie ca ele sa fie cunoscute, astfel incat cunoasterea stiintifica sa avanseze in acelasi ritm ca st cunoasterea spirituala.

Visul apartine unuia din cele mai mari taramuri esoterice. Am vorbit putin despre el tocmai pentru a va face constienti de el; nu v-am revelat aceasta stiinta in totalitate. De altfel, acest lucru nu este nici necesar, nici ui ii. Raman spatii goale, dar daca studiat subiectul, ele se umplu automat. Cuvintele mele nu acopera decat limita acestui taram. Nu am spus suficient de mult ca sa puteti elabora o teorie, insa destul pentru a va permite sa incepeti sa cautati.

7. TRANSCENDERA CELOR SAPTE CORPURI

Afi spus ca exista sapte corpuri: un corp eteric, un corp mental etc. Uneori este dificil ca limbajul utilizat in India sa coincida cu termenii folositi in psihohgia occidentala. La noi, In Occident, nu exista o teorie similara, astfel incat ma intreb cum am putea transpune aceste sapte corpuri in propriul nostru limbaj. Corpul spiritual nu ridica nici o d(fi-cultale, dar corpul eteric? Corpul astral? Corpul mental? sunt termeni pe care noi nu-i putem folosi. Ce sa facem?

Cuvintele exista, dar in izvoarele pe care inca nu le-ati explorat. Jung ii este superior lui Freud din punctul de vedere al muncii de cercetare in alte domenii decat constiinta superficiala; dar descoperirile lui Jung nu sunt decat un inceput. Vetii intelege mai bine ceea ce inteleg prin corpuri citindu-1 pe Rudolf Steincr sau scrierile teozofice: "*La Doctrine Secrite*", "*Isis divoiUe*", sau alte lucrari scrise de d-na Blavatsky sau operele lui Annie Besant, ale lui Leadbeater, ale colonelului Alcotu Unele idei pot fi luate si din doctrinele roza-cruccne. tn Occident exista de asemenea o mare traditie hermetica, exista apoi scrierile Esenienilor (fraternitate hermetica in care a fost initiat Christos). Mai aproape in timp ii aveti pe Gurdjieffsi Ouspensky careva pot fi de ajutor. Astfel

puteti gasi unele fragmente, fragmente pe care le puteti reuni.

Iar referirile mele asupra corpurilor Ic-am facut folosind terminologia voastra (terminologia occidentala), cu exceptia unui singur cuvint: nirvanic. Toate celelalte denumiri: fizic, eteric, astral, mental, spiritual si cosmic nu fac parte din terminologia Indiei. Ele apartin si Occidentului. Singurul corp despre care nu s-a vorbit niciodata in Occident este al saptelea; .si aceasta nu datorita faptului ca nimeni nu l-a experimentat, ci pentru ca este imposibil sa fie descris.

Daca gasiti ca folosirea acestor termeni este dificila, referiti-va la corpurile folosind numarul lor de ordine (primul, al doilea etc). Nu folositi un cuvint determinat, ci descrieti-le. Descrierea va fi suficienta, terminologia fiind lipsita de importanta.

Corpurile pot fi abordate din multe puncte de vedere diferite. Daca ne referim la vise, exista parerile lui Freud, ale lui Jung si ale lui Adler. Ceea ce ei numesc constient este primul corp. Inconstientul este al doilea (nu perfect identic, dar destul de aproape). Ceea ce Jung numeste inconstient colectiv cslc echivalent cu al treilea corp (nideasta nu este perfect identic dar - cu toate acestea - destul de aproape).

Iar daca nu suni folositi termeni comuni, putem la fel de bine sa-i inventam. De fapt, este Intotdeauna mai bine sa inventam termeni noi, ta masura in care cuvintele noi sunt libere de semnificatiile lor anterioare, n cazul unui cuvint nou nu se pot face asociieri, astfel incat el devine mai semnificativ si intelegeti mai bine sensul sau profund.

Etericul este ceea ce se afla In legatura cu cerut si spatiul. Astralul este ceea ce poate fi mai mic: *sukshma*, ultimul, atomicul, dincolo de care nu mai exista materie, n ceea ce priveste mentalul, spiritualul si cosmicul, ele nu prezinta nici o dificultate.

n sfarsit, al saptelea corp: nirvanic, insemna oprire totala, vacuitate absoluta. Toiul a disparut, inclusiv samanta. Cuvantul insemna: stingerea flacarii. Flacara s-a consumat: lumina s-a stins. Nu puieti sa va intrebati unde este; ea a incetat - pur si simplu - sa existe.

Nirvana insemna flacara ce s-a stins. Nu o mai regasim niciunde. Pentru ea numai exista nici un punct determinat de

existenta, niciun timp, nici o clipa de existenta. Ea este spatiu, timp in sine. Ea este existenta sau non-exis-tenta, aceasta nu are importanti Datorita faptului ca ea este peste tot, nictunul din cei doi termeni nu cslc adecvat. Daca ea ar G fost *undeva*, nu ar fi putut sa fie peste toi; si daca ea este peste tot, nu poate fi intr-un Ic«dcienninat Prin urmare, "niciunde" si "undeva" insemna acelasi lucru. Al saptelea corp se numeste deci nirvanic, acesta fiind cuvantul cel mai convenabil.

Cuvintele nu au nici o semnificatie in sine: numai experientele sunt semnificative. Cele sapte corpurile nu au nici un sens pentru voi decat daca le experimentati. Pentru a va ajuta in acest sens, au fost concepute diferite metode pentru fiecare plan.

•

Sa incepem cu fizicul. Celelalte etape se vor deschide de la sine, deoarece atunci cand lucrati asupra primului corp incepeti sa fiti constienti de la doilea. Fiti atenti, clipa de clipa, la corpul vostru fizic Nu numai exterior ci interior. Astfel, pot fi constient de mana mea atat datorita aparentei ei, cat si in calitate de senzatie intima. Daca ochii imi sunt inchisi, nu imi vad mana.imi ramfinc insa senzatia intima ca exista ceva in locul ocupat de mana mea. Nu esie vorba deci de a fi constienti de corpul vostru pe baza marturiei ochilor vostri Acest lucru nu va conduce spre interior; senzatia intima este cu totul diferita.

Daca va percepeti corpul din interiorul fiintei voastre, veti sti pentru prima data ce insemna faptul de a fi in propriul corp. Vazandu-l din exterior, nu ii puteti intelege secretele, ci doar limitele sale exterioare: nu ii percepeti decat aparenta. Vazandu-mi propriul corp din exterior, vad cum le apare altora, dar nu stiu *cum este pentru mine insumi*. Voi imi puieti vedea mana din exterior, si eu la fel. Este o observare obiectiva. Putem sa comparam ceea ce cunoastem despre ea. Numai ca, pri-vindu-mi in acest fel mana, nu o cunosc in mod interior. Ea este o proprietate publica, voi o puteti cunoaste la fel ca si mine.

Ea nu incepe sa-mi apartina decat din momentul in care o vad dinauntrul meu, si acest lucru inir-o maniera incomunicabila. Voi nu puteti sa o cunoasteti astfel; voi nu

puteti sa siiti cum o percep in interiorul meu. Numar eu singur pot. Corpul pe care noi il cunoastem nu este corpul nostru: este corpul pe care oricine il cunoaste in mod obiectiv, corpul pe care un fizician il poate cunoaste in laboratorul sau. Nu este corpul care este. Numai cunoasterea intima, personala, va conduce in interiorul vostru. Este motivul pentru care fiziologia sau psihologia (care se ocupa de observarea exterioara) nu ajung la cunoasterea corpurilor mai subtile.

De aici rezulta o serie de dileme. O persoana se poate simti foarte frumoasa in interiorul ei, dar noi o putem convinge ca este urata. Daca exista o convergenta de opinii in acest sens, ea insasi se va lasa in cele din urma convinsa, n rcaliate, nici un om nu se simte urat in interiorul sau. Sentimentul interior este intotdeauna unul de frumuseti.

Acest sentiment exterior nu este propriu zis un sentiment, ci o moda, un criteriu ce provine din lumea inconjuratoare. O anumita persoana poate fi considerata foarte frumoasa aici si urata altundeva; o anumita persoana poate fi considerata frumoasa intr-un anumit moment al istoriei dar nu si in viitor. Senzatia interioara este insa intotdeauna defrumusele, astfel incat daca nu ar fi existat criteriile exterioare, nu ar fi existat nici uratenie. Noi impartasim, impreuna cu toata lumea, o imagine ilxii a frumusetii. De aceea exista uratenia. Daca am deveni cu totii orbi, nimeni nu ar mai fi urat.

Trebuie deci sa incepem prin a simti corpul din interiorul sau. Aceasta senzatie se poate modifica. Daca iubiti pe cineva, senzatia nu va fi aceeaasi ca in cazul in care sunteti incercati de ura. Daca am putea sa aflam parerea lui Buddha, acesta ar spune: *"Iubirea este frumuseti"*, deoarece sentimentul sau interior ii spune ca iubirea il face mai frumos, n prezenta urii, a furiei, a geloziei, se intampla ceva in interiorul vostru, ceva care va da senzatia urateniei, n consecinta, va percepeti pe voi insiva in mod diferit in functie de situatii, de momente, de starea voastra de spirit.

Perceptia corpului vostru nu este aceeaasi atunci cand sunteti lenes si cand sunteti activ. Ea se modifica si atunci cand sunteti in stare de somnolență. Trebuie sa ajungeti sa percepeti cu claritate aceste diferente. Este singura modalitate de a va familiariza cu viata interioara a corpului

vostru. Ea va permite sa cunoasteti istoria interna, geografia interna a acestuia. In diferite stadii ale vietii voastre (copilarie, adolescenta etc). Din clipa in care sunteti total constienti de corpul vostru printr-o perceptie ce provine din interiorul propriei voastre fiinte, vi se reveleaza al doilea corp. Dar numai in mod exterior. Odata ce va cunoasteti primul corp din propriul sau interior, deveniti constienti de al doilea corp, insa numai de periferia sa.

Avand o cunoastere superficiala a primului vostru corp, nu va puteti cunoaste al doilea corp, pe cand, in cazul in care il cunoasteti pe acesta in mod interior, il puteti cunoaste si pe acela din exterior. Fiecare corp are doua dimensiuni: externa si interna. La fel cum un perete are doua dimensiuni: una intoarsa spre exterior, cealalta spre interior, tot astfel si corpurile au limite, sunt ca un zid.

In momentul respectiv va aflati intr-o stare de tranzitie: in interiorul primului corp si in exteriorul celui de al doilea. Acest al doilea corp, cel eteric, seamana cu aburul condensat. Puteti trece prin el fara nici o problema, insa nu este transparent: nu vedeti in el din exterior. Primul corp este solid. Al doilea este identic cu primul in ce priveste forma, dar nu este solid.

La moartea primului corp, al doilea ramane in viata timp de treisprezece zile. El nu va paraseste. Dupa treisprezece zile, moare la randul lui. Se disperseaza, se evapora. Daca ajungeti sa cunoasteti al doilea corp cat timp sunteti in viata, puteti constientiza acest fenomen.

Al doilea corp poate iesi din corpul vostru fizic, n timpul meditatiei se poate intampla ca acesta sa urce si sa coboare, caz in care veti avea impresia ca gravitatiea nu mai are efect asupra voastra, ca ati parasit pamantul. Dar, in momentul in care deschideti ochii, va vedeti asezati -cu genunchii pe sol - si stiti ca nu v-ati miscat de acolo. Senzatia de ridicare pe care ati simtit-o provine din al doilea corp. Acesta nu se afla sub incidenta legilor gravitatiei, astfel incat daca il cunoasteti, simtiti un fel de libertate, necunoscuta primului corp. Acum aveti posibilitatea sa parasiti corpul vostru fizic, apoi sa reveniti la el.

Aceasta este a doua etapa de cunoastere a celui de al doilea corp. Si nu este greu de ajuns la ea. Singurul lucru care trebuie facut este acela de a dori sa parasesti propriul

corp. Dorinta in sine este suficienta pentru implinirea ei. Nefiind supus legilor gravitatiei^ corpul eteric nu trebuie sa faca nici un efort. Efortul nu se aplica decat corpului fizic. Daca vreau sa ma intorc acasa, trebuie sa ma opun fortei gravitationale n absenta acestei forte, este suficienta dorinta: ea se realizeaza.

Corpul eteric este corpul implicat in hipnoza. Corpul fizic nu are nici un rol. Acest fapt explica de ce o persoana avand o vedere excelenta poate deveni oarba. Daca hipnotizatorul va spune ca v-ati pierdut vederea, aceasta se realizeaza prin simplul fapt al sugestiei. Este influentat corpul cleric; sugestia i se adreseaza lui. Corpul vosiru eteric este influentabil in caz de transa hipnotica profunda. Dar hipnotizatorul nu trebuie sa foloseasca un limbaj care ar putea crea confuzii. Daca el spune: "Mi se pare ca v-ati pierdut vederea", nu se intampla nimic. El trebuie sa fie sigur de ceea ce spune, in caz contrar sugestia ramanand fara efect.

Deci, atunci cand sunteti in al doilea corp, spuneti-va: "am parasit corpul fizic". Pronuntati-va dorinta: ea se indeplineste imediat.

Somnul obisnuit provine din primul corp. Este destinderea corpului fizic, epuizat de munca, de lucru, de tensiunea zilei, n procesul hipnotic somnul provine din al doilea corp. Si, cand acesta doarme, puteti sa lucrati asupra lui.

Saptezeci si cinci la suta din boli provin din al doilea corp, si apoi trec asupra primului. Corpul eteric este atat de influentabil incat studentii aflati in primul an la medicina contacteaza aproape intotdeauna bolile pe care le studiaza. Au simptomcic acestora. Daca obiectul de studiu se refera la durerile de cap, studentii se retrag in ei insisi, la randul

lor, pentru a se intreba: "Oare eu nu sufar de o durere de cap? Oare nu am simptomcic descrie?" n masura in care interiorizarea afecteaza corpul eteric, sugestia isi produce efectele: se proiecteaza, se creaza o durere de cap.

Durerile la nastere nu provin din corpul fizic, ci din corpul eteric. De aceea, datorita hipnozei, nasterea se poate realiza fara absolut nici o durere, n anumite societati

primitive, femeile nu sufera la nastere: motivul este acela ca posibilitatea de a suferi nu le-a trecut niciodata prin minte. Fiecare tip de civilizatie initiaza sugestii de masa, care apoi se amesteca cu sperantele fiecarui membru al ei,

n stare de hipnoza nu exista durere. Se poate practica orice fel de operatie sub hipnoza si aceasta fara durere, deoarece daca ii sugeram celui de al doilea corp ca nu va suferi, se va intampla exact acest lucru. Dupa parerea mea, orice suferinta si orice placere isi au sediul in cel de al doilea corp, apoi il influenteaza pe primul. Ca urmare, un lucru dureros poate deveni agreabil si invers; este suficienta inversam sugestia.

Modificati sugestia, modificati mentalul eteric si transformarea se va produce. Daca dorinta voastra este totala, ea se realizeaza. Ceea ce diferentiaza dorinta de vointa este notiunea de totalitate. O dorinta totala, completa, realizata in mod global, se transforma in putere a vointei.

Daca doriti intr-o maniera *totala* sa va parasiti corpul, acest lucru se produce. Si este singura modalitate pe care o aveti la dispozitie pentru a va cunoaste a] doilea corp din interior. Iesind din corpul vostru fizic, parasiti aceasta pozitie de tranzitie. In careva aflat pe teritoriul primului corp dar in exteriorul celui de al doilea, n acest moment, va aflati in interiorul celui de al doilea corp, iar primul corp nu mai este.

- De acum puteti fi constienti de cel de al doilea corp al vostru din interior (la fel cum ati realizat acest lucru cu primul corp). Fiti atenti la functionarea sa interioara si la mecanismele sale interioare, la viata sa interioara. La inceput acest lucru vi se va parea greu, dar apoi veti fi intotdeauna in interiorul a doua corpuri: primul si al doilea. Atentia voastra va fi indreptata de acum spre doua regiuni, spre doua dimeasiuni.

Afiandu-va astfel in teritoriul celui de al doilea corp, sunteti - de asemenea - si in exteriorul celui de al treilea, cel astral, n ceea ce-l priveste pe acesta din urma, chiar si vointa a devenit inutila. Dorinta de a fi in interiorul sau este suficienta. Nu se mai pune problema totalitatii. Daca doriti sa intrati in acest corp, puteti sa o faceti. Astralul este format din aburi, la fel ca si corpul eteric, dar din aburi transparenti. Aftandu-va deci in exteriorul lui, sunteti - de asemenea - in interior. De fapt, nici macar nu stiti daca sunteti in exterior sau interior,

deoarece acest corp este transparent.

Corpul astral este de aceeași marime ca și cele două corpuri precedente (această marime este de altfel invariabilă pentru primele cinci corpuri). Conținutul se modifică, nu însă și mărimea. Al șaselea corp va avea o dimensiune cosmică, în timp ce al șaptelea nu va avea o dimensiune, nici măcar cosmică.

*

Al patrulea corp nu este înconjurat de absolut nici un zid, nici măcar transparent. El nu are decât limite, astfel încât faptul de a intra în el nu pune nici o problemă, nu necesită nici o metodă. O persoană care a atins cel de al treilea corp îl poate deci atinge foarte ușor și pe al patrulea.

Faptul de a trece dincolo de al patrulea corp prezintă, dimpotrivă, o dificultate la fel de mare ca în cazul primului corp, deoarece în acest stadiu, mentalul încetează să existe. Al cincilea corp este corpul spiritual înainte de a-1 atinge există un alt zid care trebuie traversat, chiar dacă acesta nu este asemănător cu cel care există între primul și al doilea corp. Este un zid care separă două dimensiuni, care este dintr-un plan diferit.

Cele patru corpuri inferioare se situează toate pe același plan, împărțirea lor era orizontală. Acum ea este verticală, astfel încât zidul care separă al patrulea și al cincilea corp este mai mare decât acela care separă oricare alta pereche de corpuri precedente, aceasta datorită faptului că privirea noastră funcționează de obicei pe orizontală și nu pe verticală. Noi privim de o parte și de alta și nu de jos în sus. Dar mișcarea ce trebuie făcută între al patrulea și al cincilea corp este aceea de trecere dintr-un plan inferior într-unul superior. Nu mai este vorba de o trecere din exterior în interior ci de jos în sus. Numai dacă priviți în sus puteți intra în al cincilea corp.

Mentalul privește întotdeauna în jos. Este motivul datorită căruia yoga se ridică împotriva mentalului. Cursul său este descendent, la fel ca acela al apei. Apa nu a reprezentat niciodată un simbol pentru un sistem spiritual

datorită faptului că propria ei natură o obligă să curgă de sus în jos. Dimpotrivă, focul reprezintă un simbol pentru numeroase sisteme. Focul are întotdeauna o mișcare ascensională. Deci, el simbolizează mișcarea făcută pentru a irccc de la al patrulea la al cincilea corp. Este vorba de a privi în sus; de a înceta să privim în jos.

Cum se realizează acest lucru? Care este metoda? Ați auzit cu siguranță despre faptul că în meditație ochii trebuie să fie îndreptați în sus, spre *ajna chakra**. Privirea trebuie să se concentreze în sus, ca și cum v-ați piimba ochii în interiorul cutiei craniene. Ochii nu sunt decât un simbol. Adevărata problemă care se pune este vederea. Vederea noastră, capacitatea noastră de a vedea, se află în legătură cu ochii, astfel încât ochii reprezintă modalitatea prin care realizăm vederea interioară. Dacă ochii voștri privesc în sus, vederea voastră urmează aceeași mișcare.

Raja yoga începe să lucreze asupra corpului al patrulea, în timp ce *hathayoga* începe să lucreze asupra primului, iar alte metode încep altundeva (tcozolia asupra celui de al doilea corp, alte sisteme asupra celui de al treilea corp). Pe măsura ce civilizația va progresa, din ce în ce mai multe persoane vor fi capabile să lucreze asupra corpului al patrulea, cu condiția ca ele să fi atins cele trei corpuri inferioare în existențe anterioare. Cei care practică *raja yoga* pe baza scrierilor, cu maeștri swami sau guru, trebuie să fie asigurați în această privință, risca să obțină rezultate mai slabe. De fapt nu se poate lucra de la început asupra celui de al patrulea corp.

Al patrulea corp este ultimul cu care am putea să începem. Există patru tipuri de yoga: *hatha yoga* - care se ocupă cu corpul fizic, *mantra yoga* - care se interesează de corpul eteric, *bhaktiyoga* - care se îngrijite de corpul astral și *raja yoga* - care se ocupă de corpul mental, în trecut, toată lumea trebuia să înceapă cu primul corp, dar acum oamenii sunt la nivele diferite de evoluție: unii au atins cel de al doilea corp într-o existență trecută, alții al treilea, și așa mai departe. Dar, din punctul de vedere al visului, este indispensabil să începem cu primul corp, pentru a putea cunoaște toate tipurile, întregul evantai.

Deci, în al patrulea corp, conștiința voastră trebuie să ia forma focului, adică să se îndrepte spre regiunile superioare.

Mijloacele de verificare sunt numeroase. De exemplu, dacă mintea voastră este supusă atracției sexuale, atunci ea este asemenea apei. Mișcarea apei este descendentă, iar centrul sexual este situat în partea inferioară a corpului în al patrulea corp, ochii trebuie dirijați în sus și nu în jos.

Pentru a fi posibilă trezirea conștiinței, ca trebuie să provină de la un centru situat deasupra ochilor, și nu există decât unul singur *ajna chakra*. Cei doi ochi ai voștri trebuie să privească în sus, spre al treilea ochi.

Existența celui de al treilea ochi este amintită în multe feluri, în India se știe dacă o femeie este maritată prin faptul că ea poartă un semn colorat în locul celui de al treilea ochi. O femeie tânără, virgină, privește obligatoriu spre centrul sexual, dar imediat ce s-a căsătorit ea trebuie să înceapă să privească în sus. S-a produs o transformare sexuală: va deveni mamă. Din acest moment ea se va îndrepta spre domeniul non-sexual, spre acela ce transcende sexualitatea. Pentru a-i reaminti să privească în sus, i se marchează locul celui de al treilea ochi cu o pată de culoare: un *titak*.

Punctele *tiiak* marchează și fruntea altor persoane diferite: *sannyasin-n*, adepții anumitor culte, iar culorile folosite sunt numeroase. Sau se folosește *chandan* (pasta din lemn de santal).

Când privirea voastră converge spre al treilea ochi, se aprinde un foc intens: simțiți o senzație de căldură în locul în care se situează *chakra*. Al treilea ochi se deschide și trebuie să-i pastrăm prospețimea. De aceea se și folosește pasta din lemn de santal, care nu numai că dă o senzație de prospețime, dar al cărei parfum specific este în legătură cu al treilea ochi și transcenderea acestuia. Prospețimea parfumului, locul unde este plasat acest *chandan*, va atrage spre ceea ce este superior, activează al treilea ochi.

Dacă închideți ochii și vă puneți degetul pe al treilea ochi, nu atingeți în realitate acest ochi, dar acest fapt nu vă împiedică să îl puteți percepe. O presiune a degetului este suficientă, o ușoară presiune. De aceea parfumul, senzația delicată și prospețimea sunt suficiente pentru a dirija atenția voastră de la ochii fizici la al treilea ochi.

*A) *m chakra*. care ne găsește în spaliul așchii în tate «prancenc mai caic cunoscută și sub ou melc de al (reilele ochi).

Deci pentru a ieși din cel de al patrulea corp nu există decât o singură tehnică, o singură metodă, care constă în a privi în sus, *Shirs-hasan* (statul în cap), postura inversă, a fost practică în acest scop. Stând în cap, ochii voștri, cu toate că privesc în jos, sunt - în același timp - îndreptați în sus. Curentul descendent de energie se transformă în curent ascendent.

Acest fapt explică de ce anumite persoane care meditează adoptă, în mod spontan, posturi inversate. Ele folosesc poziția *shirshasan* deoarece curentul lor energetic și-a modificat direcția. Mentalul lor este atârnat de condiționat de curentul de energie descendent, întrucât în caz de schimbări de direcție ele se simt jenate. Și nu își regăsesc liniștea decât dacă stau în cap, deoarece, în această poziție, mișcarea energiei este din nou descendentă, cu toate că în realitate nu este chiar așa. De fapt, în raport cu centrul voștri, cu *chakras*, energia circula de jos în sus.

Deci *shirshasan* este practică în scopul de a vă face să treceți de la al patrulea la al cincilea corp. Problema principală ce trebuie mereu reamintită este privirea în sus. Și aceasta se poate realiza prin *tratare* (contemplarea unui obiect *Ox*), prin concentrarea asupra soarelui sau altor obiecte. Cu toate că este mai bine să se realizeze în mod interior, pur și simplu închizând ochii.

Aminii-vă însă că trebuie să fi străbătut cele patru corpuri precedente, în caz contrar fiind posibilă apariția diferitelor dezordine mentale, deoarece distrugeți întregul echilibru al sistemului vostru. Atenția celor patru corpuri inferioare se îndreaptă în jos, în timp ce ochiul vostru interior privește în sus. În aceste condiții există o mare probabilitate ca singurul rezultat să fie schizofrenia.

După părerea mea, schizofrenia este rezultatul unor asemenea exerciții. De aceea psihologia obișnuită nu poate cerceta profunzimea acestei boli. Mentalul schizofrenic funcționează simultan în sensuri opuse: fiind în exterior, vrea să privească în interior, fiind în interior, vrea să privească în sus. Întregul vostru sistem trebuie să fie în armonie. Dacă nu va

cunoasteti corpul fizic interior, constiinta voastra trebuie sa se indrepte de sus in jos. Asa este normal; modalitatea este convenabila. O minte a carei atentie se indreapta spre exterior nu trebuie niciodata sa incerce sa se indrepte in sus, altfel apare pericolul schizofreniei, al divizarii.

Civilizatiile noastre, religiile noastre se afla la originea personalitatii divizate a omului. Ele au neglijat problema armoniei totale. Anumiti invatatori transmit metode de ridicare spre spirit unor adepti care nu locuiesc nici macar propriul lor corp fizic. Metoda isi face efectul si, in acest caz, ei raman partial in afara corpului si se ridica partial spre regiunile superioare. De unde si o divizare. Personalitatea se divizeaza: ei se identifica cand cu o parte a personalitatii, cand cu cealalta. Ca in povestea cu Dr. Jekyll si Mr. Hyde.

Exista o foarte mare probabilitate ca o asemenea persoana sa aiba sapte personalitati diferite. Astfel, divizarea este totala. Persoana are in interior sapte tipuri de energie diferite. O parte din ea este trasa in jos, atasand u-se de primul corp; o alta parte se ataseaza de al doilea corp, o alta de al treilea. O parte este trasa in sus, alta in alta parte. O asemenea persoana nu are absolut nici un centru.

Gurdjieff avea obiceiul sa spuna ca, in acest caz, omul ar fi comparabil cu o casa fara stapan, in care fiecare din servitori isi revendica acest iil. Stapanul fiind absent, cine sa-i contrazica? Cand cineva bate la usa, atunci servitorul aflat cel mai aproape de aceasta se transforma in stapan. Si aceasta nu este niciodata acelasi.

Schizofrenia este lipsa de centru. Si noi suntem - cu totii - in aceasta situatie! Nu am facut nimic altceva decat sa ne conformam normelor societatii. Diferenta este doar una de nivel. Stapanul este absent sau adormit si fiecare parte din noi insine revendica titlul de proprietar. Cand sunteti invadati de dorinta sexuala, atunci sexul devine stapan. Uitati totul: fatalitatea mortii, familia, religia. Apoi, dupa trecerea actului sexual, se instaleaza frustrarea. Ratiunea preia stafeta si afirma: "Eu sunt stapana". Si atunci ea este cea care tine franele casei, refuzand orice loc sexual.

Fiecare fragment din voi pretinde casa doar pentru el insusi, in caz de furie, ea devine stapana, si nu mai conteaza nici ratiunea nici constienta. Furia nu suporta nici un

amestec. Din cauza ei orice intelegere devine imposibila. Daca o persoana care va iubeste izbucneste intr-o criza de furie, iubirea sa dispare imediat. Ramaneti perplexi, nestiind exact daca va iubeste sau nu. In realitate, iubirea ei nu era decat unul din servitori, la fel ca si ura. Stapanul lipseste. Din cauza acestei absente este imposibil sa mai avem incredere in ceva. Nimeni nu este stapan in locul lui, si oricare servitor poate sa preia oricand comanda. Nici o fiinta nu mai este intreaga; toata lumea este lipsita de unitate.

Ceea ce vreau sa spun prin toate acestea este ca practicarea tehnicilor de constiinta superioara, inainte de cunoasterea primelor patru corpuri, este cu totul contraindicata, in caz contrar existand pericolul aparitiei unei diviziuni iremediabile. Caz in care va trebui sa asteptati existenta urmatoare. Mai bine practicati tehnici care incep cu inceputul. Daca in vietile anterioare ati trecut prin primele trei corpuri, veti trece prin ele foarte repede si fara sa intampinati dificultati. Sunteti familiarizati cu teritoriul, cu metoda. Corpurile va sunt accesibile intr-un timp foarte scurt. Le recunoasteti, si deja le-ati si traversat! Apoi puteti sa le transcendeti. De aceea insist: intotdeauna trebuie inceput cu primul corp. Nimeni nu face exceptie de la regula.

•Faptul de a intra in al cincilea corp este un eveniment foarte semnificativ. Primele patru corpuri sunt caracteristice omului in al cincilea corp, transcendeti omnia, in primul corp nu sunteti nimic mai mult decat un animal. Ceea ce caracterizeaza omul se nate odata cu al doilea corp, iar dezvoltarea a ceea ce este uman se incheie in al patrulea. Nici o civilizatie nu a trecut dincolo. Dincolo este irascendenta a ceea ce este uman. Christos nu mai este o fiinta umana; Buddha, Mahavira, Krishna au transcendat ceea ce este uman. Ei sunt, toti, supaoameni.

Privirea in sus corespunde unui salt in afara celui de al patrulea corp. Cand imi privesc primul corp din afara, nu sun decat un animal care are posibilitatea sa fie om. Ceea ce ma diferentiaza de animal este faptul ca eu pot deveni om, pe cand el nu poate, in situatia actuala, animalul si cu mine suntem sub-oameni, fiinte aflate pe o treapta inferioara umanitatii. Numai ca eu am posibilitatea de a transcende aceasta conditie. Dezvoltarea fiintei umane are loc incepand cu al

doilea corp.

Chiar si cei care traiesc in al patrulea corp al lor par, in ochii nostri, supraoameni. Un Einstein, un Voltairc de exemplu.

In realitate ei nu sunt supraoameni. Ei reprezinta perfecta dezvoltare a ceea ce este uman, in timp ce noi suntem *sub* acest nivel. Ne sunt superiori, dar nu sunt supraoameni. Doar un Buddha, un Christos sau un Zarathustra sunt supraoameni. Prin privirea in sus, prin ridicarea constiintei lor dincolo de cel de al patrulea corp, ei au depasit limitele mintii, au transcens corpul mental.

Exista parabole care trebuie bine intelese. Mahomed, privind in sus, a spus ca a primit ceva de acolo, i-a fost revelat ceva. Acestei notiuni de *sus* noi ti dam o interpretare geografica, transformand cerul in lacas al zeilor. Pentru noi, *sus* insemna cerul, *jos* insemna regiunile subterane, in realitate, aceasta interpretare ne face sa trecem pe langa simbol. Cand Mahomed priveste in *sus*, privirea lui nu este indreptata spre cer, ci spre *ajna chakra*. Deci spunand ca i-a venit ceva de sus, senzatia lui este corecta: noi suntem cei care ii interpretam in mod gresit termenii.

In intreaga iconografie, Zarathustra este reprezentat privind in sus; ochii sai nu privesc niciodata in jos. El privea in sus in momentul in care i-a aparut pentru prima data Divinul. Era sub forma focului. Astfel, persii au fost adoratori ai focului. Senzatia de foc care arde provine din *ajna chakra*. Cand priviti in sus, locul acestei *chakra* vi se pare arzator, ca si cum ar fi un foc. Acest foc, gaia sa se aprinda, este cel care realizeaza

transformarea. Fiinta inferioara se consuma, dispare, si se naste fiinta" superioara, lata cum trebuie inteleasa expresia: a trece prin foc.

* • »

Dupa al cincilea corp ajungeti in regiuni si mai diferite, intr-o dimensiune si mai diferita. De la primul la al patrulea corp miscarea se realizeaza din exterior spre ulterior; de la al patrulea la al cincilea se realizeaza de jos in sus, si incepand cu al cincilea se face de la ego la non-ego.

Dimensiunea se modifica. Nu se mai pune problema de in afara, de inaintea, de sus sau de jos, ci de eu sau non-eu. Altfel spus, este problema de a sti daca exista sau nu un centru.

Pana la al cincilea corp omul nu are centru; el este impartit in fragmente. Centrul, unitatea, nu apare decat odata cu al cincilea corp. Dar acest centru este ego-ul, care devine un obstacol in dezvoltare. Fiecare pas facut se transforma intr-un obstacol in calea progresului. Trebuie sa uitati punctele de legatura, trebuie sa uitati podurile intermediare ce le traversati; ele reprezentau pentru voi un ajutor, dar - daca va atasati de ele - se transforma in obstacole.

Pana in al cincilea corp centrul trebuie creat. Gurdjieff spune ca al cincilea centru reprezinta cristalizarea. Servitorii au disparut; conducerea a fost luata de stapan. Stapanul este cel autentic. El este treaz; a revenit acasa, nu prezenta stapanului, servitorii se inclina, fac liniste.

Deci cristalizarea are loc in momentul in care patrundeti in al cincilea corp. Toiusi, pentru a progresa in continuare, aceasta cristalizare trebuie - la randul ei - sa dispara. Ea trebuie sa dispara in vid, in cosmic. Nu isi poate pierde ego-ul decat cel care *are* unul, astfel incat a vorbi despre o stare fara ego inainte de al cincilea corp este un lucru complet lipsit de sens. Ncavand ego, cum l-ati putea pierde? Poate vreti sa spuneti ca aveti mai multe ego-uri, ca fiecare servitor isi are ego-ul sau. Sunteti multi-egoist, aveti personalitati diferite, fragmente psihice diverse, insa nu sunteti un ego unificat.

Nu va puteti pierde ego-ul daca sunteti lipsit de el. Un om bogat poate renunta la bunurile sale, nu insa si un om sarac. Acesta din urma nu are nimic la care ar putea sa renunte, nu are nimic de pierdut. Exista insa oameni saraci care vorbesc despre renuntare. Oamenilor bogati le este frica de renuntare, deoarece au bunuri de pierdut, oamenii saraci insa sunt intotdeauna gata pentru ca. Sunt pregatiti, dar nu au nimic la care ar putea renunta.

Al cincilea corp este cel mai bogat. Este punctul culminant al tuturor posibilitatilor: culmea individualitatii, a dragostei, a compasiunii, a tot ceea ce este pretios. Spinii au disparut; acum este randul florilor. Nu trebuie sa ramana decat parfumul.

Al saselea corp este taramul parfumului, al parfumului

cosmic Nu mai exista nici floare, nici centru. Exista o circumferinta fara centru. Putem spune ca totul este centru sau ca nimic nu este centru. Ceea ce ramane este un sentiment difuz. Toate sciziunile, toate divizarile au disparut, a disparut pana si separarea intre eu si non-cu, intre mine si celalalt.

Individualitatea poate deci sa dispara in doua feluri: fie cazand in schizofrenie - caz in care se imparte in mai multe subpersonalitati, fie reunindu-se cu cosmicul - caz in care se pierde in ceea ce este ultim, in vastitate, in Brahma. Floarea a disparut, insa parfumul ramane.

Floarea mai este - inca - un factor de perturbare, dar cand ramane doar parfumul, este perfect. Ncmaiavand punct de origine, el nu mai poate inceta. Este nemuritor. Tot ceea ce are o sursa este condamnat sa moarfa; dar pentru ca floarea a disparut, sursa a secat la randul ei. Parfumul este fara cauza; in consecinta ci este nemuritor si nelimitat. O floare arc limite, parfumul este liber de ele. El nu intalneste nici un obstacol si se extinde mereu si mereu, trecand in transcendent.

Deci, incepand cu al cincilea corp, nu se mai pune problema de sus, de jos, de lateral, de inaintu sau de inafara. Este problema de a sti daca exista sau nu ego. Iar ego-ul este cel mai greu de pierdut. Pana aici ego-ul nu reprezenta o problema, pentru ca era vorba de un progres in dezvoltarea lui. Nimeni nu doreste sa fie schizofren, toata lumea prefera sa aiba o personalitate cristalizata, n consecinta, orice *sadhaka*, orice cautator poate ajunge la al cincilea corp.

Faptul ca nu exista metoda pentru a trece dincolo de al cincilea corp provine din aceea ca toate metodele sunt legate de ego. Utilizarea unei metode aduce imediat dupa sine intarirea ego-ului. De aceea cei care se preocupa de transcenderca acestui corp vorbesc de non-metoda, de non-lehnica. Nu mai exista un *cum*. ncepend cu acest nivel, nici o metoda nu mai este aplicabila, in masura in care tocmai *cel care o va aplica* trebuie sa dispara. Daca faceti apel la o metoda, cel care o utilizeaza va fi intarit Ego-ul sau continua sa se cristalizeze; el devine un nucleu de

cristalizare. Este motivul pentru care cei care raman in al

cincilea corp vorbesc de un numar infinit de suflete, de spirite in numar nelimitat. Ei cred ca fiecare spirit este un atom. Atomii nu se pot intalni: ei nu au nici usa nici fereastra, ei sunt impermeabili la tot ceea ce vine din afara.

Ego-ul nu are ferestre. Puteti folosi cuvantul lui Leibniz: *monade*. Cei care nu parasesc cel de al cincilea corp sunt monade, atomi fara ferestre. Sunteti singuri, singuri pentru totdeauna.

Ego-ul cristalizat trebuie sa dispara. Dar cum trebuie procedai, fiindca nu exista nici o metoda? Cum sa trecem dincolo, deoarece nu exista nici o cale? Cum sa facem pentru a scapa? Nu exista nici o poarta. Calugarii zen vorbesc despre poarta fara poarta. Nu exista poarta. Cu toaie acestea, ea trebuie trecuta.

Ce este de facut in acest caz? n primul rand: nu va identificati deloc cu ego-ul cristalizat. A fi constient pur si simplu de fortareata cului. Nimic altceva. Explozia se produce si... iata-va dincolo.

Exista in acest sens o parabola zen: un ou de gasca este introdus intr-o sticla. Oul se sparge si gasca incepe sa creasca. Dar gatul sticlei fiind stramt, gasca nu poate iesi. Ea creste atat de mult incat sticla devine prea mica pentru ea. Avem urmatoarea alternativa: fie distrugem sticla pentru a pastra gasca, fie lasam sticla intacta si gasea moare. Ce sa facem? Pentru ca atat sticla cai si gasea trebuie pastrate. Este exact problema care se pune cu al cincilea corp. Deoarece nu exista nici o cale de iesire iar gasca creste tot mai mare deoarece cristalizarea s-a produs, ce sa facem?

Cautatorul se inchide intr-o camera, inchide usa si incepe sa-si bata capul cu problema. Ce c de facut? Se pare ca nu exista decat doua solutii: sau sa sparga sticla si sa salveze gasca, sau sa lase gasca sa moara si sa pastreze sticla. Discipolul se gandeste fara incetare, i vine o idee, dar trebuie so inlature imediat, lipsind posibilitatile de realizare. Maestrul il trimite sa isi continue reflectiile.

Cautatorul gandeste si gandeste nopti intregi, dar solutia nu i se reveleaza, n cele din urma, gandirea se opreste; discipolul se napusteste afara strigand: "Evrikal Gasca a iesit din sticla." Maestrul nu il va intreba niciodata cum a procedai, deoarece intreaga poveste nu este decat o tesatura de

absurditati.

Deci iesirea din al cincilea corp constituie un *koan* zen. Este vorba de faptul de a constientiza cristalizarea, dupa care gasca iese din sticla. Vine si momentul in care nu mai sunteti in ego, in care nu mai exista eu.

Cristalizarea a avut loc, apoi a disparut. Pentru al cincilea corp acesta cristalizare (centrul, ego-ul) era vitala. Ea era indispensabila in calitatile de pasaj, in calitate de pod, fara de care ar fi fost imposibil sa treceti. Dar vine si clipa in care ea nu mai e necesara.

Anumite persoane ating al cincilea corp fara sa fi trecut prin al patrulea. Este cazul persoanelor foarte bogate, care s-au cristalizat intr-o directie. Astfel, un presedinte al republicii, un Hitler, un Mussolini, s-au cristalizat intr-o directie, insa in corpul al cincilea, in cazul in care cele patru corpuri inferioare nu sunt in armonie, cristalizarea este distructiva. Mahavira si Buddha au cunoscut - la randul lor - stadiul cristalizarii, dar nu in acelasi fel.

Fiecare din noi aspira la dezvoltarea ego-ului sau din cauza dorintei intime care exista in noi, de a atinge al cincilea corp. Numai ca, daca alegem o scurtatura, mai devreme sau mai tarziu ne vom rataci. Aceasta scurtatura consta in abundenta bunurilor materiale, putere, politica. Ego-ul se poate realiza printr-o falsa cristalizare, care nu este in acord cu personalitatea voastra totala. Este ca un corn care se formeaza si se cristalizeaza. Are loc o cristalizare gresita, o crestere anormala, o boala.

•

Gasea fiind iesita din sticla, sunteti proiectati spre al saselea corp. Intre al cincilea si al saselea corp se intinde taramul misterului. Pana la al cincilea, metodele stiintifice reprezinta un ajutor (de exemplu yoga). Apoi ele isi pierd orice valoare.

Pentru al cincilea corp un mare ajutor il reprezinta zen-ul. Acesta constituie o metoda pentru a trece de la al cincilea corp la al saselea. Zen-ul s-a dezvoltat in Japonia, dar izvoarele sale sunt indiene; ele provin din yoga. Yoga a ajuns la zen.

Faptul ca zen-ul atrage atat de mult Occidentul, provine din faptul ca ego-ul occidentalilor este - dintr-un anumit punct de vedere - cristalizat. Occidentul guverneaza lumea; nu ii lipseste nimic. Ego-ul este insa cristalizat prin metode improprii. El nu s-a dezvoltat datorita transcenderii primelor

patru corpuri. Este motivul pentru care zen-ul are un ecou in aceste tari, dar care nu va da nici un rod, din cauza acestei cristalizari incorecte. Gurdjieff este mult mai eficient pentru occidentali, intru ca invataturile sale se aplica primelor cinci corpuri. Dincolo de aceste corpuri, ele nu mai au nici o putere. Tehnicile sale permit realizarea unei cristalizari corecte.

Neavand radacini in Occident, zen-ul nu reprezinta pentru acesta decat o idee asimilata mecanic in Orient, dezvoltarea lui a avut loc primi -un proces foarte lung, care a inceput cu *hatha yoga*, si care a atins punctul sau culminant odata cu Buddha. A fost nevoie de mii de ani de smerenie, de pasivitate si de receptivitate; de mii de ani in care spiritul feminin a fost predominant. Orientul a fost intotdeauna feminin, iar Occidentul masculin: agresiv, pozitiv. Daca zen-ul a putut fi util in Orient, aceasta se datoreaza faptului ca existasera alte metode, alte tehnici, care avusesera o actiune asupra celor patru corpuri inferioare. Ele au format radacinile din care zen-ul si-a extras ceva pentru a inflori.

In Japonia zilelor noastre zen-ul si-a pierdut aproape intreaga forta. Aceasta se explica prin faptul ca in prezent Japonia este o tara in intregime occidentala, in trecut japonezii erau foarte smeriti, dar acum smerenia lor nu mai este decat o masca. Ea nu mai vine din profunzimile fiintei lor. Deci zen-ul a fost dezradacinat din Japonia, pentru a deveni popular in Occident, insa aceasta popularitate nu se datoreaza decat falsei cristalizari a ego-ului Occidental.

Zen-ul reprezinta un mare ajutor in vederea trecerii de la al cincilea corp la al saselea. El nu este insa util nici inainte, nici dupa. Este absolut neputincios in privinta celorlalte corpuri, si chiar periculos. Este ca si cum am preda un curs de nivel universitar in scolile primare: este inutil si uneori periculos.

Daca recurgeti la metode zen inainte de a atinge al cincilea corp, veti face poate experienta lui *satori*, *Satori* nu este insa *samadhi**; este un pseudo-samadhi. Este o scripire de *samadhi*, nimic altceva, in ceea ce priveste cel de al patrulea corp (corpul mental), *satori* va inzestrea cu simt artistic cu simt estetic. El creaza in voi un simt al frumosului,

o senzatie de buna-starc, el nu ajuta insa la cristalizarea ego-ului. El nu va va ajuta sa intrati in al cincilea corp.

Zen-ul nu este eficient decat dupa cristalizare. Gasca iese din sticla fara sa stie *cum*. Numai in acest punct se poate practica zen-ul, ca urmare a numeroase alte metode. Un pictor poate picta cu ochii inchisi, o poate face ca si cum pictura ar fi pentru el un joc. Un actor se

* Pentru o descriere mai exacta a diferentei dintre salonul lui Mmadhi, vezi capitolul ce irtaleazft acela si subiectul in "Meditatia Dinamica" de Osho.

poate preface ca joaca. De altfel jocul actorului nu este perfect. Uecat daca da impresia ca nu joaca. Dar pentru a ajunge aici, sunt necesari ani de munca si de practica. Marca lui usurinta nu se castiga intr-o singura zi. Jocul teatral isi are metodele lui specifice.

Noi mergem, dar nu stim cum realizam aceasta actiune simpla. Daca va intrebati cineva cum mergeti, li raspundeti: "Merg; atata tot. Nu exista nici un *cum*." Totusi, acest *cum* exista atunci cand un copil invata sa mearga. El trebuie sa invete. Daca ii veti spune ca nu exista nici o metoda, faptul ii va parea absurd. Nu va intelege. Este ceea ce face Krishnamurti; se adreseaza unor adulti care au o minte de copil si le spune: "Stiti sa mergeti. Mergeti, asta e tot!" Oamenii ii asculta... sunt sedusi. Cat de usor este sa mergi fara metoda! Si fiecare stie sa o faca.

Krishnamurti la randul lui - atrage Occidentul, tocmai din acela si motiv. Daca va ocupati cu *hatha yoga*, *mantra yoga*, *hhakti yoga*, *raja yoga* sau *tantra yoga*, drumul vi se va parea atat de lung, atat de greu... Va vor trebui sute de ani de munca, veti intregi de munca. Nu puteti astepta atat de

mult timp; va trebuie o scurtatura, o solutie imediata. Iata-l pe Krishnamurti, care spune: "Mergeti, asta e tot. Mergeti spre Dumnezeu. Nu exista metoda." Numai ca aceasta cale, a non-metodei, este cel mai dificil de parcurs. Deoarece a actiona ca si cum nu actionezi, a vorbi ca si cum nu vorbești, a merge fara efort, ca si cum nu ai merge, toate acestea necesita de fapt multi ani de efort

Munca si efortul sunt indispensabile, dar pana la un anumit punct. Ele sunt inutile pentru trecerea de la al cincilea corp la al saselea. Ele nu va duc niciunde - gasca nu va iesi din sticla.

Cu aceea si problema se confrunta yoghinii indieni. Le e greu sa treaca de la al cincilea corp, in masura in care sunt subjugati de farmecul, de hipnoza exercitata de metode. Ei nu au lucrat niciodata altfel decat prin intermediul metodelor. Ei au la dispozitie un sistem bine precizat, care i-a adus cu bine pana la al cincilea corp. Era de domeniul efortului, si acest lucru ii puteau face. Oricare ar fi fost nivelul de concentrare cerut, nu era o problema. Oricat de intens ar fi trebuit sa fie efortul, nu era o problema. Dar, in al cincilea corp, au fost nevoiti sa treaca de la domeniul metodei la acela al non-metodei. Si sunt descumpaniti. Se aseaza, se opresc. Numarul cautatorilor care se opresc la acest nivel este destul de mare.

Este motivul pentru care auzim vorbindu-se de cinci corpuri in loc de sapte. Al cincilea corp nu este cel final, ci un nou inceput. In acest

punct trebuie trecut de la individual la non-individual. Zen-ul sau alte metode similare - care implica non-efortul -, pot reprezenta un ajutor.

Zazen insemna a fi asezat fara nimic altceva, fara a face nimic. Cei care sunt foarte activi nu pot concepe asa ceva. Faptul de a ramane asezat, fara a face nimic, este pentru ei de neconceput. O persoana ca Gandhi nu poate intelege. Ea va spune: "O sa torc niste lana. Trebuie sa fac ceva, este felul meu de a ma ruga, de a medita." Pentru Gandhi, non-actiunea insemna a nu actiona, a nu face nimic o realitate, non-actiunea isi are taramul ei propriu, beatitudinea ei proprie, regulile ei proprii. Ele raman insa de neinteles atata timp cat nu am trecut de corpul al cincilea.

Pentru a trece de la corpul al saselea la al saptelea, nu se mai pune nici macar problema non-metodei. Metodele se pierd in al cincilea corp, iar non-metoda in al saselea. Ceea ce se intampla este faptul ca intr-o zi va dati seama ca sunteti in interiorul celui de al saptelea corp. Chiar si notiunea de cosmos a disparut; nu ramane decat vacuitatea. Trecerea de la corpul al saselea la al saptelea se face fara sa va dati seama si nu are nici o cauza.

Tocmai absenta cauzei este ceea care creaza intreruperea continuitatii, in prezenta unei cauze, continuitatea ramane si fiinta nu poate sa se stinga (nici chiar in al saptelea corp). Al saptelea corp este perfecta ne-fiinta: nirvana, vacuitate, non-existentă. -

Trebuie sa existe o intrerupere a continuitatii pentru a trece de la existenta la non-existentă. Aceasta reprezinta un salt, fara nici o cauza. Daca ar exista o cauza, atunci ar exista o continuitate, si totul ar fi ca in al saselea corp. Deci trecerea de la al saselea corp la al saptelea nu poate fi nici macar formulata. Este o discontinuitate, un gol. Inainte exista un lucru, iar acum un altul, si nu exista intre ele nici o relatie. Un lucru s-a stins, un altul s-a nascut. E ca si cum un invitat a iesit pe o usa si un altul a intrat pe alia: nu exista nici o legalura intre iesirea unuia si intrarea celui alt. Cele doua lucruri nu sunt legate.

Al saptelea corp este ultimul, deoarece iesiti din lumea cauzalitatii. Ati urcat pana la sursa originara, ceea care era inaintea creatiei si care va

ramane dupa neantizare. Deci, pentru a trece de la corpul al saselea la al saptelea nu se mai pune nici macar problema non-metodei. Nimic nu mai este de nici un ajutor, orice poate insa deveni un obstacol. Saltul din cosmic in neant are loc datorita unei intamplari. Este un eveniment fara cauza, care vine fara sa-l fi cerut si care nu presupune nici o pregatire.

Se intampla instantaneu. Nu trebuie tinut minte decat un singur lucru: sa nu ne atacam de al saselea corp. Atasamentul impiedica trecerea spre al saptelea. Nu exista

obstacole de ordin negativ. Va puteai atasa de Brahma, de cosmos; va puteti spune: "Am ajuns!" Cei care actioneaza astfel isi refuza intrarea in al saptelea corp.

Cei care isi spun: "Stiu", raman in al saselea corp. Astfel s-a intamplat cu cei care au scris Vedele. Numai fiinte ca Buddha pot iesi din al saselea corp; cele care spun: "Nu stiu". Ele refuza sa raspunda la intrebarile ultime; ele spun: "Nimeni nu stie, nimeni n-a stiut vreodata." Buddha nu putea fi inteles. Cei care !-au ascultat vorbind spuneau: "Nu se poate, invatatorii nostri stiau. Ei au spus ca Brahma este." Desigur, dar Buddha vorbea despre al saptelea corp. Nici un invatator nu poate afirma ca el cunoaste al saptelea corp, deoarece imediat pierde contactul cu el. Pentru primele sase corpuri se pot folosi simboluri, dar nu putem avea un simbol pentru al saptelea: ci nu este decat vacuitate.

In China exista un templu care este absolut gol. Nu contine absolut nimic: nici imagini, nici picturi; nimic. Este complet gol: peretii sai sunt goi. Preotul insusi locuieste in afara lui. El spune: "Un preot nu poate fi decat in afara unui templu, niciodata in interior." Daca il intrebati unde este divinitatea din templul lui, va va raspunde: "Necercati sa o vedeti", si nu este nimic decat golul, nu este nimeni. Va va raspunde: "Vedeti! Aici! Acum!*" Si tot ceea ce vedeti in jurul vostru este un templu gol...

Daca sunteti in cautarea obiectelor, nu puteti trece din al saselea in al saptelea corp. De aceea, pentru pregatirea trecerii, s-a folosit negativul. Este necesar un spirit negativ, o minte fara nici o aspiratie (care nu cauta nici macar *moksha*, eliberarea, nirvana, adevarul), o minte care nu asteapta venirea nimanui (nici macar a lui Dumnezeu, a lui Brahma). Este necesar un spirit care este fara dorinta, fara aspiratie, fara năzuinta. Un spirit in stare de a fi. Atunci are loc trecerea... si cosmosul insusi a disparut.

Astfel, cateodata puteti ajunge pana in al saptelea corp. Incepeti sa lucrati asupra corpului fizic pentru a ajunge in eteric. Apoi din eteric veti merge in astral, mental, spiritual. Efortul este necesar pentru primele patru corpuri, apoi este suficient sa fiti constienti. Faptul de a actiona isi pierde orice interes: importanta devine constientia. Pentru a trece insa din corpul al saselea in al saptelea, insasi constientia isi pierde importanta. Nu mai exista decat a fi, sursa de a fi. Aici se gaseste potentialitatea semintei noastre, posibilitatea

noastra.

8. A DEVENI SI A FI

Vreti sa ne vorbiti despre tensiunile care strabat cele sapte corpuri si despre starea de relaxare?

Sursa prima a oricarei tensiuni este continuta in devenire. intotdeauna vrem sa fim intr-un fel sau altul; nimeni nu se multumeste sa fie ceea ce este. Ceea ce suntem nu este acceptat, este refuzat, si ne construim un ideal pe care dorim sa-l atingem. Ca urmare, tensiunea de baza se exercita intotdeauna intre ceea ce sunteti si ceea ce vreti sa deveniti.

Voi doriti sa deveniti ceva anume. Tensiunea insemna ca nu sunteti satisfacuti cu ceea ce sunteti si aspirati sa fiti ceea ce nu sunteti. Tensiunea se creaza intre aceste doua stari. Nu conteaza ceea ce vreti sa deveniti. Indiferent daca vreti sa deveniti bogati, celebri, puternici, sau daca vreti libertatea, divinitatea, nemurirea sau daca aspirati la mantuire, la *moksha*; tensiunea este oricum creata.

Toate dorintele voastre menite sa se indeplineasca In viitor, in contrast cu *ceea ce sunteti*, reprezinta un factor de tensiune. Cu cat idealul vostru este mai greu de atins, cu atat tensiunea este mai mare. Ca urmare, materialistul nu este de obicei atat de incordat ca persoana ce tinde spre spirit, in masura in care aceasta din urma aspira la imposibil, la lucruri indepartate. Distanta este atat de mare incat numai o tensiune enorma o poate acoperi.

Tensiunea insemna distanta care separa ceea ce sunteti de ceea ce vreti sa fiti. Daca distanta este mare?, tensiunea va fi puternica; daca este minima, tensiunea va fi slaba. Iar daca nu exista nici o distanta, Insemna ca sunteti satisfacuti cu ceea ce sunteti, ca nu aveti nici o dorinta de schimbare. In acest caz, mintea voastra traieste clipa de fata, in prezent, iar tensiunea nu are cu ce sa se intretina: va simtiti bine cu voi insiva.

Sunteti in Tao. Pentru mine, absenta distantei dovedeste ca aveti un spirit religios, ca traiti in conformitate cu dharma.*

Distanta despre care este vorba poate fi de mai multe feluri. Daca dorinta voastra este fizica, tensiunea va fi fizica. Daca doriti sa aveti un corp ta acesta, o forma specifica (daca vreti sa fin diferit de ceea ce sunteti pe plan fi/ic), tensiunea se naste in corpul vostru fizic Imediat te doriti - de exemplu - sa deveniti mai frumosi, apare o tensiune in corpul vostru. Mai Intai in primul vostru corp, in corpul fiziologic. Dar daca dorinta este de durata, daca ea persista, va intra In profunzimi si se va extinde si in celelalte straturi ale fiintei voastre.

Daca va aflati in cautarea puterilor psihice, tensiunea va apare in plan psihic, apoi se va raspandi. Aceasta raspandire se face in acelasi fel ca si cum ati arunca o piatra in apa. Ea cade intr-un punct determinat, dar vibratiile create datorita caderii se raspandesc foarte departe. Tensiunea, se poate naste in oricare din corpurile voastre, chiar daca sursa ei primara ramane intotdeauna aceeaasi, si anume distanta care separa o

stare efectiva de o stare la care aspirom.

Daca doriti o transformare a mintii - trebuie sa deveniti mai abil, mai inteligent - exista o stare de tensiune. Tensiunea nu este absenta decat in cazul in care ne acceptam pe noi insine in intregime. Acceptarea totala este miracolul, singurul miracol. A intalni o persoana care se accepta in intregime reprezinta singurul lucru surprinzator.

Faptul de a exista este liber de tensiuni. Tensiunile au intotdeauna drept cauza posibilitati ipotetice, non-existentiale. Prezentul este liber de tensiuni; tensiunile apar doar odata cu preocuparile legate de viitor. Ele sunt rodul imaginatiei. Va puteti imagina ca sunteti diferit fata de ceea ce sunteti. Si tocmai acest potential imaginar este cel care creaza tensiunea. Cu cat o persoana este mai imaginativa, cu atat mai mult ea creaza posibilitatea tensiunii. In acest caz, imaginatia este distructiva.

Totusi, imaginatia poate fi si constructiva, creativa. Daca va concentrati intreaga voastra capacitate de imaginatie in prezent, in clipa de fata, in loc sa o indreptati spre viitor, veti putea percepe existenta voastra ca poetica. Iar imaginatia voastra nu creaza - in acest caz - o aspiratie; o folositi numai pentru a trai. Iar aceasta traire in prezent se situeaza dincolo de orice tensiune, animalele si nici arborii nu sunt tensionate, deoarece le lipseste imaginatia. Existenta lor se situeaza sub limita tensiunii. Aceasta nu reprezinta pentru ei decat o potentialitate. Ele sunt in curs de evolutie. Va veni momentul in care tensiunea va izbucni in ele, moment in care vor incepe sa proiecteze dorinte in viitor. Acest lucru se va intampla cu siguranta. Imaginatia va deveni activa. Cand imaginatia devine activa, ea se intoarce mai intai catre viitor. Se realizeaza crearea unor imagini si - cum realitatea corespunzatoare nu exista - veti crea din ce in ce mai multe. Ori, in ceea ce priveste prezentul, este de obicei imposibil sa se conceapa o imaginatie care sa fie in relatie cu el. Cum ati putea sa fiti imaginativ in prezent? Se pare ca nu exista

* Legea naiurii, legea spirituala, universala.

nici o nevoie in acest sens. Trebuie sa intelegeti acest lucru.

Daca veti putea exista *in prezent ta modul constient*, nu veti mai trai fn imaginatia voastra. In acest caz, imaginatia este libera sa creeze chiar in interiorul prezentului. Pentru aceasta este necesara o corecta concentrare. Daca imaginatia voastra se concentreaza asupra realului, ea este creatoare. Iar creatia voastra se poate imbraca orice forma. Daca sunteti poet, va fi aparitia poeziei. Poezia nu va fi in acest caz o aspiratie proiectata in viitor ci o expresie a prezentului. Daca sunteti pictor, aparitia se va traduce prin pictura. Aceasta nu va fi un produs al imaginatiei voastre, ci va exprima ceea ce simtiti si traiti.

Cand nu traiti in imaginatie, clipa prezenta vi se ofera. Puteti, fie s-o exprimati, fie sa va cufundati in tacere. Tacerea voastra nu va fi - cu toate acestea - o tacere lipsita de viata; ea va fi o expresie a momentului prezent. Momentul este trait atat de profund incat nu mai poate fi exprimat decat prin tacere. Chiar st poezia, chiar si pictura vor fi neadecvate. Nu mai este posibila nici o exprimare, ramane numai tacerea, aceasta tacere nu este negativa, ca este pozitiva, ea este o inflorire. Floarea tacerii s-a deschis in voi, iar tacerea voastra exprima totalitatea trairilor voastre.

Mai este si un al doilea lucru care trebuie inteles. Exprimarea prezentului prin imaginatie nu este nici imaginarea viitorului, nici o reactie contra trecutului. Si nici expresia vreunei experiente determinate. Ea se refera la faptul de a experimenta: experienta asa cum o traiti, experienta asa cum se petrece in voi. Nu este o experienta traita, ci procesul viu al unei experiente gata sa se desfasoare.

In acest caz, experienta si faptul de a experimenta nu sunt doua lucruri separate, ci unul si acelasi lucru. Picioarul nu mai este acolo. Fap-

iul de a experimenta devine pictura, tocmai faptul de a experimenta este cel care se exprima. Voi nu sunteti creator, ci creativitate: o energie vie. Voi nu sunteti poet, ci poezie. Experienta nu este destinata nici viitorului nici trecutului; ea nu *provine* nici din viitor nici din trecut. Clipa se confunda cu eternitatea, si totul vine din ea. Este o inflorire.

Aceasta inflorire se manifesta pe sapte planuri diferite, la fel ca si tensiunea. Ea va atinge flecare corp. De exemplu: daca ca are loc pe plan fizic, va veti insenina intr-un sens cu totul

nou. Frumusetea voastra nu va proveni din forma ci din ne-forma, ea nu va fi de domeniul vizibilului ci al invizibilului. Daca simtiti clipa de ne-tensiune in corpul vostru, veti trai o destindere care va era necunoscuta, o destindere pozitiva.

Noi am cunoscut pana acum stari de destindere, dar care erau negative; negative in sensul ca, nesuferind de nici o boala, va spuneti ca sunteti sanatosi Acest fel de sanatate nu este decat negarea bolii si nu are nici un sens pozitiv, ea insemna pur si simplu absenta bolii. Dupa parerea medicinei, a nu fi bolnav insemna a fi sanatos. Insa sanatatea prezinta - de asemenea - si o dimensiune pozitiva; ea nu este doar absenta bolii ci si prezenta sanatatii

Corpul vostru nu este destins decat in cazul in care traiti din clipa in clipa. Daca mancati, si aceste clipe se confunda cu eternitatea, nu mai exista nici trecut nici viitor. Nu mai exista nimic in afara de actul de a manca. Nu sunteti pe calc de a face ceva, ati devenit chiar actiunea. Nu exista nici o tensiune, Corpul vostru traieste total. Sau daca experimentati comuniunea sexuala, iar actul sexual nu mai este doar un mijloc de a va elibera de tensiuni sexuale, ci mai degraba o expresie pozitiva a iubirii (daca momentul este totalitate, integritate, si il traiti din plin), atunci veti resimti o destindere pozitiva in corpul vostru.

Daca alergati, si faptul de a alerga formeaza totalitatea existentei voastre; daca *sunteti* senzatiile care va invadeaza, nu separat decit ci una cu ele; daca alergati fara ideea de viitor si de scop, astfel incat actul de a fugi este un act in sine, atunci veti resimti o destindere pozitiva. Corpul vostru este relaxat. Pe plan fiziologic, experimentati un moment de ne-tensiune.

Acelasi principiu se aplica si celorlalte sase corpuri. Faptul de a intelege ce este de fapt ne-tensiunea in primul corp nu este dificil, in masura in care stim ca pentru corp sunt posibile doua stari: boala (boala pozitiva) si o destindere definita in mod negativ (o absenta a bolii). Aici se plaseaza experienta noastra, prin faptul ca putem concepe o a treia posibilitate; starea de destindere pozitiva (sanatatea). A intelege Insa ce este absenta tensiunii in al doilea corp - cel eteric - este deja mai greu, deoarece aici totul va este necunoscut. Cu toate acestea, exista puncte pe care le

puteti intelege.

Visele se refera in principal la cel de al doilea corp. in consecinta, atunci cand ne referim in general la vise, acestea sunt vise ale corpului eteric Dar, in cazul in care corpul vostru fizic a fost intr-o stare de tensiune, acest lucru va provoca multe vise. De exemplu, daca nu aveti ce sa mancati sau daca postiti, starea voastra provoaca un tip specific de vis. Acestea sunt vise fiziologice si care nu au nici o legatura cu corpul eteric

Corpul eteric isi creaza propriile sale tensiuni. Voi nu cunoasteti acest corp decat prin intermediul viselor. Daca este supus unor tensiuni, visele voastre vor deveni cosmaruri. Starea voastra de tensiune va afecta chiar si visele voastre; va va urma.

Tensiunea corpului eteric provine in primul rand din dorintele voastre Ati experimentat - cu totii - vise ale iubirii. Nevoia sexuala este fiziologica, ea nu este iubire. Iubirea este cu totul straina pentru corpul fizic; ea provine din-corpul eteric Numai ca, daca nevoia voastra de iubire ramane nesatisfacuta, corpul vostru fizic va suferi la randul sau. Nu numai corpul fizic arc dorinte, si corpul eteric arc, la randul lui. El arc propriile sale senzatii de foame, el are nevoie - la randul lui -de hrana. Iar aceasta hrana este iubirea.

Toata lumea viseaza despre iubire, Insa nimeni nu iubeste. Toata lumea isi face vise despre iubire, imaginand u-si cum ar trebui sa fie, care ar fi partenerul ideal, si din aceasta rezulta apoi frustrarea. Fie visam, proiectandu-ne in viitor, fie - ca in cazul frustrarii - revenim asupra trecutului. Insa nu iubim niciodata.

Exista si alte tensiuni specifice corpului eteric Insa cele produse de absenta iubirii sunt cel mai simplu de inteles. Daca ajungeti sa iubiti *ir. clipa prezenta, cor\>u\ acrie se acsiin&cAn* caz contrar, adica atunci cand aveti pretentii, sperante, conditii pentru a iubi, va proiectati in viitor si deveniti incapabili sa iubiti in clipa prezenta.

Prezentul este dincolo de dorintele noastre: el este asa cum este. Sperantele sunt posibile pentru ceea ce este de domeniul viitorului: iubirea *trebuie* sa fie astfel iubirea insasi exista prin contradictie; ea exista intotdeauna in functie de ceea ce ar trebui sa fie. Nu puteti iubi in prezent decat daca iubirea voastra este libera de orice asteptare, de orice pretentie, daca este neconditionata.

De asemenea, dacă iubiti o persoană determinată și nu o altă, nu iubiti în prezent. Dacă iubirea voastră provine dintr-o relație, în loc să fie o stare de spirit, nu puteți iubi în prezent, deoarece și iubirea voastră se supune unei condiții, chiar dacă aceasta este foarte subtilă. Dacă spun că nu te pot iubi decât pe tine, voi înceta să iubesc imediat ce nu vei mai fi aproape de mine. Timp de douăzeci și trei de ore voi fi într-o stare de ne-iubire, și nu voi iubi decât în timpul orei pe care o voi petrece cu tine. Și acest lucru este imposibil. Nu putem fi în stare de iubire într-o anumită clipă, apoi să încetăm să iubim în clipa următoare.

Dacă sunt sănătos, sunt tot timpul. Nu pot fi sănătos numai o oră, iar restul timpului să fiu bolnav. Sănătatea nu este o relație; ea este o stare existențială.

Iubirea nu este o relație existentă între două persoane, ea este o stare de spirit care va fi proprie. Dacă iubiti, iubiti totul. Nu numai ființele, ci și lucrurile. Iubirea se exprimă și în privința obiectelor. Iubiti chiar și atunci când sunteți singuri, când nimeni nu se găsește în apropierea voastră. Este ca și respirația. Dacă fac un jurământ să nu respir numai dacă sunt cu tine, voi muri. Respirația este independentă de orice relație; ea nu este atașată nici unei relații, oricare ar fi aceasta. Or, pentru corpul clerical, iubirea este comparabilă cu respirația. De fapt, ea este respirația lui.

Deci: iubim sau nu iubim. Felul de iubire inventat de oameni este foarte periculos. Nici chiar bolile nu au creat atâtea absurdități ca această pretinsă iubire. Întreaga omenire este bolnavă din cauza acestei false notiuni a iubirii.

Dacă puteți iubi orice, corpul vostru al doilea va avea o senzație de destindere, de destindere pozitivă. Nu veți mai avea cosmaruri. Visele voastre vor fi pentru voi poezie pură. În al doilea corp se întâmplă ceva, iar parfumul va impregna - de asemenea - și celelalte corpuri. Oriunde veți fi, veți răspândi acest parfum. Și, bineînțeles, el va produce un răspuns pe măsura sa, un ecou specific.

Adevărata iubire este straină ego-ului. Preocuparea eternă a ego-ului este puterea, astfel încât chiar și iubirea voastră va fi impregnată de violență - pentru că ea nu este reală, pentru că ea aparține ego-ului. Pentru noi iubirea este întotdeauna violență, ea este un fel de război. Tată și fiu,

mamă și fiică, soț și soție nu se iubesc unii cu alții, ci își sunt dușmani. Ei sunt aproape întotdeauna în conflict, iar atunci când nu sunt în conflict, spunem că este iubire. Definiția este de ordin negativ, un spațiu care separă două războaie, o perioadă de pace.

Dar, în realitate, nu există pace între două dispute. Ceea ce numim pace nu este decât pregătirea unei viitoare dispute. Între doi soți nu există pace, nici iubire. Absența disputei, pe care o numim iubire, nu este nici ea decât pregătirea unei dispute viitoare. În perioada dintre două boli credem că suntem sănătoși, iar în acel interval dintre două dispute credem că iubim. Dar aceasta nu este iubire, nu este decât absența a disputei. Cum este imposibil să vă certati douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru, vine și clipa în care începeți să vă iubiți dușmanul.

Iubirea nu există în calitate de relație; ea este o stare de spirit. Dacă veți cunoaște iubirea ca pe o stare de spirit, corpul vostru al doilea (corpul eteric) se destinde. E relaxat. Există și tensiuni de origine diferită care afectează al doilea corp, dar mă voi limita să vorbesc doar despre cele care se pot înțelege cel mai ușor. Cum vă imaginați că iubirea este cunoscută, am vorbit despre ea.

* •

Al treilea corp, corpul astral, își are propriile sale tensiuni. Acestea nu se referă doar la existența voastră actuală ci la existențele precedente. Tensiunea din acest corp provine din acumularea a tot ceea ce ați fost și tot ceea ce ați dorit să fiți. Totalitatea dorințelor voastre, care s-au repetat de-a lungul a mii de existențe, este găzduită în corpul vostru astral. Iar voi nu ați încetat niciodată să doriți! Toate dorințele voastre sunt acolo, oricare ar fi fost obiectul lor.

Corpul astral conține aspirațiile voastre, ansamblul dorințelor voastre. De asemenea, el este corpul cel mai tensionat al întregii voastre ființe. Când începeți să meditați, deveniți constienți de aceste tensiuni, deoarece meditația începe cu al treilea corp. Cei care sunt în această situație vin să mă consulte, spunându-mi: "De când am început să meditez,

ma simt mai incordat ca niciodata." in realitate, tensiunile nu au crescut, numai ca ati devenit constienti de ele. Ati constientizat un lucru care pana acum va ramasese ascuns.

Este vortia de tensiuni astrale. Reprezentand esenta existentelor atat de multiple, ele nu pot fi definite printr-un cuvânt specific. Nu pot spune despre ele nimic care sa fie inteligibil. Nu putem decat sa le traim, sa le simtim.

Dorinta este tensiunea ca atare. Dorim intotdeauna un lucru sau altul. Exista chiar oameni care doresc starea de ne-dorinta. Este cel mai

absurd lucru! in al treilea corp, cel asinii, puteti chiar dori sa (iti fara dorinta. in realitate faptul de a dori. Sa ii lipsit de dorinte se numara printre dorintele cele mai puternice, capabile sa creeze o prapastie foarte mare intre ceea ce sunteti si ceea ce doriti sa fiti.

Ca urmare, acceptati-va dorintele ata cum sunt si constientizati faptul ca ati avut nenumarate dorinte timp de nenumarate vietii. Toate aceste dorinte s-au acumulat. Deci, in ceea ce priveste corpul astral, acceptati-va in intregime dorintele. Nu incercati sa le combateti, nu inventati o dorinta care sa se opuna dorintelor voastre. Acceptati-le pe toate. Constientizati faptul ca sunteti plini de dorinte si nu va ingrijorati in legatura cu acest fapt. Astfel, veti cunoaste imediat starea de ne-tensiune in corpul astral.

Daca ajungeti sa acceptati multimea infinita de dorinte din voi fara a crea o dorinta care sa *li se impotriveasca*** daca puteti trai in mijlocul acestei multimi de dorinte (care prezinta acumularea intregului vostru trecut) si le puteti accepta asa cum sunt; daca aceasta acceptare este totala; va veni si momentul in care - deodata - intreaga aceasta multime va dispara. Ea nu mai este, deoarece ca nu se poate mentine decat pe un fond de dorinta, o dorinta constanta, a ceea ce nu este.

Obiectul dorintei nu prezinta nici o importanta; el este in afara discutiei. Chiar daca singura voastra dorinta este ne-dorinta, ecranul este prezent, toata multimea de dorinte este prezent. Dimpotriva, daca va acceptati dorinta, momentul de ne-dorinta isi face aparitia. Daca o acceptati asa cum este, nu mai este nimic de dorit; starea de dorinta a disparut. Cand acceptati totul sub forma in care se prezinta, inclusiv

dorintele voastre, acestea dispar fara ca voi sa faceti ceva. Corpul astral se relaxeaza; el ajunge la o destindere pozitiva. Atunci va puteti ocupa de al patrulea corp.

* • *

Al patrulea corp este corpul mental. La fel cum corpul astral are dorinte, corpul mental are ganduri: o multime de ganduri contradictorii, fiecare din ele afirmandu-se ca fiind totalitatea, fiecare dindu-se dominandu-se ca si cum ar fi, el singur, totalitatea. Ca urmare, tensiunile celui de al patrulea corp reprezinta o consecinta a gandurilor. A fi fara cel mai mic gand (nu in stare de somnolenta sau inconstienta, ci cu o constiinta libera de gandire), reprezinta starea de sanatate si destindere a celui de al patrulea corp. Cum sa facem Insa pentru a fi constienti si fara gandire?

in fiecare clipa se formeaza ganduri. in fiecare clipa un fragment din trecutul vostru intra in conflict cu un fragment al vietii voastre prezente, inainte erati comunist, iar acum ati fost convertit la catolicism: crezul vostru s-a schimbat, "Insa trecutul nu este sters In intregime. Cu toate ca sunteti catolic, nu puteti renunta la ideologia comunista; aceasta are radacini in voi. Cu toate ca va veti schimba ideile; ideile refuzate raman in voi in stare latentă. Nu va puteti "dezvata" de ele. Ele isi au radacinile in profunzimile fiintei voastre: in constientul vostru. Ele nu se vor manifesta, pentru ca le-ati aruncat. Insa ele sunt acolo, asteptand o ocazie. Si aceasta va apare. Intr-o singura zi, vi se va intampla sa redeveniti comunist, apoi veti fi din nou catolic. Aceasta alternanta se va produce fara incetare, iar rezultatul ei va fi confuzia.

Astfel, pentru corpul mental tensiunea insemna confuzie: ganduri contradictorii, experiente contradictorii, sperante contradictorii care incetoseaza mintea. Si daca o minte confuza incearca sa-si depaseasca propria confuzie, ea nu va fi decat si mai confuza. De fapt, este imposibil sa se obtina o stare de limpezire atunci cand ne bazam pe confuzie.

Voi traiti in confuzie. Cautarea spirituala va amplifica aceasta stare. intreaga incurcatura a trecutului continua sa existe, iar acum - in plus - mai sunt si alte probleme: intalniti un gura X, apoi Y, apoi altul Z; fiecare din ei sporeste confuzia

voastra. Va fi ca intr-o casa de nebuni. Astfel se petrec lucrurile in al patrulea corp, in corpul mental. in acest corp, tensiunea a devenit confuzie.

Cum sa facem pentru a obtine claritatea mentala? Acest lucru nu este posibil decat daca incetati sa refuzati un gand in favoarea altuia, daca nu respingeti nimic (comunismul in favoarea religiei, pe Dumnezeu in favoarea unei filozofii sau a ateismului). Daca va acceptati toate gandurile, nu mai trebuie facuta nici o alegere si tensiunile dispar. Daca alegeti in continuare, nu veti face altceva decat sa adaugati noi tensiuni peste cete vechi.

Constiinta voastra trebuie sa fie fara alegere. Fiti constient de procesul gandirii in ansamblul lui, de confuzie in totalitatea ei. in acest caz veti intelege ca intregul mental este confuzie. Nu este nimic de ales; intregul sistem trebuie refuzat in bloc. Din momentul in care stiti ca

mentalul nu este decat confuzie, il puteti parasi in orice clipa - fara nici un regret.

In consecinta, fiti constienti de mental in totalitatea sa. Nu spuneti: "Sunt ateu", nici "Sunt teist". Nu spuneti: "Sunt crestin", nici "Sunt hindus". Nu mai alegeti Fiti constienti ca uneori sunteti ateu, alteori teist; ca uneori sunteti comunist, alteori crestin; ca uneori sunteti un sfanl, alteori un pacatos. Uneori va atrage o ideologie, alteori o alta. Dar acestea nu sunt de fapt decat idei fixe.

Fiti constienti de toate aceste lucruri. Momentul specific de - constientizare deplina a mentalului - ca atare - este echivalent cu o neidentificare. Nu mai sunteti identificati cu mentalul vostru. Pentru prima data va cunoasteti pe voi insiva in calitate de constiinta si nu in calitate de mental. Iar mentalul in sine devine pentru voi un obiect. Asa cum sunteti constienti de oamenii care va inconjoara, de mobilele din camera voastra, tot astfel luati constienta de mentalul vostru, de procesul mental. Voi sunteti aceasta constiinta, neidentificata cu mentalul.

Problema care se pune in al patrulea corp este aceea ca a avut loc o identificare cu mentalul - in cazul in care corpul vostru este bolnav si cineva va spune: "Sunteti bolnav", nu va suparati, nici nu va simtiti jigniti. Dar daca

mintea voastra este bolnava si cineva va spune: "Mintea va este bolnava; se pare ca deveniti nebun", va suparati, va simtiti jigniti. De ce?

Daca o persoana va spune: "Corpul vostru nu pare prea sanatos", vi se pare ca ea va compatimeste. Dar daca o persoana vorbeste de maladie mentala, spunand ca din punct de vedere mental parati deranjat, nevrotizat, va suparati. Aceasia provine din faptul ca va identificati mai mult cu mentalul decat cu corpul vostru.

Este posibil sa va simtiti independeni de corpul vostru. Puteti spune: "Aceasia este mana mea", dar nu puteti spune: "Acesta este mentalul meu", pentru ca - in sinea voastra - va spuneti: "Mentalul meu sunt eu". Daca va spun ca va voi opera de apendicita, rna lasati sa o fac, dar daca spun ca va voi opera creierul, imi veti raspunde: "A, nu! E prea de tot. Unde e libertatea mea?" Sunteti identificati mult mai profund cu mentalul vostru; voi si el formati acelasi intreg. Nu cunoasteti regiunile care il depasesc si -in consecinta -va identificati cu el.

Cunoasteti faptul ca exista altceva, care este superior corpului: mentalul. Ca urmare, sunteti capabili sa nu va identificati cu corpul. Dar nu cunoasteti nimic care sa fie dincolo de mentalul. Numai devenind constienti de gandurile voastre va dati seama ca mentalul nu este decat un proces, o acumulare: este un mecanism, o magazie, este cel care inregistreaza experientele voastre trecute, obiceiurile voastre trecute, cunostintele voastre trecute. Voi nu sunteti mentalul, va puteti lipsi de el il puteti transforma, nu puteti inlatura in intregime. Dcasemenea, este posibil sa fie operai creierul, care este suportul sau.

Iar acest lucru deschide noi orizonturi. Va veni si ziua in care chiar si mentalul vostru va putea fi transplantat. La fel ca si inima, memoria va putea fi - mai devreme sau mai tarziu - transplantata. Astfel, o persoana pe cale de a muri, nu va muri de tot. Memoria ei va fi salvata si transplantata intr-un copil. Acesta va dobandi deci totalitatea gandurilor, intreaga memorie a donatorului. Va vorbi de experiente pe care nu le-a facut, dar va putea spune: "Stiu". Tot ceea ce stia persoana care a murit, va sti si copilul, deoarece el va fi mostenit intregul mental al persoanei

moarte.

Aceasta posibilitate pare a fi periculoasa, si este probabil ca nu o vom accepta, in masura in care ne vom pierde astfel intreaga noastra identitate. Mentalul, suntem noi! Dar, dupa parerea mea, ea reprezinta ceva promitator. Pe baza ei se poate naste o noua omenire.

Noi putem fi constienti de mental, deoarece noi suntem o entitate distincta de el; mentalul nu este "eu". El face parte din corpul meu la fel ca si rinichii. Asa cum, daca mi se face o operatie de rinichi nu se va schimba nimic, voi ramane aceeaasi persoana, tot astfel, daca mi se face o operatie Uc creier, nu se va schimba nimic pentru mine. Voi continua sa fiu vechiul eu de dinainte, doar cu un mental nou in plus. Mentalul este - la randul sau - un mecanism. Dar cum noi ne identificam cu el, producem o tensiune.

Astfel, in al patrulea corp, constienta Insemna sanatate si inconstienta boala, constienta insemna relaxare iar inconstienta tensiune. Din cauza gandurilor voastre, din cauza identificarii voastre cu ele, voi traiti in ele, si creati astfel o bariera care va separa de fiinta voastra existentiala.

Chiar aici, langa voi, se gaseste o floare, pe care nu o veti cunoaste

din cauza gandurilor voastre. Ea va muri, iar gandurile voastre vor fi tot acolo. Gandirea creaza o pelicula intre voi si experienta: transparenta, desigur, dar nu *suficient* de transparenta; ea nu este decat iluzorie. De exemplu, ascultati celespuse de mine. Dar poate nu ascultati cu adevarat. Daca reflectati la cele spuse de mine, atunci nu mai este vorba de ascultare. Fie imi devansati cuvintele, fie sunteti in urma, oricum nu

sunteti impreuna cu mine Mintea voastra fie revine asupra trecutului, fie - plecand de la trecut - incepe sa proiecteze ceva in viitor; in orice caz, gandurile voastre nu coincid cu discursul ir eu.

Poate sunteti chiar capabili sa repets-ti - cuvânt cu cuvânt - ceea ce am spus. Este o inregistrare. Mentalul poate repeta cuvintele pe care eu le-am spus, poate sa le reproduca. Si atunci exclamati: "Daca nu v-as fi ascultat, cum as putea reproduce cuvintele pe care le-ati rostit?" Un magnetofon poate face acelasi lucru, si - cu toate acestea -

el nu ma intelege. Mentalul vostru poate functiona e%act ca o masina, indiferent daca sunteti sau nu sunteti prezenti, acest lucru conteza mai putin. Puteti fi pierduti In propriile voastre ganduri si - w acelasi timp - puteti continua sa ma ascultati. Mintea, al patrulea corp» corpul mental, s-a transformat in bariera.

intre voi si ceea ce este se ridica o bariera. Deci, daca atingeti ceva, voi experimentati direct. La fel daca priviti ceva. Daca iau mana voastra si o pun in mana mea, aceasta este un fapt existential. Dar este posibil ca voi sa nu fiti prezenti si - in acest caz - nu va veti da seama. A avut loc un contact, o experienta, dar voi erati pierduti in gandurile voastre.

Prin urmare, in al patrulea corp este necesara constientizarea procesului gandirii in totalitatea lui. A nu alege, a nu decide, a nu judeca; ci a fi - pur si simplu - constient. Odata cu constiinta apare si nc-identifi-care. Iarne-identificarca cu mecanismul mental insemna destindere.

• » •

Al cincilea corp esic corpul spiritual. In ceea ce*! priveste, tensiunea provine din ignoranta de sine. fn timp ce *sunteti*, stiti foarte bine faptul ca nu va cunoasteti. Trait, facand una sau alta, indeplinind un lucru sau altul, dar senzatia de ignoranta de sine nu va va parasi. Ea ramane (intuita In voi, va fi intotdeauna cu voi, oricat de mult ati incerca s-o uitati sau s-o alungati. Nu puteti scapa de ignoranta, *stiti* ca nu stiti Ignoranta este boala celui de al cincilea plan.

Cei care au realizat, la Delphi, inscriptiile de pe templu: "Cu-noaste-te pe tine insuti*", se ocupau de al cincilea corp, lucrau asupra lul Socrate nu inceta nici o clipa sa repete: "Cunoaste-ie pe tine insuti". El avea acelasi obiectiv, pentru al cincilea corp singura cunoastere este *atma gyana* (cunoasterea de sine).

Mahavira spune; "Daca te cunosti pe tine insuti, cunosti tot." E incorect. Dar antiteza este exacta: necunoscandu-te pe tine, nu poti cunoaste absolut deloc Deci, dintr-o nevoie de echilibru, Mahavira a spus: "Daca te cunosti pe tine insuti, cunosti tot". Chiar daca vot cunoaste tot, tara sa ma cunosc pe mine insumi, ce nevoie as putea avea de cunostintele mele? Cum as putea cunoaste ceea ce este fundamental, ceea ce este ultim, daca nu ma cunosc nici macar pe mine

insumi? Acest lucru nu este posibil.

În consecință, în al cincilea corp, tensiunea există între cunoaștere și ignoranță. Dar amintuiți-vă acest lucru: am spus "cunoaștere și ignoranță", și nu "cunoscințe și ignoranță". Cunoscințele le puteți lua din scripturi, dar cunoașterea nu va fi dată de nimic. Foarte mulți oameni* ni acționează greșit bazându-se pe această eroare, pe această contuzie între cunoscințe și cunoaștere. Cunoașterea este proprietatea voastră. Nu vă pot da cunoașterea mea; nu vă pot da decât cunoscințele mele. Scripturile transmit cunoscințele și nu cunoașterea. Ele vă învață că sunteți de origine divină, că sunteți *atman*: Sinele; dar aceasta nu este cunoaștere.

Dacă sunteți atașat de această știință, ea devine un factor de mare tensiune. Ignoranța îngăduie pseudo-știința, știința dobândită, știința luată cu împrumut. Sunteți ignoranți, dar credeți că sunteți în posesia cunoașterii. Acest lucru creează o mare tensiune. Este mai bine să se recunoască: "sunt ignorant*". Și în acest caz există o tensiune, însă aceasta este mai mică. Dacă nu sunteți sedus de cunoscințele dobândite, atunci sunteți liber să căutați prin voi înșivă și să ajungeți la cunoaștere.

Din faptul că *sunteți*, cel puțin un lucru este sigur: oricine ați fi, existăți. Nu se poate nega. Poate li cunoașteți pe alții, poate nu cunoașteți decât iluzii, poate că lucrurile pe care le cunoașteți sunt false, nu contează: fapt este că sunteți capabil să cunoașteți. Pe această bază sunt acceptate două lucruri: experiența voastră și conștiința voastră.

Lipsește însă un al treilea element. Personalitatea esențială a omului 5 se poate concepe datorită unui număr de trei dimensiuni care sunt: existența, conștiința, beatitudine: *sat { chit f anand*. Știm că suntem înșiși existență; știm că suntem o entitate cognitivă - înșiși conștiința. Lipsește însă beatitudinea. Dacă începeți să căutați în voi înșivă, veți ajunge la a treia dimensiune. Ea este acolo. Beatitudinea, extazul existential, este prezent. Odată ce îl cunoașteți, cunoașterea de sine va fi completă; cunoașteți existența voastră, conștiința voastră, beatitudinea

voastră.

Este imposibil să vă cunoașteți atât de timp cât nu ați întâlnit încă beatitudinea. De fapt, orice ființă care este nefericită va dori întotdeauna să fugă de ea înșiși. Întreaga noastră existență este o fugă de noi înșine. ceilalți sunt importanți pentru noi în măsura în care ne ușurează această fugă. Acesta este motivul pentru că suntem gregari. Nici măcar cei care își întorc fala spre religie nu sunt singuri; ei îl creează pe Dumnezeu pentru a le ține de urat. Ei repetă aceeași greșală.

Deci, la al cincilea nivel, trebuie să înțelegem cine suntem, în interiorul nostru. Nu este o căutare, este faptul de "a fi în căutare".

• • *

Colaborarea voastră nu este necesară decât pentru primele cinci corpuri. Dincolo de ele totul devine ușor și spontan.

Al șaselea corp este corpul cosmic Tensiunea care există la acest nivel: este între voi, între sentimentul individualității, al limitării, și cosmosul fără limite. Chiar și în al cincilea plan rămâneți încordat în corpul vostru spiritual. Sunteți - încă o persoană. Această "persoană" reprezintă tensiunea pe planul al șaselea. Astfel încât, pentru a vă destinde în cosmos, pentru a vă acorda cu el, trebuie să încetați să fiți un individ.

Isus a spus: "Cel care se pierde, se găsește." Această afirmație se referă la cel de al șaselea corp. Ea nu poate fi înțeleasă decât dacă ați atins acest corp, deoarece afirmația în sine este lipsită de logică. Totuși, începând cu acest corp, singura logică ce poate exista, singurele posibilități rationale care există, se găsesc în această expresie: a se pierde pe sine.

Până acum ne-ara pus în valoare, ne-am cristalizat. Până la al cincilea corp cristalizarea, eul, individualitatea, ne pot urma, și oricine vrea să rămână o entitate separată rămâne acolo. Există numeroase sisteme spirituale care nu trec dincolo de corpul al cincilea. În special cele care pretind că sinele își are propria individualitate, și că individualitatea se va menține chiar și în starea de eliberare, altfel spus că veți rămâne un individ incarnat într-un ego. În astfel de sisteme, conceptul de

Dumnezeu nu exista, deoarece este inutil.

Conceptul de Dumnezeu isi face aparitia odata cu al saselea corp. "Dumnezeu" este individualitatea cosmica sau - mai exact - ne-indivi-dualitatea cosmica. Nu "eu" sunt cel care exista; ci tocmai totalitatea din mine este care face posibila existenta mea. Eu nu sunt decat un punct, o veriga In lantul infinit al existentei. Daca Soarele nu va rasari maine dimineata, voi inceta sa exist, flacara se va stinge. Daca exist, datorez acest fapt Soarelui. Ea este atat de departe de mine, si totusi o legatura ne uneste. Daca Pamantul moare, la fel ca atatea alte planete care au facut-o, viata mea devine imposibila, deoarece ea este una cu viata Pamantului. Orice lucru este o veriga din lantul existentei. Noi nu suntem insule, suntem oceanul.

Sentimentul individualitatii este - In al saselea corp - singura tensiune care se opune sentimentului oceanic (sentimentul de a fi fara limite, sentimentul infinitului), sentimentului ca eu nu sunt, dar *noi* suntem. Iar acest "noi" include lotul; nu numai fiintele organice, ei tot ceea ce exista. El insemna insasi existenta.

In consecinta, tensiunea din al saselea corp ^{CMC} cauzata de sentimentul "oului". Cum sa facem pentru a scapa de acest "eu", de acest "ego"? La nivelul la care sunteti, nu puteti intelege, dar cand veti fi atins al cincilea corp lotul se va simplifica. Este ca in cazul unui copil atasat foarte mult de o jucarie si care nu poate concepe sa se lipseasca de ea. Dar va face acest lucru odata ce va fi crescut Va renunta la ea pentru totdeauna. Pana la al cincilea corp ego-ul este important, dar dincolo de acesta el devine ca o jucarie cu care copilul sa jucat. Va veti separa, fara nici o problema.

Nu exista dificultati decat in cazul in care ati atins cel de al cincilea corp datorita unui proces gradat, si nu prin iluminare subita. In acest caz, stingerea completa a "eului" in al saselea corp devine problematica, in consecinta, dincolo de al cincilea corp, toate procesele cu caracter instantaneu reprezinta un ajutor. Pana la acest nivel, procesele gradate par mai putin dificile, de acum inainte

Insa, ele vor deveni un obstacol.

Deci in al saselea corp tensiunea se exercita intre individualitate si constiinta oceanica. Picatura trebuie sa dispara in ocean. Nu este chiar o disparitie decat din punctul de vedere al picaturii. Este mai degraba faptul ca, disparand picatura, castigam oceanul Picatura nu este de fapt. pierduta; ea s-a unit cu oceanul.

,,

' Al saptelea corp este corpul nirvanic. Tensiunea care exista in acesta se exercita intre existenta si non-existenta. in corpul precedent, cel care

invesliga a disparui *ca atare*, dar nu a disparut si existenta. El este, nu tn caillalc de individ, ci de fiinta cosmica. Fiinta ramane. Exista filozofi si sisteme care se opresc tn acest stadiu, adica la Dumnezeu sau *moksha* (eliberarea). A atinge al saptelea corp insemna a pierde existenta in favoarea non-existentei. Nu insemna a se pierde pe sine, insemna a pierde orice limitare. Existentialul devine non-existential. in acest punct ajungeti la sursa originara a intregii existente, care este - de asemenea - punctul ei de intoarcere. Existenta iese din el, non-existenta se intoarce la el.

Existenta insati este doar o faza. Trebuie sa-i reintegram non-existenta. La fel cum ziua alterneaza cu noaptea, tot astfel existenta alterneaza cu non-existenta. Pentru a ajunge la perfecta cunoastere nu trebuie sa existe dorinta de a scapa de non-exisicnta. Pentru a cunoaste cercul in totalitatea sa, trebuie acceptata ne-fiintarea.

Nici chiar cosmicul nu reprezinta totalitatea, datorita faptului ca nu include non-existenta. in consecinta, Dumnezeu insusi nu este totalitatea. El nu este decat o parte a lui Brahman, el nu este Brahman in sine. Brahman insemna lumina si intunericul luate impreuna, viata si moartea luate impreuna, existenta si non-existenta luate impreuna. Dumnezeu nu este moartea; El nu este decat viata. Dumnezeu nu este non-existenta; El nu este decat existenta. Dumnezeu nu este decat lumina, el nu este decat o *parte* din fiinta totala, dar nu totalitatea.

A cunoaste totalitatea inseamna a fi nimic Numai neantul poate cunoaste totalitatea. Totalitatea este - de asemenea - neantul, iar neantul este singura totalitate - aceea a celui de al saptelea corp.

Iata de ce fel suna tensiunile celor sapte corpuri. Daca intelegeti ce inseamna tensiunea fiziologica, relaxarea si destinderea fiziologica, este foarte usor sa va continuati cercetarea prin celelalte sase corpuri. Siarca de destindere pe care o cunoasteti in primul corp devine o trambulina pentru a ajunge la al doilea corp. Si daca obtineti un rezultat in acesta din urma; daca experimentati o senzatie de destindere eterica, faceti un pas in directia celui de al treilea corp. Imediat ce simtiti o senzatie de relaxare intr-un corp determinat, poarta ce duce spre corpul urmator se deschide automat. Dar daca aveti un esec cu primul corp, este foarte dificil, chiar imposibil, sa deschideti portile urmatoare.

In consecinta, incepeti cu corpul fizic si nu va ganditi absolut deloc la celelalte. Traitii-l din plin. Deodata veti avea impresia ca s-a deschis o noua poarta. In acel moment veti putea merge mai departe. Dar nu va ganditi niciodata la celelalte corpuri; acest lucru va va distrage atentia si va crea tensiuni.

Deci, uitati tot ceea ce am spus!

9. CUNOSTINTELE - O ILUZIE

Bhagwan, care este invatatura dumneavoastra, care este doctrina dumneavoastra?

Eu nu am o doctrina. A invata o doctrina este un fapt care prezinta un interes foarte mic. Eu nu sunt un filozof; am un spirit anti-filozofic. Filozofia nu m-a dus nicieri si ca nu poate duce undeva. Mintea care gandeste, care pune intrebari, nu poate cunoaste.

Doctrinile exista intr-un numar foarte mare. Orice doctrina este insa o fictiune, provenita din imaginatia omului. Ea nu este o descoperire ci o inventie. Mintea omului este capabila sa creeze sisteme si doctrine in numar infinit, insa nici o teorie nu va face sa cunoasteti adevarul. O minte umpluta pana la refuz cu cunostintele este o minte predestinata ignorantei.

Revelatia are loc in momentul in care invatatura inceteaza. Exista doua posibilitati: fie sa se reflecteze asupra unui lucru, fie sa se mearga in profunzimea lui, existential. Cu cat o persoana reflecteaza mai mult, cu atat ea se indeparteaza de ceea ce este aici-si-acum. A reflecta asupra unui lucru inseamna a pierde contactul cu el.

Ca urmare, invatatura mea consta intr-o experienta anti-doctrinara, anti-filozofica, anti-speculativa. Eu va invat - pur si simplu - cura sa fiti. Cum sa fiti in prezent aici-si-acum. A fi receptiv, a fi vulnerabili in prezent, uniti cu prezentul. Este ceea ce numesc eu meditatie.

Cunostintele au intotdeauna drept punct final fictiunea, proiectia. Ele nu sunt un vehicul de realizarea adevarului. Insa, odata ce ati cunoscut adevarul, cunostintele devin un vehicul pentru a comunica, pentru a impartasi experienta voastra cu cei care nu au cunoasterea. In acest caz, limbajul, doctrinele, teoriile devin un mijloc. Dar, chiar astfel, exista o

neadekvare, o falsificare.

Ceea ce cunoastem intr-un mod existential nu se poate exprima in intregime. Aceasta cunoastere poate fi doar sugerata. Daca va vorbesc despre ceea ce am cunoscut. la voi ajunge cuvantul, sensul insa se pierde. Ceea ce ajunge la voi este un cuvânt lipsit de viata, intr-o anumita masura, cuvintele mele sunt lipsite de sens, deoarece semnificatia lor era cuprinsa in insasi experienta Iraită.

Astfel, cunostintele sunt un mijloc de comunicare, nu un mijloc pentru a atinge realizarea. Mentea care cunoaste este un obstacol, deoarece acela care stie nu este smerit. Daca sunteti plini pana la refuz cu cunostinte, in voi nu mai este loc pentru a primi necunoscutul. Mentea trebuie sa devina vacanta, goala - o matrice, receptivitate perfecta.

Cunostintele apartin trecutului. Ele se refera la ceea ce ati cunoscut. Cunostintele reprezinta ceea ce ati memorat, acumulat, ceea ce posedati. Acumularea este un obstacol; ea se interpune intre voi si ceea ce este nou, intre voi si necunoscut.

Nu puteti sa aveti o receptivitate pentru necunoscut decat daca sunteti smeriti. Trebuie sa vegheati sa nu pierdeti niciodata din vedere propria voastra ignoranta: exista inca lucruri ce pot fi descoperite. O minte care se bazeaza pe amintiri, pe informatii, pe scripturi, pe teorii, pe doctrine, pe dogme, este egocentrica si lipsita de smerenie, invatatura nu va da smerenie. Numai vastitatea necunoscutului va face smeriti.

Memoria trebuie deci sa se stinga. Aceasta nu inseamna ca trebuie sa ramaneti fara memorie, ci faptul ca in clipa cunoasterii - in clipa experientei - memoria nu trebuie sa intervina, in acea clipa, mintea trebuie sa se receptivizeze, sa devina receptiva, vulnerabila. Aceasta clipa de absenta, de vid este meditatiea (*dhyana*).

* *

■

Experienta in sine nu va deveni oare o doctrina?

Experienta nu este comunicabila decat in mod negativ. Nu pot sa spun ce este ea, ci ceea ce nu este. Limbajul este

un vehicul pentru a exprima ceea ce nu este. Cand spun ca limbajul nu o poate exprima, inca o exprim. Cand spun ca nu putem face din ea o doctrina, aceasta este doctrina mea. Insa aceste declaratii sunt de ordin negativ. Nu afirm nimic, dar neg ceva. Pot sa spun nu, dar nu pot sa spun da. Da-ul nu poate decat sa fie realizat.

Daca invatatura este atinsa de credinta, aceasta va reprezenta un obstacol in realizarea vidului, a meditatiei. Trebuie sa intelegem in primul rand inutilitatea trecutului, a ceea ce se cunoaste, a invataturii mentale. In ceea ce priveste necunoscutul, adevarul, o asemenea invatatura este inutila.

Aveti posibilitatea fie de a va identifica cu ceea ce ati cunoscut, fie de a adopta pozitia de martor. In primul caz, voi si memoria voastra nu reprezinta doua entitati distincte. In al doilea caz, fie va afitati o oarecare distanta de amintirile voastre, fie sunteti separat de ele, neidentificati cu ele, fiind constienti de voi insiva ca fiind o entitate distincta de amintirile voastre. Aceasta constienta este o cale care va duce spre necunoscut.

Cu cat adoptati mai mult pozitia de martor fata de invatatura voastra (cu cat va identificati mai putin cu entitatea care stie), cu atat sansele ca ego-ul sa fie stapanit de aceasta invatatura sunt mai mici. Daca voi nu sunteti amintirile voastre, acestea nu mai sunt decat ca o gramada de cenusa. Ele provin din experienta, devin apoi parte integranta a mintii voastre, dar ele nu reprezinta constiinta voastra. Cel care isi aminteste, este distinct de lucrurile pe care si le aminteste. Daca faceti aceasta distinctie cu claritate, va apropiati din ce in ce mai mult de vacuitate. Fiind neidentificati, sunteti receptivi; puteti ramane astfel incat nici o amintire sa nu se interpuna intre voi si necunoscut.

Vacuitatea poate fi atinsa, dar nu poate fi creata. Daca o creati, o faceti cu vechiul vostru mental, cu invatatura voastra. Este motivul pentru care nu exista metoda care sa permita atingerea sa. Orice metoda provine dintr-o acumulare de cunostinte, astfel incat daca incercati sa recurgeti la o metoda, ca va fi obligatoriu o continuare a vechiului vostru mental. Dar necunoscutul nu vine asupra voastra ca o continuitate, ci ca o vacuitate care rupe aceasta continuitate. Ceea ce face ca ea sa depaseasca cunoscutul, sa depaseasca invatatura voastra.

Nu exista deci nici o metoda ca atare, nici o metodologic; nu este decat intelegerea ca "cu sunt separat de ceea ce am acumulat". Daca intelegeti acest lucru, nu mai este necesar sa cultivati vacuitatea. A sosit! *Sunteti* vacuitatea!

Neantul nu poate fi creat. Un neant creai nu este neant. El este creatia voastra, si aceasta nu este in nici un caz neantul, vacuitatea, deoarece are limite. Cura voi sunteti cei care le-ati creat, el nu poate fi mai mult decat voi; el nu poate fi superior mintii din care a provenit. Voi nu

puteti crea neamul: ci este care va penetreaza. Nu il puteti decat primi. Iar pentru a va pregati sa-l primiti, nu exista decat calea negativa. A va pregati Insemna aici procesul de nc-idcnlificare cu cunostintele voastre, insemna a Intelege inutilitatea, absurdiata intregii voastre Invataturi.

Tocmai constiinta procesului gandirii cstccca care va Indreapta spre vacuitate, unde ceca-cc-cste va copleseste, unde ceea-ce-este este prezent pentru otdeauna. Bariera dintre voi si ca a disparut. Sunteti uniti cu clipa, cu eternitatea, cu infinitul

imediat ce traducem aceasta clipa In cuvinte, ea devine la randul ei parte integranta a memoriei Si o pierdem. Nu este niciodata posibil sa spunem: "Stiu". Necunoscutul ramane necunoscut. Oricat de mare ar fi numarul de ori in care l-ati experimentat, necunoscutul ramane intotdeauna sa fie necunoscut Farmecul lui, frumusetea lui, raman neschimbate.

Procesul cunoasterii este fara sfarsit. Nu va veni deci niciodata un moment in care nc-am putea spune: "Mi-am atins obiectivul". Daca o persoana spune acest lucru, ca recade imediat in schema memoriei, a invataturii. Ea moare. Imediat ce afirmam ca stim, murim. Viata se opreste. Miscarea vietii are loc intotdeauna *de la* necunoscut *spre* necunoscut. Ea vine din transcendent si se indreapta spre transcendent. Deci, dupa parerea mea, o fiinta religioasa nu pretinde ca stie. Cei care pretind ca stiu sunt teologi, filozofi, dar nu oameni religiosi. Spiritul religios se inclina in fata misterului ultim, in fata necunoscutului ultim, a ultimului extaz al ignorantei, a ultimei beatitudini a ignorantei.

Momentul de meditatie, de vacuitate, nu poate fi creat,

nici proiectat. Voi nu va puteti linisti mentalul. Daca a fost linistit prin interventia voastra, insemna ca l-ati intoxicat sau hipnotizat, dar nu poate fi vorba de vacuitate. Vacuitatea se revarsa spre voi. Nu o putem nici crea, nu o putem nici comunica.

In consecinta, eu nu va invat nici o metoda. In sensul ca exista metode, tehnici, doctrine, dar cu nu sunt un invatator.

• * •

Sunt de acord cu ceea ce spuneti. Cum pot transforma acest acord tn experienta?

Nu exista cum. Daca ar fi existat un cum, ar fi existat si metode. Nu exista decat trezirea. Daca ascultati ceea ce spun si cuvintele mele tre-

zesc ceva in voi, experienta se va produce; veti simti ca se intampla ceva. Eu nu incerc sa va conving. Convingerea intelectuala nu are nici o valoare. Ceea ce fac este sa va transmit fapte.

De ce ati fost de acord cu ceea ce am spus? Exista doua posibilitati: fie argumentatia mea a reusit sa va convinga, fie adevarul a ceea ce am spus v-a aparut ca atare. Daca argumentele au stat la baza convingerii, va veti intreba cum, in timp ce daca ati experimentat ceea ce am spus, daca v-ati dat seama ca adevarul celor spuse de mine este valabil pentru cazul dvs., aceasta cunoastere nu este a mea. Nu v-am transmis nici o invatatura. Ci este experienta insasi care se produce in clipa in care eu vorbesc

In cazul unei convingeri intelectuale, mintea intreaba: cum? Care este modalitatea? Ea doreste sa stie. Dar eu nu propovaduiesc nici o doctrina. Nu va vorbesc decat despre experienta mea. Atunci cand spun ca memoria este o acumulare, ca este materie moarta, un reziduu at trecutului, inteleg ca ca este un fragment al trecutului care adera la voi, dar ca voi sunteti distincti de ea. Daca simtiti esenta cuvintelor mele si distingeti - ca la lumina unui fulger - distanta care va separa de memoria voastra (care separa constiinta vosira si memoria voastra), nu va puneti problema lui cum. S-a intamplat ceva, si acest ceva va poate penetra clipa de clipa -

nu datorita unei metode, ci datorita constientei voastre, a reamintirii voastre constante.

Atunci realizati distinctia intre constiinta si continutul ei. Daca sunteti atenti la acest fapt, clipa de clipa (in timp ce mergeti, vorbiti, mancati, dormiti), se intampla ceva. Daca realizati in permanenta raptul ca mentalul nu este decat un proces programat in vederea acumularii amintirilor - si nu o parte a fiintei voastre - nimic altceva decat aceasta atentie, nimic altceva decat aceasta ne-metoda, va ajuta *acel ceva* sa se ridice in vot

Nimeni nu stie cand, cum si unde se va petrece aceasta. Dar daca atentia voastra se prelungeste, ea devine din ce in ce mai profunda pe zi ce trece. Este un proces automat. Ea trece de la intelect la inima, de la inteligenta la spiritul intuitiv, de la constient la inconstient. Si vine si ziua in care sunteti perfect treziti. S-a intamplat un lucru pe care nu l-ati cultivat, dar care este sub-produsul reamintirii. Aceasta nu s-a intamplat pentru ca ati urmat o anumita doctrina ci pentru ca ati fost treziti de un fapt interior, de o viziune interioara. Ceva a penetrat profund in voi.

Cand clipa soseste, ea csic uimitoare, nccunoascuta. Este ca o explozie. Si - in aceea clipa - sunteti absolut gol. Voi nu mai sunteti; ati incetat sa fiti. Nu mai exista nici intelect, nici ratiune, nici memorie. Nu exista decat constiinta; constiinta vacuitatii, constiinta neantului. In aceasta vacuitate este cuprinsa cunoasterea, care are un sens bine determinat. Entitatea care cunoaste si obiectul cunoasterii au disparut. Nu mai ramane decat faptul de a cunoaste, care este existential.

Ceea ce exista in vacuitate, ceea ce este in vacuitate, este indescriptibil. Nu putem vorbi decat despre intrarea in vacuitate, despre proces. Dar procesul nu este transformabil in metoda; nu il putem practica. Nu este nimic de practicat. Ori va *amintiti*, ori uitati.

•
• •

Recomandati adoptarea unui mod specific de viata in vederea pregatirii?

Odata cu constientizarea, modul vostru deviaata, intreaga voastra viata se schimba. Dar acestea sunt schimbari care se fac spontan; ele nu trebuie practicate. Cand practicam un lucru, acesta isi pierde tot ceea ce avea mai semnificativ. In consecinta, schimbarile trebuie sa vina spontan.

Nu se pune problema de a practica, indiferent ce. Se pune problema de a intelege ca nu puteti dori sa atineti neantul. Aceasta imposibilitate nu este doar verbala, ea este existentiala. Nu puteti dori neantul, in masura in care insasi dorinta provine din vechiul vostru mental, din cunostinte. Singurul lucru pe care l-ati putea face este sa luati cunostinta de ceea ce sunteti. Si in acest caz are loc o separare, o diviziune. O parte din voi insiva nu se mai identifica cu restul.

*

Din acest moment, sunteti doi: Sinele si cui "Eul" este memoria, mentalul, "Sinele" este constiinta, *atman*.

*

• *

Ascultati ceea ce spun si - in acelasi timp - ascultati propriul vostru interior. Acest proces trebuie sa aiba loc in permanenta. Ceea ce spun se integreaza propriului vostru "eu", in ceea ce ati acumulat, in ceea ce stiti. Aceste cunostinte vor dori sa stie mai mult: ele sunt cele care pun intrebarea "cuma", ele sunt cele care cer metoda. Si daca v-as da o metoda, ea va va imbogati cunostintele. "Eul" vostru va fi intarit; va deveni mai informat.

In realitatea, eu nu pun accentul pe "eu"; eu nu ma adresez "eului" vostru. Daca el intervine, comuniunea va deveni imposibila. Va fi doar o simpla discutie, nu un dialog. Dialogul nu exista decat in cazul in care "eul" lipseste. Daca voi insiva sunteti prezenti, fara "eul" vostru, intrebarea "cum" nu se pune. Ceea ce spun vi se va parea ca un adevar sau o minciuna, ca un fapt sau o doctrina universala.

Ceea ce ma preocupa este crearea unei situatii, fie prin intermediul cuvintelor, fie prin tacere, fie incercand sa creez in voi haosul. Intentia mea este de a crea o situatie in care "Sinele" vostru sa se ridice la suprafata, in care sa iasa din "eu". Scopul meu este sa creez situatii in numar cat mai mare.

Iata un alt tip de situatie. Va spun lucruri absurde. Va vorbesc de indeplinirea unui lucru si - cu toate acestea - neg existenta oricarei metode. E absurd! Cum pot eu sa va vorbesc despre un lucru si sa afirm - in acelasi timp - ca lucrul respectiv nu poate fi exprimat? Insa numai o absurditate este ceea ce poate crea situatia. Daca ajung sa va conving, nu voi crea o situatie; convingerea respectiva va fi integrata "eului", cunostintelor voastre. Iar "eul" vostru va insista sa intrebe: cum? Care este metoda? Voi nega ca exista vreuna, dar voi continua sa vorbesc despre transformare. Atunci situatia pare atat de irationala, incat mentalul vostru este nemulțumit. Doar in acel moment regiunile care il depasesc pot iesi la suprafata.

Eu creez fara incetare situatii. Pentru intelectuali tocmai absurdul este cel care trebuie folosit ca situatie. Conștiinta nu apare decat intr-o situatie in care continuitatea este intrerupta. Absurditatea, caracterul irational al situatiei, sunt cele care trebuie sa creeze vidul, sunt cele care sunt in masura sa zdruncine si sa nelinisteasca individul astfel incat acesta sa devina constient.

imi amintesc de o intamplare din viata lui Buddha. Intr-o dimineata, pe cand intra intr-un sat, cineva ii spuse: "Cred in Fiinta Suprema. Spuneti-mi, va rog, unde este Dumnezeu?"

Buddha replica imediat: "Dumnezeu ou exista. Nu a existat niciodata si nu va exista niciodata. Incetati deci sa spuneti prostii!" Omul a fost socat, dar situatia fusese astfel creata.

Dupa amiaza, un alt om se apropie de Buddha si ti spuse: "Sunt ateu. Nu cred in Dumnezeu. Credeti ca exista? Ce aveti despus in legatura cu acesta problema?"

Buddha raspunse: "Numai Dumnezeu exista. Nimic nu exista In afara de el." Iar omul se lalbura.

Mai farau, in timpul serii, un al treilea om veni sa-l caute pe Buddha pentru a-i spune: "Sunt agnostic. Sunt in situatia nici de a crede nici de a nu crede in Dumnezeu. Spuneti-mi, exista sau nu un Dumnezeu?"

Buddha pastra tacerea. Iar omul fu complet zapacit. Dar exista un alt calugar, numit Anand, care nu il parasea niciodata pe Buddha absolut deloc si care era cel mai

tulburat din cei patru.

Dimineata Buddha spusese: "Nu exista Dumnezeu"; dupa amiaza spusese: "Numai Dumnezeu exista"; iar scara pastrase tacerea. Odata cu venirea noptii, Anand i se adresa lui Buddha spunand: "Inainte de a merge la culcare, va voi ruga sa raspundeti la intrebarea mea. Mi-am pierdut intreaga liniste sufleteasca. Nu mai stiu unde sunt. Ce inseamna raspunsurile absurde si contradictorii pe care le-ati dat?"

Buddha ii raspunse: "Niciunul din cele trei nu-ti era destinat. Atunci de ce le-ai ascultat? Fiecare din raspunsuri se adresa uneia din persoanele care m-au intrebat. Daca aceste raspunsuri au sadit in tine indoiala, e perfect. Insemna ca este raspunsul care iti trebuia."

Poi fi create asifel situatii. Un calugar zen creaza situatii In felul sau. Poaie va va imbranci afara din camera sau va va lovi peste fata. Pare absurd. Puneti o intrebare precisa si el va raspunde altceva. Cineva intreaba: "Care este Calea?" Iar calugarul zen va raspunde ca el nu se ocupa de Cale. Va spune de exemplu: "Priviti raul" sau, "Priviti acest copac! Ce mare e!" Aceste sunt raspunsuri absurde.

Mintea cauta continuata. Absurditatile ii provoaca teama. ii csic frica de ceea ce csic irational, de ceea ce este necunoscut. Insa adevarul nu este un subprodus al procesului intelectual. El nu se poate intelege nici prin deductie nici prin inductie. El nu este logic; el nu este o concluzie.

Eu nu va transmit nimic Eu nu fac decat sa creez situatii. Acestea fiind create, ceea ce nu este transmisibil poate fi transmis. Nu ma intrebati cum. Fiti. Daca puteti, fiti constienti; daca nu, fiti constienti de faptul ca nu sunteti constienti. Fiti atenti la ceea ce este. Si daca nu puteti fi, fiti atenti la neatenția voastra. Si 6ptul se va produce. El se produce.

Prin "crearea unei situatii absurde" aveti intentia sa semanati, intr-un fel sau uliul, confuzia? Care va fi rezultatul?

Omul traieste deja in confuzie. Din cauza confuziei, el s-a identificat cu ceea ce ii produce confuzia. Ea nu il mai deranjeaza. I-a devenit obisnuita. Noi suntem deja in interiorul confuziei! Nu putem trai linistiti daca nu cunoastem adevarul.

Confuzia este starea noastra normala de spirit. in consecinta, cand eu arunc in voi confuzia, de fapt *deranjez confuzia voastra*. Iar confuzia voastra este anulata. Cunoasteti, pentru prima data, linistea. Cand ma refer la

crearea unei situatii absurde, aceasta nu o fac pentru a ajunge la un rezultat, oricare ar G acesta; aceasta nu este decat o modalitate de a transmite un mesaj care este de fapt netransmisibil.

Ma intrebati: "Care va fi rezultatul?" Putem vorbi despre acest lucru, cu conditia sa nu luati drept adevar ceea ce spun. Trebuie sa dam cuvintelor un sens simbolic, poetic, mitic. Dupa parerea mea, toate scrierile religioase sunt mituri, si toate afirmatiile facute de o persoana care vorbeste in cunostinta de cauza sunt, intr-un anumit sens, inexacte. Ele sunt tablite indicatoare, nu adevarul. Tablitele trebuie sa fie uitate pentru ca adevarul sa poata fi revelat.

Exista trei cuvinte care indica limita dincolo de care domneste doar tacerea. Ele sunt: *sat* / *chit* / *anand*: existenta, constiinta, beatitudine. Experienta este una singura, dar cand o transformam intr-un concept o impartim in trei faze.

In existenta totala (*sat*), in totalitate, sunteti. Nu sunteti nici acesta nici acela; nu va identificati cu nimic. Este o stare de a fi, pur si simplu.

Al doilea concept este acela de constiinta (*chit*). Nu este vorba aici de mintea constienta. Aceasta nefiind decat un fragment al unui inconstient mai vast. De obicei, cand suntem constienti, exista un obiect al constientei. Constiinta este obiectiva, ca se raporteaza la ceva. Chit inseamna constiinta pura, constiinta libera. Nu mai exista obiect. Constiinta nu se bazeaza pe nimic; ea este infinita, pura.

Ultimul concept este *anand*, beatitudinea. Nu fericirea, nici bucuria ci beatitudinea. Fericirea presupune starea de tristete (amintirea acestei stari, contrastul). Si in starea de bucurie exista o anumita tensiune, a ceva de care trebuie sa ne eliberam, a ceva ce trebuie sa dispara. Beatitudinea inseamna o fericire independenta, este o bucurie care nu este inconjurata de un abis, o bucurie libera de orice tensiune.

Beatitudinea este punctul median: la o extremitate gasim bucuria, la cealalta tristetea. Este punctul median, punctul de transcendentia. Ea inchide in interiorul ei atat abisul durerii cat si culmea bucuriei. Bucuria are o culme, dar nu are abis, in timp ce durerea are profunzimi, profunzimi insondabile, dar nu are culme. Beatitudinea le presupune pe

amandoua, si le transcende pe ambele. Perfecta transcendentia a celor doua nu se poate face decat in punctul din mijloc.

Cei trei termeni: *sat* / *chit* / *anand*, traseaza limita: tot ceea ce putem spune si minimul pe care il putem experimenta. Este ultimul lucru exprimabil si punctul limita din care facem saltul inexprimabil. Iar acesta nu este un sfarsit, ci un inceput.

Satchitanand nu este realitatea ci expresia realitatii. Daca pastrati acest lucru in memorie nu se intampla nimic rau. Numai ca mintea uita, astfel incat cuvantul devine realitate. Se creaza doctrine si teorii in jurul lui. Iar saltul nu se face. Este ceea ce s-a intamplat in India. Exista o intreaga traditie tesuta in jurul conceptului de *satchitanand*. Dar realitatea nu este in el, realitatea il depaseste. Tot ceea ce poate fi spus este continui in aceste trei cuvinte, care trebuie considerate ca metafore, intreaga literatura religioasa trebuie inteleasa in parabole, in simboluri. Ea este o punere in cuvinte a ceea ce este - in realitate - inexprimabil.

Sa fiu sincer, nu-mi place sa folosesc termenul *satchitanand*. Imediat ce mintea stie ce se va intampla, incepe sa puna intrebari si sa aiba dorinte. Ea doreste *satchitanand*. Atunci isi fac aparitia instructorii, care raspund dorintei cu mani ras, cu tehnici, cu metode. Orice dorinta poate fi satisfacuta, iar cele care sunt absurde vor fi satisfacute prin absurditati. Acesta este modul in care se creaza teologiflc si maestrii guru.

Fiti intotdeauna vigilenți si nu transformati supremul, realizarea ultima in obiect al dorintei. Nu faceti din el o dorinta sau un obiectiv de atins, o destinatie a calatoriei. Supremul este aici, in aceasta clipa! El este deja foarte aproape, este vecinul nostru cel mai apropiat, dar noi facem eforturi pentru a dori ceea ce este departe. El este alaturi de noi, iar noi ne punem la drum, intr-un lung pelerinaj. El ne urmeaza asemenea unei umbre, dar noi nu il vedem, pentru ca privirea noastra scruteaza departarile orizontului.

Viata trebuie sa se scurga in fiinta. Lao Tse a spus: "Cautati, si veti pierde. Nu cautati, si gasiti."

Aceste trei notiuni apartin gandirii umane. Ele reprezinta Urnitele noastre. Noi construim o limita; Divinul insa este nelimitat. Lucrurile se intampla in felul urmator: noi putem privi cerul printr-o fereastră. Fereastră pare sa incadreze cerul, insa cerul nu are frontiere. El este infinit. Fereastră este cea care ii da o limita. Astfel, frumusețea, adevarul st bunatatea sunt ferestrele care ne permit sa aruncam o privire spre regiunile divine.

Personalitatea umana se imparte in trei straturi. in cazul in care predomina intelectul, Divinul ia forma adevarului Modul de abordare intelectuala utilizeaza fereastră adevarului, cadrul adevarului. Daca spiritul este afectiv (daca realitatea este perceputa prin intermediul inimii in locul intelectului), Divinul ia forma frumusetii. Aspectul poetic va apartine voua. insa acesta nu este decat un cadru. Intelectul inventeaza cadrul adevarului, emotia pe acela al frumusetii. Iar in cazul in care personalitatea nu este determinata nici de emotie nici de intelect, ci de actiune, cadrul devine bunatatea.

Aici, in India, sunt deci folositi acesti trei termeni. Bhakti yoga este calea devotiei si se adreseaza personalitatii afective; Dumnezeu estepercepui in calitate de frumusețe. Jnana yoga este calea cunoasterii; Dumnezeu este perceput in calitate de adevar. Iar *karma* yoga este calea actiunii; Dumnezeu csic perceput In calitate de bunatate.

insusi cuvantul Dumnezeu provine, in limba engleza, din "bun" (good si God). Acest cuvânt a avui o inQucnta considerabila, deoarece cea mai mare parte a omenirii are o personalitate in primul rand activa, nu una intelectuala, sau afectiva. Ceea ce nu inseamna ca intelectul sau afectivitate ii lipsesc in intregime, ci doar ca nu sunt factori esentiali, putini oameni au o personalitate cu adevarat intelectuala sau afectiva. Cei mai multi sunt - in primul rand - activi. Prin intermediul aqunii. Dumnezeu devine ceea ce este bun.

Dar exista, neaparat, si polul opus. Daca Dumnezeu este vazut ca bun, diavolul va fi vazut ca rau. Spiritul acliv il va percepe pe diavol ca rau, spiritul emotional ca urat iar spiritul intelectual ca si creatura a minciunii, a iluziei si a imposturii.

Adevarul, bunatatea si frumusețea sunt trei notiuni umane ce delimiteaza Divinul, care este in realitate nelimitat. Acestea nu sunt insusiri ale Divinului ca atare. Daca spiritul uman ajunge

10. FERESTRE SPRE DIVIN

In filozofia indiana, natura adevarului ultim este descrisa ca fiind adevar (satyam), frumusele (sondaram) si bunatate (shivam). Sunt acestea insusirile lui Dumnezeu?

Nu, acestea nu sunt insusirile lui Dumnezeu, termenii descriu cura il experimentam noi pe Dumnezeu. Ei nu apartin Divinului ca atare, ci sunt rezultatul perceptiei noastre. Divinul in sine nu se poate cunoaste El este format din toate insusirile luate deodata sau din niciuna. Dar, data fiind structura gandirii umane, Divinul ii este perceptibil prin trei ferestre: viziunea poate fi de frumusețe, de adevar sau de bunatate.

sa perceapa Divinul printr-o a patra dimensiune, aceasta devine - la randul ci - o insusire divina. Nu vreau sa spun ca Divinul nu este bunalaic, ci doar ca noi suntem cei care alegem si percepem aceasta insusire. Daca omul nu ar fi avut experienta traiirilor din lume, Divinul nu ar fi fost nici bun, nici frumos, nici adevarat. Natura divina ar fi fost exact aceeasi, insa aceste insusiri, care provin din perceptia noastra, nu ar fi existat. Insa putem, la fel de bine, sa percepem Divinul prin intermediul altor insusiri.

Nu stim daca animalele percep Divinul si cum percep ele lucrurile din jur. Ceea ce csic sigur insa este ca daca ele ar percepe Divinul, acest lucru nu s-ar produce in lermcni umani, ci intr-un mod cu totul diferit insusirile percepute nu ar mai fi aceleasi.

Cei la care predomina intelectul nu il pot percepe pe Dumnezeu ca frumos. Conceptul in sine este cu totul strain gandiriilor, in timp ce ud poet nu ar putea concepe adevarul altfel decat inimos. Din punctul lui de vedere adevarul nu poate avea un sens diferit. Adevarul este frumuseti; tot restul apartine domeniului intelectului. Pentru un poet sau un pictor, pentru o persoana care concepe lumea in termeni care vorbesc inimii, adevarul nu poate fi un lucru brut si lipsit de frumuseti, ele nu poate fi o categorie intelectuala.

Ca urmare, spiritul intelectual nu poate intelege spiritul afectiv, si invers. De unde frecventele neintelegerii si numeroasele definitii. Nu poate exista doar o singura definitie pcmru intreaga omenire. Adevarul trebuie sa va atinga in termenii pe care ii intelegeti. Definindu-l pe Dumnezeu, voi faceti parte integranta din definitia voastra. Definitia va apartine, deoarece Dumnezeu ca atare este de nedefinit. Astfel, cei care il vad pe Dumnezeu prin aceste irei ferestre despre care am amintit, se impun - oarecum - pe ei insisi, impun definitiile lor lui Dumnezeu.

*

» »

Pentru cei care au iranscens cele trei diviziuni in personalitatea lor, exista si posibilitatea de a vedea Divinul sub un al patrulea aspect, in India nu exista lermcn pentru a-

1 defini. Se numeste - pur si simplu - *turya* (al patrulea). Este un lip de constiinta care nu csic nici intelectuala, nici afectiva, nici activa, ci constiinta pura. Cerul nu mai este privit printr-o fercasta. V-ati intors acasa, si de acolo vedeti cerul nelimitat. Nu mai exista concepi, nici cadru.

Numai acest lip de constiinta poate intelege limitarile celorlalte trei. Ea intelege neintelegeria care domneste intre ele, la fel ca si similitudinile care exista intre frumuseti, adevar si bunatate. Numai acesta intelege si este tolerant, in timp ce celelalte trei nu fac altceva decat sa se certe.

Toate religiile provin din una din cele trei lipuri de constiinta. Si ele nu au incetat niciodata sa se certe. Numai Buddha nu a luat pane la acest conflict. El se baza pe al patrulea tip de constiinta, deoarece spunea: "E absurd. Dimensiunile voastre nu se bazeaza pe insusirile divine, ci pe ferestrele voastre. Cerul in sine nu se schimba niciodata, oricare ar fi fereastra prin care l-ati privi,"

insusirile nu sunt divine. *Noi le percepem ata*. Daca am distruge ferestrele prin care privim, ne-am gasi in fata unui Divin fara insusiri, un Divin nirguna. Am fi realizat transcenderea insusirilor, si - in acest caz - fenomenul de proiectie nu mai intervine.

De la acest nivel este dificil sa se mai poata spune ceva. Cand vorbim despre Divin, acest lucru se poate face din cauza prezentei ferestrelor. Ceea ce spunem in cazul respectiv se refera de fapt la ferestre si nu la cer. Dincolo de ferestre cerul este atat de vasl, atat de nelimitat... Este de nedefinit Nici un cuvnt nu il mai poaic descrie: toate teoriile sunt inadecvate.

in consecinta, oricine cunoaste a! patrulea lip de constiinta pastreaza tacerea. Iar daca vorbeste, o face in termeni absurzi, ilogici, irationali. Se contrazice pe c] insusi. Prin contradictie incerca sa arate ceva. Nu sa spuna, ci sa arate ceva.

Wittgcnstcin a facut aceasta distinctie. El a spus ca exista adevaruri exprimabile st altele - care nu pot fi decat indicate. Un lucru se poale defini in masura in care el exista printre altele. Putem, in acest caz, sa-t punem in legatura cu acestea, sa ti comparam cu ele. De exemplu, putem spune intotdeauna ca o masa nu este un scaun. Ea se poate defini in raport cu un alt lucru. Ea are limite, dincolo de care incepe un alt lucru. In realitate, ceea ce a fost definitii, sunt limitele. O definitie este

echivalenta cu limitele, dincolo de ele fiind inceputul unui alt lucru.

Dar nu putem spune absolut nimic despre Divin. El este totalitatea si, ta consecinta, este liber de frontiere. Dincolo de el nu mai este inceputul unui alt lucru. Nu mai este "altceva". Divinul este fara frontiere, deci de nedefinit.

Al patrulea tip de constienta nu poate decat sa arate, nu poate decat sa indice. De unde si misterul care il inconjoara. Si este cel mai autentic, deoarece nu este denaturat de perceptia umana. Toti marii sfinti s-au multumit sa indice; ei nu au spus absolut nimic. Ca acestia sunt Iisus, Buddha, Mahavira sau Krishna, nu are importanta. Ei nu au spus nimic; ei erau ca un deget care arata spre Luna.

Dar permanenii pericol este ca voi va incapatanati sa nu vedeti decat degetul. Degetul nu prezinta nici un interes. Daca vreti sa vedeti Luna, trebuie sa-l uitati in intregime.

Acelasi pericol exista si in ceea ce priveste Divinul. Vazand indicatia, voi o confundati cu adevarul. Si intreaa intentie c falsificata. Degetul nu este Luna, sunt doua lucruri cu toii distincte. Degetul poale arata spre Luna, dar trebuie sa evitam sa ne oprim asupra lui. Daca hindusii nu pol uita Gita, iar crestinii Biblia, ei trec pe langa tinta. Nimic nu mai are sens, lotul devine inutil si oarecum nereligi-os, anli-religios.

Cand ne aflam in cautarea Divinului, trebuie sa fim atenti la propriul nostru mental. Daca modul vosiru de abordare se realizeaza prin intermediul mentalului, veti vedea Divinul ca printr-o prisma. Daca va indreptati spre Divin in absenta mentalului, fara voi insiva, fara nimic din ceea ce este uman; daca mergeti spre El in calitate de vacuitate, vid, neant (rara idei preconceptuate, fara sa doriti sa vedeti lucrurile Intr-un anumitfel), veti intalni un Divin fara insusiri. Toate insusirile pe care i le atribuim provin din ferestrele noastre umane: noi suntem cei care ii ho-taram insusirile.

Vreti sa spuneti ca nu este neaparata nevoie sa vedem cerul printr-o fereastră?

Da. Totusi, este mai bine sa priviti cerul printr-o fereastră decat sa nu ii priviti deloc

Cum sa facem (fiind intr-o camera) pentru a vedea cerul

nelimitat?

Puteti trece dincolo de fereastră, insa nu trebuie sa ramaneti in fota ferestrei. in caz contrar, ca va ramane intre voi si cer. Trebuie ca ea sa fie in urma voastra. Trebuie trecut de ea, trebuie depasita.

Cand ne aflam in fata cerului nelimitat, cuvintele lipsesc. Ele revin imediat ce ne intoarcem in camera.

Da, acest lucru se intampla, dar nu veti mai fi la fel ca inainte. Ati cunoscut ceea ce este fara structuri, ceea ce este infinit. Chiar si in prezenta ferestrei, stiti ca pentru cer nu cxisia un cadru. Nu va mai puteti insela. Chiar daca fereastră este inchisa si in camera se face intuneric, stiti ca nesfarsitul cer este acolo si nu mat puteti fi ca inainte.

Imediat ce ati cunoscut infinitul, sunteti infinitul. Noi devenim ceea ce am cunoscut, ceea ce am perceput. Imediat ce ati cunoscut ceea ce este fara limite, fara frontiere, deveniti voi insiva - intr-un anumit sens - fara limite. Cand cunoasteti un lucru, sunteti acel lucru, in cazul in care veti cunoaste dragostea, sunteti dragostea; In cazul in care veti cunoaste rugaciunea, sunteti in stare de rugaciune; in cazul in care veti cunoasic Divinul, sunteti Divinul. Cunoastere insemna implinire; a cunoaste este a fi.

Cele trei ferestre se unesc intre ele?

Nu. Fiecare fereastră ramane asa cum eslc. Nu fereastră este ceea ce s-a schimbai, ci voL Persoana afectiva iese si intra prin fereastră frumusetii, dar de acum inainte nu va mai nega existenta celorlalte ferestre; ea nu va mai fi contra lor. Ea va intelege. Ea va sti ca cxisia si alte ferestre care se deschid spre acelasi cer.

Imediat ce ati fost sub cer, sliti ca si celelalte ferestre apartin aceluiasi spatiu. Puteti sau nu folosi alte fereslre. Voi sunteti cei care decideti. Nu este ceva indispensabil -o singura fereastră este suficienta. Cei care suni ca Ramakrishna vor merge poate la alte ferestre, pentru a fi siguri ca peste tot cerul este acelasi.

Dar nu este cu adevarat necesar. A cunoaste cerul este suficient. Cei care fsi pun intrebari, cei care sunt curiosi, vor trece prin alte ferestre. Unii o fac, altii nu. Un lucru este sigur:

cei care au cunoscut cerul deschis nu mai neaga existenta diverselor ferestre si a diverselor modalitati de abordare. Ei vor confirma faptul ca toate ferestrele duc spre aceeași tinta. Asemenea persoane au un spirit religios, nu sectar. Spiritul sectar ramane în fata ferestrei; spiritul religios a depasit-o.

Ferestrele sunt în număr infinit. Cele despre care am vorbit sunt tipurile principale, dar nu singurele. Exista numeroase alte combinatii.

Exista cate o fereastră pentru fiecare tnxstiinfa, pentru fiecare fiinta umana?

Da. într-un anumit sens, fiecare ajunge la Dumnezeu printr-o fereastră specifica. Fiecare fereastră este fundamental diferita de toate celelalte. Ferestrele, sectele, sunt nenumarate. Fiecare fiinta umana este propria ei secta. Nici un creștin nu este identic cu oricare altul, exista o diferenta la fel de mare între unii si alții ca între creștinism si hinduism.

Odata ce va aflati în fata cerului, stiti ca diferentele nu provin din voi, ele sunt specifice locului în care ati stat. Ele sunt în casa în care ati trait, în ceea din care ati privit si perceput lucrurile, dar nu în fiinta voastra ca atare.

Când ajungeti în fata cerului, intelegeti ca ati facut întotdeauna parte din el. Cerul vazut din interiorul casei este identic cu cel vazut din exterior. Odata ce am parasit-o, stim ca barierele nu erau reale. Nici chiar un zid nu reprezinta o limita pentru cer; el nu a impartit absolut deloc cerul. Zidul creaza impresia divizarii cerului; ca aceasta casa este a mea, si cealalta a voastra, ca exista un cer în casa mea, si unul în casa voastra. Dar imediat ce cunoasteti cerul în sine, impartirile - diferentele - dispar. Individul ca atare a disparut. Valul nu mai este, ramane doar oceanul. Va reintoarceti în casa voastra, dar -de acum - fara sa mai cxisie o diferenta între cer si voi.

Separe ca nu au existat decat foarte putini crestini care sa fi ajuns sub cerul liber, de unde sa fi revenit cu astfel de concepii. Sunt cativa: sfantul Francisc Eckhart, Bohme...

Ei nu au vorbit despre acelasi cer, nu?

Nu aveau cum sa o faca. Cerul era acelasi, însa descrierile lor suni obligatoriu diferite. Ceea ce esic identic e obiectul descrierilor lor.

Peniru cei care nu cunosc obiectivul descris, descrierea reprezinta totul. În acest caz, diferentele sunt enorme. Ceea ce este descris nu esic decat o selectie, o alegere. Nu se poate descrie tot. Si ceea ce este redat prin scris este lipsii de viata.

Sfantul Francisc nu poate face aceeași descriere ca si Mahomed, deoarece descrierea nu provine din cer, ci din structura, din individualitate. Ea provine din minte: din memorie, din educatie, din experienta; ea depinde de cuvinte, de Urabaj, de secta, de modul de viata. Toate acestea o modeleaza. Din motive ce tin de intelegere, o descriere nu este niciodata strict individuala, ea tine cont de comunitate; altfel ar fi un esec total

Daca imi descriu experienta într-un limbaj care imi este propriu doar mie insumi, nimeni nu va intelege despre ce vorbesc. Când am cunoscut cerul, eram absolut singur. Limbajul, cuvintele, erau absente, însa ceea ce spun este destinat celor care nu cunosc cerul. Trebuie deci sa vorbesc limba lor, trebuie sa recurg la un limbaj pe care il foloseam înainte de experienta mea.

Sfantul Francisc foloseste un limbaj creștin. După parerea mea, religiile nu se deosebesc între ele decat prin limbaj. Creștinismul este un limbaj specific inventat de Iisus Christos. Hinduismul esie un alt limbaj, iar buddhismul un altul. Numai ca, atunci când nu cunoastem decat limbajul, când nu am facut experienta, diferentele între o religie ti alte suni - obligatoriu - urias.

Iisus vorbea de "împaratia tui Dumnezeu", deoarece folosea termeni inteligibili pentru auditoriul sau. Cuvantul 'împaratie' era inteles de unii si nu era inteles de alții. Apoi a urmat crucea, evenimentul crucificarii. Cei care il intelegeau pe Iisus stiau ce intelegea el prin "împaratia lut Dumnezeu"; ceilalti au crezut ca se refera la împaratia de pe pamant.

Iisus nu ar fi putut sa foloseasca același vocabular ca Buddha. Aceasta din urma n-a vorbit niciodata de "împaratia lui Dumnezeu" din mai multe motive. Iisus provenea dintr-o familie saraca, astfel încat limbajul sau era acela al unui om

din clasa lui sociala. Pentru un om sarac, cuvantul 'imparatie' este foarte semnificativ. Pentru Buddha insa, care era print, nu era cazul. Buddha a devenii cersetor iar Iisus a devenii rege. Nu putea fi altfel. Tocmai polul opus devine semnificativ. Polul necunoscut traduce necunoscutul. Pentru Buddha a cersii era un lucru absolut necunoscut; ci lua deci forma necunoscutului, forma cersetorului. După parerea sa, *bhikkhu* (cersetorul) deveni cuvantul cel mai incarcat de sens.

Bhikkhu este un cuvânt ieșit din uz în India, unde exista un număr incalculabil de cersetori. În locul său, se folosește cuvântul *swami* (maestru). Cel care devine un *sannyasin*, care renunță la lume, devine un *swami*, un maestru. Însa când Buddha s-a retras din lume, el a devenit un *bhikkhu*, un cersetor. Pentru Buddha, acest cuvânt avea un sens pe care Iisus nu putea să i-l dea.

Iisus folosea termeni pe care îi împrumutase din cultura iudaică. Ope-
-ridicări pe ici pe colo, dar nu putea să schimbe limbajul în sine, caz în care nimeni nu l-ar fi înțeles. Deci, dintr-un anumit punct de vedere, el nu era creștin, în timpul sfântului Francisc, cultura creștină își dezvoltase propriul ei limbaj. În virtutea acestui fapt, putem spune că sfântul Francisc era mai creștin decât însuși Christos. Christos a rămas iudeu; întreaga sa existență a avut loc în conformitate cu modul de a trăi iudaic. Nu ar fi putut să fie altfel.

Dacă sunteți creștini prin naștere, creștinismul risca să nu fie prea sugestiv pentru voi. Poate nu sunteți deloc sensibil la el. Cu cât cunoașteți mai bine limbajul său, cu atât acesta va deveni mai indiferent. Nu mai percepeți misterul. Pentru un creștin, starea de spirit hindusă prezintă o atracție, o semnificație mai mare. Fiindu-i necunoscută, ea exprimă în primul rând necunoscutul.

După parerea mea, este mai bine să nu se rămână la religia de origine. Atitudinile și credințele care provin din educație, trebuie să fie refuzate, în caz contrar aventura nu va începe niciodată. De asemenea, nu trebuie nici să rămânem în locul de naștere, ci să mergem în regiuni necunoscute și să experimentăm bucuria vieții care rezultă de aici.

Se întâmplă să nu putem înțelege tocmai lucrul care

creдем că îl cunoaștem cel mai bine. Astfel, un creștin crede că a înțeles creștinismul, iar aceasta convingere devine o barieră. Un buddhist crede că înțelege buddhismul, deoarece cunoaște această religie, și însăși impresia lui de a o înțelege se transformă într-o limită. Numai necunoscutul poate deveni magnetic, ocult, esoteric.

Circumstanțele nașterii trebuie depășite. Dacă ne-am născut creștini sau hindusi, acest fapt se datorează circumstanțelor. Nu trebuie să rămânem legați de condițiile de naștere. În ceea ce privește religia, trebuie

să renăștem. Mergeți spre zonele necunoscute, acolo unde va aștepta extazul, unde începe explorarea.

Între anumite sensuri, religiile sunt complementare. Ele trebuie să se sprijine între ele, să se accepte între ele. Creștinii, hindușii, evreii, trebuie să cunoască extazul convertirii. El este cel care pune bazele transformării. Fiecare occidental care vine în Orient învață ceva. Starea de spirit orientală este atât de diferită de a noastră, încât el nu o poate încadra în clasificările care îi sunt familiare. Ea este atât de opusă lucrurilor care îi sunt obișnuite, încât pentru a o înțelege trebuie să se schimbe.

Căzul invers este la fel de adevărat, *trebuie* să de adevărat. Orientalul trebuie să fie alături de receptiv încât necunoscutul, neobișnuitul să provoace în el schimbarea.

În India ar fi imposibil să se creeze o religie ca și creștinismul. Noi nu am putea elabora o teologie, fonda biserica. Vaticanul. Noi am construit temple, dar nu avem o biserică. Spiritul oriental este în esență sa, illogic, astfel încât el este - dintr-un anumit punct de vedere - haotic. El este obligatoriu individual, și nu are calități de organizare.

Un preot catolic este ceva foarte specific. El a fost educat în scopul de a se integra într-o organizație. El este o verigă într-o ierarhie. Și aceasta funcționează. Biserica fondată, ierarhia, au un caracter logic, și în acest fel creștinismul s-a putut răspândi în lume.

Hindușii nu au încercat niciodată să convertească pe nimeni. Chiar dacă cineva s-a convertit de la sine, hinduismul este foarte rece în privința lui, Hinduismul nu este o religie

care sa aiba simtul convertirii si al organizarii. Ea ignora clerul in sensul catolic al acestui termen, Calugarul hindus este un individ care exista; el nu apartine unei ierarhii, nici unei biserici formate. El este fara radacini. Din punct de vedere pamantesc, modul lui de abordare pare - cu siguranta - un esec, dar din punct de vedere individual, al profunzimilor intime, acesta este -dimpotriva - o reusita asigurata.

Vivckananda era foarte atasat crestinismului. El a creat ordinul lui Ramakrishna, care se inspira din cultul catolic. Aceasta modalitate este foarte straina Orientului; ea este tipie Occidentala. Vivekananda nu avea deloc un spirit Oriental. Si lot asa cum spun despre Vivekananda ca era Occidental, tot astfel spun despre maestrul Eckhart si sfantul Francisc ca sunt -in esenta lor - Orientali.

Iisus insusi era Oriental; crestinismul, dimpotriva, este Occidental. Iisus avea un spirit fundamental Oriental; el era conira bisericii, contra organizarii. La acest nivel este conflictul.

Spiritul Occidental functioneaza in termeni ai logicii, ai ratiunii, ai sistemului, a dovezilor. El nu poate merge In profunzime, el ramane la suprafata; el are tendinta de expansiune dar nu de identitate.

Religiile organizate suni deci, peniru noi, an val Ele trebuie sa dispara pentru ca noi sa putem vede a cerut

Da. Ele acopera fereastră. Sunt obstacole.

Spiritul Occidental va trebui sa creasca, ta fel ca si aceia orientat?

Spiritul Occidental poate cunoaste reusita in stiinte, dar nu in constiinta religioasa. De fiecare data cand se naste un spirit religios, chiar si in Occident, el este Oriental. La Eckhart, la Bohrae, insusi felul gandirii este Oriental. De fiecare data cand se naste un spirit stiintific in Orient, el este obligatoriu Occidental. Orientul sj Occidentul nu suni deci spatii geografice. Occident insemna aristotelian si Orient ne-aristotelian; Occidentul insemna echilibru iar Orientul ne-echilibru; Occidentul insemna rational si Orientul irational.

Tertullian figureaza printre spiritele cele mai Orientale

din Occident. El a spus: "Cred in Dumnezeu pentru ca e imposibil sa crezi. Cred in Dumnezeu pentru ca e absurd." Iata insasi baza spiritului Oriental: pentru ca e absurd. Nimeni nu spune acest lucru in Occident. Se spune ca nu trebuie crezut un lucru decat daca este rational. in caz contrar, este numai o credinta, o superstitie.

Maestrul Eckhart avea, la randul lui, o gandire Orientală. El a spus: "Daca voi credeti in posibil, aceasta nu este o credinta. Daca voi credeti in dovada, acesta nu este un fapt religios. Posibilul si dovada apartin stiintei. Ceea ce depaseste gandirea nu vine asupra voastra decat daca voi credeti in absurd." O asemenea conceptie nu este Occidentala, ci Orientală.

Confucius avea, el insusi, un mod de gandire Occidentala. Occidentalii il pot intelege, Insa nu-l pot intelege pe Lao-Tse. Lao-T^e a spus: "Nefiresc este cel care se limiteaza doar la ratiune. A fi rational, rezonabil, nu este suficient. Irationalul trebuie sa aiba locul sau. Ceea ce este, simultan, rational si irational, este cumpatat."

O gandire perfect rationala nu este echilibrata. Ratiunea are, la randul ei, coltul ei intunecat de irationalitate. Copilul se nasie intr-o

matrice obscura. Florile se nasc In intuneric, cu radacinile ingropate in pamant. Obscuritatea nu trebuie sa fie refuzata; ea constituie bazele. Ea reprezinta ceea ce este mai semnificativ, mai bogat In viata.

Gandirea Occidentala trebuie sa contribuie la munca terestra prin stiinta, nu prin religie. Gandirea Orientală, la randul ei, nu isi poate duce contributia decat in domeniul religiei. Stiinta si religia se completeaza. Daca putem sa intelegem simultan diferentele lor si complementaritatea lor, va rezulta o cultura mondiala valabila.

Daca avem nevoie de concursul stiintei, ne adresam Occidentului. Dimpotriva, daca Occidentul creaza o religie aceasta nu poate fi decat o teologie, in Occident, se gasesc dovezi pentru a se convinge de existenta lui Dumnezeu. A se convinge de existenta lui Dumnezeu este un lucru de neconceput in Orient Nu putem dovedi existenta lui Dumnezeu. Dorinta in sine este lipsita de sens. "Tot ceea ce este demonstrabil, nu este Dumnezeu, ci o concluzie stiintifica. Pcnru Orient, Divinul nu poate & demonstau

Candva veti plictisi de demonstratii, taceti saltul in experienta, in Divin.

Gandirea Orientală nu poate fi altfel decât pseudo-stiintifică, la fel cum gândirea Occidentală nu poate fi decât pseudo-religioasă. In Occident, voi nu :iii creat decât o vastă teologică, nu și o tradiție religioasă. In același fel, de fiecare dată când facem eforturi științifice în Orient, noi nu creem decât tehnicieni, și nu oameni de știință, oameni care au o cunoaștere științifică, în nici un caz inovatori, creatori.

În consecință, venind în Orient, uitați gândirea voastră occidentală, altfel nu veți înțelege nimic, și veți lua această neînțelegere drept înțelegere. Starea de spirit de aici este diametral opusă celei ce va fi proprie. Și numai polii opusi sunt complementari, ca principiul masculin și cel feminin.

Gândirea orientală este feminină, ceea ce Occidentului este masculină. Aceasta din urmă este masculină. Logica este neapărat agresivă, violentă. Gândirea religioasă este receptivă, la fel ca o femeie. Ea nu poate decât să-l primească pe Dumnezeu, nu să-l inventeze sau să-l descopere. Trebuie să fie la fel ca o femeie: total receptivă, deschisă, în stare de așteptare. Este ceea ce înțelegem prin meditație: a fi deschis și în stare de așteptare.

Ramakrishna a spus că modalitatea de abordare bhakti ar fi cea mai bună pentru epoca noastră. Este adevărat?

Nu. Ramakrishna a spus că bhakti yoga era modul de abordare cel mai potrivit, pentru că așa era pentru el. Era fereastra fundamentală

datorită căreia ci a ajuns sub cerul liber. Nu se pune problema unui mod de abordare care să fie sau nu potrivit unei epoci determinate. Este de neconceput să gândim în acești termeni.

Secolele par a fi contemporane. Noi parem să fim la fel, dar poate că nu este așa. Poate că cu traiesc cu douăzeci de secole în urmă. Nimic nu aparține doar trecutului. Pentru unii, trecutul este prezentul. Nimic nu aparține numai viitorului. Pentru unii, viitorul este prezentul. Și nimic nu aparține doar prezentului. Pentru o anumită persoană prezentul este trecutul, pentru o altă prezentul este cel care va veni. În consecință, nu se poate afirma nimic categoric în legătură cu epocile ca atare.

Ramakrishna avea un spirit devotional. El l-a atins pe Dumnezeu prin rugăciune și prin iubire - prin devotiune. Astfel s-a realizat el, și a crezut că această cale era adecvată pentru toată lumea. El nu putea să înțeleagă cât de dificilă ar putea să fie pentru alții. Oricât de multă Compasiune am avea, îl vedem întotdeauna pe celălalt prin filtrul propriilor noastre experiențe. Astfel, pentru Ramakrishna, calea pare să fie *bhakti yoga*: yoga devotiunii.

Dacă vrem să gândim în termeni de epocă, putem spune că epoca noastră este cea mai intelectuală, cea mai științifică, cea mai tehnologică - cea mai puțin devotională, cea mai puțin afectivă. Ceea ce Ramakrishna crede că i se potrivește lui, era - fără îndoială - potrivit pentru cei care gravitau în jurul său, însă el însuși nu a atras niciodată multă lume. Prin gândirea sa, el se situează în categoria ne-tehnologică, ne-științifică. Era un om simplu, fără educație, necunoscând nimic din lume în sens larg, astfel încât învățătura să trebuie înțeleasă în funcție de limbajul satului său. El nu își putea imagina viitorul. Facea parte, înainte de orice, din lumea satului, acolo unde intelectul nu conta, și unde emoția era totul. El nu este un om al timpurilor noastre. Ceea ce spunea era foarte potrivit pentru lumea în care trăia, dar nu este aplicabil lumii în care trăim noi.

Cele trei tipuri de spirit: intelectual, activ și afectiv au existat întotdeauna. Va exista întotdeauna un echilibru între ele, la fel cum există întotdeauna un echilibru între masculin și feminin. Acesta nu este niciodată rupt pentru multă vreme. Și dacă este, el nu va întârzia să se refacă.

În Occident acest echilibru este rupt. Intelectul predomină. Când Ramakrishna spune: "Devotiunea este calea epocii noastre", cuvintele sale pot avea un ecou în voi tocmai din această cauză. Dar Vivekananda a susținut faptul contrar. Cum echilibrul a fost pierdut și în Orient, Vivekananda a fost - în primul rând - un taieftxkual. Doar pentru a face pereche cu extrema care predomină. Este vorba, într-un anumit fel, de o complementaritate

Ramakrishna aparținea tipului de spirit afectiv, iar principalul său discipol tipului de spirit intelectual. Nu putea fi altfel. Femininul și masculinul formează un cuplu. Ramakrishna este abiolul feminin: neagre-sr»-, receptiv.

Problema sexului nu se gaseste doar in domeniul biologic, ci «peste tot in orice domeniu, cand exista o polaritate, exista si sex si atractia contrariilor.

| Vivckananda nu a fost atras niciodata de intelectuali, nu ar fi avut cum nu era opusul lor polar. Bengalul avea mari intelectuali. Viveka-nanda i-a vizitai, si s-a intors acasa cu mainile goale. Ramakrishna era onid cel mai putin intelectual («care il putea intalni. Elcra tot ceea ce Vivekananda nu era, lot ceea ce el caula sa fie.

i Vivekananda era exact opusul lui Ramakrishna. in consecinta, ceea ce a invatat el in numele lui Ramakrishna nu este in conformitate cu gandirea acestuia. Ca urmare, cei care ajung la invatatura lui Rama-krishna prin Vivekananda, nu o pot intelege deloc. Cei care inteleg interpretarea pe care a dat-o Vivekananda sunt incapabili sa-l inteleaga tocmai pe Ramakrishna. Interpretarea este realizata prin polul opus.

Cei care spun: "Fara Vivekananda nu am fi puiut sa-l cunoastem pe Ramakrishna", au oarecum dreptate. Aceasta nu ar fi putut fi niciodata accesibil lumii fara Vivekananda. Numai ca, tot ceea ce ajunjem sa cunoastem din Ramakrishna prin intermediul lui Vive-kananda este fundamental fals, o interpretare gresita, in masura in care spiritele lor se opun unul altuia. Ramakrishna nu discuta nicio-daia, Vivckananda face acest lucru. Primul esta incult, al doilea era un om educat. Ceea ce Vivckananda a spus despre Ramakrishna nu este decat reflectarea propriei sale fiinte. Nimic nu este autentic - si nici tu poate fi.

Todeauna lucrurile s-au intamplat asa, tot asa se vor petrece si in continuare. Buddha atrage oameni care se afla la polul opus. Mahavi-lisus ii atrag pe cei care, din punct de vedere spiritual, apartin celui alt sex. Iar acesti poli opusi creaza organizatia, ordinul. Ei incep sa interpreteze in mod rational. Discipolii insisi falsifica gandirea maestrului lol Astfel se intampla, si nu putem schimba nimic.

11. INTREBAREA CORECTA

Nu puneti intrebari teoretice. Teoriile rezolva putine lucruri, ele seamana mai multa confuzie Daca nu ar exista teorii, ar fi mai putine probleme. De fapt, intrebarile provin din faptul ca exista teorii

Nu puneti nici Intrebari filozofice. Acestea nu sunt intrebari decat in aparenta. De aceea ele nu au putut primi niciodata raspuns. O intrebare care este intr-adevar o intrebare, primeste un raspuns. in caz contrar, ea nu este decat o confuzie lingvistica, si nu poate primi niciu-nul. Filozofia¹ s-a incapatanat sa puna intrebari de mai multe secole, insa chiar si

in zilele noastre - intrebarea ramane aceeaasi. Chiar daca dam un raspuns unei intrebari filozofice, acesta nu este niciodata un raspuns, deoarece problema in sine este falsa. Ea nu este destinata sa primeasca un raspuns, fiind astfel conceputa incat, in realitate, nici un raspuns nu este posibil

Nu puneti, in nici un caz, intrebari metafizice. De exemplu, daca intrebati cine a creat lumea, nimeni nu va poate raspunde. intrebarea voastra este absurda. Nu datorita faptului ca intrebarile metafizice nu sunt intrebari reale, insa nu le putem da un raspuns. Le putem rezolva, dar nu le putem raspunde.

Puneti intrebari personale, intime, existentiale. Trebuie sa intelegeti ce vreti intr-adevar sa stiti. Este acesta un lucru care are un sens pentru voi? Daca vi se raspunde, se va deschide oare o noua dimensiune in voi? Existenta voastra va fi oare imbogatita? Fiinta voastra va fi transformata intr-un fel sau altul? Doar altfel de intrebari sunt religioase.

Religia se ocupa de probleme, nu de intrebari. O intrebare poate proveni din simplul fapt al curiozitatii, in timp ce o problema este intima si personala. Ea va priveste pe voi: voi sunteti problema. Pe cand intrebarea si voi - sunt doua lucruri distincte. Deci inainte de a intreba,

indiferent

ce, patrundeti profund in interiorul vostru pentru ca intrebarea sa fie intima si personala pentru ca ea sa se refere la un punct care nu este clar pentru voi, in care sunteti implicati voi insiva. Numai in acest caz veti primi un ajutor.

* * •

Destinul nostru este determinat dinainte?

Destinul nostru este - simultan - determinat dinainte si nu. Cele doua raspunsuri sunt corecte, si asa se intampla pentru toate intrebarile ce se refera la viata.

Dintr-un anumit punct de vedere, totul este determinat dinainte. Este cazul a tot ceea ce este fizic, material, a tot ceea ce este mental. Exista insa o parte a fiintei voastre unde nimic nu este determinabil sau previzibil. Esic constiinta.

Daca va identificati cu corpul vostru si cu existenta voastra materiala, alunei viata voastra este determinata, in aceeaasi masura, de legea cauzei si efectului. Sunteti ca o

masina. insa, in cazul in care nu va identificati cu existenta voastra materiala, aici cu corpul vostru, nici cu mintea voastra (daca va percepeti ca distinct si diferit de corp si de minte, ca fiind superior lor si transcendent), atunci constiinta voastra este transcendentă si este libera de predestinare. Ea este spontana, libera. Constiinta daruieste libertatea, materia aduce cu sine sclavia. Deci, predestinarea exista sau nu, aceasta depinde de voi. Daca spuneti: 'Eu nu sunt decat corpul meu', viata voastra este in intregime determinata.

Cei care spun ca omul nu este decat un corp nu pot sa pretinda ca predeterminarea nu exista. De obicei, cei care nu cred in existenta constiintei, nu cred nici in predeterminare, in timp ce aceia care au un spirit religios si cred in constiinta, de obicei cred in predeterminare. in consecinta, cuvintele mele pot parea foarte contradictorii, dar in realitate nu sunt deloc asa.

Cei care sunt constienti cunosc libertatea, deoarece numai fiintele spirituale pot spune ca nimic nu este determinat. Dar acest lucru nu il puteti intelege decat in cazul in care nu exista nici un fel de identificare cu corpul. Daca va ganditi ca duceti doar o existenta materiala, nu exista nici o libertate posibila. in materie, libertatea este imposibila, materia insemnand ceea ce nu poate fi liber. Ea este prizoniera lantului cauzal.

Cel care ajunge la constiinta, la iluminare, paraseste in intregime tinutul cauzalitatii. in cazul lui, totul este imprevizibil. Nu puteti afirma nimic despre el. El traieste o viata noua in fiecare clipa; existenta sa devine atomica.

Existenta voastra este un fel de lant din care fiecare veriga este determinata de trecut. Viitorul vostru nu este propriu-zis viitor, ci un subprodus al trecutului. Trecutul este cel care determina, modeleaza, formuleaza si conditioneaza viitorul vostru. Din acest motiv, el este previzibil.

Skinner spune ca existenta este la fel de previzibila ca orice altceva. Singura dificultate provenind din faptul ca noi nu am conceput inca mijloacele care sa ne permita sa cunoastem intregul trecut. Pentru cazul persoanelor asupra carora Skinner si-a realizat experientele, are dreptate: existenta lor este, in cele din urma, previzibila. Aceste experiente s-au facut cu anumite persoane, iar Skinner si-a dat seama ca erau toate fiinte mecanice, ca nu exista in ele nimic care sa fie asimilabil libertatii.

Dar studiul sau este limitat. Nici un Buddha nu a imral in laboratoarele sale pentru a se supune experientelor sale. Daca exista, chiar si numai o singura fiinta care sa fie libera, care sa nu fie nici mecanica, nici previzibila, toata teoria lui Skinner se prabuseste. Daca in toata istoria speciei umane, gasim o singura fiinta libera si imprevizibila, omul este potential liber si imprevizibil.

Libertatea exista sau nu, in functie de modul in care puneti accentul: asupra constiintei sau asupra corpului. Daca sunteti in intregime orientat catre exterior, intreaga voastra viata este determinata. Sau aveti o viata interioara? Nu raspundeti imediat. Nu spuneti: "Sunt Sinele". Daca simtiti ca nu se misca nimic in interiorul vostru, admiteti acest lucru. Corectitudinea voastra va fi primul pas pe care il faceti in sensul libertatii interioare care genereaza constiinta.

Daca intrati in profunzimile voastre, veti remarca faptul ca tot ceea ce sunteti provine in intregime din lumea exterioara: corpul vostru si gandurile provin din ea, chiar si eul vostru provine din mediu. De aceea va pasa atat de mult de parerea celorlalti, de aceea sunteti in intregime sub dominatia lor. Opinia lor asupra voastra se poate modifica in fiecare clipa. Eul vostru, corpul vostru, gandurile voastre, provin de la ci. Si lucrurile prezentandu-se astfel, ce este interior? Suniet format din numeroase straturi de acumulari provenite din lumea exterioara. Daca

va identificati cu aceasta personalitate mostenita de la altii, totul va este determinat.

Fiti constienti de toate lucrurile din voi care provin din exterior, avand grija sa nu va mai identificati cu ele. Si va veni o zi fn care toate acestea vor disparea. Vetii li Inir-un spatiu gol. Si acest spatiu gol este ceea ce separa exteriorul de interior, este poarta.

Ne este atat de frica de neant, atat de frica de a fi goi, incat ne agatam de acumulările noastre provenite din lumea exterioara. Trebuie sa avem curajul sa nu ne mai identificam cu ele si sa ramanem In spatiul gol. in caz contrar, veti continua sa va indreptati spre exterior, sa va ocupati de un lucru sau altul si sa fiti satisfacuti. Clipa in care domneste absenta, neantul, este o clipa de meditatie. Daca aveti curajul sa ramaneti in ea, intreaga voastra fiinta se va

intoarce apoi in mod automat catre interior.

Cand nu mai exista nimic ce sa va lege de lumea exterioara, va intoarceti spre voi insiva. Si atunci, pentru prima data, va dati seama ca exista in voi ceva care transcende tot ceea ce credeti ca sunteti. Nu mai sunteti devenire, ci fiinta. Iar fiinta este libera; nu este nimic care sa poata determina. Ea este libertate absoluta, mai presus de atingerea cauzalitatii.

Actiunile voastre prezente au o legatura cu cele din trecut. O actiune A creaza o situatie care face posibila o actiune B, actiune care permite realizarea actiunii C. Suma actiunilor voastre prezente este legata de trecut, si acest lant se intinde pana la inceputul fara sfarsit si se va perpetua pana la sfarsitul nelimitat. Iar viata voastra nu este determinata numai de propriile voastre actiuni, ci si de acelea ale tatalui vostru si ale mamei voastre; ele au continuitate. Actiunile societatii, ale istoriei - tot ceea ce s-a intamplat pana in prezent - sunt legate, intr-un fel sau altul, de actiunile voastre prezente. intreaga istorie infloreste in voi.

Tot ceea ce a fost posibil sa se intample vreodata se afla in legatura cu aqiunile voastre, astfel incat ele sunt - in mod evident - determinate. Ele reprezinta o fractiune atat de infima in istoric... Iar istoria este o forta esentiala atat de vie, din care actiunile voastre individuale sunt o parte foarte neglijabila,

Marx a spus: "Nu constiinta este ceea ce determina starea unei societati, ci societatea si starea ei sunt cele care determina constiinta. Nu marii oameni sunt cei care cladesc marile oranduirii sociale, ci tocmai acestea din urma sunt cele care creaza mari oameni." intr-un anumit sens, el are dreptate, deoarece voi nu sunteti autorii actiunilor voastre. Istoria este cea care le-a determinat. Voi nu sunteti decat un executant.

intregul proces al evolutiei s-a in scris in celulele voastre biologice. Si aceste celule se vor transmite altcuiva. Credeti ca sunteti tatal, in sa in realitate nu sunteti decat o scena pe care a jucat procesul de evolutie si v-a constrans sa jucati. Nu aveti nici un control asupra actului procreatiei, de unde si puterea sa - intregul proces de evolutie actioneaza prin intermediul sau.

Iata deci un exemplu al felului in care actiunile se produc in relatie cu actiunile din trecut. Totusi, odata cu iluminarea se produce un fenomen nou, mai exact oprirea acestei legaturi. De acum inainte actele nu vor mai fi legate de

altceva decat de constiinta. Ele provin din constiinta in loc sa fie determinate de trecut De aceea, la o fiinta iluminata nimic nu mai este previzibil

Skinncr spunea ca dat fiind faptul ca se cunosc actele trecute, comportamentul oamenilor este previzibil. Dupa parerea sa, proverbul: "Putem aduce un cal aproape de apa, dar nu il putem obliga sa bea.", este fals. Putem crea conditiile necesare, si calul va bea. Si la fel cum putem forta un cal sa bea, tot astfel voi insiva puteti fi constransi sa actionati, in masura in care actiunile voastre depind de anumite situatii, de anumite ciscumslante.

Un Buddha, dimpotriva, nu poate fi constrans sa bea. Cu cat insistam mai mult, eu atat consimte mai putin. Nici chiar o caldura torida, nici chiar si razele arzatoare a mii de sori, nu vor schimba nimic Originea actiunii lui Buddha nu mai este aceeaasi; ea nu are legatura cu nici o actiune, ci cu constiinta.

Tocmai de aceea pun accentul pe constiinta. Cand actionati in mod constient, actiunile voastre nu mai sunt prelungirea altor actiuni. Sunteti liberi. Sunteti *voi* cei care incepeti sa actionati, si nimeni nu mai poate prevedea cum veti actiona.

Obiceiurile sunt mecanice, ele se repeta de la sine. Si cu cat repetitia este mai marc, cu atat mai mare este eficienta - eficienta in sensul in care constienta devine inutila. O dactilografa eficienta nu mai are nevoie sa depuna efort, actiunea de a dactilografa se realizeaza in mod inconstient. Chiar si in cazul in care gandul ei este in alta parte* batutul la masina nu este intrerupt. Munca este intreprinsa de corp, gandirea nu mai are nici un rol. Un lucru este eficient cand certitudinea sa este atat de mare incat eroarea devine imposibila. Odata cu libertatea eroarea nu este exclusa niciodata. O masina nu face greseli. Greseala apare odata cu constiinta.

Exista deci o relatie cauzala intre actiunile voastre prezente si actiunile voastre trecute. Unele le determina pe celelalte. Copilaria voastra determina adolescenta voastra, iar adolescenta voastra determina batranetea voastra.

Nasterea voastra va determina moartea. Toiul C5te determinat. Buddha obisnuia sa spuna: 'Realizati cauza si efectul se va produce.' Este lumea cauzalitatii, in care orice lucru este determinat.

Daca actionati pe deplin constient, imaginea se schimba complet Totul se face dintr-un moment in altul Constiinta este mobila si nu statica. Ha este insasi viata, deci ea se modifica. Ea este vie; ea se largeste st se innoieste mereu; ca este intotdeauna noua, proaspata, tanara. Cu o asemenea constiinta, actiunile voastre vor fi spontane.

Acest lucru Imi aduce aminte de o intamplare zett. Un maestru zen ii puse intr-o zi o intrebare specifica discipolului sau. Acesta raspunse exact cum trebuia. A doua zi, maestrul li puse aceeaasi intrebare. Discipolul ii spuse: "Dar v-am raspuns deja ieri!"

Maestrul insista: "iti cer sa imi raspunzi din nou!" Discipolul repeta raspunsul din ziua precedenta. La acesta, maestrul striga: "Raspunsul tau nu este bun!"

Discipolul, surprins, spune: "insa ieri ati aprobat. Am dedus deci ca era corect V-ati schimbat parerea acum?"

Maestrul ii explica: "Ceea ce repetam nu vine de la noi. Raspunsul tau provine din memoria ta, nu din constiinta ta. Daca intelegerea ta ar fi fost reala, raspunsul tau trebuia sa fie diferii de cel de ieri, deoarece -inlrc limp - o multime de lucruri s-au schimbat Eu nu mai sunt acelasi om care ti-am pus intrebarea de ieri; astazi situatia este cu totul diferita. Tu insuti esti diferit, si totusi raspunsul a ramas identic. Daca ti-am pus aceeaasi intrebare, a fost pentru a vedea daca vei repeta acelasi raspuns. Nu putem repeta nimic."

Cu cat sunteti mai viu, cu atat va repetati mai putin. Numai fiintele moarte pot fi coerente. Viata este incoerenta; viata este libertate. Iar libertatea nu este coerenta. Coerenta in raport cu ce? Coerenta nu exista decat in raport cu trecutul.

O fiinta iluminata nu este coerenta decat in constiinta ei, niciodata In legatura cu trecutul ei. Ea traieste in intregime actiunea prezenta. Ea nu lasa nimic in urma, ea nu lasa nimic deoparte, fn clipa urmatoare actul este incheiat, iar constiinta ea este din nou proaspata. Constiinta este acolo imediat ce se prezinta o situatie si fiecare actiune este indeplinita intr-o libertate completa, ca si cum toate situatiile ar fi traite pentru prima data.

De aceea am raspuns la Intrebarea voastra prin da si nu simultan. Este da sau este nu in functie de faptul de a fi numai acumulare, existenta corporala, sau de a fi constiinta.

Religia aduce libertatea, deoarece ca genereaza constiinta. Cu cat stiinta va dobandi mai multe cunostinte despre materie, cu atat lumea se va afla mai mult in stare de sclavie. Materia este supusa in intregime legii cauzalitatii. Odata ce stiti ca date fiind conditiile "acestea", rezulta efectul "acela", totul este determinabil

inainte de sfarsitul acestui secol, evolutia omenirii va fi determinata in mai multe feluri. Cea mai mare calamitate posibila nu este amenintarea nucleara. Forta nucleara nu poate decat sa distruga. Adevarata calamitate va veni din partea stiintelor psihologice. Ele vor ajunge sa stie cum sa plaseze fiinta umana in intregime sub controlul lor. Nefiind constienti, este posibil sa putem fi facuti sa adoptam un comportament in intregime predeterminat

Asa cum suntem, pentru noi lotul este determinat. Unul din noi este hindus, altul mahomedan. De aici provine predeterminarea si nu libertatea. Este decizia parintilor nostri, a societatii. Unul din noi este doctor, celalalt inginer. Profesia noastra ne determina comportamentul nostru.

Ne aflam deja sub un permanent control, cu toate ca metodele raman inca primitive. Tehnici mai elaborate vor avea puterea sa determine comportamentul nostru intr-un asemenea grad, incat nimeni nu va mai fi in masura sa spuna ca sufletul exista. Daca fiecare din atitudinile voastre este astfel determinata, care va fi pentru voi semnificatia sufletului?

Atitudinile voastre pot fi determinate datorita modificarilor chimice din organism. Daca vi se da alcool, comportamentul vostru se modifica. Starea chimica a corpului vostru fiind modificata, se intampla la fel si cu comportamentul vostru. Au existat perioade in care tehnica tantrica ultima consta in a absorbi bauturi alcoolice fara sa rezulte o pierdere a constientei Conform tantrismului numai aceia care vor ramane constienti in imprejurari in care, in general, se cade in inconstienta, pot cunoaste iluminarea.

Daca modificarile chimice din organism altereaza constiinta, atunci ce este constiinta? Daca o injectie va poate face inconstienti, inseamna ca substanta chimica csic mai

puternica decat constiinta voastra. Conform tantrismului, este posibil ca puterea drogurilor sa fie depasita si sa ramanem constienti. Stimulul a fost introdus, dar atitudinea care trebuie sa rezulte nu mai vine.

Dorinta sexuala este un fenomen chimic. Esie provocata de o anume cantitate a unui hormon specific. Astfel, va identificati cu dorinta. Poate o veti regreta odata ce corpul isi va li regasit echilibrul chimic normal. Insa regretele voastre sunt lipsite de sens. Cand fenomenul se va produce din nou, veti actiona la fel ca inainte. Tocmai de aceea tantrismul a inclus practici sexuale. Daca dorinta voastra este inexistentă într-o situație pur sexuală, înseamnă că sunteți liberi. Problema modificărilor chimice ale organismului este de mult depasita. Aveți un corp, dar nu sunteți acel corp.

Furia este, de asemenea, un fenomen chimic Biochimistii vor avea In curand posibilitatea de a va face impasibili in fata furiei si a dorintei sexuala. Cu toate acestea, nu veti fi un Buddha. Buddha nu era la adapost de furie. Ea putea exista in el, dar fara sa-i simta efectul.

Daca va controlati modificarile chimice ale organismului, nu mai puteti li furiosi. Conditia chimica generatoare a sentimentului de furie ncGind prezenta, efectul furiei nu poate cxisia. Sau daca hormonii sexuali au fost eliminati din corpul vostru, nu mai exista excitatie sexuala. Dar, In realitate, conteaza prea putin daca sunteți sau nu excitati din punct de vedere sexual, ca sunteți sau nu furiosi. Ceea ce conteaza este sa ajungeti sa fiti constienti inir-o situatie care nu apare decat in inconstienta.

Daca va gasiti intr-o asemenea situatie, meditati asupra ei. Ea este o ocazie ce nu trebuie scapata. Daca sunteți gelos, meditati asupra geloziei voastre. Este momentul cel mai potrivit. Mecanismul chimic al corpului lucreaza. El doreste sa deveniti inconstienti; el vrea sa va comportati ca si cum ati fi nebuni. Fiti constienti. Lasati gelozia sa fie, nu o reprimati. Fiti constienti de ca, fiti martori.

in caz de furie, fiti martorul propriei furii; in caz de excitatie sexuala, fiti martor al acestei excitatii. Lasati sase desfasoare tot ceea ce se intampla in voi si meditati la situatie in ansamblul ei. Cu cat constiinta voastra este mai profunda, cu atat sansele existentei unui comporta' raent determinai sunt

mai mici. Va eliberati *Moksha*, libertatea, nu inseamna nimic altceva. Aceasta implica o constiinta libera, pe care nimic nu o mai poate determina,

• « *

Ce este iubirea divina? Cum experimenteaza o Jiinfa iluminata iubirea?

Mai intai sa examinam intrebarea in sine. Cu siguranta ca ati asteptat inainte de a o pune. Ideea de a o face nu v-a venit in clipa de fata, ci cu putin timp inainte. Ea astepta sa Ge pusa, ea va obliga sa o faceti. Ceea ce a determinat aceasta intrebare este memoria, nu constiinta. Daca ati fi fost constient in aceasta clipa, daca ati fi trait in clipa prezenta, ati fi pus o alia intrebare. Daca ati fi ascultat ceea ce spuneam, aceasta intrebare nu avea cum sa va vina in minte.

Daca ea era prezenta in gandirea voastra, nu ati inteles nimic din ceea ce am spus. Cand o intrebare ocupa mintea, acest lucru creaza o tensiune, lensiune care va impiedica sa fiti aici. Iar constiinta voastra nu mai poate actiona liber. Daca intelegeti acest lucru, putem incepe sa examinam problema dvs.

Ea este valabila in esenta ei, dar gandirea care a conceput-o nu este sanatoasa. Atentia trebuie sa fie prezenta clipa de clipa, nu numai in actiuni ci si in intrebari si in orice gest. Daca ridic degetul si aceasta nu este decat un obicei, atunci insemna ca nu imi stapanesc corpul. Dar daca gestul meu este expresia spontana a unui lucru prezent - in aceea clipa - in constiinta mea, este cu totul altceva.

Gesturile unui predicator crestin sunt toate predeterminate. Le-a invatat. Am vizitat intr-o zi o scoala de teologic. Dupa cinci ani se obtine titlul de doctor in teologie, ceea ce este absurd. A fi doctor in teologie este cea mai mare prostie. La scoala respectiva studentii erau invatati absolut tot ce era necesar: cum sa stea pe un scaun, cum sa inceapa slujba, cum sa cante imnul, cum sa-i priveasca pe credinciosi, unde sa se opreasca, unde sa faca o pauza. Erau invatati ca sa faca absolut tot, in cele mai mici amanunte. O asemenea pregatire fara rost trebuie sa inceteze. Este o calamitate.

Astfel, traiti in prezent. Nu hotarati dinainte sa faceti aceasta sau cealalta. Incercati sa intelegeti ca aceasia intrebare asupra iubirii era prezenta in mintea voastra, ca ea batea la poarta mintii voastre fara ince-lare. N-ati inteles absolut deloc ceea ce spuneam, din cauza ei. Si in momentul in care incep sa raspund, mintea voastra inventeaza o alta intrebare. Si, din nou, sunteti absent. Ceea ce spun nu se refera doar la un caz particular; acest lucru se refera la fiecare din voi.

Pentru a reveni la raspuns, sa spunem ca toata iubirea este divina, astfel incat faptul de a vorbi de iubire divina este fara sens. Gandirea este insa abila. Ea isi spune: "Stiu ce este iubirea. Nu stiu insa ce este iubirea *divina*." In realitate, noi nu stim ce este iubirea. Iubirea este

unul din subiectele cele mai putin cunoscute. Se vorbeste mult despre ea, dar nu o traim. Este un sretlic al mentalului sa vorbeasca despre ceea ce nu traieste.

Literatura, poezia, muzica, dansul, totul are in centru iubirea. Daca iubirea ar fi existat cu adevarat, nu s-ar fi vorbit atat de mult despre ea. A vorbi prea mult despre un lucru este semnul inexistentei sale. A vorbi despre lucruri care nu sunt reprezentate o substituire. Prin cuvnt, prin limbaj, prin simboluri, prin arta, noi cream iluzia existentei lor. Cei care nu stiu ce este iubirea pot scrie poeme mai frumoase pe aceasta tema decat altii care au trait experienta dragostei, deoarece la ei golul este mult mai mare. Si trebuie sa-l umple. Trebuie sa gaseasca un inlocuitor al iubirii

Este mai bine sa intelegem mai intai ce este iubirea, pentru ca daca va puneti intrebarea referitoare la iubirea divina, prin aceasta se subintelege ca stiti ce este iubirea. Si nu este deloc asa. Ceea ce intelegem prin iubire nu este iubire. Trebuie mai intai inteles falsul inainte de a ne putea intoarce spre real, spre adevarat.

Ceea ce intelegem prin iubire nu este - de fapt - decat un capriciu. Astfel, va indragostiti de cineva. Daca persoana respectiva devine in intregime proprietatea voastra, iubirea nu va intarzia sa moara; iar in cazul in care se intalnesc obstacole, daca nu puteti sa puneti mana pe fiinta iubita, iubirea se va intensifica. Cu cat sunt mai multe bariere, cu atat mai mult se intensifica sentimentul iubirii. Daca fiinta iubita este inaccesibila, sentimentul tinde la infinit; insa in cazul in care

puteti castiga fiinta iubita fara probleme, iubirea dispare cu usurinta.

Daca tindeti spre ceva inaccesibil, veti avea o mare dorinta de a posedea respectivul lucru. Cu cat barierele sunt mai numeroase, cu atat ego-ul vostru crede ca este neaparata nevoie sa ajunge. Ego-ul este pus in situatia respectiva. Cu cat sunteti mai respinsi, cu atat deveniti mai tensionati si va pierdeti capul. Aceasta tensiune este ceea ce voi numiti iubire. Este deci evident de ce iubirea voastra se stinge imediat dupa luna de miere. De fapt aceasta stingere dateaza de mai mult timp. Sentimentul pe care il tratati nu era iubire. Era o admiratie egotica. o tensiune egotica: o lupta, un conflict.

Vechile societati umane erau foarte abile. Ele au conceput metode pentru a pastra dragostea. Daca un barbat nu isi vede sotia un timp suficient de lung, acest lucru creaza o atractie, o stare de tensiune. Astfel un barbat poate ramane cu o aceeaasi femeie intreaga sa existenta.

In zilele noastre insa, in Occident, casatoria nu mai este durabila. Si nu pentru ca spiritul Occidental este atras in primul rand de sex, ci pentru

ca atractia nu mai are timp sa se dezvolte, sa creasca. Faptul de a avea relatii sexuale a devenit atat de usor, incat acesta reprezinta sfarsitul casatoriei. Si odata cu acest tip de libertate, apare - de asemenea - sfarsitul iubirii. Intr-o societate care cunoaste libertatea sexuala, ramane numai atractia sexuala.

Plictiseala este polul opus al pasiunii. Daca iubiti o persoana pe care nu o puteti cuceri, pasiunea se intensifica, insa odata cu cucerirea - apare plictiseala, oboseala. Perechile de poli opusi sunt in numar mare: pasiune/plictiseala, iubire/ura, atractie/repulsie. Pasiunea coexista cu plictiseala, iubirea si atractia cu ura si repulsia.

Atractia nu este asimilabila iubirii, deoarece dupa atractie vine neaparat repulsia. Acest proces sta in firea lucrurilor. Daca doriti sa evitati aparitia sentimentului polar, trebuie sa ridicati obstacole astfel incat atractia sa nu mai poata lua sfarsit; trebuie sa creati tensiuni in fiecare zi. In acest caz, atractia este durabila. Asa se explica ratiunea de a fi a vechiului sistem care consta in a ridica noi obstacole in

fata iubirii.

in curand insa acest lucru nu va mai fi posibil. Iar casatoria va fi desfiintata, la fel ca si iubirea. Ambele vor fi exilate, intr-un colt indepartat. Nu va mai ramane decat atractia sexuala. Actul sexual insa trebuie sa se bazeze pe ceva, altfel devine mecanic. Nietzsche a declarat ca Dumnezeu este mort. Ceea ce va muri de fapt in acest secol va fi atractia sexuala. Nu vreau sa spun ca oamenii vor fi asexuati, insa atractia excesiva pentru sex va disparea. Actul sexual va deveni un act banal ca oricare altul (a urina, a manca, sau ce stiu eu care). Isi va pierde importanta. Importanta sa nu provenea decat din obstacolele create in jurul lui. In cazul vostru iubirea nu este iubire, ci o atractie sexuala care se prelungeste. Asa stand lucrurile, atunci ce este iubirea? Iubirea nu este legata de sex, in absolut nici un fel. Problema sexuala intervine sau nu, dar cele doua nu au nimic in comun.

Dupa parerea mea, iubirea este un subprodus al spiritului meditativ. Ea nu este legata de sex ci de *dhyana*, de meditatie. Cu cat pat-rungeti mai mult in tacere, cu atat mai mult va veti simti mai in armonie cu voi insiva, cu atat mai mult veti avea o senzatie de realizare si de prezenta a unei noi expresii a fiintei voastre. Incepeti sa iubiti! Nu o anumita persoana - acest lucru se poate intampla, dare cu totul altceva -, incepeti sa iubiti. Si aceasta iubire devine pentru voi un mod de viata. Ea nu se transforma niciodata in repulsie, deoarece este mai presus de atractie.

Trebuie sa Taceti in momentul clar aceasta distinctie. Cand va indragostiti, adevaratul sentiment este, in general, cum sa ajungeti sa fiti iubiti de persoana respectiva. Voi nu transmiteti acestei persoane iubirea voastra, ci mai degraba asteptarea ca iubirea sa vina asupra voastra *prin intermediul ei*. Este motivul pentru care iubirea devine posesiva. Posedati pe cineva, astfel incat sa puteti primi ceva de la el. Iubirea la care ma refer nu este nici posesiva, nici nu cultiva speranta. Ea marcheaza comportamentul vostru. Ati devenit atat de tacut, atat de afectuos, incat tacerea voastra li impregneaza pe ceilalti.

Cand sunteti furiosi, furia voastra ii atinge pe altii. Cand urati, ura voastra atinge pe ceilalti. Cand iubiti, simtiti ca iubirea voastra patrunde in altii, dar voi nu sunteti constanti intr-un anumit moment iubiti, in clipa urmatoare urati. Ura nu este

opusa iubirii, ea este o parte integranta a ei, continuarea ei.

Daca ati iubit pe cineva, vine si clipa in care il urati. Poate ca nu aveti curajul sa admiteti acest lucru, dar aceasta e realitatea. Cand sunt impreuna, indragostitii sunt mereu in conflict. Poate ca, fiind separati, ei isi canta unul altuia cantece de dragoste, dar cand suni impreuna se cearta. Ei nu pot trai nici singuri st nici impreuna. Cand sunt separati, se creaza o atractie si fiecare simte pentru celalalt iubire. Dar imediat ce se regasesc, atractia dispare si ura revine.

Iubirea la care ma refer apare cand ati atins un asemenea grad de tacere incat nu mai exista nici furie, nici atractie, nici repulsie. in realitate nu mai exista nici iubire, nici ura. Nu sunteti absolut deloc in cautarea celui alt. Celalalt s-a eclipsat; sunteti singuri cu voi insiva. Si in acest sentiment de solitudine, iubirea se naste in voi, la fel ca un parfum.

A-i cere cuiva sa va iubeasca este intotdeauna ceva urat. A depinde de altul, a-i ceie sa va dea aceasta sau cealalta, nu poate crea decat sclavia, suferinta si conflictul. Fiecare trebuie fie multumit cu el insusi. Ceea ce inteleg prin meditatie este o stare in care ne multumim cu noi insine. Sunteti ca un cerc, singur. Mandata este realizata.

Voi incercati sa realizati mandala datorita altora: barbatul prin femeie, femeia prin barbat. Se intampla ca liniile sa se intersecteze, dar cu putin inainte de intersectie ele reincep sa se desparta. Iubirea nu se naste in voi decat daca deveniti un cerc perfect: intreg, multumii ndu-se cu sine. Atunci iubiti tot ceea ce vine spre voi. Aceasta nu este deloc o actiune; nu este un lucru pe care il faceti. insasi fiinta voastra, insasi constiinta voastra, sunt iubire. Iubirea se revarsa in voi.

Daca cineva a atins acest stadiu si il intrebati: "Ma iubesti?", va fi greu sa dea un raspuns. El nu poate raspunde: "Te iubesc", deoarece pentru el nu este vorba de o actiune, el nu face nimic. Dar nu poate nici sa spuna: "Nu va iubesc", pentru - ca de fapt - va iubeste. El este iubire, cu adevarat

Aceasta iubire nu vine decat odata cu libertatea despre care am vorbit. Libertatea este sentimentul vostru, iar iubirea sentimentul pe care altii il au prin voi. Cand se

naste meditatie, apare un sentiment de absoluta libertate. Libertatea voastra este un sentiment intim; ea nu poate fi resimtita de altii.

Uneori comportamentul vostru va fi derutant pentru ei, deoarece ei nu vor putea sa inteleaga ce v-a venit. Vetii reprezenta pentru ei. Intr-un anumit fel, o problema, o jena. Cum sunteti imprevizibil, ei nu pot sti nimic despre voi. Ce veti face in clipa urmatoare? Nimeni nu poate sti. Tot anturajul vostru simte o anumita stanjeneala. Ei nu se simt in largul lor in prezenta voastra, in masura in care sunteti capabil sa faceti in orice clipa orice. Nu sunteti lipsiti de viata.

Ei nu pot intelege libertatea voastra, fiindca nu au cunoscut nimic asemanator. Mai exact, nici nu au cautat asa ceva. Ei sunt atat de limitati incat chiar si faptul de a concepe libertatea le este imposibil. Ei traiesc in custi, inca nu au vazut cerul liber, deci daca le vorbiti despre imensitatea cerului, nu puteti realiza o comunicare cu ei. Ceea ce pot simti este iubirea voastra, in masura in care aspira la ea. Chiar si din intunericul custilor, din lanturile lor, ei au cautat iubirea. Si daca sunt atat de limitati (in raport cu oamenii si cu lucrurile), este tocmai din cauza faptului ca ei cauta iubirea.

Deci, iubirea unei persoane libere este simtita de ceilalti. Chiar daca aceasta este sub forma de compasiune, si nu de iubire, fiind astfel golita de orice emotivitate. Este vorba de o iubire difuza, fara intensitate, respectiv fara caldura. Nu este o iubire frenetica. Ea este prezenta, pur si simplu. Frenesia vine, apoi pleaca; ea nu este constanta, astfel incat daca iubirea lui Buddha ar fi fost frenetica, ar fi fost urmata de ura. in consecinta, frenesia nu isi arc locul. Oscilatiile nu isi au locul. Iubirea exista, pur si simplu. Iar voi o resimtiti in calitate de *karuna*, compasiune.

Libertatea nu este vizibila din exterior. Iata unul din fenomenele cele mai dificil de inteles in istoria omenirii. Libertatea unei fiinte iluminate provoaca jena, iar iubirea ei este compasiune. Este motivul pentru care oamenii nu se pun niciodata de acord intre ei atunci cand vorbesc de o asemenea fiinta.

Exista oameni care nu au simtii decat jena fata de Christos.

Ei erau bine ancorati in tot ceea ce aveau si nu aveau nevoie de compasiune; ei cred ca au iubire, sanatate, demnitate, tot. Apare Christos; vamesii sunt impotriva lui, deoarece creaza in ei un sentiment de jena, in timp ce altii supt impreuna cu el, deoarece ii pot percepe compasiunea. Ei au nevoie de iubire. Nimeni nu i-a iubit pana atunci, in afara de el. Ei nu au un sentiment de jena in prezenta lui, in masura in care nu au nimic de ce sa teama, nu au nimic de pierdut.

in timp ce Christos murea, toata lumea simtea compasiunea lui, deoarece atunci nu mai putea ;"j vorba de jena. Chiar si vamesii se simteau in largul lor in ceea ce-l privea, si Il adorau. intreaga sa viata el a fos un rebel, un rebel in slujba libertatii-

Christos nu este rebel pentru ca ar fi simtit ca ceva nu este in regula in societate. O asemenea revolutie este doar politica. Daca societatea se schimba, revolutionarul politic devine conform ei. Acest fapt s-a putut observa in 1917. Revolutionarii au sfarsit prin a deveni grupurile cele mai antirevolutionare posibile, imediat dupa ce au venit la putere, oameni ca Stalin sau Mao s-au erijat in conducatori absolut anii-revolutionari, spiritul lor nefiind cu adevarat revolutionar. Ei nu se ridicau decat impotriva unei situatii specifice. Aceasta situatie fiind rasturnata, ei au devenit ta fel cu cei pe care i-au combatut.

Un Christos, el, este un rebel etern. Nici o situatie nu va stinge spiritul sau revolutionar, deoarece acesta nu se indreapta impotriva nimanui. El este rebel pentru ca posedea o constiinta libera. De fiecare data cand intalneste o bariera, el se revolta. Revolta sa provine din interior. Deci, daca (sus ar reveni astazi, crestinii nu s-ar simti prea in largul lor. Ei s-au unit din nou intr-o religie stabila; s-au asezat. Daca Iisus ar reveni in prezent, ar distruge totul. Vaticanul, Biserica nu sunt gasesc in acord cu ci; ele nu pot exista decat in absenta lui.

Orice invatator realizat este rebel, dar nu putem spune acelasi lucru despre traditia care se ridica apoi pe baza invataturii sale. Traditia nu se ocupa niciodata de revolta sa, nici de libertatea sa. Ea se ocupa de compasiunea si de iubirea sa. Numai ca, daca este conceputa altfel, ea ramane ineficienta. Iubirea nu poate exista fara libertate si fara rebeliune.

Nu puteti iubi la fel de mult ca si Buddha decat in cazul in care sunteti la fel de liberi ca el. Un calugar buddhist nu face decat sa incerce

sa aiba compasiune. Dar compasiunea lui este ineficienta, deoarece libertatea nu exista, originea compasiunii este libertatea. Mahavira este plin de compasiune, nu insa si un calugar jainisi. Singurul lucru pe care-l face acesta din urma este de a actiona intr-o maniera non-violenta si plina de compasiune; el nu este in realitate plin de compasiune. El este abil chiar si in compasiune si in modul in care o realizeaza. Libertatea nefiind prezenta, nu exista compasiune.

Cand libertatea exista in constiinta unui om, doar el singur o poate simti; in timp ce iubirea este perceputa dinafara. Aceasta iubire, aceasta compasiune nu este nici iubire, nici ura. Ea este dincolo de orice dualism; ea nu are nici atractie nici repulsie.

Ca urmare, daca o persoana este libera si plina de iubire, voi sunteti cei care decideti daca primiti sau nu din iubirea ei. Nu imi revine mie faptul de a masura iubirea pe care v-o pot da; va dau in functie de capacitatea voastra de a primi. De obicei, darul iubirii depinde de cel care da: el da sau nu da. Dar in iubirea la care ma refer eu, lucrurile nu se petrec asa. Cel care iubeste este deschis in intregime si isi daruieste iubirea in fiecare clipa. Chiar daca nu este nimeni langa el, in el se revarsa iubirea.

E ca o floare in desert. Poate nu stie nimeni ca a inflorii si ca isi raspandesc parfumul, insa acest lucru nu schimba nimic. Ea nu o face pentru cineva anume; ea il raspandeste, pur si simplu. Inflorirea este prezenta, dar si parfumul. Daca trece sau nu cineva pe acolo, nu intra in discutia ilustra. Daca trece o persoana care este sensibilă, aceasta se poate impregna. Daca, dimpotriva, ca este fara viata - insensibilă -, nici macar nu va remarca prezenta florii.

Cand iubirea exista, o primiti sau nu, acest lucru depinde de voi. Numai in absenta iubirii, celalalt v-o poate darui sau o poate pastra pentru el. Odata cu iubirea, odata cu compasiunea, impartirea in divin si ne-divin dispare. Iubirea este divina. Dumnezeu este iubire.

12. ECHILIBRUL INTRE RATIONAL SI IRATIONAL

Carui fapt atribuiti revolta tineretului occidental? De ce un numar atat de mare de tineri occidentali se intereseaza de religia si filozofia orientata?

Mintea este foarte contradictorie; ea functioneaza pe baza legii polilor opusi. Dar modul nostru de gandire logic alege intotdeauna o parte si o refuza pe cealalta. Logica foloseste o modalitate ne-contradictorie, in timp ce mintea face exact invers. Aceasta din urma functioneaza in cadrul polaritatii, in timp ce cealalta functioneaza in mod liniar.

De exemplu, mintea poate alege intre starea de furie si tacere. Daca puteti sa fiti furiosi, acest lucru nu inseamna ca, la celalalt capat, nu exista si posibilitatea ne-furiei. Daca va pierdeti calmul, nu inseamna ca nu puteti fi tacuti. Mintea continua sa functioneze in ambele sensuri. Daca puteti iubi, puteti fi - de asemenea - si plini de ura. Una nu o exclude pe cealalta.

insa, daca iubiti, voi credeti ca nu puteti ura. Astfel, ura se acumuleaza in voi, si odata ce ati atins momentul de varf al iubirii, se produce schimbarea- Deveniti stapaniti de ura. Si nu numai mintea rationala functioneaza in acest fel ci si societatea.

Occidentul a atins culmea gandirii rationale. De acum partea irationala a mintii urmeaza sa-si ia revansa. Irationalul si-a vazut refuzate incercarile de exprimare, si in ultimii cincizeci de ani si-a luat revansa in multe feluri diferite: in arta, poezie,

teatru, literatura, filozofie. Iar acum, fenomenul a influențat chiar și modul de viață. În consecință, revolta tineretului reflectă în realitate revolta părții irrationale a minții contra excesului de rațiune.

Orientul poate veni în ajutorul occidentalilor, în măsura în care el a trăit în cealaltă parte a minții: ceea iratională. Și aici culmea a fost

aiins3: aceea a irationalului. În zilele noastre, tineretul oriental este interesat mai mult de comunism decât de religie; mai mult de gândirea rațională decât de existența iratională. După părerea mea, va avea loc o răsturnare completă. Orientul se va transforma după imaginea Occidentului și Occidentul după imaginea Orientului.

Imediat ce gândirea a ajuns la o culme, ea se îndreaptă în sensul opus. În istoric lucrurile se întâmplă întotdeauna așa. De acum înainte, meditația va avea un nou sens pentru occidentali. Poezia va găsi o nouă bază, iar știința va fi în declin. Tineretul occidental devine anti-tehnologic, antiștiințific. Aceasta este un proces natural, o reechilibrare automată a extremelor.

Până în prezent, noi nu am fost capabili să dezvoltăm o personalitate care să înțeleagă cei doi poli, personalitate care să nu fie nici orientală nici occidentală. Noi ne-am mulțumit întotdeauna să nu acceptăm decât o parte a minții, lăsând cealaltă parte muritoare de foame. Aceasta fiind situația, revoluția este inevitabilă. Tot ceea ce ne-am străduit să dezvoltăm, va fi zguduit din temelii, iar mintea va trece în cealaltă extremă. Este fenomenul care a avut loc de-a lungul întregii istorii; aceasta i-a fost dialectică.

Pentru occidentali, meditația va deveni mai importantă decât gândirea, deoarece meditația seamănă cu negândirea. Zen-ul, buddhismul, yoga, vor fi în centrul atenției. Ele presupun o stare de spirit iratională în fața vieții. Ele nu pun accentul pe concepte, pe teorii, pe teologii, ci pe dorința de a experimenta profund existența în locul gândirii. După părerea mea, cu cât tehnologia acaparează mai mult gândirea, cu atât mai mult risca să apară manifestarea opusă.

Revolta tineretului din Occident este foarte semnificativă. Ea corespunde unui punct istoric de schimbare, o schimbare de conștiință. Occidentul nu mai

poate continua în această direcție. El a atins punctul limită al crizei. Trebuie să o ia în altă direcție.

Întreaga societate occidentală trăiește în abundență. Acest lucru s-a mai întâmplat și înainte la unele persoane izolate, însă niciodată la nivel de societate în ansamblul ei. Când o societate cunoaște abundență, faptul de a poseda bunuri își pierde orice sens. Acest lucru nu are un sens decât într-o societate săracă. Cu toate că, într-o societate săracă, cei care sunt cu adevărat bogați, se plictisesc. Cu cât oamenii sunt mai sensibili, cu atât plictiseala apare mai repede. Un Buddha se plictisește... și paraseste tot. Starea de spirit a tineretului este aceea a plictiselii în mijlocul abundenței desarte. Tinerii parasesc societatea, și vor continua să o facă, cel puțin până în momentul în care aceasta va deveni săracă. În acest caz, nu o vor mai putea părăsi. Abandonul, renunțarea nu există decât într-o societate a abundenței. Dacă acest fenomen este dus la limita maximă, societatea intră în declin. Tehnologia nu mai progresează, și dacă această situație se prelungește. Occidentul va cunoaște aceeași săracie ca Orientul actual.

În Orient, se merge spre cealaltă extremă. Orientalii vor crea o societate asemănătoare cu aceea a Occidentului modern. Orientul își întoarce fața spre Occident și Occidentul spre Orient, însă boala lor este similară. Boala, după părerea mea, este dezechilibrul, acceptarea unui lucru și refuzul altuia.

Noi nu am permis niciodată spiritului să se dezvolte în mod complet, mulțumindu-ne să alegem o parte contra alteia, o parte în detrimentul alteia. Asta e nenorocirea. În consecință, nu sunt nici pentru atitudinea orientală, nici pentru atitudinea occidentală. Mă ridic contra ambelor, în măsura în care ele sunt parțiale. Nu trebuie aleasă nici una, nici alta; ambele reprezintă un eșec. Orientul a eșuat datorită faptului că a ales religia; Occidentul a eșuat datorită faptului că a ales știința. Până nu se acceptă ambele atitudini, nu există o modalitate de a ieși din cercul viciilor.

Putem oscila de la o extremă la alta. Dacă vorbim despre buddhism în Japonia, tinerii nu se arată prea interesați. Ceea ce îi interesează este tehnologia, în timp ce interesul vostru este orientat spre buddhismul zen. În India, noua generație nu se mai ocupă de lumea religiei, ci de economic, de politică, de tehnologie, de proiectare, de știință - de orice, în afara de

religie. Tineretul occidental este atras de religie, in timp ce tineretul oriental este atras de stiinta. E ca si cum am trece greutatea de pe un umar pe celalalt. Se mentine aceeasi iluzie.

Ceea ce mfl intereseaza pe mine personal este spiritul in totalitatea sa, spiritul care nu este nici oriental nici occidental, ci - pur si simplu -uman, global. A trai doar cu o parte din propriul spirit este un lucru usor, insa faptul de a trai Impreuna cu cele doua parti insemna a duce o viata foarte* incoerenta - aparent incoerenta la nivel superficial in straturile profunde exista insa o coerenta, o armonic spirituala.

Omul ramane sarac din punct de vedere spiritual atata timp cat nu are loc o integrare a polului opus. Odata realizata integrarea, el devine

bogat. Daca nu sunteti decat un artist, si nu aveti gandire stiintifica, arta voastra nu este prea profunda - acest lucru e sigur. Bogatia nu se realizeaza* decat atunci cand are loc integrarea polului opus. Daca intr-o camera nu sunt reuniti decat barbati, exista o lipsa. insa in clipa in care intra femeile, arc loc o imbogatire spirituala. Polii opusi suni prezenti, si unul si celalalt. Si aceasta adauga ceva la ansamblu.

Mintea nu trebuie sa se fixeze la ceva anume. Un matematician se imbogateste daca patrunde in lumea artei. Daca spiritul sau este destul de suplu pentru a parasi pentru o clipa preocuparile sale principale

- revenind apoi la ele -, spiritul matematic iese de acolo imbogatit.

Dato rita polului opus, se produce o crestere. Vetii privi lucrurile in mod

diferit. Perspectiva voastra totala devine mai vasta.

Trebuie sa existe posibilitatea combinarii spiritului religios cu educatia stiintifica, a spiritului stiintific si a disciplinei religioase. Dupa parerea mea, nu este deloc imposibil. Dimpotriva. Mi se pare ca spiritul dobandeste vitalitate daca poatt! trece astfel de la una la alia. Pentru mine, meditatie insemna atitudinea de a realiza o miscare profunda in toate sensurile, ea insemna eliberarea de orice fixitate.

De exemplu, daca devin excesiv de logic, nu mai pot intelege poezia. Logica devine un val. Daca ascult pe cineva

recitand poeme, valul este prezent. Poezia mi se va parea ceva absurd. Si nu pentru ca ca ar fi intr-adevar astfel, ci pentru ca sunt invaluit de logica. Din punctul de vedere al logicii, poezia este absurda. Invers, daca ma fixez in poezie, incep sa consider logica un lucru secundar, ca un lucru fara valoare profunda. Ma inchid fata de ea.

Refuzul unei parti a spiritului de catre cealalta parte reprezinta un fenomen vizibil in intreaga istoric. Fiecare epoca, fiecare tara, fiecare parte a lumii, fiecare cultura a ales intotdeauna numai o parte, si a creat

- in jurul acestui fragment - o personalitate. Aceasta personalitate

este saraca, cu foarte mari lacune. Nici Orientul nici Occidentul nu au

doban dit bogatia spirituala, fiindca nu aveau cum. Bogatia provine din accepta

rea polilor contrari, a dialecticii interioare. Dupa parerea mea, nici

mode lul oriental, nici cel occidental nu sunt demne de urmat. Ceea ce

trebuie Sntradevar ales este o schimbare calitativa a spiritului. Aceasta calitate,

dupa parerea mea, insemna a fi in armonic cu sine, fara ca notiunea

de alegere sa intervina.

Arborele cresc. Putem sa-i taiem toate ramurile cu exceptia uneia, astfel incat sa facem ca el sa creasca tntr-un singur sens. Va fi un arbore

fara nici o podoaba, urat, care inir-o zi va avea obligatoriu probleme, deoarece o ramura nu poate creste la infinit, si va veni si ziua cand ea va ajunge intr-un punct mort. Pentru a se realiza o crestere completa a arborelui, trebuie ca el sa poata creste in toate directiile. Numai in aceste conditii va putea fi bogat si puternic

Spiritul uman trebuie sa se dezvolte la fel ca un arbore, adica in toate directiile. Idcea ca nu putem creste in directii opuse trebuie abandonata, in realitate, noi nu putem cresc decat daca o facem in directii opuse. Pana in prezent am optat pentru specializare, pentru cresterea intr-o singura directie. Cel mai Ingrozitor fapt care se produce in aceste conditii este acela ca suntem incompleti. Devenim o ramura

si nu un arbore. Si chiar aceasta ramura unica este, obligatoriu, foarte saraca.

Spiritului nostru i-au fost taiate nu numai ramurile, ci si radacinile. Noi nu toleram decat o singura radacina si o singura ramura, astfel incat peste tot In lume s-a dezvoltat un model uman scheletic; in Orient, in Occident, peste tot. Iar orientalii sunt atrasi de Occident, occidentalii de Orient, atractia fiind realizata spre ceea ce lipseste.

Din cauza lipsurilor fizice, Orientul a inceput sa se simta atras de Occident; si din cauza lipsurilor spirituale, Occidentul a inceput sa se simta atras de Orient- Dar chiar daca modificam pozitile, starile de spirit, boala ramane. Solutia nu consta intr-o modificare a pozitiei, ci intr-o schimbare totala a punctelor de vedere asupra vietii.

* . *

Noi nu am acceptat niciodata fiinta umana in intregime. Aici este exilata viata sexuala, dincolo apare nacceptarea lumii, iar in alta parte lipseste afectivitatea. Noi nu am avut niciodata forta de a accepta tot ceea ce este omenesc, fara a condamna nimic, si sa permitem naturii umane sa creasca in toate directiile. Atunci cand cresterea se realizeaza in. sensuri opuse, creste si bogatia, creste si abundenta interioara. Trebuie sa schimbam complet aceasta perspectiva, sa mergem din trecut spre viitor -si nu din Orient spre Occident, dintr-o parte In alta.

Problema se arata dificil de solutionat tocmai datorita faptului ca noi suntem atat de fragmentati. Nu pot sa ma obisnuiesc cu furia mea, nici cu pulsione sexuala, nici cu corpul meu, nici cu totalitatea mea. Trebuie sa refuz un lucru sau altul, sa il inlatur. "Acest" lucru este rau, "acesta" este condamnable, "acesta" este pacat. Trebuie sa coninui sa lai ramurile, fn curand voi inceta sa mai fiu un arbore, sa mai fio in viata. Si toi limpul nii-c teama ca ramurile taiate cresc din nou. Orice imi provoaca frica. Se instaleaza boala, tristetea, un fel de moarte.

Noi ducem o existenta ce se afia mai aproape de moarte decat de viata. Ceea ce trebuie facut este sa acceptam potentialul uman in totalitatea sa, sa ducem ceea ce este in noi pana la completa dezvoltare fara a avea o

senzatie de incoerenta si de contradictie. Daca nu puteti trai un sentiment de furie autentica, nu puteti nici iubi. Dar nu aceasta a fost starea de spirit care a dominat pana acum. Am crezut intotdeauna despre cineva ca iubeste mai mult in masura in care ii este imposibil sa fie cuprins de furie,

* ♦ •

Daca presupunem ca arborele creste aproape de un zid, ramurile sale nu pot sa creasca din cauza zidului. Zidul poate fi societatea, constrangeri-le. Cum s-ar putea dezvolta arborele in asemenea conditii?

Zidurile sunt numeroase, insa ele au fost create de arbore, de nimeni altcineva. Arborii au incurajat existenta zidurilor. Numai datorita contributiei lor, exista ziduri. Din momentul in care arborele a luat decizia sa nu mai incurajeze existenta zidurilor, acestea se darama, zguduie.

Zidurile care ne inconjoara sunt opera noastra. Ele au fost create datorita starii noastre de spirit. De exemplu, invatati copilul sa nu se infurie, spunandu-i ca daca o face atunci nu va mai ii iubit. Prin aceasta, voi creati ziduri in jurul lui care il fac sa-si reprime furia, nebanuind ca daca ii suprimati iritatile distrugeti - in acelasi timp - capacitatea sa de a iubi. Furia si iubirea nu sunt doua lucruri incompatibile, ci doua ramuri ale unui singur trunchi. Daca taiati una din clc, se usuca si cealalta, deoarece in amandoua curge aceeasi seva.

Daca doriti cu adevarat sa va educati copilul In sensul unei vietii mai bune, invatati-l sa experimenteze furia reala, autentica. Nu ii spuneti: "Nu te infuria!", ci: "Nu te simti vinovat din cauza furiei". Decat sa ii cereti sa nu se mai infurie, invatati-l sa traiasca stari de furie indreptatite. La momentul oportun, va trebui sa poata fi cu adevarat furios, si sa nu Oe in alic momente. La fel se procedeaza si cu iubirea, fn momentul potrivit, copilul va trebui sa poata iubi cu adevarat, si nu in alte momente.

Nu se pune problema de a alege Intre furie si iubire, ci intre ceea ce e real si ceea ce e fals, intre ceea ce este si ceea ce nu este autentic. Furia trebuie sa poata fi exprimata. Un copil cu adevarat furios reprezinta ceva frumos - este o tasnire neasteptata de energic si de viata. Daca ucideti furia, ucideti viata. Iar copilului li va lipsi forta. Va fi lipsit de viata de-a

lungul intregii sale de existente, traversand-o ca un cadavru ambulant

Noi cream neincetat concepte care se transforma in obstacole. Acestea nu ne sunt impuse, ele sunt creatia noastra. Imediat ce devenim constienti de acest fapt, ele dispar. Ele exista numai din cauza noastra.

* •

Sa presupunem insa ca arborele (individul) este complet handicapat. In acest caz nu se poate schimba. Si mi pentru ca nu doreste, d pentru ca nu poate.

Handicapatii nu reprezinta o problema. Daca intreaga societate este vie, vom sti sa avem grija de ei. Le putem analiza boala, le putem veni in ajutor. Trebuie sa-i ajutam; ei nu se pot descurca absolut deloc singuri. De fapt, insasi societatea este cea care contribuie la lipsa lor de forta.

De exemplu, fiul unei prostituate devine handicapat din cauza moralei noastre. El se simte foarte vinovat pentru un lucru de care nu este deloc raspunzator. Nu este vina sa ca mama lui era o prostituata. Ce poate face el? Dar societatea adopta un comportament specific in privinta lui. Atata timp cat ideile noastre despre sexualitate raman neschimbate, el va continua sa se simta vinovat pentru faptul de a fi fiul unei prostituate.

Casatoria fiind pentru noi ceva sacru, consideram obligatoriu prostitutia un pacat. Sa nu uitam insa faptul ca daca prostitutia exista, aceasta existenta isi are cauza in casatorie. Ea este o parte integranta a intregului sistem al casatoriei.

Dar fiind felul de a fi specific al fiintei umane, relatiile perma-nente sunt ne-firesti. Nu continuam sa traim la infinit cu aceeasi persoana decat in masura in care legea pretinde acest lucru. Aceasta lege nu trebuie sa existe. Daca iubesc o persoana astazi, nu trebuie sa fiu constrans sa o iubesc si maine. Nu este o cerinta fireasca. Nu exista nici o necesitate reala pentru ca iubirea mea sa se prelungeasca. Poate ca se va prelungi, dar poate ca nu. Si cu cat mai mult sunt fortat sa o mentin cu atat exista mai putin sanse de a o face. Acesta este momentul in care prostitutia intra pe o usa

deschisa. Atata timp cat societatea nu va tolera libertatea in relatii, prostitutia va continua obligatoriu sa existe.

In cazul in care va pastrati relatia, sunteti asigurat; ego-ul vostru se simte asigurat. Pentru a va satisface ego-ul (sunteti un sot fidel sau o sotie decanta), sunteti nevoiti sa condamnati prostitutia. Hui prostituatei trebuie deci condamnat si acest lucru genereaza o tulburare. Voi creati in el o trauma.

Dar acestea sunt cazuri de exceptie. Daca o persoana este bolnava din punct de vedere psihologic sau psihic trebuie s-o ajutam, sa avem grija de ea. La fel se intampla si cu societatea in ansamblul ei. Nouazeci si noua la suta din cazuri sunt creatia noastra; doar unu la suta reprezinta exceptia. Si acest unu la suta nu reprezinta deloc o problema. Daca cele nouazeci si noua de procente s-ar schimba, atunci chiar si acel unic procent ramas ar resimti efortul.

Ramane imposibil de determinat in ce masura starea noastra fizica este determinata de gandirea noastra. Cu cat cunostintele noastre sunt mai vaste, cu atat ne indoim mai mult. O multime de boli fizice sunt cauzate - probabil - de gandire. Daca nu avem o gandire libera, nu putem fi siguri ca boala provine din corp.

Exista numeroase boli care sunt specific umane. Nu le intalnim la animale. Animalele sunt perfect sanatoase. Mai putin bolnave, mai putin urate. Nu exista nici un motiv ca omul sa nu aiba un plus de vitalitate, sa nu fie mai frumos, mai sanatos. Dezvoltarea gandirii ce este specifica ultimilor zece mii de ani, aceasta lunga ucenicie a mintii, ar putea fi motivul fundamental. Dar cand voi sunteti parte integranta a acestei scheme, nu puteti nici macar sa v-o imaginati.

Un mare numar de boli fizice isi au punctul de plecare in gandire deformata. Si noi deformam gandirea tuturor! Pentru un copil primii sapte ani sunt cei mai importanti. Daca ii deformati gandirea pe parcursul acestor ani, aceasta va fi mai dificil de modificat mai tarziu. Dar acest lucru nu ne impiedica sa continuam, si aceasta cu buna stiinta. Cu cat psihologia patrunde mai profund spre radacinile mintii, cu atat mai mult parintii par a fi criminali - fara stirea lor -, cu atat mai mult educatorii si invatatorii par a fi criminali. Ei au suferit educatia generatiilor precedente si nu fac altceva decat sa transmita boala.

in zilele noastre insa, ni se ofera o noua cale. Pentru prima data, mai ales in Occident, omul nu-si mai face probleme referitoare la nevoile sale zilnice. Devine deci posibil sa se intereseze de noi cai in domeniul spiritului, fn trecut, satisfacerea nevoilor fizice cantarea (bane greu. si aceste nevoi ramanand in mare parte nesatisfacute, domeniul spiritual nu era abordabil. De acum insa, acest lucru nu mat reprezinta o imposibilitate. Traim in mijlocul unei revolutii profunde, o revolutie cu toiul noua pentru omenire. O revolutie pe planul constiintei devine realizabila. Avand mai multe mijloace la dispozitie pentru a invata si intelege, schimbarea se poate opera. Va fi necesar mult timp, dar posibilitatea exista. Daca indraznim, daca avem curaj, schimbarea se poate realiza.

intreaga omenire este implicata. Re regresam spre trecut, fie ne indreptam spre un nou viitor. Nu se pune problema unui al treilea razboi mondial, nici a comunismului sau a capitalismului. Aceste probleme sunt depasite. O alta criza este foarte aproape. Fie ne vom decide sa ne Indreptam spre o noua constiinta si vom lucra pentru a o obtine, Gc vom recadea In trecut, vom regresa spre vechile scheme.

Regresul este o posibilitate. in momente de criza, regresiunea este tendinta fireasca a mintii. Imediat ce aveti de infruntat o situatie pe care nu o puteti infrunta, apare regresiunea. De exemplu, daca ia foc casa in care ne gasim, incepeti sa va comportati ca niste copii, tocmai cand ar fi nevoie de mai multa maturitate, de intelegciune. Ar trebui sa aveti un comportament mai constient, dar in realitate regresati, si - ca niste copii - fugiti In toate partile, astfel incat pericolul devine pentru voi mai mare.

Daca ne straduim sa crecm o noua fiinta umana, exista perspectiva regretabila ca, gasindu-nc in fata unei situatii absolut noi, sa raspundem la ea prin regresiune. Exista chiar si profeti care propovaduiesc regresiunea. Ei vor sa vada renascand trecutul: "in trecut a existat o varsta de aur. intoarceti-va la ca." Dupa parerea mea, o asemenea atitudine este sinucigasa. Trebuie sa mergem catre viitor, oricat de riscant si dificil ar putea fi el.

Viata trebuie sa mearga inainte Trebuie sa gasim un nou mod de existenta. Eu am incredere intr-o asemenea posibilitate. Iar Occidentul trebuie sa fie terenul pe care sa se

produca aceasta schimbare, deoarece Orientul nu este altceva decat un Occident mat tanar cu trei sute de ani. Problemele hranei si a supravietuirii apasa greu asupra Orientului, in timp ce Occidentul nu arc aceasta grija.

Cand ma intalnesc cu tineri occidentali, suni itoidcauna constient de aceasta alternativa, progres sau regres. Si, dimrun anumit punct de ve-

dcrc, ci au regresai, s-au comportat ca niste copii, ca niste fiinte preistorice. Nu trebuie procedat asa. Revolta lor este justa, insa trebuie sa actioneze ca o rasa umana noua, nu ca oamenii pesterilor. Trebuie sa li se dea posibilitatea ridicarii pe o noua treapta a constiintei

Ce fac ei insa? Se drogheaza- Mintea omului primitiv a fost intotdeauna sedusa de droguri, subjugata de ele. Daca aceia care abandoneaza societatea occidentala incep sa actioneze ca niste oameni preistorici, rebeliunea lor nu este decat o reactie si un regres. Ei trebuie sa se comporte ca o omenire noua, sa inainteze spre o noua constiinta, care sa fie totala, globala, si care sa accepte intregul potential incoerent ce exista intr-o fiinta umana.

Ceea ce deosebeste fiinta umana de animal este ca acesta din urma are posibilitati limitate, in timp ce prima arc posibilitati infinite. insa acestea nu sunt decat posibilitati. Omul arc posibilitatea sa creasca, dar cresterea nu se face de la sine. Este necesara crearea de centre peste tot in lume unde cresterea sa poata fi stimulata.

Mintea trebuie sa primeasca o educatie logica, rationala, dar si irationala, prin intermediul meditatiei non-rationale. Trebuie educata ratiunea, dar si afectivitatea. Nu trebuie educata ratiunea in detrimentul afectivitatii. indoiala trebuie sa existe, la fel ca si credinta.

Este usor sa fii Udei in absenta indoiei, si este usor sa fii plin de indoiala daca nu ai credinta. Dar aceste scheme sunt depasite. Trebuie creata o indoiala sanatoasa, o indoiala durabila, un spirit care sa fie sceptic, dar - in acelasi timp - credincios. Iar fiinta intima trebuie sa poata trece de la scepticism la incredere, de la indoiala la credinta si invers. in cadrul cercetarii obiective trebuie cultivata indoiala, scepticismul, prudenta. Insa exista si o alta dimensiune invecinata, in care credinta este cea care inspira si nu indoiala.

Cele doua sunt indispensabile.

Problema consta tocmai in crearea polilor opusi care sa functioneze simultan. Acesta este lucrul care ma intereseaza. Voi crea neincetat indoiala si voi crea credinta. Eu nu vad nici un aspect incoerent legat de acest proces deoarece, pentru mine, conteaza in primul rand miscarea, miscarea de la un pol la celalalt.

Cu cat ne fixam mai mult asupra unui pol, cu atat problema devine mai complicata. De exemplu, in Occident ati cultivat activitatea. Dar nu dormiti bine. Cand va culcati, si mintea trebuie sa treaca de la activitate la inactivitate, ea trece printr-un impas. Va suciti si va rasuciti in patul vostru; mintea continua sa fie activa. Daca vreti sa dormiti, luati un somnifer. Numai ca, un somn fortat nu va odihnesti prea mult; el nu este decat superficial. In profunzimile voastre domneste agitatie. Somnul se transforma intr-un cosmar.

In Orient intalnim situatia opusa. Se doarme bine, dar exista o lipsa de activitate. Chiar si dimineata, mintea orientalului este somnolenta, in letargie. Timp de secole, orientalii au dormit bine, dar nu au realizat nimic. In timp ce occidentalii au realizat o multime de lucruri, dar au creat agitatie, disconfort. Si, din cauza acestui disconfort, tot ceea ce ati facut este inimi. Ajungeti sa nu va mai gasiti somnul!

Astfel, eu insist sa va invatati mintea sa fie activa, sa fie inactiva si -cel mai important - sa se poata realiza o miscare de la una la cealalta. Exista posibilitatea de a educa mentalul in acest sens. Plecand de la orice activitate, pol sa trec in inactivitate, intr-o clipa. Pot sa va vorbesc acum oricand intregi si sa trec apoi brusc intr-o (acere interioara profunda si completa. Pana cand nu creati in voi aceasta posibilitate, nu puteti creste.

In viitor va trebui sa existe o profunda armonie intre polaritatile interioare. Daca nu se creaza aceasta miscare intre polii opusi, cautarea umana va fi incheiata. Nu veti mai putea merge inainte. Occidentul este epuizat, fara fel ca si Orientul. Este posibila o inversare a conceptiilor lor, insa, peste doua secole, aceeaasi problema se va pune din nou. Daca va multumiti cu o asemenea schimbare, veti continua sa va miscati in cerc

• • *

Cum sa facem insa pentru a distinge scopurile corecte spre care sa aspiram in viata in cazul in care trebuie sa acceptam totul asa cum este?

Insasi urmarirea unui scop face parte din procesul rational. Daca viitorul exista, el isi datoreaza existenta ratiunii. Astfel, animalele nu au nici viitor, nici scop. Ele traiesc, dar fara scop. Adevarata problema este aceea a scopului.

Noua generatie se intreaba daca trebuie sau nu sa aiba scopuri. Imediat ce exista un scop, inioarceti spatele vietii. Voi modelati viata in functie de scopurile voastre. Prezentul isi pierde semnificatia. Il modelati in functie de viitor, il ajustati viitorului.

In prezenta ratiunii, mintea cultiva scopuri; in prezenta irationalului ea se intoarce spre viata. Problema care se pune nu este deci de a

sti cum trebuie procedat pentru a cultiva scopuri corecte, ci de a sti sa procedati pentru ca ratiunea sa nu fie singurul fenomen al mintii.

Ratiunea nu trebuie sa renunte la scopuri, ele trebuie sa existe. Insa ea nu trebuie sa se joace de-a dictatorii; ea nu trebuie sa fie singura ramura pe care de-a creste. Ratiunea este indispensabila, insa exista o portiune libera din mintea umana care poate fi fara scop, care poate fi la fel ca ta animale, la copii, care nu poate exista decat in aici-Si-acum. Aceasta portiune libera a mintii, partea irationala, se afla in stransa legatura cu existenta regiunilor profunde ale vietii, iubirii, artei. Ea nu are nevoie sa se indrepte spre viitor, astfel incat poate patrunde profund in aici-si-acum. Ratiunea trebuie sa se dezvolte, dar trebuie sa o faca si irationalul, si acest lucru trebuie sa aiba loc simultan.

Anumiti oameni de stiinta au un fel de a fi foarte religios. Acesta poate rezulta fie dintr-o profunda armonie, Gc din inchiderea unei fante si deschiderea altora, fara nici o armonie. Pot fi un om de stiinta si, in anumite momente, sa renunt total la lumea stiintei pentru a merge sa ma rog intr-o biserica, fn acest caz, omul de stiinta nu se roaga. Nu exista o armonie reala, ci o divizare la un nivel profund. Dialogul intim intre omul de stiinta si cel credincios este inexistent, fn realitate, omul de stiinta nu este deloc prezent in biserica.

In momentul in care omul se intoarce in laboratorul sau, credinciosul a disparut. Intre omul de stiinta si credincios

exista o divizare profunda; cele doua personalitati nu se intalnesc. intr-o asemenea fiinta gasim nu armonia ci dihotomia. Ea va spune o serie de lucruri, apoi se va simti vinovata ca le-a spus. Ea va face declaratii in calitate de om de stiinta, care vor fi in contradicție cu personalitatea sa de credincios.

Astfel, o mare parte a oamenilor de stiinta au dus o existenta de fiinte schizofrenice. Ele sunt pe jumătate într-un fel, pe jumătate în altul. Prin armonie inteleg capacitatea de a trece de la un pol la altul fara a se inchide niciodata in unul sau in altul in acest caz, omul de stiinta merge sa se roage iar omul religios poate intra in laborator. Nu exista divizare si nici prapastie.

In caz contrar, se formeaza doua personalitati. De obicei, noi suntem multipli, noi avem personalitati multiple. Ne identificam cu una din ele, apoi schimbam directia si devenim un altul. Iar acest comportament nu creaza armonia; ea creaza tensiuni profunde in fiinta. Nu ne putem simti bine in cazul existentei identitatilor multiple. Conștiinta ne-divi-

zala, capabila sa treaca de la un pol la altul, nu se poate realiza decat daca nu refuzam existenta polilor opusi.

in munca stiintifica trebuie sa fie prezenta atat indoiala cat si credinta. indoiala si credinta sunt doua elemente care lucreaza, la nivele diferite, in acelasi scop. Astfel, omul de stiinta se poate ruga in laboratorul sau, nu exista nimic rau in acest lucru. indoiala nu trebuie exclusa din munca lui, ca nu este decat un instrument; la fel si credinta. indoiala si credinta nu prezinta nici o dihotomie. Cand trecem cu usurinta de la una la cealalta, fara dificultati, nici macar nu percepem miscarea. Exista o miscare, insa ea nu este simtita. Miscarea nu este simtita decat in prezenta unui obstacol. in cazul unei profunde armonii, este ca si cum nici nu ar exista o miscare.

• • •

Sa mai mentionez un lucru: atunci cand ma refer la "Orient" si "Occident" sa nu credeti ca in Occident nu exista niciodata oameni cu o gandire orientala, si invers. Eu ma refer la orientarea principala. Ar trebui ca într-o zi sa se scrie

istoria lumii luandu-se ca punct de plecare nu impartirea geografica ci aceea psihologica. in aceasta istorie Orientul ar avea o multime de aspecte occidentale iar Occidentul o multime de aspecte orientale.

Deci nu trebuie sa intelegeti faptul ca unul din cele doua curente lipseste in lumea occidentala. Vreau sa spun ca directia principala a Occidentului a fost dezvoltarea rationala, chiar si in religie. Este motivul pentru care biserica a ajuns in cele din urma sa exercite o mare influenta.

dar era o fire irationala, in timp ce sfantul Paul avea o minte foarte stiintifica, foarte rationala. Crestinismul este legat de sfantul Paul. nu de Iisus. Cu un rebel ca Iisus, crearea unei organizatii mari ar fi fost imposibila.

Era imposibil. Iisus era un spirit oriental, nu Insa si sfantul Paul.

Exista un conflict între stiinta si Biserica. Ambele fiind rationaliste, au incercat - fiecare - rationalizarea fenomenului religios. Biserica nu putea iesi decat invinsa, deoarece fenomenul religios este, in esenta lui, irational. Ratiunea nu poate decat sa dea gres in cazul fenomenului religios. Astfel, biserica trebuia sa fie invinsa, iar stiinta sa fie victorioasa.

in Orient nu a existat niciodata un conflict între stiinta si religie, deoarece accasia din urma nu a avut niciodata pretentii in domeniul

ratiunii. Fenomenul religios si fenomenul stiintific sunt considerate ca apartinand unor categorii distincte, astfel incat nu poate fi vorba de un conflict

*' » •

Cum a devenii religia rafionalixta?

Accsi lucru nu rezulta din religie, ci din sistematizarea ei. Un Buddha sau un Iisus nu urmaresc nici un ideal. Viata lor esic spontana; ei cresc in felul lor propriu. Ei cresc la fel ca arborii salbatici, dar mai apoi acestia se transforma in ideal pentru discipoli. Discipolii inventeaza scheme, preferinte, adevaruri, interdictii

Exista doua feluri de oameni religiosi: unii au o personalitate profund religioasa si traiesc in mod spontan; ceilalti - discipolii - creaza un credo, dogme, o disciplina conforma unui ideal. Astfel, exista un ideal buddhist, conform caruia este necesar sa fiti la fel ca Buddha, iar acest lucru creaza refuzul. Trebuie distruse multe lucruri in voi, altfel nu va veti apropia de ideal. Trebuie sa deveniti o copie.

Dupa parerea mea, acest proces este criminal. O personalitate religioasa reprezinta ceva frumos, in timp ce un credo nu este decat un produs al ratiunii. Este o intalnire intre ratiune si un fenomen nc-rational.

* *
»

Buddha nu avea un spirit rational?

Buddha era un spirit foarte rational, insa existau in el si puncte foarte irationale. El se simtea la fel de bine si in irational. Imaginea pe care o avem despre Buddha nu corespunde in realitate lui Buddha ci traditiilor care s-au dezvoltat mai tarziu. Buddha nu este asimilabil absolut deloc cu aceste traditii.

inasa trebuie sa privim si prin prisma buddhismlor pentru a-l intelege pe Buddha. Exista o traditie de doua mii de ani, care il prezinta pe Buddha ca pe o fiinta foarte rationala, tn realitate nefiind deloc asa. in general, o fiinta care vrea sa experimenteze profunzimile existentei nu poate fj astfel. De multe ori trebuie sa fii irational. Si Buddha este! Numai ca, pentru a intelege acest fapt, trebuie sa lasam departe intrea- ga traditie si sa ne referim direct la Buddha. Este foarte dificil, dar nu imposibil.

Daca ma adresez unei persoane rationale, ea indeparteaza in mod inconstient tot ceea ce nu i se pare rational. Dar daca ma adresez unui poet, aceleasi fraze, aceleasi cuvinte, iau - pentru el - un sens diferit. Un spirit rational nu poate percepe poezia cuvintelor. El nu poate vedea decat logica, argumentele. Un poet priveste cuvintele

dintr-un alt punct de vedere; pentru el cuvintele au o anumita culoare, poezia fiind cu totul straina argumentelor.

Ca urmare, imaginea lui Buddha se modifica in functia de persoana. Buddha a trait in India intr-o perioada in care intreaga tara traversa o criza, ridicandu-sc impotriva Vedelor, a Upanishadelor, a misticismului in general. Miscarea respectiva era destul de ampla, in special in Binar, unde traia Buddha.

Buddha avea o fire charismatica, hipnotica. Si subjugat pe oameni. Dar interpretarea invataturilor sale nu putea fi decat rationala. Daca Buddha ar fi trait intr-o aha epoca istorica, intr-o parte a lumii care nu s-ar fi ridicat impotriva misticismului, oamenii ar fi vazut in el un mare mistic, si nu un intelectual. Personalitatea care i-o atribuim apartine istoriei unei epoci determinate.

Dupa parerea mea, Buddha nu era rational - in esenta sa. Conceptul de nirvana este in intregime mistic. Buddha era mai mistic decat Upanishadelc, deoarece Upanishadele - oricat de mistice ar fi in aparenta - sunt in felul lor rationale. in ele se pune problema unei trans-migrari a sufletului, in timp ce Buddha voarbea despre o transmigra-re fara suflet. Ceea ce este si mai mistic. Upanishadelc se refera la eliberare, dar la o eliberare in care voi veti continua sa fiti. Fara voi intreaga teorie c lipsita de sens. Daca "cu*" sunt exclus din aceasta stare ultima de existenta, toate eforturile melc devin inutile, ilogice. Buddha spunea ca efortul trebuie sa existe... si ca voi nu veti fi acolo. Nu va mai ramane decat neantul. Conceptul sau este mult mai mistic

* • •

Cand va referifi la regresie, este vorba de o regresie In raport cu o imagine creata de societate, care sa fie acceptabila din punct de vedere social?

Nu cstc vorba de o imagine. Este altceva- Cand spun ca oamenii se comporta ca niste copii, prin aceasta inteleg faptul ca ci nu cresc. Ei regreseaza, se intorc inapoi. Eu nu cultiv o imagine cu care ei trebuie sa se asemena. Eu am un concept de crestere, nu impun o imagine de urmat. Nu cer oamenilor sa se ajusteze la o imagine specifica, absolut deloc. Eu spun doar ca ci

regreseaza spre trecui, in ioc sa creasca spre viitor. Eu nu dispun de o imagine care sa prescrie modul lor de crestere. Arborele trebuie sa creasca, nu sa regreseze. Se pune problema cresterii sau regresiei, dar nu a imaginii

In al doilea rand, cand spun ca oamenii regreseaza, aceasta insemna ca ei reactioneaza contra unei societati rationale. Reactia lor este dusa in cealalta extrema; ea cade in aceeasi greseala. Ratiunea trebuie asimilata, nu neglijata. Daca o neglijati, comiteti aceeasi eroare ca in cazul in care neglijati partea irationala.

Epoca victoriana a creat o fiinta umana care nu era decat o fatada, o masca, O fiinta care nu traia In propriul ei interior. Ea nu era decat o schema de comportament, de maniere. Ea era mai mult fatada decat fiinta. Un asemenea lucru era posibil deoarece criteriul universal era ratiunea. Ceea ce era irational, anarhic, haotic, era indepartat, reprimat in zilele noastre, elementul anarhic isi ia revansa. in acest sens exista doua posibilitati: cea distructiva si cea creatoare.

Daca el este distructiv, va fi un factor de regres. Si, in acest caz, Isi va lua revansa in acelasi fel, adica prin refuz. El va refuza elementul rationali Vetii fi ca niste copii: lipsiti de maturitate. Vetii regresa. Daca, dimpotriva, elementul anarhie este creator, el nu va mai comite aceeasi eroare. El va asimila atat partea rationala cat si pe cea irationala. Iar fiinta va putea creste in totalitate. Nu pot creste nici cei care refuza irationalul, nici cei care refuza rationalul. Nu putem creste altfel decat In totalitate. Vorbesc de crestere, dar fara sa cultiv o schema de crestere,

« • *

Suna unui mare numar de probleme cu care se confrunta spiritul occidental nu se gaseste oare in nofiuniile de pacat si culpabilitate crestine?

Da, cu siguranta. Conceptul de pacat sta la baza unei constiinte cu lotul specifice. Acest concepi este inexistent in mentalitatea orientala, in Orient, el este inlocuit prin acela de ignoranta. Pentru

constiinta orientala, radacina oricarui rau este ignoranta, nu

pacatul. Daca raul exista, el exista tocmai din cauza ignorantei. Problema care apare este deci aceea a disciplinei si nu aceea a culpabilitatii. Trebuie sa deveniti mai coastienti, mai putin ignoranti. in Orient, transformarea vine odata cu cunoasterea, iar instrumentul acestei traasformari este meditatiea.

fn crestinism, pacatul a devenit un concept de baza. Si nu numai pacatul *vostru*, ci pacatul originar al intregii omenirii Conceptul de pacat este o bariera. Aceasta siluatie creaza culpabilitatea, tensiunile. Acest fapt explica de ce crestinismul nu poate dezvolta tehnici de meditatie El nu a facut altceva decat sa dezvolte rugaciunea. Ce putem face pentru a combate pacatul? Sa fim morali si sa ne rugam!

in religiile orientale nu exista nimic care sa semene cu cele zece porunci. Nu exista un concept moral suprem. Deci, problemele Occidentului nu sunt aceleasi ca acelea ale Orientului. La occidentalii care vin in India, problema majora este aceea a culpabilitatii Ei au un sentiment foarte profund al culpabilitatii Chiar si cei care se revolta contra sistemului. Culpabilitatea este o problema psihologica care priveste mai mult mintea decat fiinta.

Culpabilitatea lor trebuie mai intai sa dispara. De aceea Occidentul a fost nevoit sa dezvolte psihoanaliza si spovedania. in trecui ele nu existau, pentru ca erau inutile. in Occident, spovedania este necesara; ea va permite sa va eliberati de profundul vostru sentiment de culpabilitate. Sau puteti face apel la psihanaliza, in scopul de a inlatura sentimentul de culpabilitate. Cu toate ca el nu va dispara niciodata in intregime atata timp cat conceptul de pacat ramane. Vetii reincepe sa va simtiti vinovati, in consecinta, psihoanaliza si spovedania nu reprezinta decat un remediu cu o eficienta temporara; trebuie sa mergeti sa va spovediti mereu. Contra unui lucru acceptat nu exista decat remedii temporare. Radacina raului - conceptul pacatului - este un fapt acceptat. in Orient, problema nu este psihologica; ca se refera la fiintau Problema nu se refera la restabilirea sanatatii mentale, ci la cresterea spirituala. Este vorba de a crqte spiritual, de a avea o mai buna constiinta a realitatii Nu este vorba de o schimbare de comportament ci de o schimbare de constiinta. Caz in care, comportamentul se schimba automat.

Crestinismul se ocupa mai ales de comportament Numai ca, acesta este un fenomen periferic. Problema reala nu este ceea ce faceti, ci ceea ce sunteti. Daca va straduiti sa schimbati

ceea ce faceti, in realitate nu se schimba nimic. Ramaneti
acelasi. In exterior puteti fi un sfant, in limp ce fiinta din
interior a ramas absolut acelasi

Problema occidentalilor care vin in India provine din scimmemul de culpabilitate pe care H au fata de comportamentul lor. Trebuie sa lupi astfel tncat sa-i fac sa perceapa problema mai profund, mai mult catre domeniul fiintei decat acela al sufletului.

Buddhismul si jainismul au creat - la randul lor - sentimentul culpabilitatii. Un lip de culpabilitate diferit, ti care se manifesta In mod diferit. Astfel, jainistii au un profund sentiment de inferioritate. Ei nu cunosc culpabilitatea in sensul crestin, din cauza absentei notiunii de pacat, insa ei au un viu senlimcnt al faptului de a fi inferiori altora atata timp cat nu au depasit o serie de lucruri. Si acest sentiment actioneaza in acelasi fel ca si culpabilitatea.

Nici jainismul nu a creat tehnici de meditatie. Ei nu au inventat decat formule de tipul "faceti aceasta", "faceti cealalta", "nu faceti aceasta". Orice concept este axat pe comportament. Un calugar jainist este exemplar din punctul de vedere al comportamentului, dar absolut deloc in ceea ce priveste fiinta intima. El se comporta ca o marioneta. De aceea jainismul nu mai este decat o religie lipsita de viata.

Buddhismul arc mai multa viata, in masura in care - in cadrul lul — accentul este pus pe altceva. Partea etica a buddhismului nu este decat o consecinta a meditatiei. Daca este necesara o schimbare a comportamentului, este doar pentru ca reprezinta un ajutor pentru meditatie. Schimbarea de comportament nu este importanta in sine. in crestinism si jainism, dimpotriva. Daca faceti ceea ce este bine, sunteti bun. Ceea ce nu este cazul in buddhism. fn buddhism trebuie sa va transformati in mod interior. A face ceea ce este bine reprezinta un ajutor, o contributie la schimbare, insa problema principala este meditatiea.

Dec I. din aceste trei religii, numai buddhismul a dezvoltat meditatiea profunda. Orice alta practica nu este decat un ajutor accesoriu. Va puteti chiar lipsi de ea. Daca ajungeti sa meditati fara nici un ajutor, puteti sa va multumiti doar cu ea.

In ceea ce priveste hinduismul, problema este si mai profunda. Este motivul pentru care aceasta religie a putut sa ia atatea dimensiuni diferite, cum ar fi - de exemplu -

tantrismul. Chiar st ceea ce voi numiti pacat poate fi, pentru lantrism, o metoda. Dintr-un anumit punct de vedere, hinduismul este o religie foarte sanatoasa, dar-desigur - hao-tica. Ceea ce este sanatos este neaparat haotic; nu il putem sistematiza.

CENTRE DE DISTRIBUTIE ALE LUCRARILOR LUI OSHO

Carti in toate limbile, casete audio, vjdeocasetc si fotografii ale lui Osho pot fi procurate de la urmatoarele centre:

ASIA India
•SADHANA FOUNDATION
17 Koregaon Park
Poona411001
Tel: 0091 212 660963
Fax: 0091 212 644181
Telex: 0145 7474 LOVIN

Jupan
•OSHO EER NEO-SANNYAS COMMUNE
Mimura Building, 6-21-34 Kikuna,
Kohoku-ku, Yokohama, 222
Tel: 0081 (0)45 434 1981
Fax: 0081 (0)45 434 5565
NcoNct: 81/111

Singapore
•MPH BOOKSTORE
EuCourt,2-4-6HillSt.
51/69 StamfordRoad
Tel: 0065 338 0989
Fax: 0065 022 100 235

AUSTRALASIA

Australia

• OSHO MEDITATION AND MYSTERY SCHOOL

PO Box 1097, 7 Euen Street

Fremantle 6160 WA

Tel: 0061 (0)9 3362662

Fax: 006 (0)9 335 3531, NeoNct:61/91